

Muqeddes Kitab

Tewrat 19-qisim

«Zebur»

© Muqeddes Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyghurche Kalam Terjimisi»

Tewrat 19-kisim

«Zebur»

(Tewrat qisimliri boyiche hésablighanda 19-qisim)

Kirish söz

Hörmetlik oqurmenler qolunglardiki ushbu kitab «Zebur»ning ibraniy tilidiki nami «Mizmor», yeni «medhiyiler»dur. Biz kitabni shundaq atisagmu bolidu. Zeburni peyghember Dawut padishah yazghan, dep qaralmaqta. Emeliyette, toghrisini éytsaq, «Zebur»ning bashlinish qismi Dawut peyghember teripidin (miladiyedin ilgiriki 1000 yil etrapida) yézilghan. «Zebur»ning 150 küyi ichidiki mawzulardin qarighanda, 73 küy Dawut teripidin yézilghanliqi körsitilidu. «Tewrat»ning tarixiy qisimlirida körsitilishi boyiche, Dawut peyghember Israilning hakimliri arisida birinchi bolup xelqning «muqeddes chédir»diki ibaditige yadremchi hem tengkeshchi bolsun dep, birnechche xor hem saz ömeklirini teshkilligen. Uning ölümidin kéyin mushu xor ömekliri Sulayman padishah qurghan muqeddes ibadetxanidimu xizmitini dawamlashturdi. Biz hezriti Dawutni özi hem bashqilar yazghan ibadet shéir-naxshiliridin «ibadetxanidiki ibadet qilghuchilar, xorchilar, sazchilar hem ayrim ibadet qilidighanlarni mushulardin paydilansun» dégen meqsette bolup, toplashqa bashlighan dések, éhtimalgha yéqin bolsa kérek.

Shunga «Zebur»diki sözlerning köpinchisi insanning Xudagha éytqan sözliri, elwette. Ishinimizki, Xuda mushu sözlerge qulap sélip, bu dualarni ijabet qilghan, ularni qobul qilghan; shuningdek U Öz Muqeddes Rohining tesirlendürüshi bilen ipadilengen bu dua-medhiyilerni bizning menggülik menpeetimiz üçün xatiriletküzgen. Shunga ularning sözliri herbir mömin bende üçün tolimu nopuzluq, tolimu qimmetliktur. Bu nuqtini Tewrattiki kéyinki peyghemberlerdin körgili bolidu; Yeshaya, Yereimiya, Daniyal, Zekeriya qatarliq peyghemberler «Zebur»diki sözlerni tilgha élip, öz bésharetliri ichige kirgüzidu. Injilgha kelsek, Eysa Mesih hem uning rosulliri Zeburdiki sözlerni köp qétim neqil keltüridu.

Zebur peqet insan Xudagha éytqan sözlerni öz ichige élipla qalmaydu; oqurmenler köriduki, Dawut qatarliq bu ixlasmenlerning dualiri otturisida Xuda Öz ularning gépini bölüwétip wehiy béridu yaki ular arqliq bashqilargha bésharet qilidu. Zeburda pütkül insaniyetke qaritilip melum heqiqetlerni élan qilghan bayanlar bar (alayluq, 1-küy, 11-küy); Xudaning insangha bergen emr-yolyoruqliri bar (mesilen, 37-küy). Xudaning méhribanliqi, kechürüm qilghanliqi, qutquzghanliqi hem muhebbetlik tebiiti toghruluq köp guwahlar bar (mesilen, 23-, 32-, 33-, 34-küy); biwasite bérilgen wehiy (mesilen, 2-, 18-, 22-, 69-küy); padishahning toyi üçün bir dua (45-küy); kechürüm-meghpiret tileydighan (mesilen, 38-, 51-küy), medet tileydighan (mesilen, 3-, 4-, 5-küy), tutuq halda éytilghan (77-küy), ghéribliq-yalghuzluqta éytilghan (88-küy), bash qaymuqturulghan halda éytilghan (60-küy), xushalliqdin ichige patmighan halda éytilghan (20-, 33-, 96-küy) dualarmu bar. Oqurmenlerdin Xudadin eyminip Uni izdigenlerning qelbide némige hajetmen bolsa, ulardiki derd-elemeler yaki xushalliqning Zeburdiki sözlerde eks etkenlikini yaki ipadilengenlikini bayqiyalaydu.

«Zebur»

Yuqirida Zeburdiki wehiylik mezmunni tilgha élip öttuq. Uningdiki köp bésharetler Xudaning hezriti Ibrahimgha: «**Sen arqiliq yer yüzidiki barliq el-yurtlar bext tapidu**» («Yar.» 12-bab) dégen wedisi boyiche, Öz shepqiining Israil xelqi arqiliq barliq insangha yetküzüldighanliqini aldin'ala körsitidu. Shuningdek, bu «barliq el-yurtlar»gha bolghan bextning «büyük Dawutning téximu büyük oghli» bolghan Qutquzguchi Mesih arqiliq, yeni Uning ömri, ölümi, tirilip Xudaning ong qol teripide olturushqa kötürüldighanliqi, shuningdek Uning bu dunyagha qayta kélidighanliqi köp qétim bésharet qilinidu; bolupmu 16-, 18-, 22-, 24-, 40-, 45-, 69-, 72-, 80-, 89-, 95-, 96-, 98-, 100-, 110-, 112- («mukemmel adem» toghruluq), 118-, 132-, 146-, 148-, hem 150-küy arqiliq körsitilidu; yene bashqa küyler arqiliqmu wasitilik körsitilidu.

Hezriti Dawuttin bashqa, Zeburdiki yazghuchilar öz ismilarini bizge éytidu; Musaning bir küyi bar (90-küy); hezriti Sulaymanning ikkisi bar (72-, 127-küy). Hezriti Asafning on ikkisi, Ezraliq hezriti Hémanning biri, Ezraliq hezriti Étanning biri, hem ismi namelum «Korahning oghullari üçün yézilghan» on ikkisi bar. Axirqidikiler, shübhisizki, ibadetxanidiki Korahning oghulliridin teshkil tapqan bir xor ömikinining éytishi üçün yézilghan (Tewrat, «2Tar.» 9-babni körüng). Qalghan küylerning béshida qoyulghan isimlar yoq; shübhisizki, beziliri Dawutning eserliri, beziliri emes; éniq turuptuki, beziliri Israil xelqi Babilda Xudaning jazasi bolghan esirliktin (sürgün bolushtin) azad bolghandin kéyin yézilghan. Démek, hezriti Dawuttin 400 nechche yil kéyin yézilghan.

«Zebur» herqandaq waqit, peyt, ehwal hem herxil ademge uyghun kélidighan 150 ibadet, teshekkür éytish, medhiye hem dualar toplimisidir. Bular yene besh «bölek»ke, yeni 1-41, 42-72, 73-89, 90-106, 107-150-küylerge bölüngen. Alimlarning pikriche, bu besh bölüm xilmuxil waqit hem yerlerde toplanghan, axirda Xudaning iradisi boyiche namelum bir qol astida (Amannisaxan 12 muqamni toplighandek) bir tomgha yigilghan.

«Zebur» eslide ibraniy tilidiki «Zamar» dégen söz bolup, ereb tili arqiliq uyghur tilgha kirgen. «Zamar» — «neghme-nawa éytish», yeni «saz chélip naxsha éytish» dégen menide. Shunga «Zebur»diki herbir küy özige xas muzika bilen yézilghan. Hemmige Qadir Xudaning tégige yétip bolmaydighan iradisi boyiche bu esliy muzika yoqap ketti; lékin shuninggha ming shükriki, shéirlarning bizge zörür bolghan, ademni ilhamlanduridighan sözliri bizge qaldi. «Zebur» meyli qaysi tilgha terjime qilinsun, waqitning ötüshi bilen shu tilda sözlshidighan millet arisidiki Xudaning mömin bendiliri bu terjime sözlirini özige xas bolghan shéiriy shekilge keltürüp, özige xas bolghan muzikigha tengshiyeleydu, shunglashqa herqaysi milletler «Zebur»ni «özining» qilip kelgen. Mesilen, inglizchide bolsa herbir küyning «ahangliq nusxa»si bar, bezilerning ondin artuq nusxisi bar.

«Zebur» ibraniy tilining «shéir shekli» yaki «chachma shéir shekli»de yézilghan. Bu terjimimizde biz «menining toghriliqi»ni birinchi orungha qoyduq, «shéiriy shekilde élish»ni nishan qilmiduq, shundaq ipadileshke qelimimiz ajizliq qilidu. Xuda buyrusa kelgüsude shéiriy jehettin bizdin talantliq adem mushundaq ishqa özini atisun. Shundaq déginimiz bilen, lékin biz ibraniy tilidiki «shéiriyet shekli»ni asasiy jehettin saqlashqa tirishtuq. Bashqa kitabta déginimizdek, ibraniy shéiriyite misralar bezide «parallél», bezide üç misraliq yézilidu. Bir kupléttiki herbir misraning oxshap kétidighan yaki sélishturma bolidighan témisi bar. Mesilen:

«Zebur»

«U bizge gunahlimizga qarita muamilide bolghan emes,
Bizge qebihlikirimizga qarita tégishlikini yandurghan emes» (103:10)

Bezi waqitlarda ikkinchi misra birinchi misraning menisini kéngeytilidu yaki tekitleydu: —

«Perwerdigar Özige nida qilghanlarning hemmisige yéqindur,
Özige heqiqette nida qilghanlarning hemmisige yéqindur» (145:18).

Yene bezide ikkinchi misra birinchi misraning menisini toluqlash rolini oynaydu: —

«Méning jénim Sanga ching chapliship mangidu,
Séning ong qolung méni yölimekte» (63:8)

Bezi waqitta ayet üç misraliq bolidu: —

«Chünki mana düshmenliring, i Perwerdigar,
Mana düshmenliring yoqilidu;
Barliq qebihlik qilghuchilar tiripiren qiliwétildul» (92:9)

Dunyaning bextige yarisha, nurgun tillargha terjime qilish mumkin bolmaydighan wezinlik yaki qapiyelik shéirdek bolmighan bu xil shéiriyetni terjime qilghili bolidu.

Biz imkaniyetning bariche terjimizimizde ibraniy tilidiki «parallél» (ikki misraliq) shéiriy shékilni we tékistning esliy menisini saqlashqa tirishtuq. Ibraniy tilidiki «Xuda»ni ipadileydighan sözlerni mundaq alduq: —

«Elohim» — «Xuda»
«El» — «Tengri» yaki «ilah»
«Yahweh» («Yehowah») — «Perwerdigar»
«Yah» (Yahweh)ning qisqa ipadisi) — «Yah»
«Adonay» — «Reb»

Terjime xizmitimizde, alimlarning «Zebur»ning tékistining menisi toghruluq pikiririning bizningki bilen gewdilik perqlengen yerliri bolsa, biz ashu bashqa xil terjimisini izahlashqa tirishtuq. Eger bashqa xil muhim terjimisini étibarimizning sirtida qaldurghan bolsaq, oqurmenlerdin epu soraymiz.

Terjime xizmetlirimizde biz ibraniy tilidiki alimlarning tetqilridin, bolupmu «Doktor Dérík Kidnér» hem «Doktor Mixael Wilkok»larning eserliridin paydilanduq. Biz yene 1920-yilliri Qeshqerde ishlengen uyghurche nusxisidin hem xenzuche (1911-yilidiki «Xéxében») «Muqeddes Kitab» nusxisidin köp paydilanduq.

Herbir oqurmenning aldamchiliqqa tolghan mushu dunyada Xudaning yoli boyiche tüz-toghra méngishi üçün, hem uningdiki shadliq we nijatliq-qutquzushlarni tépip ige bolush üçün, Xuda ulargha Öz Zeburi arqiliq bext, ilham hem barliq kérek bolghan medetlerni bergey!

Amin!

«Zebur»

Izohat: — Zeburda töwendiki alahide söz-ibariler köp uchraydu: —

«Sélah» — belkim küyni chalghan waqtida muzikidiki bir «pauza»ni körsitishi mumkin; shuning bilen uning: — «Toxta, oylan!» dégen menini bildürüshi mumkin.

«Masqil» — menisi bizge namelum, belkim «terbiyilik» yaki «mahirliq bilen éytisun» dégen menide bolushi mumkin.

«Mixtam» — bezi alimlarning periziche «ünsiz dua», yaki «yoshurun göher» dégen menide.

«Tehtisara» — ölgüchilerning rohliri qiyamet künini kütidighan jay (ibranij tilida «shéol» dégen söz).

Izohat: — tékistte kül reng bilen élinghan sözler eyni ibranij tékistte uchrimaydu, peqetla uyghurche tékistimiz rawanraq oqulsun üçün, terjimanlar teripidin qoshulghan sözlerdin ibaret. Mesilen, 2-küy, 7-ayettiki «... Ershtiki ...» dégen söz eyni tékistte yoq.

Izohat: — yene tekrarlaymizki, kirish söz, mawzu, izahatlar we axirqi qoshumche sözlerni, oqurmenlerge yardimi bolsun üçün dep qoshumche qilduq. Ular Muqeddes Kitabning esliij tékist-ayetlirining bir qismi emes.

.....

Zebur

Birinchi Bۆlüm

1-küy

Itaetmen ademning bexti

1¹ Rezillarning gépi boyiche mangmaydighan,
Gunahkarlarning yolida turmaydighan,
Mesxire qilghuchining ornida olturmaydighan adem bext tapur!
² Uning xursenliki peqet Perwerdigarning tewrat-qanunidilidur;
U Perwerdigarning qanunini kéche-kündüz séghinip oylaydu.
³ U xuddi ériq boyigha tikilgen,
Öz peshlida méwisini bérídighan,
Yopurmaqliri solashmaydighan derextektur;
U némila qilsa ronaq tapidu..
⁴ Rezil ademler bolsa undaq bolmas;
Ular xuddi shamal uchuruwetken tozandektur.
⁵ Shuning üçün reziller soraq künide tik turalmaydu,
Gunahkarlar heqqaniylarning jamaitide héch béshini kötürüp turalmaydu.
⁶ Chünki Perwerdigar heqqaniylarning yolini könglige pükken;
Rezillarning yoli bolsa yoqilidu.

2-küy

Xudaning Mesihi barliq ellerni idare qilidu

2¹ Eller némishqa chuqan salidu?
Néme üçün xelqler bikardin-bikar suyiquest oylaydu?
² Dunyadiki padishahlar sepke tizilip,
Emeldarlar qara niyet eyliship,
Perwerdigar we Uning Mesihi bilen qarshiliship: —
³ «Ularning cheklimilirini chörüwéteyli,
Ularning asaretlirini buzup tashlayli!» — déyishidu.
⁴ Asmanda olturghuchi külidu,
Reb ularni mazaq qilidu;

1:1 Zeb. 26:4-5; Pend. 1:10, 15; 4:14, 15; 1Kor. 15:33; Ef. 5:11

1:2 Qan. 6:6-9; 17:19; Ye. 1:8; Zeb. 112:1; 119:1

1:3 «U némila qilsa ronaq tapidu» — bu yerdiki «u», Xudaning yolida mangidighan ademlerni körsitidu.

1:3 Yer. 17:8

1:4 Ayup 21:18; Zeb. 35:5; Yesh. 17:13; 29:5; Hosh. 13:3

2:1 «Eller némishqa chuqan salidu?» — Zeburdiki küylerde, «eller» yaki «yat eller» bolsa, Israil xelqidin bashqa her bir xelq-milletni körsitidu.

2:1 Ros. 4:25

2:2 «Perwerdigar we Uning Mesihi» — «Mesih» mushu yerde, kona bir örp-adetke qaritilghan. Tewrattiki belgilimde, yéngi padishah tiklinish murasimida béshigha puraqliq zeytun méyi quyulatti. Bu «mesih qilish» («mesihlesh») dep atalghan. «Yeshaya» kitab, 61-babta «mesih qilish» dégen söz bolsa, kélidighan Qutquzhuchining wujudigha may emes, belki Muqeddes Roh quyulidighanliqini körsitidu. Mushu ayettimu oxshashla, «Mesih» Muqeddes Roh bilen «mesih qilinghan adem»ni körsitidu.

2:3 «Ularning cheklimilirini chörüwéteyli, Ularning asaretlirini buzup tashlayli!» — «Ular» «Xuda we Uning Mesihi»ni körsitidu.

⁵ Hem achchiqida ulargha sözlep,
Qehri bilen ularni wehimige sélip: —

⁶ «Özüm bolsam Zionda, yeni muqeddes téghimda,
Özüm mesih qilghan padishahni tiklidim»..

Xuda teyinligen Mesih-Padishah söz qilidu

⁷ «Men ershtiki permanni jakarlaymenki,

Perwerdigar manga: —

«Sen Méning oghlum;

Özüm séni бүгүнкү кünde tughuldurdum;

⁸ Mendin sora, Men sanga miras bolushqa ellerni,
Teelluqung bolushqa yer yüzini chet-chetlirigiche bérimen;

⁹ Sen tömür tayaq bilen ularni bitchit qiliwétisen;
Sapal chinini kukum-talqan qilghandek, sen ularni pare-pare qiliwétisen» — dédi»..

¹⁰ Emdi, hey padishahlar, eqildar bolunglar!

Jahandiki soraqchilar sawaq élinglar;

¹¹ Perwerdigardin qorqush bilen uning xizmitide bolunglar;

Titrek ichide xushallininglar!

¹² Oghulning ghezipping qozghalmasliqi üçün,

Uni söyünglar;

Chünki uning ghezipi sella qaynisa,

Yolunglardila halak bolisiler;

Uningha tayanganlar neqeder bextliktur!..

3-küy Seherdiki dua

3¹ Dawut öz oghli Abshalomdin qéchip yürgen künlerde yazghan küy: —

I Perwerdigar, méni qistawatqanlar neqeder köpiyip ketken,

Men bilen qarshilishiwatqanlar némidégen köp!..

² Nurgunlar men toghruluq: —

«Xudadin uninggha héch nijat yoqtur!» déyishiwatidu.

Sélah!

2:6 «Zion.., yeni muqeddes téghim..» — «Zion téghi» Yérusalém we muqeddes ibadetxana bu tagh üstige qurulghan.
«Zion» (yaki «Sion») eslide «körünerlik» dégen menide. U Xudaning Öz xelqige himaye bolghanliqigha simwol qilinidu.
«Özüm mesih qilghan padishahni tiklidim» — yuqiridiki 2-ayettiki, «Mesih» toghrisidiki izahatni körüng.

2:7 Ros. 13:33; Ibr. 1:5; 5:5

2:8 Zeb. 22:27; 72:8

2:9 «Sen tömür tayaq bilen ularni bitchit qiliwétisen» — yaki: «Sen tömür tayaq bilen ularni bashqurisen».

2:9 Weh. 2:27; 19:15

2:11 «Titrek ichide xushallininglar!» — bashqa birxil terjimisi: «titrek ichide yashanglar!».

2:12 «Uni Oghulni söyünglar» — buning menisi belkim «Xudaning oghli bilen eplishiwélinglar». «Chünki uning ghezipi sella qaynisa...» — yene birxil terjimisi «Chünki uning ghezipi tézla qozghilidu...».

2:12 Zeb. 34:8; Pend. 16:20; Yesh. 30:18; Yer. 17:7; Rim. 9:33; 10:11; 1Pét. 2:6

3:1 «Dawut öz oghli Abshalomdin qéchip yürgen künlerde...» — mushu weqe, «2Sam.» 15-18-babta xatirlengen.

3:1 2Sam. 15,16,17,18

3:2 «Xudadin uninggha héch nijat yoqtur!» — démisemku, «nijat» («Xudadin kelgen» qutquzush) dégenni bildüridu.

«Sélah» — mushu söz belkim küy chalghan waqtida muzikidiki bir «pauza»ni körsitishi mumkin; shuning bilen uning: —
«Toxta, oylan!» dégen imasi bolushi mumkin.

«Zebur»

³ Biraq Sen, i Perwerdigar, etrapimdiki qalqandursen;
Shan-sheripim hem béshimni yóligüchidursen!

⁴ Awazim bilen men Perwerdigargha nida qilimen,
U muqeddes téghidin ijabet béridu.
Sélah.

⁵ Men bolsam yattim, uxlidim;
Oyghandim, chünki Perwerdigar manga yar-yölek bolidu.

⁶ Méni qorshap sep tüzgen tümenligen ademler bolsimu,
Men ulardin qorqmaymen!

⁷ I Perwerdigar, ornungdin tur!
Méni qutquz, i Xudayim!
Méning barliq düshmenlirimning testikige salghaysen;
Rezillerning chishlirini chéqiwetkeysen!

⁸ Nijatliq bolsa Perwerdigardindur;
Berikiting Öz xelqingde bolsun!
Sélah!

4-küy Kéchidiki dua

4¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen oqulsun dep, Dawut yazghan küy. —

Men nida qilghinimda, manga jawab bergeysen,
I manga heqqaniyliqim ata qilghuchi Xuda!
Bésim astida qalghanda Sen méni kengrichilikke chiqarding;
Manga méhir-shepzet körsitip, duayimni angla!

² I insan baliliri, siler méning shan-sheripimni qachanghiche ahanetke qaldurisiler?
Qachanghiche bihudilikni söyüp,
Yalghanni izdep yürisiler?
Sélah.

³ Biraq shuni bilip qoyunglarki,
Perwerdigar ixlasmenlerni Özige xas qilghan;
Men Uninggha nida qilghinimda, Perwerdigar anglaydu.

⁴ Achchiqinglarga bérilip, gunah qilmanglar;
Öz ornunglarda yétip, qelbinglarda chongqur oylinip,
Süküt qilinglar.

3:3 «Shan-sheripim hem béshimni yóligüchidursen!» — «méning shan-sheripim» dégen ibare ikki bisliq söz bolup, belkim: (1) Dawutning medhiyisining témesi Xuda Özidur; (2) Xudaning Dawutning öz Xudasi bolghanliqi, bu nahayiti pexirlik, shereplik ishtur, dégen ikki menini bildürüshi mumkin.

3:5 Zeb. 4:8

3:6 Zeb. 27:3

3:8 Pend. 21:31; Yesh. 43:11; Yer. 3:23; Hosh. 13:4; Weh. 7:10; 19:1

4:1 «Neghmichilerning béshi» — yaki «Bash sazchi». Dawut ibadetxanida özining hem bashqilarning küylirini oqush üçün mexsus xorchilar hem sazchilarni orunlashturghan. Mushu yerdiki «bash sazchi» shübhisizki shularni bashquridighan ademni körsitidu. Dawut bash sazchining mushu küyni öz muzikisi bilen ibadetxanida oqushini orunlashturghan bolsa kérek. «I manga heqqaniyliq ata qilghuchi Xuda!» — ibraniy tilida: «I heqqaniyliqimning Xudasi!». Bashqa birxil terjimisi: «I men üçün adaletni sorighuchi Xuda!»

4:2 «Qachanghiche bihudilikni söyüp, yalghanni izdep yürisiler?» — bu ayet belkim «yalghan ilah»lar, yeni butlar toghruluq éytilghan. Sözlügüchining «méning shan-sheripim» déginu bolsa, Xudadir. Mushu ademler uni söyüp, uni izdeshning ornida Butlarni izdeydu.

Sélah..

⁵ Heqqaniylik bilan qurbanliklarni qilinglar,
We Perwerdigargha tayininglar..

⁶ Köp xelq: — «Kim bizge yaxshilik körsitelisun?» — dep sorimaqta;
Jamalingning nuri üstimizge chüshsun, i Perwerdigar!

⁷ Ashliq we yéngi sharabliri molchiliq bolghanlarning xushalliqidinmu,
Méning qelbimni bekrek xushalliqqa toldurdung.

⁸ Men yatay, hem xatirjemlikte uxliwalay;
Chünki méni bixeterlikte yashatquchi peqetla Sen, i Perwerdigar!

5-küy Seherdiki ümid

5 ¹ Neghmichilarning béshigha tapshurulup, neyler bilen oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Méning sözlirimge qulaq salghaysen, i Perwerdigar,
Méning ahlirimgha köngül bölgeysen.

² Kötürgen peryadlirimni angla, méning Padishahim, méning Xudayim,
Chünki sangila dua qilimen.

³ I Perwerdigar, seherde Sen awazimni anglaysen;
Men seherde özümni Sanga qaritimen,
Yuqirigha köz tikimen..

⁴ Chünki Sen rezilliktin huzur alghuchi ilah emesdursen;
Yamanliq hergiz Sen bilen bille turmaydu.

⁵ Pochi-tekebburlar közüng aldida turalmaydu;
Qebihlik qilghuchilarning hemmisi Sanga yirinchliktur.

⁶ Yalghan sözligüchilarning hemmisini halak qilisen;
Perwerdigar qanxor, aldamchi kishilerge nepret qilur.

⁷ Biraq men bolsam, méhri-shepqitingning kengrichilikidin öyüngge kirimen;
Sanga bolghan eyminishtin muqeddes ibadetxananggha qarap sejde qilimen;

⁸ Méni öch körgenler tüpeylidin Öz heqqaniyliqning bilen méni yétekligeysen, i Perwerdigar;
Yolungni aldimda tüz qilghin.

⁹ Chünki ularning aghzida héchqandaq semimiylik yoqtur;
Ularning ichki dunyasi bolsa pasiqliqtur,
Ularning galliri échilghan qebridek sésiqtur,
Ular tili bilen xushamet qiliwatidu..

¹⁰ Ularning gunahini békitkeysen, i Xuda;
Ular öz pilanliri bilen özliri mollaq atsun;
Ular ni özlirining nurgunlighan itaetsizlikliri bilen heydep chiqarghaysen;
Chünki ular Sanga asiqliq qildi..

¹¹ Shundaq qilghanda Sanga tayanghanlarning hemmisi shadlinidu;

4:4 Ef. 4:26

4:5 Qan. 33:19; Zeb. 51:16-19

4:8 Law. 26:5; Qan. 12:10; 33:28; Zeb. 3:6

5:3 «I Perwerdigar, seherde Sen awazimni anglaysen;...» — «seherde» dégen sözge qarap bezi alimlar 3-, 4- hem 5-küyler, Dawutning Abshalomdin géchish jeryanidiki üç kün ichidiki dualiri, dep qaraydu (3-küye «kech» hem «seher» bar, 4-de bolsa «kech», 5-de «seher» bar).

5:9 Zeb. 12:2-3; 36:1-3; 52:2; 62:4; Rim. 3:13

5:10 Zeb. 7:14-15; 9:15-16; 35:7-8; 59:12

«Zebur»

Ular menggü shadliq bilen tentene qilidu;
Sen ularni qoghdaysen;
Séning namingni söygenler séningdin yayraydu.
¹² Chünki Sen, i Perwerdigar, heqqaniy ademge bext ata qilisen;
Uni shapaiting bilen qalqan kebi oraysen.

6-küy Qayghu ichidiki dua

6¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar hem sekkiz tarliq arfa bilen oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —
Perwerdigar, gheziping tutqanda méni eyiblime;
Qehring kelgende méni edeplime..
² Manga shapaet qilghin, i Perwerdigar, chünki men zeipliship kettim;
I Perwerdigar, méni saqaytqin, chünki méning ustixanlirim wehimige chüshti..
³ Méning jénim dehshetlik dekke-dükkige chüshti;
I Perwerdigar, qachanghiche shundaq bolidu?
⁴ Yénimgha qayt, i Perwerdigar, jénimni azad qilghaysen,
Özgermes muhebbiting üçhün méni qutquzghin.
⁵ Chünki ölümde bolsa Sanga séghinishlar yoq;
Tehtisarada kim Sanga teshekkürlerni éytsun?
⁶ Méning uh tartishlirimdin maghdurum qalmidi;
Tün boyi orun-körpemni kölchek qilimen;
Yashlirim bilen kariwitimni chöktürimen.
⁷ Derdlerdin közüм xireliship ketti;
Barliq küshendilirim tüpeylidin közüм kardin chiqiwatidu.
⁸ I qebihlik qilghuchilar, hemminglar mendin néri bolunglar;
Chünki Perwerdigar yigha awazimni anglidi..
⁹ Perwerdigar tilawitimni anglidi;
Perwerdigar duayimni ijabet qilidu;
¹⁰ Düşmenlirimning hemmisi yerge qarap qalidu, ular zor parakendichilikke duchar bolidu;
Tuyuqsiz keynige yénip xijalette qalidu.

7-küy Xuda Öz heqqaniyliqini körsetkey!

7¹⁻² Dawutning «Shiggaon»: — Kush isimlik bir Binyaminliqning sözliri toghruluq éytqan küyi: —
I Perwerdigar, méning Xudayim, men Sanga tayandim;
Ulardin biri shirdek méni titma-titma qiliwetmisun,
Qutquzghuchi yoqluqidin paydilinip méni éziwetmisun,
Méni barliq qoghlighuchilardin qutquzghin,

6:1 «sekkiz tarliq arfa» — bashqa bir terjimisi «sekkiz enlik küy».

6:2 Zeb. 38:3

6:5 «Tehtisarada kim sanga teshekkürlerni éytsun?» — «tehtisara» ölgüchilerning rohliri qiyamet künini kütidighan jay (ibraniy tilida «shéol» déyilidu).

6:8 Mat. 7:23; 25:41; Luqa 13:27

Ulardin xalas qilghin;

³ I Perwerdigar Xudayim, eger qolumda qebihlik qilghan bolsam,
Eger shundaq qilghan bolsam: —

⁴ Eger men bilen inaq ötküchige yamanliq qayturghan bolsam,
— (Eksiche men bilen bikardin-bikar dushmanleshkennimu qutquzdum) —.

⁵ — Undaқта, dushman méni qoghlap tutuwalsun,
U jénimni cheylep yer bilen yeksan qilsun,
Shöhritimni tupraqqa kömsun!

⁶ I Perwerdigar, gheziping bilen ornungdin turghin,
Méni ezgenlarning qehrige taqabil turushqa qeddingni ruslighin,
We méning üçün oyghanghin;
Sen sot we hökümnü békitenidinghu!

⁷ Xelqlerdin bolghan jamaet etrapinggha olishidu;
Sen ular üçün peлектiki ornunggha qaytip barghaysen..

⁸ Perwerdigar xelqlarning üstidin höküм chiqiridu;
I Perwerdigar, öz heqqaniyliqim boyiche,
We özümde bolghan durusliqim boyiche,
Manga höküм chiqarghaysen.

⁹ Ah, rezillerning yamanliqi axirlashsun!
Heqqaniy ademni ching turghuzghaysen;
I, adem qelblirini hem ichlirini sinighuchi heqqaniy Xuda!..

¹⁰ Méning qalqinim bolsa,
Durus niyetliklerni qutquzghuchi Xudadidur;

¹¹ Xuda adil sotchidur,
U kün boyi gunahtin renjiydighan Ilahtur;

¹² Birsı yaman yolidin yanmisa,
U qilichini bileydu,
Ya oqini tartip betlep qoyidu.

¹³ Shundaq ademler üçün U ölüm qorallirini teyyarlidi;
U oqlirini köydürgüchi oq qildi.

¹⁴ Mana, mushundaq kishiler tolghaқта qebihlik tughmaqchi,
Uning boyida qalghini yamanliqtur;
Uning tughqini bolsa saxtiliqtur..

¹⁵ U bir orini kolap, uni chongqur qildi;
U özi kolighan origha yiqilip chüshti..

¹⁶ Özining yamanliqi bëshigha qaytip kélidu,
Öz zorawanliqi bolsa öz üstige qaytip chüşhidu.

¹⁷ Men Perwerdigarnı heqqaniyliqi bilen medhiyeleymen,
Hemmidin yuqiri turghuchi Perwerdigarning namini yangritip, küy qilip éytimen.

7:1-2 «Dawutning «Shiggaonı» — «Shiggaon» belkim «dolqunluq», «otluq», «ashılıq bilen» dégen menide bolup, bu söz küyning éytildighan ahangini bildüridu. «Kush isimlik bir Binyaminliqning sözliri» — «Kush» dégen kishi toghruluq bashqa xewirimiz yox. Héch bolmighanda u Dawutqa ziyankeshlik qilmaqchi bolghan.

7:4 «... Eksiche men bilen bikardin-bikar dushmanleshkennimu qutquzdum —...» — «bashqa birxıl terjimisi: «...Yaki manga azar qilghuchini bikardin-bikar bulighan bolsam, ...».

7:7 «Sen ular üçün peлектiki ornunggha qaytip barghaysen» — bashqa birxıl terjimisi: «Ularning üstidin höküм sürgin».

7:9 «adem qelblirini hem ichlirini sinighuchi» — «ichliri» dégen söz ibraniy tilida «börekli» déyilidu.

7:9 1Tar. 28:9; Yer. 11:20; 17:10; 20:12; Weh. 2:23

7:14 Ayup 15:35; Yesh. 59:4

7:15 Ayup 4:8; Zeb. 9:15; 10:2; 35:7-8; 94:13; 119:85; Pend. 5:22; 26:27; Top. 10:8

«Zebur»

8-küy

Xudaning insan balisigha bolghan ulugh pilani

8¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Gittif»ta orunlansun dep, Dawut yazghan küy: —

I, Öz heywengni asmanlardinmu yuqiri tikligen Perwerdigar Rebbimiz,
Pütkül yer yüzide naming shunche sherepliktur!.

² Öz reqibliring tüpeylidin,
Düşmen we qisaschilarning aghzini étishke,
Bowaqlar we emgüchilerning aghzidin küch tiklidingsen.

³ Men barmaqliringning yasighini bolghan asmanliringgha,
Sen mezmüt békitken ay-yultuzlarga qarighinimda,

⁴ Sen insanni séghinidikensen,
Emdi adem dégen néme idi?
Sen uning yénigha kélip yoqlaydikensen,
Insan balisi qanchilik néme idi?

⁵ Chünki Sen uning ornini perishtilerningkidin azghine töwen békittingsen,
Sen uninggha shan-sherep we shöhretlerni taj qilip berding.

⁶ Uni qolungning yasighanlirini idare qilishqa tikliding;
Sen barliq nersilerni uning puti astigha qoyghansen,

⁷ Jümlidin barliq qoy-kalilar,
Daladiki barliq janiwarlar,

⁸ Asmandiki uchar-qanatlar,
Déngizdiki béliqlar,
Déngizlarning yolliridin ötküchilerning barliqini puti astigha qoydung.

⁹ I Perwerdigar Rebbimiz, pütkül yer yüzide naming némidégen shereplik-he!

9-küy

Xuda Öz sheripi hem adalitini körsetkey!

9¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Mut-Labben» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Men Sen Perwerdigarni pütün qelbim bilen medhiyeleymen;
Men Séning qilghan barliq karametliringni bayan qilay;

² Men Sendin xushal bolup shadlinimen;
Séning namingni naxsha qilip éytimen, i Hemmidin Aliy!

³ Méning düşmenlirimning keynige yénishliri bolsa,
Del ularning séning didaring aldida yiqilip, yoqilishidin ibaret bolidu.

⁴ Chünki Sen méning heqqim hem dewayimni soriding;
Sen textke olturup, heqqaniylarche sotliding.

8:1 ««Gittif»ta orunlansun dep...» — «Gittif» alimlarning perziche «Gat» shehiridin chiqqan birxil saz.

8:2 Mat. 21:16

8:4 Ayup 7:17; Zeb. 144:3; Ibr. 2:6

8:5 «Sen uning ornini perishtilerningkidin azghine töwen békittingsen...» — bashqa ikki xil terjimisi bar: (1) «Sen uning ornini Xudaningkidin azghine töwen békittikensen»; (2) «Sen uning ornini perishtilerningkidin bir mezzgillikla töwen qilghansen».

8:6 1Kor. 15:27

9:1 ««Mut-Labben» dégen ahangda oqulsun dep» — «Mut-Labben» belkim «oghulning ölümi» dégen menide.

⁵ Sen ellige tenbih béríp, rezillerni halak qilding;
Sen ularning namini menggüge öchürüwetkensen.

⁶ I düshminim! Halaketliring menggülik boldi!
Sen sheherlirini yulup tashliwetting,
Hetta ularning namlirimu yoqap ketti;

⁷ Biraq Perwerdigar menggüge olturup höküm süridu;
U Öz textini sot qilishqa teyyarlap békitken;

⁸ Alemni heqqaniylik bilen sot qilghuchi Udur;
Xelqlarning üstidin U adilliq bilen höküm chiqiridu;

⁹ Hem U Perwerdigar ézilgüchilerge égiz panah,
Shundaqla azabliq künlérde égiz panahdur..

¹⁰ Namingni bilgenler bolsa Sanga tayinidu;
Chünki Sen, i Perwerdigar, Özüngni izdigenlerni hergiz tashlighan emessen.

¹¹ Zionda turghuchi Perwerdigargha küylerni yangritinglar!
Uning qilghanlirini xelqler arisida bayan qilinglar;

¹² Chünki tökülgen qanning soriqini qilghuchi udur,
U del shundaq kishilerni esleydu,
Xar qilinghanlarning nale-peryadlirini U untugan emes.

¹³ Manga shepset körsetkin, i Perwerdigar,
Méning öchmenlerdin körgen xorluqlirimgha nezer salghinki,
Méni ölüm derwaziliri aldidin kötürgeysen;

¹⁴ Shundaq qilghanda men Zion qizining derwazilirida turup,
Sanga teelluq barliq medhiyilerni jakarlaymen;
Men nijatliq-qutquzushungda shadlinimen..

¹⁵ Eller bolsa özliri kolighan origha özliri chüshüp ketti,
Özliri yoshurup qoyghan torgha puti qapsilip qaldi..

¹⁶ Perwerdigar chiqarghan hökümi bilen tonular;
Rezil ademler öz qolida yasighini bilen ilinip qaldi.
Xiggaon — Sélah..

¹⁷ Reziller,
Yeni Xudani untugan barliq eller,
Yandurulup, tehtisaragha tashlinidu..

¹⁸ Chünki namratlar menggüge estin chiqirilmaydu;
Möminlarning ümidi menggü öchmey, turiwéridu.

¹⁹ I Perwerdigar, ornungdin turghin;
Adem balilirining ghelibe qilishigha yol qoymighin;
Huzurung aldida barliq eller sotlansun.

²⁰ Ularni dekke-dükkige chüshür, i Perwerdigar;
Eller özlirini biz peqet adem baliliri xalas, dep bilsun!
Sélah!

9:8 Zeb. 96:13; 98:9

9:9 Zeb. 37:39; 46:1-3; 91:1-2

9:14 «...men Zion qizining derwazilirida turup....» — «Zion qizi» Yérusalémni körsitidu.

9:15 Zeb. 7:16; Pend. 5:22

9:16 «Xiggaon — Sélah» — «Xiggaon» belkim «séghinip oylinish» dégeni bildüridu; shundaqla yene belkim: — «muzika pes awazliq bolushi kérek» dégeni bildürüshi mumkin.

9:17 «...yandurulup, tehtisaragha tashlinidu» — «tehtisara» toghruluq 6-küy, 5-ayettiki izahatni, shundaqla «Tebirler»ni köring.

«Zebur»

10-küy
— 10-küy 9-küy dawami

1-ayettiki izahatni körüng

10¹ Némishqa, i Perwerdigar, yiraqta turisen?
Némishqa azabliq künlerde özüngni yoshurisen?.

² Rezil ademler tekebburluqi bilen ajiz möminlerni tap basturup qoghlap yürüdu;
Ular özleri tapqan hiyliler bilen ilinip, bablinidu..

³ Chünki reziller öz arzu-hewesliri bilen maxtinidu;
Ach közler üçün bext tileydu;
Perwerdigarni bolsa közige ilmaydu..

⁴ Ular chirayidin hakawurluq yaghdurup,
Xudani izdimeydu;
Ular barliq xiyallirida: «Hécbir Xuda yoqtur!» deydu..

⁵ Ularning yolliri hemishe rawan bolidu;
Séning hökümliring ularning neziridin yiraq we üstün turidu;
Ularning reqliliri bolsa, ulargha qarap «tüfil!» dep mazaq qilidu.

⁶ Rezil adem könglide: «Men héch tewrenmey turiwérimen!
Dewrdin-dewrge héch musheqqetke uchrimaymen» — deydu.

⁷ Uning aghzi qarghash, aldamchiliq hem zulumgha tolghan;
Tili astida eskilik we qebihlik yatidu..

⁸ U mehelligerde yoshurunche marap olturidu;
U pinhan jaylarda gunahsizlarni öltürüwétidu;
Közliri yoqsullarni közleydu;

⁹ U chatqalliqida yatqan shirdek yoshurunche paylap yatidu;
U möminlerni tutuwélish üçün yoshurunche marap yatidu;
Möminlerni tutuwélip, ularni öz torigha chühüridu.

¹⁰ Yoqsullar ézilidu, pükülidu;
Derdmenler uning yawuzluqliri bilen yiqilidu.

¹¹ U könglide: «Tengri buni untup qaldi,
U yüzini yépiwélip, qarimaydu;
Buni hergiz körmeydu» — deydu..

¹² Ornungdin turghin, i Perwerdigar;
I Tengrim, qolungni kötürgin;
Ézilgen möminlerni untuma!

10:1 «Némishqa, i Perwerdigar, yiraqta turisen? Némishqa azabliq künlerde özüngni yoshurisen?» — 10-küyning 9-küy bilen sirliq alaqlisi bar; 9-küy hem 10-küydeki ayetler ibraniy tilida alahide shekilge ige. Ibraniy yéziqida 22 herp bar. Bu ikki küydiki taq ayetlerning herbiri ibraniy élipbe tertipige asasen yéngi herp bilen bashlinidu (mesilen, uyghur tili bolsa, a-, e-, b- qatarliq herpler bilen bashlanghangha oxshash). 9-küy hem 10-küyni bir-birige baghlighanda, toluq «élipbelik nusxa» peyda bolidu. Kéyin mushundaq küyni «élipbe tertipilik» küy dep ataymiz.

10:2 «Ular özleri tapqan hiyliler bilen ilinip, bablinidu» — yaki «Ajizlar ularning hiyliliri bilen ilinip qalidu».

10:2 Zeb. 7:16; 9:15-16; Pend. 5:22

10:3 «Ach közler üçün bext tileydu; Perwerdigarni bolsa közige ilmaydu» — yaki «Ach közler ademni tillap, Perwerdigarni chetke qaqudu».

10:4 Zeb. 14:1-3; 53:1-3

10:7 Rim. 3:14

10:10 «Derdmenler uning yawuzluqliri bilen yiqilidu» — «yawuzluqliri» belkim köchme menide bolup, shirning küchlük putlirini yaki chishlirini we yaki owchilarning torlirini (9-ayet) körsitishi mumkin.

10:11 «U yüzini yépiwélip, qarimaydu» — yaki «U yüzini yépip qarimaydu» yaki «U yüzini yoshurup qarimaydu»

10:11 Zeb. 64:5; 73:11; 94:7

¹³ Rezil adem némishqa Sen Xudani közige ilmaydu?
U könglide: «Xuda buni sürüştürmeydu!» — deydu.

¹⁴ Sen buni körgensen;

Sen Öz qolung bilen yamanliq hem zulumni özlirige qayturush üçhün,
Özüng bularni közlep yürisen;

Derdmenler özlirini Sanga amanet qilidu;

Chünki Sen yétim-yésirlerge yar-yölek bolup kelgensen;

¹⁵ Rezil, yaman ademning bilikini sunduruwetkeysen;

Uning rezillikini birmubir sürüştürüp, üzül-késil yoqatqaysen.

¹⁶ Perwerdigar ebedil'ebedgiche padishahdur;

Imansiz eller bolsa Perwerdigarning zéminidin yoqilar..

¹⁷⁻¹⁸ Perwerdigar, Sen ajiz möminlarning armanlirini anglaysen;

Ularning dilini toq qilisen;

Yétim-yésirlar we ézilgüchiler üçhün adaletni yaqlap,

Yer yuzidiki insanlarning ajiz-möminlerge qaytidin wehime salghuchi bolmasliqi üçhün,
Quliqingni ding tutisen..

11-küy

«Qéni, qachmamsen?»

11¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Perwerdigarni bashpanahim qildim;

Emdi siler qandaqmu manga: «Qushtek öz téghinggha uchup qach!

² Chünki mana, reziller kamanni tartip,

Qarangghuluqtin köngli duruslarga qaritip atmaqchi bolup,

Ular oqni kirichqa sélip qoydi;

³ «Ullar halak qilinsa,

Emdi heqqaniylar némimu qilar?» — dewatisiler?.

⁴ Perwerdigar Özining muqeddes ibadetxanisididur,

Perwerdigarning texti asmanlardidur;

U nezer salidu,

Uning sezgür közliri insan balilirini közitip, sinaydu..

⁵ Perwerdigar heqqaniy ademni sinaydu;

Rezillerge we zorawanliqqa xushtarlarga u ich-ichidin nepretlinidu.

⁶ U rezillerge qapqanlar, ot we günggürtni yaghduridu;

Pizhghirim qiziq shamal ularning qedehidiki nésiwisi bolidu..

⁷ Chünki Perwerdigar heqqaniydur;

Heqqaniyliq Uning amriqidur;

Köngli duruslar Uning didarini köridu.

10:16 «Imansiz eller bolsa Perwerdigarning zéminidin yoqilar» — ibraniiy tilida «eller» mushu yerde Xudaning yolini ret qilidighan yat ellerni körsitidu. «Perwerdigarning zémini» — ibraniiy tilida «uning zémini». Xudaning bu zémini bolsa, Israilgha miras qilghan Qanaan zémini (Pelestin)dur.

10:16 Zeb. 29:10; 93:1; 145:13; 146:10; Yer. 10:10; Yigh. 5:19; Dan. 3:33; 6:27; 1Tim. 1:17

10:17-18 Yesh. 57:1

11:3 «Ullar halak qilinsa,..» — «Ullar» jamaetning yaki jemiyyetning ullirini körsitidu.

11:4 «Uning sezgür közliri insan balilirini közitip, sinaydu» — «Uning sezgür közliri» ibraniiy tilida «uning köz qapaqliri».

11:6 «Pizhghirim qiziq Shamal ularning qedehidiki nésiwisi bolidu» — «ularning qedehidiki nésiwisi» kinayilik, hejwiyy gep.

«Zebur»

12-küy Rezil dunyadin saqlash

12¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, shéminit bilen oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Qutquzghaysen, Perwerdigar, chünki ixlasmen adem tügep ketti;
Ademler arisidin sadiq möminler ghayip boldi..

² Herbirsı öz yéqinlirigha yalghan éytidu;
Xushametchi lewlerde, aliköngüllük bilen sözlshidu.

³ Perwerdigar barlıq xushametchi lewlerni,
Hakawurlarche sözleydighan tilni késiwetkey!

⁴ Ular: «Tilimiz bilen ghelibe qilimiz;
Lewlirimiz bolsa özimizningkidur;
Kim bizge Reb bolalisun?» — deydu.

⁵ «Ézilgüchi ajizlarni basqan zulum wejidin,
Miskinlerning ahuzarliri wejidin,
Hazirla ornumdin turay» — deydu Perwerdigar,
«Men ulargha, ular zariqip kütken azadlıqni yetküzimen»..

⁶ Perwerdigarning sözliri bolsa sap sözlerdur;
Ular yette qétim saplashturulghan,
Sapal qazanda tawlanghan kümüshtektur..

⁷ Sen Perwerdigar, ularni saqlaysen;
Sen möminlerni mushu dewrdin menggüge qoghdaysen;

⁸ Chünki rezil ademler heryanda ghadiyip yürüşidu,
Peskeshtlik insan baliliri arisida aliyjanablıq dep maxtalmaqta!

13-küy Qachanghiche, i Perwerdigar?

13¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

I Perwerdigar, qachanghiche?

Sen méni menggüge untumsen?

Qachanghiche didaringni mendin yoshurisen?

² Qachanghiche herkünı qayghurup, qelbimde?

Qachanghiche dushminim mendin shadlinip ghalib yüridu?

³ Manga qara, manga jawab bergin, i Perwerdigar Xudayim!

Ölüm uyquı méni bésip kelgüche,

Közümni yorutqaysen,

⁴ Dushminimning: «Men küchiyip uning üstidin ghelibe qildim» démesliki üçhün,
Reqiblim sentürülgenlikimni körüp shadlanmaslıqı üçhün,
közümni yorutqaysen!

⁵ Biraq men bolsam Séning özgermes muhebbitingge özümni tapshurdum;

12:1 «shéminit bilen oqulsun dep...» — «shéminitsh» belkim, «sekkiz tarlıq saz» yaki «sekkiz notiliq küy» dégen menide.

12:5 «Men ulargha, ular zariqip kütken azadlıqni yetküzimen» — bashqa birxil terjimisi: «Uları «tüfil» dep mazaq qilghuchılardı azad qilimen»

12:6 2Sam. 22:31; Zeb. 18:30; 19:8; 119:140; Pend. 30:5

12:7 «Sen Perwerdigar, ularni saqlaysen» — «ular» 5-ayette tilgha élinghan «ézilgenler» we «miskinler»ni körsitidu.

Yürikim Séning nijatliqingdin shadlinidu;

⁶ Men Perwerdigargha naxsha éytimen;
Chünki U manga zor méhribanliqni körsetti.

14-küy Qarangghu dunya

14¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Exmeq kishi könglide: «Hécbir Xuda yoq» — deydu.

Ular chirikliship,

Yirginchlik qebihlikni qilishti;

Ularning ichide méhribanliq qilghuchi yoqtur;

² Perwerdigar ershte turup, adem balilirini közitip:

«Bu insanlarning arisida insapni chüshinidighan birersi barmidu?

Xudani izdeydighanlar barmidu?

³ Hemme adem yoldin chiqti,

Hemme adem chirikliship ketti,

Méhribanliq qilghuchi yoq, hetta birimu yoqtur.

⁴ Nanni yégendek Méning xelqimni yutuwalghan bu qebihlik qilghuchilar héchnémini bilmem-
du?» — deydu.

Ular Perwerdigargha hécbir iltija qilmaydu.

⁵ Mana ularni ghayet zor qorqunch basti;

Chünki Xuda heqqaniylarning dewrididur.

⁶ «Siler ézilgenlarning könglige pükken ümidini yoq qilmaqchi bolisiler;

Biraq Perwerdigar uning bashpanahidur!».

⁷ Ah, Israilning nijatliqi Ziondin chiqip kelgen bolsa idi!

Perwerdigar Öz xelqini asarettin chiqirip,

Azadliqqa érishtürgen chaghda,

Yaqup shadlinidu,

Israil xushallinidu!

15-küy Kim Xuda aldida turalaydu?

15¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar, kim chédiringda turalaydu?

Kim pak-muqeddes téghingda makanlishidu?

² Kimki tamamen durusluqta mangsa,

Heqqaniyliqni yürgüzse,

14:1 Zeb. 10:4; 53:1-3; Rim. 3:10

14:6 «Biraq Perwerdigar uning bashpanahidur!» — yaki «Chünki Perwerdigar uning bashpanahidur!». Bizningche «biraq» toghra kélidu — démek, Xuda Öz xelqining bozek qilinghinigha qarap, ularni qoghlashqa heriket qilidu. Bashqa birxil terjimisi: «Gerche Perwerdigar uning bashpanahi bolsa!»

14:7 «Israil xushallinidu!» — «Israil» toghruluq — oqurmenler Tewrattiki «Yaritilish» dégen qisimni oqughan bolsa, éside boliduki, Xuda hezriti Yaqupning ismini «Israil»gha özgartken. Yehudiy xelqi (Israilar) Yaqupning ewladliridin ibaret. Shunga Tewrattiki bashqa yerlerde yaki Zeburda «Yaqup» yaki «Israil» adette Yehudiylar, yeni Israil xelqini körsitidu. Eger tékist hezriti Yaqup (Israil)ning özini körsetken bolsa, izahat bérimiz.

Könglide heqiqetni sözlise;

³ Tili bilen gep toshumisa,

Öz yéqinigha yamanliq qilmisa,

Qoshnisining eyibini kolap achmisa,

⁴ Pes ademni közge ilmisa,

Perwerdigardin eyminidighanlarni hörmetlise,

Özige ziyaniq bolghan teqdirdimu ichken qesimini özgertmise,

⁵ Pulni xeqlerge ösümge bermise,

Bigunahlarning ziyinigha para almisa;

Kimki mushularni qilsa,

Menggüge tewrenmes.

16-küy

Axiretkiche Xudagha baghlighan cheksiz ümid

16¹ Dawut yazghan «Mixtam» küyi:

Méni saqlighin, i Tengri,

Chünki men Sanga tayinimen..

² Méning jénim Perwerdigargha: «Sen méning Rebbimdursen;

Sendin bashqa méning bext-saaditim yoqtur» — dédi..

³ Yer yüzidiki muqeddes bendiliring bolsa,

Ular aliyjanablardur,

Ular méning hemme xushalliqimdur.

⁴ Kim bashqa ilahni izdeshke aldirisa,

Ularning derdliri köpiyip kétidu.

Gheyriy ilahlargha atap hediye qanlirini tökmeymen,

Ularning namlirini tilimghimu almaymen.

⁵ Perwerdigar bolsa méning mirasim hem qedehimdiki nésiwemdur;

Chek tashlinip érishken nésiwemni özüng saqlaysen;

⁶ Nésiwemni belgiligen siziqlar manga güzel yerlarni békitkendur;

Berheq, méning güzel mirasim bardur!

⁷ Manga nesihat bergen Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturimen;

Hetta kéchilerdimu wijdanim manga ögitidu..

⁸ Men Perwerdigarni herdaim köz aldimdin ketküzmeymen;

15:2 Zeb. 24:4; Yesh. 33:15

16:1 «Dawut yazghan «Mixtam» küy» — «Mixtam» bezi alimlarning perziche «ünsiz dua» yaki «yoshurun göher» dégen menide.

16:2 «Sendin bashqa méning bext-saaditim yoqtur» — bashqa birxil terjimisi — «Méning yaxshiliqim (hergiz) séningkige yetmeydu».

16:2 Ayup 22:2; 35:7; Rim. 11:35

16:5 «Perwerdigar bolsa méning mirasim hem qedehimdiki nésiwemdur» — Xudaning «Öz xelqining mirasi» bolghanliq toghruluq «Yar.» 15:1, «Chöl.» 18:20, «Zeb.» 73:26ni we izahatlarini köring.

«Chek tashlinip érishken nésiwemni özüng saqlaysen» — Israillar Yeshua peyghemberning yétekchiligi bilen Qanaan (Pelestin) zéminini igiligen waqtda, her qebiling, her ailingni teelluqi chek tashlash bilen békitilgen («Ye.» 18-19-bab). Musa peyghemberge tapshurulghan qanun boyiche, bu teelluqat bolsa menggüge mushu aile ewladlirigha miras qaldurulidu.

16:5 Yigh. 3:24

16:6 «Nésiwemni belgiligen siziqlar manga güzel yerlarni békitkendur» — yuqiriqi 5-ayettiki chek belgiligen jay siziqlar bilen békitilgen. Dawut belkim mushu sözlarni köchme menide ishltip: «Hayatim we turmushumni her jehettin Xuda yaxshi békitken» — démekchi bolsa kérek.

16:7 «Hetta kéchilerdimu wijdanim manga ögitidu» — «wijdanim» ibranij tilida «böreklirim» dégen söz bilen bildürüldü.

U ong yénimda bolghachqa,
Men hergiz tewrenmeymen..

⁹ Shunga méning qelbim shadlandi,
Méning rohim téximu kötürülidu,
Méning ténim aman-ésenlikte turidu;

¹⁰ Chünki jénimni tehtisarada qaldurmaysen,
Shundaqla Séning Muqeddes Bolghuchingni chirishtin saqlaysen..

¹¹ Sen manga hayat yolini körsitisen;
Huzurungda tolup tashqan shad-xuramliq bardur;
Ong qolungda menggülük behre-lezzetlermu bardur.

17-küy

Tekebburlarning bésimidin qutquzhaysen!

17¹ Dawutning duasi: —
Heqqaniy telepni angla, i Perwerdigar, méning nidayimgha köngül qoyghin;
Méning duayimgha qulaq salghin,
U yalghanchi lewlerdin chiqqan emes.

² Huzurungdin hókümüm chiqirilghay!
Közüng néme durus ikenlikini perq etkey!

³ Sen méning qelbimni sinighansen,
Sen kéchidimu manga yéqinliship közetting;
Sen méni tawlap közüngdin kechürdingsen,
Méningdin héchbir sewenlik tapalmiding;
Könglümde: Aghzim itaetsizlik qilmisun! — dep niyet qildim.

⁴ Adem balilirining hayattiki ishlerida,
Lewliringdin chiqqan sözler bilen zorawanlarning yolliridin özümni néri qildim.

⁵ Méning qedemlirim yolliringdin chiqmighan,
Putlirim téyilip ketmigen.

⁶ Men Sanga iltija qildim,
Chünki tileklirimni ijabet qilisen, i Tengrim;
Manga qulaq salghin,
Sözlirimni anglighin.

⁷ I, Özümge tayanganlarni qarshi chiqquchilardin ong qolung bilen Qutquzhuchi,
Karametliringni körsitip, özgermes muhebbitingni ayan qilghaysen!.

⁸ Méni köz qarichuqungdek saqlighaysen;
Qanatliring sayiside méni yoshurghaysen;

16:8 Ros. 2:25

16:9 «Méning rohim téximu kötürülidu» — «rohim» ibraniy tilida «shan-sheripim» dégen söz bilen ipadiliniidu.

16:10 «Chünki jénimni tehtisarada qaldurmaysen» — Tewrat we Injil boyiche, «doxax» yaki «jehennem» peqetla axiret künidin kéyin bashlinidu. Uningdin ilgiri, ölüp ketken adamlarning rohi bir orungha, yeni «tehtisara»gha baridu. Mesih Eysa kréstke mixlanghandin kéyin, «tehtisara»da chong bir özgirish yüz berdi. Bu yerde biz u toghruluq toxtalmaymiz. Biraq mushu ayette, Dawut peyghember «Mesih» (Qutquzhuchi)ning görde turmay tirildurulidighanliqini aldin éytqan. «Tebirler»nimu körtüng. «Séning Muqeddes Bolghuching» — Muqeddes Kitabta, «muqeddes» «ulugh» emes, belki «mutleq pak», «Xudagha xas», «pütünley Xudagha atalghan» dégen menini bildüridu. «Muqeddes Bolghuching» choqum Mesihni körsitidu. «Séning Muqeddes Bolghuchingni chirishtin saqlaysen» — ibraniy tilida «Séning Muqeddes Bolghuchingni chirishni körgüzmeysen». Démek, görge qoyulghan bolsimu, téni chirimaydu (téz tirildürülidu).

16:10 Ros. 2:31; 13:35

17:7 «özgermes muhebbitingni ayan qilghaysen!» — «özgermes muhebbiting» eslide köplük sheklide «özgermes muhebbitinglar».

⁹ Méni bulimaqchi bolghan rezil ademlerdin,
Méni qorshialghan esheddiy küshendilirimdin yoshurghin;

¹⁰ Ularning baghrini may qaplap, qétip ketken;
Ularning éghizliri tekeburlarche sözleydu;

¹¹ Ular yolimizni toriwélip,
Bizni yerge urushqa közini alaytip,

¹² Oljigha ach közlük bilen tikilgen shirdek,
Yoshurun jaylarda marap yüridighan yash shirdektur.

¹³ Ornungdin turghaysen, i Perwerdigar,
Uning yolini tosup, yer bilen yeksan qilghaysen,
Jénimni rezil ademdin qutquzghin, qiliching bilen;

¹⁴ Méni Öz qolung bilen kishilerdin,
Yeni mushu dewrdiki kishilerdin qutquzghin;
Ularning nésiwisi bolsa mushu dunyadiladur;
Sen ularning qarnini németliring bilen toldurisen;
Ularning köngli perzentliri bilen qandi,
Balilirigha bayliqlirini qalduridu.

¹⁵ Men bolsam, heqqaniyliqta yüzüngge qarighuchi bolimen;
Oyghanghinimda, Séning didaringdin söyünimen!.

18-küy Alemche qutquzush

18¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Perwerdigarning quli Dawut yazghan küy; Perwerdigar uni barliq dushmanliridin hem Saul padishahning qolidin qutquzghan küni, u Perwerdigargha munu küyning sözlirini éytti: —

Ah, Perwerdigarim, méning küch-quдрitim,
Men séni söyimen!

² Perwerdigar méning xada téghim, méning qorghinim, méning nijatkarimdur!
Méning Tengrim, méning qoram téshim, men Uningdin himaye tapimen;
U méning qalqinim, méning qutquzghuchi münggüzüm, méning égez munarimdur!.

³ Medhiyilerge layiq Perwerdigargha nida qilimen,
Shunda dushmanlirimdin qutquzulimen;

⁴ Ölümning asaretliri méni qorshiwaldi,
Ixllassizlarning yamrap kétishi méni qorqitiwetti;

⁵ Tehtisaraning taniliri méni chirmiwaldi,
Ölüm sirtmaqliri aldimgha keldi.

⁶ Qiynalghininimda men Perwerdigargha nida qildim,
Xudayimgha peryad kötürdüm;
U ibadetxanisidin awazimni anglidi,

17:10 «Ularning baghrini may qaplap, qétip ketken...» — bu ibare ularning intayin tekeburluqi, bashqilargha héch köngül bölmeydighanliqi, ularni közge ilmaydighanliqini körsitidu.

17:11 «Bizni yerge urushqa közini alaytip,...» — yaki «Méni yerge urushqa közini alaytip,...».

17:15 «...Oyghanghinimda, Séning didaringdin söyünimen!» — «oyghanghinimda» ölüm din oyghinip, tirilgende, démek.

18:2 «méning qutquzghuchi münggüzüm» — ibranii tilida «nijatliqimning münggüzi».

18:4 «Ixllassizlarning yamrap kétishi méni qorqitiwetti» — ibranii tilida «Ixllassizlarning qiyan-tashqinliri méni qorqitiwetti».

Méning peryadim Uning huzurigha keldi,
Uning quliqigha kirdi.

⁷ Shu chagh yer-zémin tewrep, silkinip ketti,
Taghlarning ulliri dehshetlik tewrendi, silkinip ketti;
Chünki U ghezeplendi..

⁸ Uning dimighidin is örlep turatti,
Aghzidin chiqqan ot hemmisini yutuwettti;
Uningdin kömür choghli chiqti;

⁹ U asmanlarni tezim qildurup chüshti,
Puti asti tum qarangghuluq idi.

¹⁰ Bir kérubni minip perwaz qildi,
Shamalning qanatlarida ghuyuldap uchup keldi..

¹¹ U qarangghuluqni özining yoshurunidighan jayi qildi,
Sularning qarangghusini,
Asmanlarning qoyuq bulutlarini,
Öz etrapida chédiri qildi.

¹² Uning aldidiki yoruqluqtin,
Qoyuq bulutlar, möldür, otluq choghlar chiqip ötti;

¹³ Perwerdigar asmanda güldürlidi;
Hemmidin Aliy Bolghuchi awazini yangratti,
Möldür we otluq choghlar bilen.

¹⁴ Berheq, U oqlirini étip, düshmenlirimni tarqitiwettti;
Chaqmaqlarni chaqturup, ularni qiyqas-chuqangha saldi;

¹⁵ Shuning bilen déngizlarning tekti körünüp qaldi,
Alemning ulliri ashkarilandi,
Tenbihing bilen,
Dimighingdin chiqqan nepesning zerbisi bilen, i Perwerdigar.

¹⁶ U yuqiridin qolini uzitip, méni tutti;
Méni ulugh sulardin tartip aldi.

¹⁷ U méni küchlük düshminimdin,
Hem manga öchmenlik qilghuchilardin qutquzdi;
Chünki ular mendin küchlük idi.

¹⁸ Külpetke uchrighan künümde, ular manga qarshi hujumgha ötti;
Biraq Perwerdigar méning tayanchim idi.

¹⁹ U méni kengri-azade bir jaygha élip chiqardi;
U méni qutquzdi, chünki U mendin xursen boldi.

²⁰ Perwerdigar heqqaniyliqimgha qarap manga iltipat körsetti;
Qolumning halalliqini U manga qayturdi;

²¹ Chünki Perwerdigarning yollarini tutup keldim;
Rezillik qilip Xudayimdin ayrilip ketmidim;

18:7 «...Taghlarning ulliri dehshetlik tewrendi, silkinip ketti; chünki U ghezeplendi...» — bu küydiki sözler tedrijij halda Dawutning özining ehwalidin ayrilip, Dawutning bolghusi ewladi Mesihning hayatigha ötidu. Küyde Mesihning hayati, japa-musheqqet tartidighanliqi, axirida uning shan-sherepke érishidighanliqi we pütkül alemge padishah bolidighanliqi körsitilidu. Démek, bu küyning özi ulugh bir bésharettur.

18:8 «Uningdin kömür choghli chiqti» — yaki «Uningdin kömür choghli tutashturuldi».

18:10 «Bir kérubni minip perwaz qildi» — «kérub» intayin küchlük birxıl qanatliq perishte. «Tebirler»ni körüng.

18:14 «U oqlirini étip, düshmenlirimni tarqitiwettti» — ibranij tilida «U oqlirini étip, ularni tarqitiwettti». 17-ayetni körüng.

- ²² Chünki Uning barliq hökümliri aldimdidur;
Men Uning belgilimilirini özümdin néri qilmidim;
- ²³ Men Uning bilen ghubarsiz yürdum,
Özüمنى gunahtin néri qildim;
- ²⁴ Shuning üçün Perwerdigar heqqaniylikimgha qarap,
Köz aldidiki qolumning halalliqigha qarap, qilghanlirimni qayturdi..
- ²⁵ Wapadar-méhribanlarga Özüngni wapadar-méhriban körsitisen;
Ghubarsizlarga Özüngni ghubarsiz körsitisen;
- ²⁶ Sap dilliqlargha Özüngni sap dilliq körsitisen;
Tetürlerge Özüngni tetür körsitisen;
- ²⁷ Chünki ajiz mömin xelqni qutquzghuchi Özüngdursen;
Biraq tekebbur közlerni shermende qilisen;
- ²⁸ Chirighimni julaliq qilghan Sendursen;
Perwerdigar Xudayim méni basqan qarangghuluqni nurlanduridu;
- ²⁹ Chünki Sen arqiliq dushman qoshuni arisidin yügürüp öttüm;
Sen Xudayim arqiliq men sépildin atlap öttüm..
- ³⁰ Tengrim — Uning yoli mukemmeldur;
Perwerdigarning sözi sinap ispatlanghandur;
U Özige tayanghanlarning hemmisige qalqandur.
- ³¹ Chünki Perwerdigardin bashqa yene kim ilahtur?
Bizning Xudayimizdin bashqa kimmu qoram tashtur?
- ³² Yeni béliمنى küch-quwwet bilen orighuchi Tengri,
Yolumni tüptüz, mukemmel qilghuchi Tengridur;
- ³³ U méning putlirimni kéyikningkidek uchqur qilidu,
Shuning bilen méni égiz jaylirimda turghuzidu;
- ³⁴ Qollirimni urush qilishqa ögitidu,
Shunglashqa bileklirim mis kamanni kéreleydu;
- ³⁵ Sen manga nijatliqning bolghan qalqanni ata qilding,
Néning ong qolung méni yöledi;
Séning mulayim kemterliking méni ulugh qildi.
- ³⁶ Sen qedemlirim astidiki jayni keng qilding,
Méning putlirim téyilip ketmidi.
- ³⁷ Men dushmanlirimni qoghlap yettim;
Ular halak bolmighuche héch yanmidim.
- ³⁸ Qaytidin ornidin turalmas qilip ularni yanjiwettim,
Ular putlirim astida yiqildi.
- ³⁹ Sen jeng qilishqa küch bilen béliمنى baghliding;
Sen manga hujum qilghanlarni putum astida égildürdüg;
- ⁴⁰ Dushmanlirimni göz aldimda arqisigha yandurup qachquzdung,
Shuning bilen manga öchmenlerni yoqattim.
- ⁴¹ Ular peryad kötürdi, biraq qutquzidighan héchkim yoq idi;
Hetta Perwerdigargha nida qildi, Umu ulargha jawab bermidi.
- ⁴² Men ulargha soqqa bérip, shamal uchurghan topidek qiliwettim;

18:24 «Perwerdigar heqqaniylikimgha qarap, göz aldidiki qolumning halalliqigha qarap, qilghanlirimni qayturdi» — shübhisiyki, mushu 19-24-ayetlerde Mesihning pak-ghubarsizliqi, gunahsizliqi bésharet qilinidu. Dawut özi toghruluq bu sözlerni hergiz déyelmeytti. Mesilen, 25-küy, 7-ayet we 51-küyni köüring.

18:29 «Sen arqiliq dushman qoshuni arisidin yügürüp öttüm» — «yügürüp öttüm» dégen sözler «bösup öttüm» dégen menini öz ichige alidu.

Kochidiki patqaqtek, ularni töküwettim.

⁴³ Sen méni xelqning nizaliridin qutquzghansen;
Sen méni ellerning béshi qilghansen;
Manga yat bolghan bir xelq xizmitimde bolmaqta..

⁴⁴ Sözümnı anglapla ular manga itaet qilidu;
Yat eldikiler manga bicharilerche teslim bolidu;

⁴⁵ Yat eldikiler chüshkünliship kétidu;
Ular öz istihkamliridin titrigen halda chiqip kélidu;

⁴⁶ Perwerdigar hayattur!

Méning Qoram Téshim mubareklensun!
Nijatlıqım bolghan Xuda hemmidin aliyydur, dep medhiyilensun!

⁴⁷ U, men üçün toluq qisas alghuchi Tengri,
Xelqlarnı manga boysundurghan Xudadur;

⁴⁸ U méni düşmenlirimdin qutquzghan;
Berheq, Sen méni manga hujum qilghanlardin yuqiri kötürdüng;
Zorawan ademdin Sen méni qutuldukdung.

⁴⁹ Shuning üçün men eller arisida Sanga rehmet éytimen, i Perwerdigar;
Namingni ulughlap küylerni éytimen;

⁵⁰ Perwerdigar Özi tikligen padishahqa zor nusretlerni béghishlaydu;
Özi mesih qilghinigha,

Yeni Dawutqa hem uning neslige menggüge özgermes muhebbitini körsitidu..

19-küy

Alem hem Tewrat Xudaning sheripidur!

19¹ Dawut yazghan küy: —

Ershler Tengrining ulughluqini jakarlaydu,
Asman gümbizi Uning qoli yasighanlirini namayan qilidu;

² Ularning sözliri kün-künler deryadek éqiwatidu;
Kéche-kéchilep ular bilimni ayan qiliwatidu..

³ Tilsiz hem awazsiz bolsimu, ularning sadasi alemge anglanmaqta..

⁴ Ularning ölchem tanisi pütkül yer yüzide tartilmaqta;
Ularning sözliri alemning chétigiche yetmekte.

Ularning ichide Xuda quyash üçün chédir tikken, —

⁵ Quyash hujrisidin toygha chiqqan yigittek chiqidu,
Beygige chüshidighan palwandek shadlinidu;

18:43 «Sen méni xelqning nizaliridin qutquzghansen» — shübhısızki, mushu bésharette étylghan «xelq» Dawut padishahning öz qowmi bolghan Yehudiy xelqini körsitidu.

18:50 «Özi mesih qilghinigha, Yeni Dawutqa hem uning neslige...» — «Mesih qilghini» yeni «Mesih» toghruluq 2-küydeki izahatlarnı körüng.

19:2 «Ularning sözliri kün-künler deryadek éqiwatidu» — «ular» ershler we asman gümbizini körsitidu. «Ularning sözliri kün-künler deryadek éqiwatidu; kéche-kéchilep ular bilimni ayan qiliwatidu» — ayetning bashqa birxil terjimisi «Kün bashqa bir künge geplirini tökidü, kéche bashqa bir kéchige söz qilmaqta».

19:3 «Tilsiz hem awazsiz bolsimu, ularning sadasi alemge anglanmaqta» — bashqa birxil terjimisi «Alemde herqandaq bir til ularning sadasini anglap chüshineleydu».

19:4 «Ularning ölchem tanisi yer yüzide tartilmaqta» — bu «ölchem tanisi» belkim insanning tesewwur-oylirini ölchigüchi bolushi mumkin.

19:4 Rim. 10:18

19:5 Top. 1:5

⁶ Asmanlarning bir chétidin örleydu,
Jahanning u chétigiche chörgileydu,
Uning hararitidin héchqandaq mexluqat yoshurunalmaydu.

⁷ Perwerdigarning tewrat-qanuni mukemmeldur,
U insan wujudini yéngilaydu;
Perwerdigar bergen höküim-guwahlar muqim-ishenchlik,
U nadanlarni dana qilidu...

⁸ Perwerdigarning körsetmiliri durus,
U qelbni shadlanduridu;
Perwerdigarning permanliri yoruqluqtur,
U közlerni nurlanduridu..

⁹ Perwerdigardin eyminish pak ishtur, u menggü dawamlishidu;
Perwerdigarning hökümliri heqtur,
Herbiri tamamen heqqaniyettur.

¹⁰ Ular altundin, berheq köp sap altundin qimmatliktur;
Heseldin, hesel jewhiridin shérindur;..

¹¹ Ular bilen qulung oyghitilidu;
Insan ulargha riaye qilishta ching tursa chong mukapat bardur.

¹² Kim öz xataliqlirini bilip yételisun?
Méni bilip-bilmey qilghan gunahlirimdin saqit qilghaysen;
¹³ Öz qul-chakaringni bashbashtaq gunahlardin tartqaysen;

Bu gunahlarni manga xojayin qildurmighaysen;
Shuning bilan men qusursiz bolimen,
Éghir gunahtin xaliy bolghaymen.

¹⁴ Perwerdigar, méning Qoram Téshim we Hemjemet-Nijatkarim,
Aghzimdiki sözler, qelbimdiki oylinishlar neziringde meqbul bolghay!.

20-küy

Israil xelqi Xuda Mesih qilghan padishahning gheibisi üçün dua qilidu

20 ¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Külpetlik künde Perwerdigar sanga ijabet qilghay!

19:7 «Perwerdigarning tewrat-qanuni mukemmeldur» — «Tewrat-qanun» toghruluq: «Tewrat» (torah) ibraniy tili bolup, mushu yerde «qanun, telim, yolyoruq» dégen menide ishlatilidu. «Tewrat qanuni» dégen ibare adette Musa peyghember arqiliq keltürülgen Tawratniki «Yaritulish», «Misirdin chiqish», «Lawiylar» «Chöl-Bayawandiki seper» hem «Qanun sherhi» dégen aldinqi besh qisimning qanun-permanliq mezmunini körsitidu.

19:7 2Sam. 22:31; Zeb. 18:30

19:8 «Perwerdigarning permanliri yoruqluqtur» — yaki «Perwerdigarning permanliri roshendur» yaki «Perwerdigarning permanliri paktur».

19:10 Zeb. 119:72,103,127; Pend. 8:11

19:14 «1 Perwerdigar, méning Qoram Téshim we Hemjemet-Nijatkarim» — «Hemjemet-Nijatkar» yaki «hemjemet-qutquzghuchi» toghruluq: — Ibraniy tilida «goél» dégen bu sözning alahide menisi bar. Birs kemberghel bolup, özini qulluqqa sétiwetken bolsa yaki bashqa qiyin ehwalgha uchrup mal-mülükini satqan bolsa, Musa peyghember tapshuruwalghan qanungha asasen, mushu kishining özining yéqin uruq-tughqanliri, hemjemetliri bu kishini hörlükke chiqirip qutquzush hoquqi bar idi. Démek, «hemjemet-qutquzghuchi» öz qérindishini hör qilmaqchi bolsa, uni qutquzalaytti. Hoquqni ishlatish «hemjemet-qutquzghuchi»ning öz ixtiyarliqi bilen bolatti, elwette. Birs öz uruq-tughqinigha «hemjemet-qutquzghuchi» bolup uni qutquzmaqchi bolsa, héchkim uni tosalmaytti.

—Shunga peyghemberler Xudaning qutquzghuchi ikenlikini bayan qilish üçün pat-pat del mushu sözni ishlatidu. Démek, Xuda Öz bendisige yaki xelqige «hemjemet»lik qilib, ularning «goél»i, yeni «hemjemet-qutquzghuchi»si bolidu. Uning Öz xelqini qutquzushi Öz ixtiyarliqi bilen, elwette!

Yaqupning Xudasining nomi séni évizde aman saqlighay!

² U Öz muqeddes jayidin sanga medet ewetkey,
Ziondin sanga küch-quwwet bergey;

³ Barliq «ashliq hediye»liringni yad qilghay,
Köydürme qurbanliqingni qobul qilghay!
Sélah!

⁴ Könglüngdiki teshnaliqlarni sanga ata qilghay,
Könglüngge pükken barliq arzuliringni emelge ashurghay.

⁵ Bizler ghelebengni tebrikleptentene qilimiz,
Xudayimizning namida tughlirimizni tikleymiz;
Perwerdigar barliq telepliringni emelge ashurghay!

⁶ Hazir bildimki, Perwerdigar Ōzi mesih qilghinini qutquzidu;
Muqeddes ershliridin uninggha qudretilik qutquzghuchi qolini uzartip jawab béridu..

⁷ Beziler jeng harwilirigha,
Beziler atlarga tayanidu;
Biraq biz bolsaq Perwerdigar Xudayimizning namini yad étimiz;

⁸ Ular tizi püklinip yiqildi;
Biraq biz bolsaq, qeddimizni ruslap tik turimiz.

⁹ I Perwerdigar, padishahqa ghelebe bergeysen;
Nida qilghinimizda bizge ijabet qilghaysen!.

21-küy Xuda tikligen padishah toghruluq bir küy

21¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Padishah qudritingdin shadlinidu, i Perwerdigar;
Ghelebe-nijatliqingdin u neqeder xursen bolidu!

² Sen uning köngül tilikini uninggha ata qilding,
Lewlirining telipini ret qilghan emessen.
Sélah!

³ Chünki Sen ésil beriketler bilen uni qarshi alding;
Uning béshigha sap altun taj kiydürdüng.

⁴ U Sendin ömür tilise, Sen uninggha berding,
Yeni uzun künlerni, taki ebedil'ebedgiche berding.

⁵ U Séning bergen ghelebe-nijatliqingdin zor sherep quchti;
Sen uninggha izzet-heywet hem shanu-shewket qondurdung.

⁶ Sen uning özini menggülik beriketler qilding;
Didaringning shadliqi bilen uni zor xursen qilding;

20:1 «Yaqupning Xudasining nomi séni évizde aman saqlighay!» — «Yaqupning Xudasi» dégen mushu ibaride «Yaqup» hem hezriti Yaqupning özini hemde uningdin chiqqan Israil xelqinimu körsitidu.

20:6 «Perwerdigar Ōzi mesih qilghini» — yeni Israilning padishahi; mushu yerde Dawutni körsitidu. Biraq shübbhisizki, bu küy bir bésharet bolup, kelgüsidiki Qutquzghuchi-Mesihnimu körsitidu. 2-küydiki izahatlarni we «Tebirler»nimu köring.

20:9 «I Perwerdigar, padishahqa ghelebe bergeysen; nida qilghinimizda bizge ijabet qilghaysen!» — bashqa birxil terjimisi:

— «I Perwerdigar, ghelebige érishtürgeysen!

— Biz nida qilghan künde Padishah bizge jawab bergey!»

21:6 «Sen uning özini menggülik beriketler qilding» — bu söz belkim Dawutning ewladi bolghan, kelgüsidiki Qutquzghuchi-Mesihning Xudaning Ibrahimgha bergen eng ulugh wedisini emelge ashuridighanliqini körsitishi mumkin. Shu wede: «Sen özüng bashqilargha bext-beriket bolisen ... Sen arqiliq yer yüzidiki barliq aile we qebililerge bext-beriket ata qiliniu» déyilidu («Yar.» 12:1-3de xatirilengen).

- ⁷ Chunki padishah Perwerdigargha tayinidu;
Hemmidin Aliy Bolghuchining özgermes muhebbiti bilen u héch tewrenmeydu.
- ⁸ Séning qolung barliq düşmenliringni tépip, ashkare qilidu;
Ong qolung Sanga öchmenlik qilghanlarni tépip ashkare qilidu.
- ⁹ Séning didaring körüngen künde, ularni yalqunluq xumdangha salghandek köydürisen;
Perwerdigar derghezep bilen ularni yutuwétidu;
Ot ularni köydürüp tügitidu.
- ¹⁰ Ularning tuxumini jahandin,
Nesillirini kishilik dunyadin qurutisen;
- ¹¹ Chunki ular Sanga yamanliq qilishqa urundi;
Ular rezil bir neyrengni oylap chiqqini bilen,
Emma ghelibe qilalmidi.
- ¹² Chunki Sen ularni keynige burulushqa mejbur qilding;
Sen ularning yüzige qarap oqyayingni chenleysen.
- ¹³ I Perwerdigar, Öz küchüng bilen ulughluqungni namayan qilghaysen;
Shuning bilen biz naxsha éytip qudritingni medhiyileymiz.

22-küy Eng éghir azab-oqubette qilghan dua Bésharetlik küy 1-ayettiki izahatni körüng

22¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Ayjelet-xashshahar» (tang seherde kelgen medet) dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

- «Ah Ilahim, Ilahim, némishqa mendin waz kechting?
Sen némishqa méni qutquzushtin shunche yiraqsan?
Némishqa qattiq peryadlirimdin shunche yiraq turisen,—
- ² Xudayim, kündüzde nida qildim, lékin Sen héch jawab qilmaysen;
Kéchidimu men shundaq peryad qilishtin aram alalmaymen.—
- ³ Biraq i Israilning medhiyilirini öz makaning qilghuchi,
Sen dégen pak-muqeddestursen!
- ⁴ Ata-bowilirimiz séni tayanchi qilghan,
Ular sanga tayanghan, sen ularni qutquzghan.
- ⁵ Ular Sanga nida qilishliri bilen qutulghan;
Sanga tayinish bilen ularning ümidi héch yerde qalghan emes.—

—Bashqa birxil terjimisi: «Sen uninggha menggülik beriketlerni békitting».

21:8 «Séning qolung barliq düşmenliringni tépip, ... Ong qolung Sanga öchmenlik qilghanlarni tépip ashkare qilidu...» — 8-ayettin bashlap, bésharetlik sözler biwasite padishahqa éytilghan bolsa kérek. Roshenki, bu ayetler padishah Dawutning ewladi bolghan, kelgüsidiki Qutquzghuchi-Mesihni körsitidu.

22:1 «**Izahat**» — Dawut peyghember hayatida nurghun azab-oqubetlerni tartqan bolsimu, lékin u bu küyde éytilghan shunchiwala éghir azab-oqubetlerni tartqan emes. Shunga shübhisizki, Dawut özidin kéyinki birsining tartidighan azablarini körsetken bolsa kérek. Oqurmenler bu azablarning kimge qaritilghanliqi toghruluq özliri xulasige kelsun. «**ayjelet-xashshahar**» tang seherde kelgen medet» — bezi alimlar: «Tang seherdiki chishi jeren» dep terjime qilidu. Bu belkim küyning témisining hem uning ahangining nami bolsa kérek.

22:1 Mat. 27:46; Mar. 15:34

22:2 «Kéchidimu men shundaq peryad qilishtin aram alalmaymen» — yaki «kéchidimu men peryad qilsam, biraq aram tapmaymen»

22:2 Mat. 27:45

22:5 Zeb. 25:2-3; 31:1; Yesh. 49:23; Rim. 9:33

⁶ Biraq men bolsam adem emes, bir qurtmen,
Insan teripidin tōhmet bilen reswayialem qilinghanmen,
Xalayıq teripidin kemsitilgenmen...

⁷ Méni kōrgenlerning hemmisi mazaq qilip külidu,
Bashlirini silkiship aghzilirini pürüştürüp:

⁸ «U Perwerdigargha özini tapshurghan emesmu?!
Emdi Perwerdigar uni qutquzsun!
Perwerdigar uningdin xursen bolsa eger,
Uni qutuldursun!» — déyishidu.

⁹ Biraq méni apamning qorsiqidin chiqarghuchi özüngdursen;
Hetta emchektiki waqtimdimu méni Özüngge tayandurghansen;

¹⁰ Tughulghininimdin tartipla, men özümnı qoynunggha tashlighanmen;
Anamning baliyatqusidiki waqtimdila, Sen méning Tengrim bolup kelgensen.

¹¹ Mendin yiraqlashma;
Chünki riyazet méni qistap keldi;
Manga yardemde bolghuchi yoqtur.

¹² Nurghun buqilar méni qorshiwaldi;
Bashanning küchlük buqiliri méni oriwaldi;

¹³ Ular ademni titma qilghuchi hörkirewatqan shirdek,
Aghzilirni chong échip manga tikilip turidu.

¹⁴ Men tökülgen sudek boldum,
Hemme söngeklim izidin chiqip ketti;
Yürikim momdek érip ketti, ich-baghrimde zeipliship érip ketti.

¹⁵ Qaghjirap ketken sapal parchisidek maghdurum qalmidi,
Tilim tangliyimga chapliship ketti,
Sen Perwerdigar méni ölümning topa-changlirigha qoyghansen.

¹⁶ Ghaljir itlar manga olashti,
Bir top reziller méni qistap kélip,
Méning qolum we putumni sanjip teshti.

¹⁷ Söngeklimning hemmisini saniyalaymen,
Ustixanlirim manga tikilip qarap turghandek qilidu.

¹⁸ Ular kiyimlirimni öz arisida üleshtürüwatidu,
Könglikimge érishish üçün chek tashlishiwatidu.

¹⁹ Biraq, i Perwerdigar, mendin yiraqlashma!
I Küch-Qudritim bolghuchim, yardemge téz kelgeysen!

22:6 «men bolsam adem emes, bir qurtmen» — ibranıy tilida «qurt» «kokkus ilikus» (qizil qurt) dégen qurtıni körsitidu. Bu xil qurtning chishisi tuxumligında özini derexke chaplasturup, salghan tuxumlrini öz bedini bilen qoghdıydu. Shundaq qilip u ölgüche chaplashqan yerdin midirlimay turidu. Ölüshi bilen uningdin qipqizil bir suyuqluq chiqip, hemme etrapini qizil qilidu. Ademler bu qizil suyuqluqni boyaq üçün ishıitidu. Bu ishlar Mesih Eysaning kréstke mixlinishigha bësharet bolmamdu?

22:6 Yesh. 41:14

22:7 Mat. 27:39

22:8 Mat. 27:43

22:10 Yesh. 49:1

22:12 «Bashanning küchlük buqiliri méni oriwaldi» — Pelestinning Bashan rayonidiki buqilar yoghan, küchlük idi. Bu yerde yaman ademler hem ularning keynide turghan yaman jin-rohlarnı körsetse kérek.

22:15 Yuh. 19:28

22:16 Mat. 27:35; Mar. 15:24; Luqa 23:33; Yuh. 19:23,37; 20:25

22:18 «Könglikimge érishish üçün chek tashlishiwatidu» — yaki «Chapinimga érishish üçün chek tashlishiwatidu».

22:18 Luqa 23:34; Yuh. 19:24

- ²⁰ Jénimni qilichtin qutquzghin,
Méning yalghuz jénimni itning changgilidin qutuldurghin..
- ²¹ Méni shirning aghzidin qutquzghin;
Shundaq, Sen iltijalirimni ijabet qilip yawa kalilarning münggüzliridin qutquzghansen!.
- ²² Men Séning namingni qérindashlirimgha élan qilimen;
Chong jamaet ichide turup Sanga bolghan medhiyilirimni jakarlaymen;
- ²³ Perwerdigardin eymengüchiler, Uni medhiyilenglar!
Yaqupning barliq nesilliri, Uninggha shan-sherep keltüringlar!
Israilning pütün ewladliri, Uningdin eymininglar..
- ²⁴ Chünki U ézilgüchining ashu xarlinishlirini neziridin saqit qilghan emes,
Yaki Uningdin héch yirgengen emes;
Uningdin Öz wisalini héch yoshurghan emes;
Belki U iltija qilip awazini kötürginide,
Uninggha qulaq sélip anglighan.
- ²⁵ Chong jamaet ichide manga oqulghan medhiyiler Özüngdindur,
Xudadin eymengüchilerning aldida ichken qesemlimrimni ishqaa ashurimen;..
- ²⁶ Ajiz möminler qorsiqi toyghuche tamaqlinidu;
Perwerdigarni izdigenler Uni medhiyeleydu;
Silerning qelbinglar menggü yashnaydu!..
- ²⁷ Zéminning eng chétidikilermu bu ishni qelbide tutup , towa qilip Perwerdigarning aldigha kélidu;
El-milletlarning barliq jemetliri aldingda ibadet qilidu;..
- ²⁸ Chünki padishahliq Perwerdigarghila tewedur;
U el-milletler arisida höküm sürgüchidur.
- ²⁹ Jahandiki baylarmu Uning aldidin yep-ichip, ibadet qilidu;
Tupraqqa kirey dep qalghanlarmu, hetta öz jénini saqliyalmaydighanlarmu Uninggha sejde qilidu;..
- ³⁰ Kelgüsidi bir ewlad Uning xizmitide bolidu;
Bu ewlad Reb üçün Öz perzentliri hésablinidu..
- ³¹ Kéyin ular kélip, shu chaghda tughulidighan bir qowmgha Uning heqqaniyliqini jakarlap shuni élan qiliduki,
«U buni emelge ashurdi!».

22:20 «Méning yalghuz jénim» — yaki «Méning kichik jénim» yaki «Méning qimmetlik jénim». Sözlügüchi éghir yalghuzluq hés qiliwatqan bolsa kérek.

22:21 «...iltijalirimni ijabet qilip yawa kalilarning münggüzliridin qutquzghansen!» — «yawa kala» hazir nesli qurughan. Ular esli intayin küchlük, adettiki kalidin ikki hesse chong idi. Mushu yerde «yawa kalilar» esheddiy rezil ademlerge yaki jin-sheytanlarga simwol bolidu.

22:22 Ibr. 2:12

22:23 «Yaqupning barliq nesilliri» — Israil xelqi, elwette. **«Israilning ewladliri»** — Xuda Yaqupning ismini «Israil»gha özgertken, shuning bilen u «Israil qowmining ejdadi» bolghan.

22:25 «Chong jamaet ichide manga oqulghan medhiyiler Özüngdindur» — bashqa ikki xil terjimisi «Chong jamaette méning medhiyilirimning témesi Sendin chiqqandur...» yaki «Chong jamaette méning Sanga medhiyilerni oqushqa muyesser bolghanliqim Sendin chiqqandur...».

22:25 Zeb. 18:49; 35:18; 52:9; 111:1

22:26 «Ajiz möminler qorsiqi toyghuche tamaqlinidu» — «tamaqlinidu» dégen bu söz mushu yerde héyt qurbanliqliridin yaki «teshekkür qurbanliqliri» («rehmet qurbanliqliri»)din tamaqlinishni körsitishi mumkin.

22:26 Qan. 4:29; Zeb. 69:32; 149:4; Yesh. 25:6; Zef. 2:2; Yuh. 11:26

22:27 Zeb. 2:8; 72:10-11; 86:9

22:29 «Jahandiki baylarmu ...» — ibranii tilida «Jahandiki sémizlermu...» — köchme menisi «baylar» bolushi mumkin. «tupraqqa kirey dep qalghanlarmu, hetta öz jénini saqliyalmaydighanlarmu Uninggha sejde qilidu» — démek, hem baylar hem miskinler (küyde bésharet bérilgen ishlar tüpeylidin) Xudagha ibadet qilidu.

22:30 Yesh. 53:8, 10; Yesh. 8:18; Zeb.89:29; Mat. 1:1; Yh 12:24; Rim. 5:18, 19; 1Pét. 2:9

22:31 Zeb. 52:9; 102:18; Luqa 24:46, 47; Rim. 3:22-25

«Zebur»

23-küy Perwerdigar méni baqquchi padichimdur! 1-ayettiki izahatni körüng

23¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar méni baqquchi Padichimdur,
Mohtaj emesmen héch nersige;..

² U méni yumran chöplerde yatquzup dem aldurar;
Tinch aqidighan sularni boylitip baqidu;

³ U wujudumni yéngilaydu;
U heqqaniyliq yolida Öz nami üçün yétekleydu;..

⁴ Hetta men ölüm sayisi bolghan jilghidin ötsemmu,
Héç yamanliqtin qorqmaymen;
Chünki Sen men bilen billidursen;

Séning hasang hem tayiqing manga tesellidur..

⁵ Méni xar qilghuchilarning köz aldida manga keng dastixan salisen;
Méning béshimni may bilen mesih qilisen;
Qedehim tashidu;

⁶ Berheq, barliq künlirimde yaxshiliq we özgermes shepquet manga egiship hemrah bolidu;
Menggüdin-menggüge Perwerdigarning dergahida yashaymen!.

24-küy Perwerdigarning ghelibisi

24¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigargha mensüptur, jahan we uninggha tolghan hemme mewjudatlar;
Uninggha teelluqtur yer yüzi we uningda turuwatqanlarmu;..

² Chünki jahanning ulini chongqur déngizlar üstige orunlashturup,
Yerni sular üstige ornatqan Udur.

³ Perwerdigarning téghigha kim chiqalaydu?
Uning muqeddes jayigha kim kirip turalaydu?..

⁴ — Qolliri gunahtin pakiz, dili sap,
Quruq nersilerge telmürüp qarimighan,
Yalghan qesem qilmighan kishi kireleydu..

23:1 «Bu ulugh küy toghruluq izahat» — Palestindiki qoylar bilen padichining munasiwiti nahayiti yéqin. U ular bilen kéche-kündüz bille bolidu, ulargha isim qoyidu. Yéngi yaylaqqa köchkende, padichi qoylarning béshida méngip, ularni chaqirip yétekleydu; ularning béshi tikenlikte yarilinip qalsa, padichi may bilen sürüp «mesih qilidu»; bezi padichilar hetta amraq qoylirigha alahide qedehtin sharab ichuridu.

23:1 Yesh. 40:11; Yer. 23:4; Ez. 34:23; Yuh. 10:11; 1Pét. 2:25; Weh. 7:17

23:3 «U wujudumni yéngilaydu» — «yéngilaydu» ibraniy tilida bu söz «towigha qayturidu» yaki «towa qilduridu» dégen menini öz ichige alidu.

23:4 Zeb. 3:6; 118:6

23:6 «barliq künlirimde yaxshiliq we özgermes shepquet manga egiship hemrah bolidu» —yaki «barliq künlirimde manga egiship hemrah bolghan özgermes shepquet némidigen yaxshi!». «menggüdin-menggüge Perwerdigarning dergahida yashaymen!» — «Perwerdigarning dergahi» ibraniy tilida «Perwerdigarning öyide». Dawut bu küyni yazghanda Yérusalémdiki muqeddes ibadetxana téxi mewjut emes idi.

24:1 Mis. 19:5; Qan. 10:14; Ayup 41:3; Zeb. 50:12; 1Kor. 10:26,28

24:3 Zeb. 15:1; Yesh. 33:14,15

24:4 «Quruq nersilerge telmürüp qarimighan» — «quruq nersiler» butlarni körsitidu.

⁵ Bundaq kishi bolsa Perwerdigardin bextni,
Öz nijatliqi bolghuchi Xudadin heqqaniyliqni tapshuruwalidu we uni kötürüp yürüdu;

⁶ Bu dewr Uni izdigüchi dewrdur,
Yeni Séning didaringni izdigüchiler, i Yaqupning Xudasi!
Sélah!

⁷ I qowuqlar, béshinglarni kötürünglar!
Keng échilinglar!
I menggülük ishikler, kötürülünglar!
Shuning bilen shan-sherep igisi Padishah kiridu!

⁸ Shan-sherep igisi Padishah dégen kim?
U Perwerdigardur, u küchlük we qudretliktur!
Perwerdigar, jeng meydanida qudretliktur!

⁹ I qowuqlar, béshinglarni kötürünglar!
Keng échilinglar!
I menggülük ishikler, béshinglarni kötürünglar!
Shuning bilen shan-sherep igisi Padishah kiridu!

¹⁰ Shan-sherep igisi Padishah dégen kim?
Samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar bolsa, shan-sherep igisi Padishahtur!
Sélah!

25-küy Yéteklesh we bashpanah bolush heqqide dua 1-ayettiki izahatni körüng

25¹ Dawut yazghan küy.

Perwerdigar, jénim Sanga telmürüp qaraydu;

² Sanga tayinimen, i Xudayim;
Méni yerge qaritip xijalette qaldurmighaysen;
We yaki düshmenlirimni üstümdin ghalib qilip shadlandurmighaysen;

³ Berheq, Séni kütküchilerdin héchqaysisi shermende bolmas;
Biraq héchbir sewebsiz xainliq qilghuchilar shermende bolidu..

⁴ Méni Séning izliringni bilidighan qilghaysen, i Perwerdigar;
Yolliringni manga ögitip qoyghaysen..

⁵ Méni heqiqitingde mandurup, manga ögetkeysen;
Chünki özüng méning nijatliqim bolghan Xudayimdursen;
Men küñ boyi Sanga qarap telmürimen;

⁶ Öz rehimdilliqliringni, özgermes méhirliringni yadinggha keltürgeysen, i Perwerdigar!

24:5 «... tapshuruwalidu we uni kötürüdu» — bu ikki péil ibranili tilida birla péil bilen ipadiliniidu.

24:6 «...Yeni Séning didaringni izdigüchiler, i Yaqupning Xudasi!» — yene birxil terjimisi «Yeni Séning didaringni izdigüchiler bolghan Yaquptin ibarettur».

24:7 «I qowuqlar, béshinglarni kötürünglar! Keng échilinglar! I menggülük ishikler, kötürülünglar!» — qedimki zamanlarda qowuqlar échilghanda yuqiridin kötürülettü.

25:1 «25-küy toghruluq izahat» — 25-küy «élipbe tertipilik» bir küy. Küyde 22 ayet bolup, ibraniy tilida alahide shekilge ige. Ibraniy yézida 22 herp bar. Küydiki 22 ayetning herbiri ibraniy élipbe tertipige asasen yéngi herp bilen bashlinidu (mesilen, uyghur tilida herpler a-, e-, b- tertipide bashlanghangha oxshash). Biz bundaq küylerni «élipbe tertipilik küy» dep ataymiz.

25:2 Zeb. 22:4-5; 31:1; 34:5

25:3 Yesh. 28:16; Rim. 10:11

25:4 Zeb. 27:11; 86:11; 119:33

Chünki ular ezeldin tartip bar bolup kelgendur;

⁷ Méning yashliqimdiki gunahlimni,
Shundaqla itaetsizliklimni ésingge keltürmigeysen;
Özgermes muhebbiting, méhribanliqning bilen, méni ésingge keltürgeysen, i Perwerdigar;

⁸ Perwerdigar méhriban we durustur;
Shunga U gunahkarlarni durus yolgha salidu.

⁹ Möminlerni yaxshi-yamanni perq étishke U yétekleydu;
Möminlerge Öz yolini ögitidu.

¹⁰ Uning ehdisi we höküm-guwahlini tutqanlarning hemmisige nisbeten,
Perwerdigarning barliq yolliri özgermes muhebbet we heqiqettur.

¹¹ Öz naming üçün, i Perwerdigar,
Qebihlikim intayin éghir bolsimu,
Sen uni kechüriwetkensen.

¹² Kimki Perwerdigardin eymense,
Xuda Özi tallighan yolda uninggha heqiqetni ögitidu;

¹³ Uning jéni azade-yaxshiliqta yashaydu,
Uning nesli yer yüzige miras bolidu.

¹⁴ Perwerdigar Özidin eyminidighanlar bilen sirdashtur;
U ulargha Öz ehdisini körsitip béridu.

¹⁵ Méning közlirim hemishe Perwerdigargha tikilip qaraydu;
Chünki U putlirimni tordin chiqiriwétidu.

¹⁶ Manga qarap méhir-shepset körsetkeysen;
Chünki men ghéribane, derdmendurmen.

¹⁷ Könglümning azarliri köpiyip ketti;
Méni basqan qismaqlardin chiqarghaysen.

¹⁸ Derdlimni, azablimni neziringge alghin,
Barliq gunahlimni kechürgeysen!

¹⁹ Méning düşmenlimni neziringge alghin,
Chünki ular köptur;
Ular manga chongqur öchmenlik bilen nepretlinidu.

²⁰ Jénimni saqlighaysen, méni qutquzghaysen;
Méni shermendilikte qaldurmighaysen;
Chünki men Séni bashpanahim qildim.

²¹ Köngül sapliqi we durusluq méni qoghdighay;
Chünki men Sanga ümid baghlap kütüwatimen..

²² I Xuda, Israilni barliq külpetliridin qutquzup hörlükke chiqarghaysen!

26-küy

Barliq rezilliktin yiraqlishishqa intilish

26¹ Dawut yazghan küy: —

Men üçün höküm chiqarghaysen, i Perwerdigar;
Chünki men öz durusluqumda turup mangdim;
Men Perwerdigargha tayinip kelgenmen;

25:6 Zeb. 103:17; 106:1; 107:1; 117:2; 136; Yer. 33:11

25:21 «Chünki men Sanga ümid baghlap kütüwatimen» — yaki «Chünki sanga telmürüp qaraymen».

Men téyilip ketmeymen...

² Méni sinap baqqaysen, i Perwerdigar, méni tekshürüp baqqin;
Wijdanimni, qelbimni tawlighaysen;

³ Chünki özgermes muhebbitingni köz aldında tutqanmen;
Men heqiqitingni özümge yétekchi qilip mangdimmen.

⁴ Men yalghanchilar bilen hemdastixan olturmidim;
Saxtipezlerge hemrah bolushqa kirmeymen..

⁵ Yamanliq qilghuchilar jamaitidin yirginimen;
Reziller bilenmu olturmaymen.

⁶ Qollirimni gunahsizliqta yuyimen;
Shunda, qurbangahingni aylinip yüreleymen.

⁷ We hem teshekkürlerni anglitimen;
Barliq karametliringni jakarlaymen.

⁸ I Perwerdigar, makaning bolghan öyni,
Shan-sheriping turghan jayni söyüp keldim;

⁹ Jénimni gunahkarlar bilen,
Hayatimni qanxorlar bilen bille élip ketmigeysen;

¹⁰ Ularning qolida suyuqestler bardur,
Ong qoli parilerge toldi.

¹¹ Men bolsam, durusluqumda méngip yüriwérimen;
Méni hörlükke chiqirip qutquzhaysen,

Manga méhir-shepset körsetkeysen..
¹² Putum bolsa tüptüz jayda turidu;

Jamaetler arisida turup Perwerdigargha teshekkür-medhiyiler qayturimen.

27-küy Xudani kütin!

27¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar méning nurum we nijatliqimdur;
Men yene kimdin qorqay?

Perwerdigar hayatimning qorghinidur;
Men kimning aldida titrey?.

² Yamanliq qilghuchilar «Uning etlirini yeyli» dep manga hujum qilghanda,
Reqiblim, dushmanlim manga yéqinlashqanda,
Putliship, yiqildi ular.

³ Zor qoshun bargah qurup méni qorshawgha alsimu,
Qelbimde héch qorqunch yoq;
Manga urush qozghisimu, yenila xatirjem turiwérimen.

⁴ Perwerdigardin birla nersini tilep keldim;

26:1 «Men Perwerdigargha tayinip kelgenmen; men téyilip ketmeymen» — yene birxil terjimisi «Men héch tewrenmes Perwerdigargha tayinip keldim».

26:1 Zeb. 7:8

26:2 «wijdanim» — yaki «niyetlim». Bu söz ibranij tilida «börekler» dégen bilen ipadilidinu.

26:4 Ayup 31:5; Zeb. 1:1

26:11 «Méni hörlükke chiqirip qutquzhaysen» — mushu «hörlükke chiqirish» gunahning asaritidin qutquzushni körsitidu.

27:1 Yesh. 10:17; 60:19,20; Mik. 7:8; Luqa 1:79; Yuh. 1:4; 8:12; Weh. 21:23

Men shuninggha intilimektimenki: —

Ömür boyi Perwerdigarning öyide bolsam,
Perwerdigarning güzelligige qarap yürsem,

Uning ibadetxanasida turup, yéteklishige muyesser bolsam, deymen..

⁵ Béshingha kün chüshkende, U méni sayiwini astigha alidu;

Méni chédirining ichide aman saqlap yoshuruwalidu.

U méni uyultash üstige muqim turghuzidu.

⁶ Shunga hazir etrapimdiki dushmanlirim aldida béshim yuqiri kötürüldü.

Uning muqeddes chédirida tentene qilip qurbanliqlar sunimen;

Naxsha-küyler éytime, munajatlarni éytime Perwerdigargha!

⁷ Nida qilghinimda awazimni anglighaysen, i Perwerdigar;

Manga méhir-shepket körsitip, ijabet qilghaysen.

⁸ Öz könglüm: «Uning didarini izdenglar!» deydu;

Didaringni, i Perwerdigar, özüm izdeymen.

⁹ Mendin Özüngni qachurmighaysen!

Ghezeplengende qulungni néri qoghlimighaysen;

Sen méningdin yardimingni ayimay kelding;

Sen mendin ayrilmighaysen, méni tashliwetmigeysen, i Nijatkarim Xuda!

¹⁰ Ata-anam méni tashliwetsimu,

Perwerdigar méni quchiqigha alidu..

¹¹ Manga Öz yolungni ögetkeysen, i Perwerdigar;

Küshendilirim paylap yürmekte,

Méni tüz yolgha bashlighaysen..

¹² Méni reqiblimning meylige tapshurmighaysen,

Chünki manga qara chaplashmaqchi bolghan yalghanchilar xéli köptur,

Ularning nepeslimu zorawanliqtur.

¹³ Ah, Perwerdigarning méhribanliqini tiriklarning zéminide körüşke közüm yetmigen bolsam...!

¹⁴ Perwerdigarni telmürüp kütkin!

Jigerlik bol, qelbing merdane bolsun!

Shundaq qil, Perwerdigarni telmürüp kütkin!.

28-küy Perwerdigargha tayinish

28¹ Dawut yazghan küy: —

I Perwerdigar, Sanga nida qilimen;

I méning Qoram Téshim, manga sükut qilmighaysen;

27:4 «... Ömür boyi Perwerdigarning öyide bolsam, ... Uning ibadetxanasida turup, yéteklishige muyesser bolsam» — Dawut peyghemberning zamanida «Xudaning öyi», yeni «muqeddes ibadetxana» téxi sélinmighanidi (oghli Sulayman kéyin yasidi). Ibadetxana Musa peyghember arqiliq yasalghan «muqeddes chédir» idi. Shuning bilen Dawutning «muqeddes ibadetxana» dégin belkim rohiy jehettin, yeni Xudaning Öz huzur-dergahini körsitidu, dep chüshinishimiz kérek.

27:9 «Mendin Özüngni qachurmighaysen!» — ibraniy tilida «Yüzüngni mendin yoshurmighaysen!».

27:10 «Ata-anam méni tashliwetsimu,...» — Dawut Saul padishah teripidin qoghlanghan. Saul uni «jinayetchi» dep hésablaghan chaghlirida, Dawut ata-anisi teripidin bir mezgil chetke qéqilghan bolushi mumkin idi. Kéyin ular uning bilen billes boldi. Tewrat «1Sam.» 21-, -22-babni körüng.

27:11 Zeb. 25:4-5, 9, 12; 86:11; Zeb. 119.

27:14 Yesh. 25:9; 33:2; Hab. 2:3

Chünki Sen jimjit turuwalisang,
Men chongqur hanggha chüshidighanlarga oxshashla bolimen..

² Sanga peryad kötürginimde,
Séning muqeddes kalamxananggha qolumni kötürginimde,
Méning iltijalirimning sadasini anglighaysen!.

³ Méni reziller we qebihlik qilghuchilar bilen bille tashliwetmigeysen;
Ular aghzida yéqinliri bilen dostane sözleshsimu,
Könglide öchmenlik bardur..

⁴ Ularning qilmishlirigha qarap,
Ishlirining yamanliqigha qarap ish tutqaysen;
Qolining qilghanliri boyiche özlirige yandurghaysen;
Tégishlik jazani özlirige qayturghaysen.

⁵ Chünki ular ne Perwerdigarning qilghanlirini,
Ne qollirining ishligenlirini héch nezirige almaydu,
Perwerdigar ularni ghulitip, qaytidin bash kötürgüzmeydu.

⁶ Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturulsun;
Chünki U méning iltijalirimning sadasini anglighan.

⁷ Perwerdigar méning küchüm, méning qalqinimdur;
Méning könglüm uninggha ishendi,
Shuning bilen yadem taptim;
Shunga könglüm zor shadlinidu,
Öz küyüm bilen men Uni medhiyileymen.

⁸ Perwerdigar Öz xelqining küchidur,
Shundaqla mesih qilghinigha qutquzghuchi qorghandur..

⁹ Öz xelqingni qutquzghaysen,
Mirasingni beriketlik qilghaysen;
Ular ni padichidek béqip ozuqlandurghaysen,
Menggüge ularni kötürüp yürgeysen..

29-küy Perwerdigarning heywisi

29¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigargha bergeysiler, i Qudretlik Bolghuchining perzentliri,
Perwerdigargha shanu-shewket, küch bergeysiler!..

² Perwerdigargha Öz namigha layiq shanu-shewket bergeysiler;

28:1 Zeb. 30:3; 35:22; 143:7

28:2 «Séning muqeddes kalamxananggha qolumni kötürginimde» — «kalamxana» muqeddes chédirdiki «eng muqeddes jay»ni körsitidu. Némishqa mushu yerde «eng muqeddes jay» «kalamxana» déyilidu? Sewebi, «eng muqeddes jay» ichide «ehde sanduqi» yatidu, «ehde sanduqi» ichide Xuda Israil bilen tüzgen ehdiname (Xudaning söz-kalami) saqlaqliq idi.

28:3 Zeb. 12:1-2; Yer. 9:7

28:8 «Perwerdigar ... mesih qilghinigha qutquzghuchi qorghandur» — Xudaning «mesih qilghini»: — (1) Xuda Israilar üstige tikligen padishah; (2) axirda u dunyagha ewetidighan Qutquzghuchi-Mesihni körsitidu. «Mesih» toghruluq 2-küydeki izahatlarni hem «Tebirlerni» körtüg.

28:9 «Öz xelqingni qutquzghaysen, mirasingni beriketlik qilghaysen;...» — Xudaning Öz xelqi del Özining mirasi ikenliki Muqeddes Kitapta köp yerlerde tilgha élinidu.

29:1 «Perwerdigargha bergeysiler,... Perwerdigargha shanu-shewket, küch bergeysiler!» — bu sirliq sözning menisi néme? Menisi choqum shuki, Xudaning xelqi uninggha ishinip tayanghachqa, shundaqla medhiye oqughachqa, Xuda ularning hayatida Öz küch-qudritini (shundaqla Öz shan-sheripini) körsitishige sharaat béridu.

29:1 Zeb. 96:7, 8

Perwerdigargha pak-muqeddeslikning güzellikide sejde qilinglar!

³ Perwerdigarning sadasi chongqur sular üstide höküm süridu;
Shan-sherep igisi bolghan Tengri güldürmamlarni yangritidu;
Perwerdigar büyük dengizlar üstide höküm süridu..

⁴ Perwerdigarning sadasi küchlüktur;
Perwerdigarning sadasi heywetke tolghandur;

⁵ Perwerdigarning sadasi kédír derexlirini sunduruwétidu;
Berheq, Perwerdigar Liwandiki kédirlarni sunduruwétidu.

⁶ U ularni mozay oynaqlawatqandek oynaqlitidu;
Yawa kalining balisi oynaqlawatqandek, U Liwan we Sirion téghini oynaqlitidu..

⁷ Perwerdigarning sadasi chaqmaqlarning yalqunlirini shaxlitiwétidu;

⁸ Perwerdigarning sadasi chöl-jezirini zilzilige salidu;
Perwerdigar Qedeshtiki chöl-jezirini zilzilige salidu..

⁹ Perwerdigarning sadasi dub derexlirini heryan tolghitidu,
Ormanliqlarni yalingachlaydu;
Uning muqeddes ibadetxanisida bolghan hemmisi «shanu-shewket!» dep tentene qilidu..

¹⁰ Perwerdigar topan üstige hökümranliq qilip olturidu;
Berheq, Perwerdigar menggüge padishah bolup höküm sürüp olturidu..

¹¹ Perwerdigar Öz xelqige qudretni bexsh étidu;
Öz xelqini aman-xatirjemlik bilen beriketleydu.

30-küy

Perwerdigarning Dawutning kérilip ketkenlikini jazalap, andin saqaytishi

30¹ Muqeddes ibadetxanini Xudagha atashni tebriklep, Dawut yazghan küy: —

Men Séni aliy dep ulughlaymen, i Perwerdigar,
Chünki Sen méni pestin yuqiri kötürdüng,
Düşmenlirimni üstümdin xushallandurmiding.

² I Perwerdigar Xudayim, men Sanga nale kötürdüm,
Sen méni saqaytting.

³ I Perwerdigar, Sen tehtisaradin jénimni élip chiqting,
Hanggha chüshidighanlar arisidin manga hayat béríp saqliding.

⁴ Perwerdigargha küy éytinglar, i Uning ixlasmen bendiliri,
Uning pak-muqeddeslikini yad étip teshekkür éytinglar..

⁵ Chünki Uning ghezipi deqiqide ötüp kétidu,
Shapaiti bolsa ömürwayet bolidu;
Yigha-zar kéchiche qonup qalsimu,

29:3 Mis. 9:23

29:6 «Sirion téghi» — Liwanning eng égiz tagh choqqisi, yene bir nami «Hermon».

29:7 «Perwerdigarning sadasi chaqmaqlarning yalqunlirini shaxlitiwétidu» — bashqa birxil terjimisi «Perwerdigarning sadasi ot yalqunlirini yirti wétidu». Biraq aldi-keynidiki sözlerge qarighanda, chaqmaqlarni körsitishi mumkin.

29:8 «Perwerdigar Qedeshtiki chöl-jezirini zilzilige salidu» — «Liwan taghliri» (6-ayet) — Qanaan (Pelestin)ning shimal teripi, «Qedeshtiki chöl-jezire» uning jenubiy teripi.

29:9 «Perwerdigarning sadasi dub derexlirini heryan tolghitidu» — bashqa birxil terjimisi «Perwerdigarning sadasi marallargha oghlaqlarni tughdurghuzidu».

29:10 «Perwerdigar topan üstige hökümranliq qilip olturidu» — «topan» belkim Nuh peyghember dewridiki topanni körsitidu, bu yerde köchme menide bolup, dunyadiki qalaymiqanchiliqnimu körsitidu.

30:4 Zeb. 97:12

Xushalliq tang seher bilen teng kélidu.

⁶ Men bolsam öz rahet-paraghitimde: «Menggüge tewrenmey muqim turimen» — dédim.

⁷ Perwerdigar, shapaiting bilen, méning téghimni mustehkem turghuzghaniding;

Emma Sen didaringni qachurup yoshurdung;

Men alaqzade bolup kettim;

⁸ Men Sanga nale-peryad kötürdüm, i Perwerdigar;

Men Sen Rebke iltija qildim: —

⁹ — Méning qénim tökülüp, hanggha kirsem néme paydisi bardur?

Topa-chang Séni medhiyilemdu? U heqiqitingni jakarliyalamdu?

¹⁰ Anglighaysen, i Perwerdigar, manga shepquet körsetkeysen;

I Perwerdigar, manga yardemde bolghaysen!

¹¹ Sen matem qayghusini ussul oynashlarga aylandurdung;

Haziliq böz kiyimimni salduruwétip,

Manga xushalliqni belwagh qilip baghliding;

¹² Shunga méning rohim süküt qilmay,

Sanga küyler oqusun!

I Perwerdigar, méning Xudayim, Sanga ebedil'ebedgiche teshekkürlerni éytimen!.

31-küy Bésim astida

31 ¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

Sen Perwerdigarni, men bashpanah qildim;

Méni héchqachan yerge qaritip qoymighaysen;

Öz heqqaniyliqning bilen méni azad qilip qutquzhaysen;

² Manga qulaq salghaysen, méni tézrek qutquzuwalghaysen;

Manga qoram tash,

Özüمنى qoghdaydighan qorghaniq qel'e bolghaysen.

³ Chünki Sen méning uyultéshim, méning qorghinimdursen;

Shunga Öz naming üçün méni yétekligeysen, méni bashlighaysen.

⁴ Manga yoshurun sélinghan tuzaqtin qedemlimimni tartqaysen;

Chünki Sen méning bashpanahimdursen.

⁵ Men rohimni qolunggha tapshurdum;

Sen manga nijatliq qilip hörlükke chiqarghansen, i Perwerdigar, heq Tengri..

⁶ Yalghan ilahlarga choqunidighanlardin yirginip keldim;

Men bolsam Perwerdigargha étiqad qilimen.

⁷ Özgermes muhebbiting bilen xushal bolup shadlinimen;

Chünki méning xarliqimni kördüngsen;

Jénimning azap-oqubetliridin xewer taptig.

⁸ Méni düşmenlirimning qoligha chüshürmiding,

Belki putlirimni kengri jaygha turghuzdung.

30:9 «Méning qénim tökülüp, hanggha kirsem néme paydisi bardur?» — Dawutning késili (2- hem 3-ayetni körüng) belkim bir yaridin bolghanmu, yaki özining qanash késili barmidi?

30:12 «shunga méning rohim süküt qilmay,...» — «rohim» bu yerde ibraniy tilida «shan-sheripim» dégen söz bilen ipadiliniidu.

31:1 Zeb. 22:4-5; 25:2, 3; 71:1, 2; Yesh. 49:23

31:5 Luqa 23:46

⁹ I Perwerdigar, manga rehim-shep-qet körsetkeysen,
Chünki béshimga külpét chüshti;
Derd-elemdin közüüm tügüshey dep qaldi,
Jénim, wujudummu shundaq..

¹⁰ Hayatim qayghu-hesret bilen,
Yillirim ghem-ghusse bilen uprawatidu.
Gunahim tüpeylidin maghdurum kétey dep qaldi,
Ustixanlirim sizip ketti.

¹¹ Men reqiblimning iza-ahanitige qaldim,
Yéqinlirim aldida téximu shundaq;
Tonushlirimghimu bir wehime boldum;
Kochida méni körgenlermu mendin dajip qachidu..

¹² Hemmeylen méni ölgen ademdek, könglidin chiqirip tashlashti;
Puchuq chinidek bolup qaldim.

¹³ Chünki nurgunlarning töhmetlirini anglidim,
Wehime terep-tereplerde turidu;
Ular manga hujum qilishqa meslihetlishiwatidu,
Jénimni élishqa qest qilishiwatidu.

¹⁴ Biraq men Sanga tayinimen, i Perwerdigar;
«Sen méning Xudayim!» — dédim.

¹⁵ Méning künlirim Séning qolungdidur;
Méni düshmenlirimning qolidin hem manga ziyankeshlik qilghuchilardin qutquzghaysen.

¹⁶ Qulunggha didaringning jilwisini chüshürgeysen;
Özgermes muhebbiting bilen manga nijatliq ata qilghaysen.

¹⁷ I Perwerdigar, méni yerge qaritip qoymighaysen;
Chünki men Sanga iltija qildim;

Reziller yerge qarap qalsun;
Ularning tehtisarada zuwani tutulsun;

¹⁸ Yalghan lewler zuwandin qalsun!

Ular heqqaniylarni xalighanche mazaq qilip tekebburluq bilen sözlimekte!

¹⁹ Özüngni bashpanah qilghanlar üçün insan balilirining köz aldida körsetken iltipatliring,
Yeni Özüngdin qorqidighanlar üçün, saqlighan iltipat-németliring neqeder moldur!.

²⁰ Sen ularni insanlarning suyiquestliridin Öz huzurungdiki yoshurun dalda jaygha alisen;
Sen ularni til-ahanetlerdin sayiwiningde yoshurup qoyisen.

²¹ Perwerdigargha teshekkür-medhiyiler yollansun!
Chünki U özgermes muhebbitini zulmetlik bir sheherde ajayib nimayen qildi!.

²² Chünki men dekke-dükkide hodup: —
Séni, méni közidin chiqirip qoydimikin, dep qorqqanidim;
Halbuki, men nale kötürüp yélinghinimda, peryadimga qulaq salding.

²³ Perwerdigarni söyüglar, i Uning barliq mömin bendiliri!
Perwerdigar Özige sadiqlarni qoghdaydu,

31:9 «...Jénim, wujudummu shundaq» — yaki «Jénim, ichimmu shundaq».

31:11 Ayup 19:13; Zeb. 38:11

31:19 Yesh. 64:3; 1Kor. 2:9

31:21 «Chünki U özgermes muhebbitini zulmetlik bir sheherde ajayib nimayen qildi!» — ayetning bashqa birnechke xil terjimiliri bar, mesilen «zulmetlik bir sheherde» dégenning birnechke terjimiliri bar. Bizningche Dawut Saul padishahning ziyankeshlikidin qachqanda, yat yurtlarda musapir bolghan waqitlirini eslewatidu. Mesilen, «1Sam.» 21-, 27-babni körüng.

Hem tekebburluq bilan ish qilghuchilarning qilmishlarini öz bëshigha hessilep qayturidu!

²⁴ I Perwerdigarni telmürüp kütkenler, Jigerlik bol, qelbing merdane qilinsun!

32-küy

Gunahni étirap qilip, Xudadin kechürüm sorash; Xuda jawaben bësharet béridu

32¹ Dawut yazghan «Masqil»: —

Itaetsizlikliri kechürüm qilinghan,
Gunahliri yépilghan kishi bextliktur!..

² Perwerdigar rezillikliri bilan hésablashmaydighan,
Rohida héchqandaq hiylilik yoq kishi bextliktur!

³ Men gunahimni iqrar qilmay, sükütte turuwalghanidim,
Kün boyi ahu-pighan ichide,
Söngeklirim chirip ketti;

⁴ Chünki méni basqan qolung manga kéche-kündüz éghir boldi;
Yazdiki qurghaqchiliqtek yilikim qaghjirap ketti.
Sélah!.

⁵ Emdi gunahimni Séning aldingda étirap qildim,
Qebihlikimni Sendin yoshuriwermeydighan boldum;
Men: «Perwerdigargha asiqliqlirimni étirap qilimen» — dédim,
Shuning bilen Sen méning rezil gunahimni kechürüm qilding.
Sélah!.

⁶ Shunga Séni tapalaydighan peytte,
Herbir ixlasmen Sanga dua bilen iltija qilsun!
Chong topanlar örlep, téship ketkende,
Sular shu kishige hergiz yéqinlashmaydu..

⁷ Sen méning dalda jayimdursen;
Sen méni zulumdin saqlaysen;
Etrapimni nijatliq naxshiliri bilen qaplaysen!
Sélah!.

⁸ — «Men sen méngishqa tégishlik yolda séni yétekleymen hem terbiyleymen;
Méning közüm üstüngde bolushi bilen sanga nesihet qilimen..»

⁹ Eqli yoq bolghan at yaki éshektek bolma;

31:24 Zeb. 27:14

32:1 «Dawut yazghan «Masqil»» — «Masqil» dégen sözning menisi bizge namelum; bezi alimlar uni «terbiyilik» bildüridu, dep qaraydu; yeni beziler uni «mahirliq bilen éytilsun» dégenni bildüridu, dep qaraydu.

32:1 Rim. 4:6, 7

32:4 «Sélah» — menisi éniq emes. Zeburdiki herbir küy naxsha qilip éytilghan waqitta, «Sélah» belkim pedidiki birdem toxtashni (pauz) körsitip, «toxta, oylan» dégen menide ishlatilishi mumkin.

32:5 Zeb. 38:18; 51:3; Pend. 28:13; 1Yuha. 1:9

32:6 «Shunga séni tapalaydighan peytte, herbir ixlasmen Sanga dua bilen iltija qilsun!» — «shunga» dégen mushu muhim söz Xudaning kechürümünü izdigen ademme ümid bérishi kérek (5-ayetni köring). **«Chong topanlar örlep téship ketkende, sular shu kishige yéqinlashmaydu»** — mushu sözler oqurmenlerge Nuh peyghemberning dewridiki topanni eslitidu. Topan kélishtin burun Xudani izdigenler üçün «Xudani tapalaydighan peyt» bolidu; lékin topan bésip kelgendin kéyin Xudani izdeyidighan héchqandaq purset qalmaydu.

32:7 Zeb. 27:5; 31:20

32:8 «Méning közüm üstüngde bolushi bilen...» — (1) Xuda Özini söygenlerni herdaim közide tutidu; (2) qedimde padishahlar xizmetchilirige peqet köz ishariti bilenla yol körsitettti.

Ular ni chekleshke tizginleydighan yügen bolmisa,
Ular hergiz sanga yéqin kelmeydu»..

¹⁰ Rezillerge chüshüdighan qayghu-hesretler köptur,
Biraq méhir-shepquetler Perwerdigargha tayanghan kishini chörideydu;
¹¹ I heqqaniylar, Perwerdigar bilen shadlinip xursen bolunglar;
Köngli duruslar, xushallıqtın tentene qilinglar!

33-küy Perwerdigarning méhribanliqi jahangha tolghan

33¹ Ey heqqaniylar, Perwerdigar üçün tentene qilinglar!
Medhiyilesh duruslar üçün güzel ishtur..

² Rawab bilen Perwerdigarni medhiyilenglar;
Ontargha tengkesh bolup, uninggha küylerni éytinglar..

³ Uninggha atap yéngi bir munajat-naxshini éytinglar;
Mahirliq bilen chélip, awazinglarni yuqiri yangritinglar..

⁴ Chünki Perwerdigarning sözi berheqtur;
Uning barliq ishliri wedilirige sadaqetliktur.

⁵ U heqqaniyet hem adaletni yaxshi körgüchidur;
Yer-zémin Perwerdigarning méhribanliqi bilen tolghandur..

⁶ Perwerdigarning sözi bilen asmanlar yaritilghan,
Uning aghzidiki nepes bilen ularning barliq qoshunlirimuyaritulghandur;..

⁷ U déngizdiki sularni bir yerge yighip dōwileydu;
U okyanlarni ambarlar ichide saqlap turidu;..

⁸ Pütkül yer yüzidikiler Perwerdigardin eymentsun;
Dunyadiki pütün jan igiliri Uningdin qorqup, hörmetlisun;

⁹ Chünki Uning bir sözi bilenla ish püttürülgenidi;
Uning bir emri bilenla dégenliri berpa qilinghanidi.

¹⁰ Perwerdigar ellerning pilanini tosiwétidu;
U qowmlarning xiyallirini bikar qiliwétidu..

¹¹ Perwerdigarning nesiheti menggüge turidu;
Qelbidiki oyliri dewrdin-dewrge ishqa ashurulidu..

¹² «Perwerdigar bizning Xudayimizdur» deydighan qowm bextliktur!
Yeni Öz mirasi bolushqa tallighan xelq bextliktur!.

¹³ Perwerdigar ershtin yerge nezer salidu,
U pütkül insanlarni körüp turidu.

32:9 Pend. 26:3; Yaq. 3:3

33:1 Zeb. 92:1; 135:3; 147:1

33:2 «Rawab bilen Perwerdigarni medhiyilenglar» — «rawab» bu ayyette hem Zeburdiki bashqa ayyetlerde ishliitilgende, «rawab» dégen söz rawabqa oxshap kétidighan bir sazni körsitidu. «Ontargha tengkesh bolup, uninggha küylerni éytinglar» — «ontar» on tarliq chiltardek bir saz.

33:3 Zeb. 40:3; 96:1; 98:1; 144:9; Yesh. 42:10; Weh. 5:9; 14:3

33:5 Zeb. 45:7; 119:64; Ibr. 1:9

33:6 «ularning asmanlarning barliq qoshunliri» — bir tereptin quyash, ay, yultuzlarni körsitse, yene bir tereptin barliq perishtilerni körsitidu.

33:6 Yar. 1:6, 7

33:7 «U déngizdiki sularni bir yerge yighip dōwileydu» — bashqa birxil terjimisi: «U déngizdiki sularni küplerge yighidu». «U okyanlarni ambarlar ichide saqlap turidu» — bu ayyetning menisi sirliq bolghini bilen, Xudaning sularni toluq idare qilidighanliqini körsетенlikidin héchqandaq shübhe yoq.

33:10 Yesh. 19:3

33:11 Pend. 19:21; 21:30; Yesh. 46:10

33:12 Zeb. 65:4; 144:15

- ¹⁴ Turalghusidin yer yuzidikilarning hemmisige qaraydu;
¹⁵ U ularning herbirining qelblirini Yasighuchidur;
 Ularining barliq ishlirini dengsep chiqquchidur.
¹⁶ Padishah bolsa qoshunlirining köplüki bilen ghalib bolalmaydu;
 Palwan özining zor küchi bilen özini qutquzalmaydu;
¹⁷ Tolpargha tayinip xewp-xeterdin qutquzulush bihudilikur,
 U zor küchi bilen héchkimni qutquzalmaydu;
¹⁸⁻¹⁹ Mana, ularning jénini ölümdin qutquzush üçün,
 Qehetchilikte ularni hayat saqlash üçün,
 Perwerdigarning közi Özidin eyminidighanlarning üstide turidu,
 Özining özgermes muhebbitige ümid baghlighanlarning üstide turidu..
²⁰ Bizning jénimiz Perwerdigargha telmüridu;
 Bizning yardemchimiz,
 Bizning qalqinimiz U bolidu.
²¹ Shunga Uning bilen qelbimiz shadlinip kétidu;
 Chünki Uning muqeddes namigha tayinip ishenduq.
²² I Perwerdigar, biz Sangila ümid baghlighinimizdek,
 Séning özgermes muhebbitingmu üstimizde bolghay!

34-küy
 Xudaning méhribanliqigha medhiye
 «élipbe tertipilik» küy
 1-ayettiki izahatni körüng.

34¹ Dawut yazghan küy: —
 (Dawut Abimelek padishahning aldida yürüş-turushini bashqiche qiliwalghanda,
 Abimelek uni heydiwetken waqitta yazghan)

1 Men herqandaq waqitlarda Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturimen;
 Uni medhiyilesh aghzimdin chüshmeydu..

2 Qelbim Perwerdigarni iptixarlinip medhiyeleydu,
 Möminler buni anglap shadliqta bolidu.

3 Men bilen bille Perwerdigarni ulughlanglar,
 Birlikte Uning namigha medhiyiler yangritayli.

4 Perwerdigarni izdidim,
 U méning duayimni ijabet qildi,
 Méni basqan barliq wehime-qorqunchlirimdin qutquzdi.

5 Möminler Uninggha telmürüp nurlandi;
 |Yüzliro yerge qaritilmidi.

6 Men péqir-bichare Uninggha nida qildi,
 Perwerdigar anglap, méni hemme awarichiliklerdin qutquzdi.

33:18-19 Ayup 36:7; Zeb. 34:15; 1Pét. 3:12

34:1 «x alef, ibraniy tilidiki birinchi herp» — bu küy «élipbe tertipilik» küy. Herbir ayet aldida ibraniy herpler körsitilidu (10-küyge bérilgen, «élipbe tertipilik küy» toghruluq izahatnimu körüng). «Men herqandaq waqitlarda Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturimen» — «teshekkür-medhiye qayturush» dégen söz ibraniy tilida «(Xudagha) rehmet éytish», «uni ulughlash» dégen menide kélidu, uning yene «Xudani xursen qilish» dégen menisimu bar. «Teshekkür-medhiye qayturush» dégenning ibraniy tilidiki shekli ereb tilidiki «mubareklesh» dégen sözge oxshap kétidu; démek, Xudagha ««barek» (beriket) yetküzüsh».

34:1 1Sam. 21:13

⁷ |**᠋**| Perwerdigarning Perishtisi Uningdin eyminidighanlarni qoghdap etrapigha chédirini tikidu,
Ularni qutquzidu..

⁸ |**᠋**| Perwerdigarning méhribanliqini tétip, bilgin,
Uninggha ishinip tayanghan adem némidégen bextliktur!

⁹ |**᠋**| I Uning muqeddes bendiliri, Perwerdigardin eymininglar!
Chünki Uningdin eyminidighanlarning héch nersisi kem bolmas.

¹⁰ |**᠋**| Küchlük arslanlar ozuqsiz qélip ach qalsimu,
Emma Perwerdigarni izdigüchilerning héchbir yaxshi nersisi kem bolmas..

¹¹ |**᠋**| Kélinglar balilirim, manga qulaq sélinglar;
Men silerge Perwerdigardin eyminishni ögítip qoyay.

¹² |**᠋**| Hayatni etiwaraydighan kishi kim?
Kimning uzun we yaxshi künlerni körgüsi bar?.

¹³ |**᠋**| Undaqta tilingni yamanliqtin tartip yür,
Lewliring mekkarliqtin néri bolsun;
¹⁴ |**᠋**| Yamanliqtin ayrilip yiraq bolup, güzel emellerni qilip yür;
Aman-xatirjemlikni izdep, uni qoghlap yür..

¹⁵ |**᠋**| Perwerdigarning közi heqqaniylarning üstide turidu,
Uning quliqu ularning iltijalirigha ochuq turidu;.

¹⁶ |**᠋**| Perwerdigarning chirayi rezillik qilghuchilargha qarshi chiqar,
Ularning herqandaq nam-xatirilirini yer yüzidin élip tashlar;

¹⁷ |**᠋**| Heqqaniylar iltija qilidu,
Perwerdigar anglaydu, ularni barliq azab-musheqqetliridin qutquzidu;

¹⁸ |**᠋**| Perwerdigar köngli sunuqlargha yéqindur,
Rohi ézilgenlerni qutquzidu..

¹⁹ |**᠋**| Heqqaniylar duch kelgen awarichilikler köptur;
Biraq Perwerdigar ularni bularning hemmisidin qutquzidu..

²⁰ |**᠋**| U heqqaniyning söngeklirini saq qalduridu,
Ulardin birsimu sunup ketmeydu..

²¹ |**᠋**| Yamanliqning özi rezillerni öltüridu;
Heqqaniylargha nepretlinidighanlar gunahta qalidu.

²² |**᠋**| Perwerdigar Öz qullirining janlirini bedel tölep hörlükke chiqiridu;
Uninggha tayanghanlardin héchkimge gunah békitilmeydu..

34:7 «Perwerdigarning Perishtisi» yaki «Perwerdigarning Elchisi» — Tewrat dewride intayin alahide bir shexs idi. «Tebirler»ni körüng. «Perwerdigarning Perishtisi» bezi ishlarda Xudaning ornida körünetti (mesilen, «Yar.» 16:7-14, 18-babni, «Tebirler»nimu körüng).

34:10 Ayup 4:11

34:12 1Pét. 3:10

34:14 «Aman-xatirjemlikni izdep...» — yaki «hemmaylen bilen inaq ötüshke tiriship,...».

34:15 Ayup 36:7; Zeb. 33:18; 1Pét. 3:12

34:18 «Perwerdigar köngli sunuqlargha yéqindur, rohi ézilgenlerni qutquzidu» — bu ayettiki «köngli sunuqlar» hemde «rohi ézilgenler», shübhisizki, towa qilghanlarni körsitidu.

34:18 2Tim. 3:11

34:19 2Tim. 3:12

34:20 Yuh. 19:36

34:22 «Perwerdigar Öz qullirining janlirini bedel tölep hörlükke chiqiridu» — bu yerde ishletken péil («bedel tölep hörlükke chiqiridu») adette qullarni (melum bahada) qulluqtin azad qilish, hör qilishni bildüridu.

35¹ Dawut yazghan küy: —

I Perwerdigar, men bilen élishqanlar bilen élishqaysen;

Manga jeng qilghanlarga jeng qilghaysen!

² Qolunggha sipar we qalqan alghin;

Manga yardemge ornungdin turghaysen;

³ Neyzini sughurup, méni qoghlawatqanlarning yolini tosqaysen;

Méning jénimgha: «Men séning nijatliqingdurmen!» — dégeysen!

⁴ Méning hayatimga chang salmaqchi bolghanlar yerge qaritilip shermende bolghay;

Manga qest eyligenler keynige yandurulup reswa bolghay..

⁵ Ular goya shamalda uchqan samandek tozup ketkey;

Perwerdigarning Perishtisi ularni tarqitiwetkey!.

⁶ Ularning yoli qarangghu we téyilghaq bolghay,

Perwerdigarning Perishtisi ularni qoghliwetkey!

⁷ Chünki ular manga orunsiz ora-tuzaq teyyarlidi;

Jénimni sewebsiz élishqa ular uni kolidi.

⁸ Halaket tuydurmastin ularning béshigha chüshkey,

Özi yoshurun qurghan torgha özi chüshkey,

Halaketke yiqilghay.

⁹ U chaghda jénim Perwerdigardin söyünidu,

Uning nijatliq-qutquzushidin shadlinidu!

¹⁰ Méning hemme ustixanlirim: — «I Perwerdigar, kimmu Sanga tengdash kélelisun?» — deydu,

— «Sen ézilgen möminlerni küchlüklerning changgilidin,

Ézilgenler hem yoqsullarni ularni bulighuchilardin tartiwélip qutquzisen».

¹¹ Yawuz, yalghan guwahchilar qopup,

Xewirim bolmighan gunahlar bilen üstümdin shikayet qilmaqta.

¹² Ular méning yaxshiliqimga yamanliq qilip,

Méni panahsiz yétim qilip qoyghanidi!

¹³ Lékin men bolsam, ular késel bolghanda,

Bözni yögep kiyiwaldim;

Ular dep roza tutup, özümni töwen qildim;

Emdi duayim bolsa hazir baghrimga yénip keldi!.

¹⁴ Men bu ishlardin dost yaki qérindishimning béshigha chüshken ishqa oxshash meyüslinip yürdüm,

Men öz anisigha haza tutqandek, béshimni sélip yürdüm.

¹⁵ Biraq men putliship ketkinimde,

Ular xushal bolushup ketkenidi,

Bir yerge jem boldi;

Derweqe jem bolushup mushu zorawanlar manga qarshi chiqishtı,

Biraq xewirim yoq idi.

35:4 Zeb. 40:14; 70:2-3

35:5 Ayup 21:18; Zeb. 1:4; Yesh. 29:5; Hosh. 13:3

35:13 «... ular késel bolghanda, bözni yögep kiyiwaldim» — «böz kiyim»ni kiyiwélish (haza tutqandek) özi yaki bashqilar üçün qattiq dua qilishning birxl ipadisi idi. «... duayim bolsa hazir baghrimga yénip keldi!» — bu ibarining menisi belkim: — (1) Xuda jawab bermigen bolsimu (késel adem saqaymidi), biraq dua qilghuchini beriketlidi; yaki (2) derweqe késel adem saqaydi, biraq qérishqandek dua qilghuchigha ziyankeshlik qildi. Bizningche 2-imkaniyet toghridur.

Ular méni pare-pare qilish üçün toxtimay zerbe bérishdi.

¹⁶ Xuddi bir chishlem poshkal üstide chaqchaq we talash qilghan xudasizlardek, Ular manga chishlirini ghuchurlitip xiris qilishti.

¹⁷ I Reb, qachanghiche perwa qilmaysen?

Jénimni ularning halakitidin qutquzhaysen,
Méning birdinbir hayatimni mushu yirtquch shirlarning aghzidin tartiwalghaysen!

¹⁸ Zor jamaet arisida men Sanga teshekkür éytimen;

Nurghunlighan xelq arisida Séni medhiyileymen..

¹⁹ Yalghan seweb bilen manga reqib bolghanlarni üstümdin shadlandurmighaysen;
Mendin sewesiz nepretlengenlerni özara köz qisisturmighaysen!.

²⁰ Ular dostane söz qilmaydu,

Zémindiki tinchliqperwerlerge pitne-ighwa toqumaqta.

²¹ Ular manga qarap éghizini yoghan échip:

«Way-way! Kütkünimizni öz közimiz bilen körüwalduq!» — déyishidu.

²² I Perwerdigar, Sen bularni körüp chiqting, sükut qilmighaysen;

I Reb, mendin Özüngni yiraqlashturmighaysen;

²³ Qozghalghaysen,

Men üçün höküm chiqirishqa oyghanghaysen,

I méning Xudayim — Rebbim!

²⁴ Méning ishim üstide öz heqqaniyliqing boyiche höküm chiqarghaysen, i Perwerdigar Xu-dayim;

Ular ni méning ongushsizliqimdin shadlandurmighaysen!

²⁵ Ular könglide: «Wah! Wah! Eje obdan boldi!» — déyishmisun;

Yaki: «Uni yutuwetuq!» — déyishmisun.

²⁶ Méning ziyinimdin xushal bolghanlar yerge qaritilip shermende bolghay;

Méningdin özlirini üstün tutquchilarning kiyim-kéchiki xijalet we nomussuzluq bolsun!

²⁷ Méning heqqaniyliqimdin söyüngenler tentene qilip shadlansun!

Ular hemishe: «Öz qulining aman-ésenlikige söyüngen Perwerdigar ulughlansun!» — dégey..

²⁸ Shu chaghda méning tilim kün boyi heqqaniyliqing toghruluq sözleydu, medhiyilerni yangritidu.

36-küy

Gunahkar insan we Xudaning méhribanliqi

36¹ Neghmichilarning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Perwerdigarning quli Dawut yazghan küy: —

Rezil ademning asiyliqi méning qelbimde bir bësharetni peyda qilidu: —

«Uning neziride Xudadin qorqidighan ish yoqtur!»..

² Chünki u öz-özini maxtayduki,

U öz-özige: — «Mende gunah tépilmaz, qilghinim yirginchlik ish emestur!» — deydu..

35:16 «Xuddi bir chishlem poshkal üstide chaqchaq we talash qilghan xudasizlardek,...» — bashqa birxil terjimisi: — «Xuddi bir chishlem poshkal üstide chaqchaq we xuddi ezweylep mazaq qilghuchi exlaqsizlardek,...».

35:18 Zeb. 40:9,10; 111:1

35:19 Yuh. 15:25

35:27 «Méning heqqaniyliqimdin söyüngenler tentene qilip shadlansun! Ular hemishe: «Öz qulining aman-ésenlikige söyüngen Perwerdigar ulughlansun!» — dégey» — Dawut peyghember mushu ayette belkim özidin kéyin kélidighan, öz ejdadi bolghan Qutquzhuchi-Mesih toghruluq bësharet béridu.

36:1 «Perwerdigarning quli Dawut yazghan küy» — ibraniy tilida: «Perwerdigarning qulining, Dawutning küyi».

36:2 «U öz-özige: — «Mende gunah tépilmaz, qilghinim yirginchlik ish emestur!» — deydu» — belkim u özini aldimaqchi

³ Aghzidiki sözler qebihlik we hiyligerliktur;
Peziletlik ish qilish parasitidin u alliburun mehrumdur.

⁴ U ornida yatqandimu gunahni közleydu;
U durus bolmighan yolgha méngishni irade qilidu;
Yamanliqtin héch nepretlenmeydu.

⁵ I Perwerdigar, özgermes muhebbiting ershlerge taqishidu;
Heqiqet-sadiqliqing bulutlarga yétidu.

⁶ Heqqaniyliqing büyük taghlardek,
Hökümliring tilsimatliq chongqur déngizlardektur.

I Perwerdigar, Sen ademler we haywanlarni saqlighuchidursen;
⁷ Séning özgermes muhebbiting neqeder qimmatliktur, i Xuda!

Shunga insan baliliri qanatliring sayiside panahlinidu.

⁸ Ular öyüngdiki mol dastixandin toyghuche behrimen bolidu;
Sen ulargha huzur-halawetliringning deryasidin ichküzisen.

⁹ Chünki Sendila bardur hayatliq buliq;
Nurungda bolup nurni körimiz.

¹⁰ Ah, Özüngni tonup, bilgenlerge muhebbitingni,
Köngli duruslarchimu heqqaniyliqingni körsitishni dawamlashturghaysen.

¹¹ Tekebburlarning putining manga hujum qilishigha yol qoymighaysen;
Rezillerning qoli méni ornumdin qoghliwetmisun;

¹² Mana, yamanliq qilghuchilar yiqildi!
Ghulitiwétildi, ornidin qayta turalmaydu!

37-küy Yaxshilar bilen yamanlarning teqdiri «élipbe tertiplik» küy

37¹ Dawut yazghan küy: —

✠ Yamanliq qilghuchilar tüpeylidin özüngni köydürme,
Nakeslerge heset qilma.

² Chünki ular ot-chöplerdek tézla üzüp tashlinidu,
Yumran ösümlüklerge oxshash tozup kétidu.

✠ Perwerdigargha tayan, tiriship yaxshiliq qil,
Zéminda makanliship yashap, Uning wapa-heqiqitini ozuq bilip huzurlan.

⁴ «Perwerdigarni xursenlikim» dep bilgin,
U arzu-tilekliringge yetküzidu.

⁵ ✠ Yolungni Perwerdigargha amanet qil;
Uninggha tayan, U choqum tilikingni ijabet qilidu.

⁶ ✠ U heqqaniyliqingni nurdek,
Adalitingni chüshtiki quyashtek chaqnitidu.

⁷ ✠ Perwerdigarning aldida tinch bolup, Uni sewrchanliq bilen küt;
Haramdin ronaq tapqan adem tüpeylidin,

bolup: «Méning gunahim anche éghir emes», démekchi. Toluq ayetning yene birxil terjimisi: «Uning gunahining yirginchiligi ashkarilanghan bolsimu, u yenila öz özini maxtaydu».

36:5 Zeb. 57:10; 108:4

37:1 Pend. 23:17; 24:1

37:3 «Uning wapa-heqiqitini ozuq bilip huzurlan» — bashqa birxil terjimisi: «wapaliq-sadiqliqqa intilgin».

37:5 Zeb. 22:9-10; 55:22; Pend. 16:3; Mat. 6:25; Luqa 12:22; 1Pét. 5:7

Yaman niyetliri ishqa ashidighan kishi tüpeylidin özüngni köydürme.

⁸ |**7**| Achchiqingdin yan, ghezeptin qayt,

Özüngni köydürme;

U peqet séni yamanliqqa élip baridu.

⁹ Chünki yamanliq qilghuchilar zémindin üzüp tashlinidu;

Perwerdigargha telmürüp kütkenler bolsa,

Zémingha igidarchiliq qilidu.

¹⁰ |**7**|: Közni yumup achquchila, rezil adem halak bolidu;

Uning makanigha sepsélip qarisang, u yoq bolidu.

¹¹ Biraq yawash-möminler zémingha mirasliq qilidu,

We cheksiz arambexshlikdin huzurlinidu..

¹² |**7**| Rezil adem heqqaniygha qest qilidu;

Uninggha chishlirini ghuchurlitip xiris qilidu;

¹³ Lékin Reb uninggha qarap külidu;

Chünki Reb uning béshigha kélidighan künni köridu.

¹⁴ |**7**| Yawashlar we yoqsullarni yiqitish üçün,

Yoli duruslarni qirip tashlash üçün,

Reziller qilichini ghilipidin sughurup élip,

Oqyasining kirichini tartip teyyarlidi.

¹⁵ Lékin qilichi bolsa öz yürükige sanjilidu,

Oqyaliri sunduruwétilidu.

¹⁶ |**7**| Heqqaniylardiki «az»,

Köpligen yamanlarning bayliqliridin ewzeldur.

¹⁷ Chünki rezillerning bilekliri sundurulidu;

Lékin Perwerdigar heqqaniylarni yöleydu;

¹⁸ |**7**| Perwerdigar köngli duruslarning künlirini bilidu;

Ularning mirasi menggüge bolidu.

¹⁹ Ular éghir künlerde yerge qarap qalmaydu;

Qehetchiliktimu ular toq yürüdu.

²⁰ |**7**| Biraq reziller halak bolidu;

Perwerdigar bilen qarshilashquchilar chimenzardiki gül-giyahdek tozup kétidu;

Ular tügeydu;

Is-tütündek tarqilip tügeydu..

²¹ |**7**| Rezil adem ötne élip qayturmaydu;

Emma heqqaniy adem méhribanliq bilen ötne béridu;

²² Chünki Perwerdigar rehmet qilghanlar zémingha ige bolidu,

Biraq uning lenitige uchrighanlar üzüp tashlinidu;

²³ |**7**| Merdane ademning qedemliri Perwerdigar teripidindur;

Reb uning yolidin xursen bolidu..

²⁴ U téyilip ketsimu, yiqilip chüshmeydu;

Chünki Perwerdigar uning qolini tutup yölep turidu.

²⁵ |**7**| Men yash idim, hazir qérip qaldim;

Lékin heqqaniylarning tashliwétilgenlikini,

37:11 Mat. 5:5

37:20 «Ular tügeydu; is-tütündek tarqilip tügeydu» — bashqa birxil terjimisi: «Ular tügeydu; qozilarning yéghidek köyüp kétidu».

37:23 «Reb uning yolidin xursen bolidu» — yaki: «U (merdane kishi) uning (yeni, Rebning) yolidin xursen bolidu».

Yaki perzentlirining nan tiligenlikini esla körgen emesmen;

²⁶ U kün boyi merd-méhriban bolup ötne béridu;

Uning ewladlirimu xelqqe beriket yetküzidu.

²⁷ |**ד**| Yamanliqni tashlanglar, yaxshiliq qilinglar,

Menggü yashaysiler!

²⁸ Chünki Perwerdigar adaletni söyidu,

U Öz mömin bendilirini tashlimaydu;

Ular menggüge saqlinidu;

|**ע**| Lékin rezillerning ewladliri üzüp tashlinidu.

²⁹ Heqqaniylar yer-jahangha ige bolidu,

Ebedil'ebedgiche uningda makan tutup yashaydu.

³⁰ |**ב**| Heqqaniy ademning aghzi danaliq jakarlaydu;

Uning tili adil hökümlerni sözleydu;

³¹ Qelbide Xudaning muqeddes qanuni turidu;

Uning qedemliri téyilip ketmes...

³² |**צ**| Reziller heqqaniy ademni paylap yüridu;

Ular uni öltürgüdek peytini izdep yüridu.

³³ Lékin Perwerdigar uni dushmaning changgiligha chüshürmeydu;

Yaki hökümdé uni gunahqa pütmeydu.

³⁴ |**ק**| Perwerdigarni telmürüp küt,

Uning yolini ching tutqin;

U séning mertiwengni kötürüp, zémingha ige qilidu ,

Reziller halak qilinghanda,

Sen buni körisen.

³⁵ |**ר**| Men rezil ademning zomigerlik qiliwatqinini kördüm,

U xuddi aynighan baraqsan yapyéshil derextek ronaq tapqan..

³⁶ Biraq u ötüp ketti,

Mana, u yoq boldi;

Men uni izdisemmu, u tépilmaydu.

³⁷ |**ש**| Mukemmel ademge nezer sal,

Durus insangha qara!

Chünki bundaq ademning axir köridighini arambexsh xatirjemlik bolidu.

³⁸ Itaetsizler bolsa birlikte halak bolishidu;

Ularning kélechiki üzülidu;

³⁹ |**ת**| Biraq heqqaniylarning nijatliqi Perwerdigardindur;

U éghir künlerde ularning küchlük panahidur.

⁴⁰ Perwerdigar yadem qilip ularni saqlaydu;

U ularni rezillerdin saqlap qutquzidu;

Chünki ular Uni bashpanahi qilidu.

37:31 «Qelbide Xudaning muqeddes qanuni turidu» — ibranıy tilida «Qelbide Xudasining muqeddes qanuni turidu».

37:31 Zeb. 40:8; Yesh. 51:7

37:35 «Men rezil ademning zomigerlik qiliwatqinini kördüm, u xuddi aynighan baraqsan yapyéshil derextek ronaq tapqan» — démek, rezil adem zomigerlik yoli bilen sirtidin qarighanda chirayliq chong bir derextek baraqsan bolidu.

38-küy
Éghirchiliqta qalghan kishining iltija duasi

38¹ Dawut yazghan küy: —
(Eslime üçhün)

I Perwerdigar, ghezippingde tenbih bermigeysen,
Qehringde méni jazalimighaysen!

² Chünki oqliring méni zeximlendürüp sanjidi,
Qolung üstümdin qattiq basti.

³ Qattiq ghezipping tüpeylidin etlirimde héch saqliq yoq,
Gunahim tüpeylidin ustixanlirimda aram yoqtur.

⁴ Chünki gunahlirim boyumdin tashti;
Ular kötürelmigusiz éghir yüktek méni bésiwaldi.

⁵ Exmeqliqimdin jarahetlirim sésip, shelwerek ketti.

⁶ Azabtin bellirim tolimu pükülüp ketti,
Kün boyi ghemge pétip yürimen!

⁷ Chatiraqlirim otqa toldi,
Etlimning saq yéri yoqtur.

⁸ Men tolimu halsirap, ézilip kettim;
Qelbimdiki azab-qayghu tüpeylidin hörkireymen.

⁹ Reb, barliq arzuyum köz aldingdidur;
Uh tartishlirim Sendin yoshurun emes;

¹⁰ Yürikim jighildap, halimdin kettim;
Közlirimning nuri öchti.

¹¹ Yar-buraderlirimmu méni urghan waba tüpeylidin, özlirini mendin tartti;
Yéqinlirimmu mendin yiraq qachti.

¹² Jénimni almaqchi bolghanlar tuzaq quridu;
Manga ziyanni qestligenler zehirini chachmaqta;
Ular kün boyi hiyle-mikirlerni oylimaqta.

¹³ Lékin men gas ademdek anglimaymen,
Gacha ademdek aghzimni achmaymen;

¹⁴ Berheq, men angliyalmaydighan gaslardek bolup qaldim;
Aghzimda qilidighan reddiye-tenbih yoq.

¹⁵ Chünki ümidimni Sen Perwerdigargha baghlidim;
Reb Xudayim, Sen iltijayimgha ijabet qilisen.

¹⁶ Chünki men: — «Ular méning üstümge chiqip maxtanmighay;
Bolmisa, putlirim téyilip ketkende, ular shadlinidu» — dédim men.

¹⁷ Chünki men deldengship, tügishey dep qaldim,
Azabim köz aldimdin ketmeydu.

¹⁸ Chünki men öz yamanliqimni iqrar qilimen;
Gunahim üstide qayghurimen..

¹⁹ Lékin düshmenlirim jushqun hem küchlüktur;
Qara chaplap, manga nepretlengenlarning sani nurghundur.

²⁰ Wapagha japa qilidighanlar bolsa, men bilen qarshilishidu;
Chünki men yaxshiliqni közlep, intilimen.

²¹ I Perwerdigar, mendin waz kechmigeysen!
I Xudayim, mendin yiraqlashmighaysen!

²² I Reb, méning nijatliqim,
Manga chapsan yardem qilghaysen!

39-küy
Xudaning terbiyasini chüshinip yétish

39¹ Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan, Dawut yazghan küy: —

«Tilim gunah qilmisun dep,
Yollirimgha diqqet qilimen;
Reziller köz aldımında bolsa, men aghzimgha bir köshek salimen» — dégenidim..

² Men süküť qilip, zuwan sürmidim,
Hetta yaxshılıq toghrisidiki sözlernimu aghzimdin chiqarmidim;
Biraq dil azabım téximu qozghaldi..

³ Könglümde zerdem qaynıdı,
Oylanğanséri ot bolup yandı;
Andin tilim ixtiyarsız sözlep ketti.

⁴ I Perwerdigar, öz ejilimni,
Künlirimning qanchilik ikenlikini manga ayan qilghin;
Ajiz insan balisi ikenlikimni manga bildürgin.

⁵ Mana, Sen künlirimni peqet nechche ghérichla qilding,
Séning aldingda ömrüm yoq hésabıdudur.
Berheq, barlıq insanlar tik tursimu, peqet bir tiniqla, xalas.
Sélah..

⁶ Berheq, herbir insanning hayati xuddi bir kölenggidur,
Ularını aldirap-saldirashlırı bihude awarichiliktur;
Ular baylıqlarını toplaydu, lékin kéyin bu baylıqlarını kimning qolıgha jughlinidighanlıqını bil-meydu.

⁷ I Reb, emdi men némini kütimen?
Méning ümidim sangıla baghliqtur.

⁸ Méni barlıq asiylıqlirimdin qutquzghaysen,
Méni hamaqetlerning mesxirisige qaldurmighaysen.

⁹ Süküť qilip zuwan sürmidim;
Chünki mana, mushu jazani Özüng yürğüzğensen.

¹⁰ Méni salghan wabayingni mendin néri qilghaysen;
Chünki qolungning zerbisi bilen tüğishey dep qaldım.

¹¹ Sen tenbihliring bilen kishini öz yamanlıqı üçün terbiyiliginingde,
Sen xuddi nersilerge küye qurtı chüshkendek, uning izzet-ghururını yoq qiliwétisen;
Berheq, herbir adem bir tiniqla, xalas. Sélah.

39:1 «Yedutun» — Dawut peyghember «medhiye Xori»ning yétekchisi dep békitken kishini körsitidu («1Tar.» 16:41ni körüñ).

—«Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan» — bashqa birxil terjimisi: «Neghmichilerning yétekchisige tapshurulup, «Yedutun» (medhiyilesh dégen menide) ahangıda oqulsun dep...».

39:2 «Hetta yaxshılıq toghrisidiki sözlernimu aghzimdin chiqarmidim» — bashqa birxil terjimisi: «Herqandaq paydisiz sözdin qaldım».

39:5 Zeb. 62:9-10; 144:4

¹² I Perwerdigar, duayimni anglighaysen,
Peryadimgha qulaq salghaysen!
Köz yashlirimgha süküt qilmighaysen!
Chünki men pütkül ata-bowilirimdek,
Séning aldingda yaqa yurtluq, musapirmen, xalas!
¹³ Manga tikken közüngni mendin néri qilghaysenki,
Men barsa kelmes jaygha ketküche,
Méni bir'az bolsimu rahettin behrimen qilghaysen.

40-küy

Bésharet — Dawutning ewladi bolghan Qutquzghuchi-Mesih, Dawut arqiliq kélidu

40¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigargha telmürüp, küttüm, küttüm;
U manga égilip peryadimni anglidi.

² U méni halaket orikidin,
Shundaqla patqaq laydin tartiwalidi,
Putlirimni uyultash üstige turghuzup,
Qedemlirimni mustehkem qildi.

³ U aghzimgha yéngi naxsha-munajatni,
Yeni Xudayimizni medhiyileshlerni saldi;
Nurghun xelq buni körüp, qorqidu,
Hem Perwerdigargha tayinidu.

⁴ Tekebburlardin yadrem izdimeydighan,
Yalghanchiliqqa ézip ketmeydighan,
Belki Perwerdigarni öz tayanchisi qilghan kishi bextliktur!

⁵ I Perwerdigar Xudayim,
Séning biz üçün qilghan karametliring we oy-niyetliringni barghanséri köpeytip, san-sanaq-siz qilghansen,
Kimmu ularni bir-birlep hésablap Özüngge rehmet qayturup bolalisun!
Ularni sözlep bashtin-axir bayan qilay désem,
Ularni sanap tügitish mumkin emes.

⁶ Ne qurbanliq, ne ash hedieler Séning telep-arzuyung emes,
Biraq Sen manga sezgür qulaqlarni ata qilding;
Ne köydürme qurbanliq, ne gunah qurbanliqini telep qilmiding;

⁷ Shunga jawab berdimki —
«Mana men keldim!» — dédim.

39:12 Law. 25:23; 1Tar. 29:15; Zeb. 119:19; Ibr. 11:13; 1Pét. 2:11

40:5 «Kimmu ularni bir-birlep hésablap özüngge rehmet qayturup bolalisun!» — bashqa birxil terjimisi: «Kimmu Sanga tengdash bolup séni tosalisun?!».

40:6 «...Sen manga sezgür qulaqlarni ata qilding» — bashqa birxil terjimisi bolushi mumkin: «sen méning qulaqlirimni sanjiding». Musa peyghember arqiliq chüshürülgen muqeddes qanun boyiche, bir qulning öz xojayinigha menggü xizmette bolghusi bolsa, buni belgilesh üçün xojayin uning quligha bigiz sanjiydu («Mis.» 21-babni körüng). Bu xil terjime toghra bolsa, bu Mesihning Xudagha menggülik sadiqligini bildüridighan sözdur. «Ne qurbanliq, ne ash hedieler... ne köydürme qurbanliq, ne gunah qurbanliqini telep qilmiding» — «Law.» 1-7-babta telep qilinghan besh xil asasiy qurbanliqlarning hemmisi mushu 6-ayette tilgha élinidu.

40:6 Law. 2:1; 3:1; 4:13; Ibr. 10:5-12

Oram yazma desturda men toghruluq pütülgen: —

⁸ «Xudayim, Séning könglündiki iradeng méning xursenlikimdur;
Séning Tewrat qanunung qelbimge pütüklüktur»..

⁹ Büyüük jamaet arisida turup men heqqaniyliqni jakarlidim;
Mana bularni özümde qilche élip qalghum yoqtur,
I Perwerdigar, Özüing bilisen..

¹⁰ Heqqaniyiliqingni qelbimde yoshurup yürmidim;
Wapadarliqingni we nijatliqingni jakarlidim;
Özgermes muhebbiting we heqiqitingni büyüük jamaetke héch yoshurmastin bayan qildim.

¹¹ I Perwerdigar, méhribanliqliringni mendin ayimighaysen;
Özgermes muhebbiting we heqiqiting herdaim méni saqlighay!

¹² Chünki sansiz külpetler méni oriwaldi;
Qebihlikirim méni bésiwélip, körelmeydighan boldum;
Ular béshimdiki chéchimdin köp,
Jasaritim tügiship ketti.

¹³ Méni qutquzushni toghra tapqaysen, i Perwerdigar!
I Perwerdigar, téz kélip, manga yardem qilghaysen!

¹⁴ Méning hayatimgha chang salmaqchi bolghanlar biraqla yerge qaritilip reswa qilinsun;
Méning ziyinimdin xursen bolghanlar keynige yandurulup shermende bolghay..

¹⁵ Méni: — «Wah! Wah!» dep mesxire qilghanlar öz shermendilikidin alaqzade bolup ketsun!

¹⁶ Biraq Séni izdigüchilerning hemmisi Sende shadlinip xushal bolghay!
Nijatliqingni söygenler hemishe: «Perwerdigar ulughlansun» déyishkey!

¹⁷ Men ézilgen hem yoqsul bolsammu,
Biraq Reb yenila méni yad étidu;
Sen méning Yardemchim, méning azad qilghuchim;
I Xudayim, kéchikmey kelgeysen!

41-küy Aghriqning duasi

41 ¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —
Ghérib-ajizlarga ghemxorluq qilghan kishi neqeder bextlik-he!

Éghir künlerde Perwerdigar uninggha panah bolidu..

² Perwerdigar uni qoghdap, uni aman saqlaydu;

U zéminda turup bextiyar yashaydu;

Sen uni düshmenlirining ixtiyarigha chüshürmeysen!

³ Orun tutup zepliship yatqinida, Perwerdigar uninggha derman bolidu;

Sen uning yatqan orun-körpilirini raslap tüzeshtürüp turisen..

⁴ Men iltija qilip: — «I Perwerdigar, manga méhribanliq körsetkeysen,
Jénimgha shipaliq bergeysen;

40:7 «Oram yazma desturda men toghruluq pütülgen» — «oram yazma destur» Musa peyghemberge chüshürülgen muqeddes qanunni körsitidu.

40:8 Zeb. 37:31; Yesh. 51:7

40:9 Zeb. 35:18; 111:1

40:14 Zeb. 35:4,26; 70:2; 71:13

41:1 «Ghérib-ajizlarga» — ibraniiy tilida: «Ghérib-ajiz kishige».

41:3 «Sen uning yatqan orun-körpilirini raslap tüzeshtürüp turisen» — bashqa birxil terjimisi: «Sen uni yatqan ornidin turghuzup eslige keltürisen».

Chünki men aldingda gunah qildim» — dédim..

⁵ Düşmenlirim men toghruluq: —

«U qachanmu ölüp, nami-nesli qurup kéter?» — dep manga yamanliq tileydu.

⁶ Birsi méni körgili kelgen bolsa,

U aldanchi sözlerni qilidu;

Ular keynimdin könglide shumluq toplap,

Andin sirtlarga chiqip shu ishlarni tarqitip po atidu;

⁷ Manga öch bolghanlarning hemmisi manga qarita özara kusurlishidu,

Ular manga ziyankeshlik qestide bolidu.

⁸ Ular: «Uning béshigha jin-sheytrandin bir késel chaplashti;

Emdi u orun tutup yétip qaldi;

U qaytidin turalmaydu» — déyishidu.

⁹ Hetta sirdishim dep ishengen qedinas dostum,

Men bilen hemdastixan bolup tuzumni yégenmu manga put atti..

¹⁰ Biraq Sen Perwerdigar, manga rehim qilghaysen;

Düşmenlirimdin intiqam élishqa,

Méni turghuzghaysen;

¹¹ Düşminimning üstümdin ghelibe qilip shadlanmighinidin,

Séni mendin söyünidu, dep bilimen.

¹² Biraq manga kelsek, durus bolghanliqimdin, sen méni yöleysen;

Sen méni menggü Öz huzurungda qed kötürütküzüp turghuzisen.

¹³ Israilning Xudasi Perwerdigargha ebedil'ebedgiche teshekkür-medhiye qayturulghay!

Amin! Amin!

Ikkinchi Bölüm

42-küy

Xudagha teshna bolghan musapirning duasi

42¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghulliri üçün yézilghan «Masqil»: —

Kéyik ériqlardiki sugha teshna bolghandek,

Jénim sanga teshnadur, i Xuda..

² Méning jénim Xudagha, hayat Tengrige intizardur;

Ah, men qachanmu Xudaning huzurida körünüshke müyesser bolimen?.

³ Méning kéche-kündüz yéginim köz yashlirim bolup kelgen;

Xeqler kün boyi mendin: «Xudaying qeyerde?» dep soraydu..

41:4 «Chünki men aldingda gunah qildim» — ibraniy tilida «Chünki men aldingda gunahkar boldum» dégen terjimisi bolidu.

41:9 «Men bilen hemdastixan bolup tuzumni yégen...» — ibraniy tilida «Men bilen hemdastixan bolup nénimni yégen...».

41:9 Yuh. 13:18

42:1 «Korahning oghulliri üçün yézilghan «Masqil»» — «Korah» Musa we Harun peyghemberge qarshi isyan kötürgen kishi. Biraq körünüp turiduki, uning ewladliri Xudaning yolida mangatti. Ular belkim «kahin» (qurbanliq qilghuchi) bolup, muqeddes ibadetxanida ibadet xizmitide Zeburdiki yéqimliq medhiye naxshilirini éytish bilen shughullangan.

—Bu küydin qarighanda, yazghuchi Israilning shimaliy padishahliqidiki Liwan dégen xilwet taghliq rayonigha sürgün qilinghan.

—«Masqil» — «Masqil»ning menisi bizge namelum; bezi alimlar uni «terbiyilik» dégenni bildüridu, dep qaraydu; yeni beziler uni «mahirliq bilen éytilsun» dégenni bildüridu, dep qaraydu.

42:2 Zeb. 63:1-2

42:3 Zeb. 80:5

⁴ Ötken künlarni eslep,
Jénimning derdlirini töküwatimen
(Men köpchilik bilen kétiwétip,
Xudaning öyige tentene qilip méngip,
Xushalliqla Hemdusana oqup, naxsha éytip,
Héytni tebrikligen top-top qoshundek, jamaet bilen bille barattim!).

⁵ — I jénim, Sen ténimde némishqa bundaq qayghurisen?
Némishqa ichimde bundaq meyüslinip ketting?
Xudagha ümid baghla;

Chünki Uning jamalidin chiqqan nijatliqtin,
Men Uni yenila ulughlaymen, — Méning Xudayimni!

⁶ Jénim ichimde meyüslinip ketti;
Shunga men Séni séghinimen;
Hetta musapirliqla Iordan deryasi boyidiki wadilarda,
Hermon taghlirida, Mizar téghidimu Séni séghinimen.

⁷ Séning sharqiratmiliringning awazlirigha,
Chongqur hang bilen chongqur hang masliship hörkirimekte.
Séning hemme dolqunliring hem qaynam-tashqinliring méni gherq qildi.

⁸ Kündüzi Perwerdigar özgermes muhebbitini manga buyruydu,
Kéchiliri Uning naxshisi,
We hem hayatim bolghan Tengrige qilghan dua manga hemrah bolidu.

⁹ Men Qoram Téshim bolghan Xudagha: —
«Méni némishqa untup qalding?

Men némishqa dushmaning zulumigha uchrap,
Hemishe azab chékip yürüwatimen?» — deymen..

¹⁰ Söngelirimni ezgendek reqiblim méni mesxire qilip eyibleydu;
Ular kün boyi mendin: «Xudaying qeyerde?» — dep sorimaqta.

¹¹ I jénim, ténimde némishqa bundaq qayghurisen?
Némishqa ichimde bundaq meyüslinip ketting?
Xudagha ümid baghla;
Chünki men Uni yenila medhiyileymen,
Yeni chirayingha salametlik, nijatliq ata qilghuchi Xudayimni medhiyileymen!
U méning Xudayimdur!

43-küy Sergerdanning duasi 1-ayettiki izahatni körüng

43 ¹ I Perwerdigar, men toghruluq höküm chiqarghaysen,
Dewayimni eqidisiz bir xelq aldida sorighaysen;
Méni hiyliger hem qebih ademdin qutuldurghaysen..

² Chünki Sen panahgahim bolghan Xudadursen;
Némishqa méni tashlawetkensen?
Némishqa dushmaning zulumigha uchrap,

42:5 Zeb. 43:5

42:9 Zeb. 35:11-17; 38:6; 43:2

43:1 «Izahat» — köp alimlar 42- hem 43-küy eslide bir küy idi, dep qaraydu.

Hemishe azab chékip yúriwatimen?» — deymen..

³ Öz heqiqiting we nurungni ewetkin,

Ular méni yéteklige!

Méni muqeddes téghingha,

Makaningha élip kelgey!

⁴ Shuning bilen men Xudaning qurbangahi aldigha baray,

Yeni méning cheksiz xushluqum bolghan Tengrining yénigha baray;

Berheq, chiltar chélip Séni medhiyileymen, i Xuda, méning Xudayim!

⁵ I jénim, sen némishqa bundaq qayghurisen?

Némishqa ichimde bundaq biaram bolup kétisen?

Xudagha ümid baghla!

Chünki men Uni yenila medhiyileymen,

Yeni chirayimgha salamatlik, nijatliq ata qilghuchi Xudayimni medhiyileymen!..

44-küy

Meghlubiyettin kényinki munajat

44¹ Neghmichilarning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghullari üçün yézilghan «Masqil»:—

I Xuda, öz qulaqlirimiz bilen angliduq,

Atilirimiz bizge bayan qilip,

Öz künliride, yeni qedimki zamanlarda Séning qilghan zor ishliringni uqturghanidi;

² Sen ata-bowilirimizning aldida Öz qolung bilen yat ellerni qoghliwétip,

Ularning zéminigha ata-bowilirimizni orunlashturdung;

Yat qowmlargha apét chüshürüp, ularni tarqitiwetting..

³ Berheq, bowilirimiz zéminni öz qilichi bilen alghini yoq,

Öz biliki bilen özlirini qutquzghinimu yoq;

Bu belki Séning ong qolung, Séning biliking we jamalingning nurining qilghinidur;

Chünki Sen ulardin xursenlik taptung.

⁴ Sen Özüng méning padishahimdursen, i Xuda,

Sen Yaqup üçün ghelebiler buyrughuchidursen..

⁵ Sen arqiliq biz reqiblimizni heydiwétimiz;

Naming bilen özimizge qarshi turghanlarni cheyleymiz;

⁶ Chünki öz oqyayimgha tayanmaymen,

Qilichimni méni qutquzalmaydu.

⁷ Chünki Sen bizni reqiblimizdin qutquzdung,

Bizge öch bolghanlarni yerge qaratting.

⁸ Xudani kün boyi iptixarlinip maxtaymiz;

43:2 Zeb. 35:11-17; 38:6; 42:10

43:3 «Makaningha élip kelgey!» — ibraniy tilida «Makanliringha élip kelgey!».

43:5 «Chünki men Uni yenila medhiyileymen, yeni chirayimgha salamatlik, nijatliq ata qilghuchi Xudayimni medhiyileymen!» — bashqa birxil terjimisi: «Chünki Uning jamalidin chiqqan nijatliq bilen, men Uni yenila ulughlaymen, méning Xudayim!».

43:5 Zeb. 42:5,11

44:2 «Yat qowmlargha apét chüshürüp, ularni démek, yat ellerni tarqitiwetting» — bashqa birxil terjimisi: «Yat qowmlargha apét chüshürdung, biraq ularni (démek, öz xelqingni) ronaq tapquzdung».

44:2 Mis. 15:17; Zeb. 80:8-9

44:4 «Sen Yaqup üçün ghelebiler buyrughuchidursen» — bu yerde «Yaqup» Israil xelqini körsitidu, elwette.

Namingni ebedil'ebedgiche medhiyileymiz.

Sélah!

⁹ Biraq Sen hazir bizni tashlawétip ahanetke qaldurdung;

Qoshunlirimiz bilen jengge bille chiqmaysen..

¹⁰ Sen reqiblirimiz aldida bizni chékindürdüng;

Bizni öchmenlerge xalighanche talan-taraj qildurdung.

¹¹ Soyushqa tapshurulghan qoylardek, bizni ulargha tapshurdung,
Eller arisigha bizni tarqitiwetting.

¹² Sen Öz xelqingni bikargha sétiwetting,

Uning qimmitidin Özüng héch béyip ketmiding;

¹³ Sen bizni qoshna ellerning mesxirisige qaldurghansen;

Etrapimizdikilerge ahanet, zangliq obyékti qildingsen..

¹⁴ Sen bizni eller arisida söz-chöchekke qoydungsén,

Yat qowmlar bizge bash chayqiship qarashmaqta.

¹⁵⁻¹⁶ Mesxire hem kupurluq éytquchilarning awazi tüpeylidin,

Düşmenler we öch alghuchilar tüpeylidin,

Kün boyi uyatim aldimdin ketmeydu,

Yüzümning nomusi méni chirmiwaldi.

¹⁷ Mana bularning hemmisi béshimizgha chüshti;

Biraq biz Séni untumiduq,

Yaki ehdengge héch asiqliq qilmiduq;

¹⁸ Qelbimiz héch yanmidi, Sanga sadaqetsizlik qilmiduq,

Qedemlirimiz yolungdin héch ézip ketmidi.

¹⁹ Biraq Sen bizni chilböriler makanida ezding,

Bizge ölüm sayisini chaplashturdung.

²⁰ Eger biz Xudayimizning namini untughan bolsaq,

Yaki yat bir ilahqa qol kötürgen bolsaq,

²¹ Xuda Sen choqum buni sürüshte qilmas idingmu,

Qelbtiki sirlarni bilip turidighan tursang?

²² Biraq Sen tüpeyli biz kün boyi qirilmaqtimiz;

Boghuzlinishni kütüp turghan qoylar kebi hésablanmaqtimiz..

²³ Oyghan, i reb! Némishqa uxlap yatisen?

Ornungdin tur, bizni menggüge tashlawetmigeysen!

²⁴ Némishqa yüzüngni bizdin yoshurisen?

Némishqa külpetlirimizge, uchrighan zulumlirimizgha pisent qilmaysen?

²⁵ Qarighina, jénimiz tupraqta béghirlap yürüdu;

Ténimiz yerge chaplashti;

²⁶ Ornungdin turup bizge yademde bolghaysen!

Özüngning özgermes muhebbiting sewebidin,

Bizlerni hörlükke chiqarghaysen!

44:9 Zeb. 60:3; 74:1; 89:38-39; 108:11

44:13 Zeb. 79:4; 80:6; Yer. 24:9

44:22 Rim. 8:36

45-küy Padishahning toy munajiti 1-ayettiki izahatni körüng

45¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Niluperler» dégen ahangda oqulsun dep, Korahning oghullirigha tapshurulghan, «söyümlük yar üçün» dégen «Masqil» munajat-naxsha: —

Qelbimdin güzel ish toghrisida sözler urghup chiqmaqta;

Padishahqa béghishlighan munajitimni éytimen;

Tilim goya mahir shairning qelimidir;

² Insan baliliri ichide sen eng güzeldursen;

Lewliring shapaet bilen toldurulghandur;

Shunga Xuda sanga menggüge rehmet qildi.

³ I büyük bolghuchi,

Qilichingni asqin yéninggha,

Heywiting we shanu-shewkiting bilen!

⁴ Heqiqet, kemterlik hem adaletni algha sürüşke atlanghiningda,

Shanu-shewket ichide ghelibe bilen algha bas!

Shuning bilen ong qolung özüngge karamet qorqunchluq ishlarni körsitudi!

⁵ Séning oqliring ötkürdur,

Ular padishahning dushmanlirining yürikige sanjilidu;

Pütün eller ayighinggha yiqitilidu.

⁶ Séning texting, i Xuda, ebedil'ebedliktur;

Padishahliqingdiki Shahane hasang, adaletning hasisidur...

⁷ Sen heqqaniyliqni söyüp, rezillikke nepretlinip kelgensen;

Shunga Xuda, yeni séning Xudaying, séni hemrahlingdin üstün qilip shadliq méyi bilen mesih qildi...

⁸ Séning kiyimliringdin murmekki, muetter we darchin hidi kélidu;

Pil chishi sarayliridiki sazendilerning tarliq sazleri séni xursen qilidu...

⁹ Padishahlarning melikiliri hörmetlik kénizekliringning qatarididur;

Xanishing Ofirdiki sap altun zibu-zinetlerni taqap ong qolungda turidu;

¹⁰ «Anglighin, i qizim, körgin, sözlirimge qulaq salghin;

Öz qebileng we ata jemetingni untup qal!

¹¹ Shuning bilen padishah güzel jamalinggha meptun bolidu;

U séning xojang, sen uninggha sejde qil».

¹² Tur shehiring qizi aldingda sowgha bilen hazir bolidu;

45:1 «izahat» — gerche bu küy Sulaymanning toy küni tebrikleشه yézilghan bolsimu, uningdiki sözler bésharet bolup, alemning padishahi bolidighan Mesihnimu aldin'ala körsitudi. «padishahqa béghishlighan munajitimni éytimen» — ibranij tilida «padishahqa béghishlighan esirimni éytimen».

45:4 Zek. 9:9

45:6 «Séning texting, i Xuda, ebedil'ebedliktur» — Injildiki «ibranijlarcha» dégen qisimda (1-babta) körsetkendek, bu sözler (shundaqla keyinki 7-ayetkiche) bésharetlik süpette padishahning özige (yeni Mesihke) éytilidu («Ibr.» 1:8-9).

45:6 Ibr. 1:8

45:7 «Shunga Xuda ... séni ... shadliq méyi bilen mesih qildi» — «mesih qilish» toghruluq 2-küydeki izahatlarni hem «Tebirler»ni körüng.

45:7 Yesh. 61:1-2; Ros. 10:38

45:8 Yesh. 61:1-2; Ros. 10:38

45:9 «hörmetlik kénizekliringning qatarididur» — yaki «möhterrem méhmanliringning qatarididur».

Xalaysiq arisidiki baylar séning shapaitingni kütidu;—

¹³ Shahane qizning ichki dunyasi pütünley parlaqtur,
Uning kiyimlirimu zer bilen keshtilengen;—

¹⁴ U keshtilik kiyimler bilen padishahning huzurigha keltürüldü;
Keynidin uninggha qoldash kénizeklermu bille yéninggha élip kélinidu;—

¹⁵ Ular xushal-xuram, shadliq ichide bashlap kélinidu;
Ular birlikte padishahning ordisigha kirishidu.

¹⁶ «Ata-bowiliringning ornigha oghulliring chiqidu;
Sen ularni pütkül jahangha hakim qilisen..»

¹⁷ Men séning namingni ewladdin-ewladqa yad etküzimen;
Shunglashqa barliq qowmlar séni ebedil'ebedgiche medhiyileydu».

46-küy Xuda bashpanahtur

46¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Pak qizlar üçün» dégen ahangda oqulsun dep, Korahning oghulliri üçün yézilghan küy: —

Xuda panahgahimiz we qudritimizdur;

Külpetler chüshken hamam hazir bolidighan bir yademchidur..

²⁻³ Shunga yer-zémin öngtürülüp, taghlar güdürülüp déngiz teglirige chüshüp ketsimu,
Uning dolqunliri shawqunlinip qaynam bolsimu,
Örkeshliri bilen taghlar silkinip ketsimu,
Qorqmaymiz.
Sélah.

⁴ Xudaning shehirini — Yeni Hemmidin Aliy Bolghuchi makanlashqan muqeddes jayni,
Xursen qilidighan éqinliri shaxlighan bir derya bardur.

⁵ Xuda uning otturisiqidur;
U yer hergiz tewrimeydu;
Xuda tang étish bilenla uninggha yademge kélidu.

⁶ Barliq eller qaynap, padishahliqlar titrep ketti;
U awazini qoyuwetken hamam,
Yer érip kétidu.

⁷ Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar biz bilen bille;
Yaqupning Xudasi égez qorghinimizdur!
Sélah!

⁸ Kélinglar, Perwerdigarning qilghanlirini körünglar!
U yer yüzide qilghan karamet weyranchiliqlarni körünglar!..

45:12 «Tur shehirining qizi» — Tur shehiridiki puqralarni körsitishi mumkin.

45:12 Zeb. 72:10-11

45:13 «Shahane qizning ichki dunyasi pütünley parlaqtur» — bashqa birxil terjimisi: «Padishahning qizi ichki hujrida sherepliktur».

45:14 «Keynidin uninggha qoldash kénizeklermu bille yéninggha élip kélinidu» — «yéninggha» toy qiliwatqan padishahning yénini körsetse kérek.

45:16 «Ata-bowiliringning ornigha oghulliring chiqidu; sen ularni pütkül jahangha hakim qilisen...» — bu sözler (16- hem 17-ayet) padishahqa biwasite éytilidu.

46:1 «Pak qizlar üçün» — ibranij tilida «Alamot» déyilidu. Bashqa birxil menisi: «Ayallarning yuqiri awazliq küyi üçün yézilghan» dégen bolushi mumkin.

46:8 «... U Perwerdigar yer yüzide qilghan karamet weyranchiliqlarni körünglar» — Perwerdigarning «weyranchiliq»lirining intayin ijabij netijisi bar — 9-ayetni körüng.

⁹ U, jahanning u chétigiche bolghan urushlarni toxtitidu;
U oqyalarni sunduridu,
Neyzilerni oshtuwétidu,
Jeng harwilirini otta köydüriwétidu.

¹⁰ U: «Toxtash, méning Xuda ikenlikimni bilip qoyush!

Men pütkül eller arisida ulughlinimen;

Men yer yüzide “büyük” dep qarilimen» — deydu.

¹¹ Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar biz bilen bille,
Yaqupning Xudasi bizning égiz qorghinimizdur!

47-küy

Xuda menggü ghelibe qilghuchidur

47¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghulliri üçün
yézilghan küy: —

Barliq qowmlar, Xudani alqishlanglar!

Uninggha yuqiri awazinglar bilen xushalliq tentenisini yangritinglar!

² Chünki Hemmidin Aliy Bolghuchi, Perwerdigar, dehshetlik we heywetliktur,
Pütkül jahanni sorighuchi büyük Padishahtur..

³ U bizge xelqlerni boysundurup,
Bizni el-milletler üstige hakim qilidu..

⁴ U biz üçün mirasimizni tallap,
Yeni Özi söygen Yaqupning pexri bolghan zéminni békitip berdi.
Sélah!

⁵ Xuda tentene sadasi ichide,
Perwerdigar sunay sadasi ichide yuqirigha kötürüldi;

⁶ Xudagha naxsha-küy éytinglar, naxsha-küy éytinglar!
Padishahimizgha naxsha-küy éytinglar, naxsha-küy éytinglar!

⁷ Xuda pütkül jahanning padishahidur;
Zéhninglar bilen uninggha naxsha-küy éytinglar!

⁸ Xuda eller üstide höküm süridu;
U Özining pak-muqeddeslikining textide olturidu.

⁹ El-yurtlarning kattiliri jem bolup,
Ibrahimning Xudasining xelqige qoshuldi;
Chünki jahandiki barliq qalqanlar Xudagha tewedur;
U neqeder aliydur!.

48-küy

Zion — Xudaning shehiri

48¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghulliri üçün
yézilghan küy: —

47:2 «...Perwerdigar, dehshetlik we heywetliktur» — ibraniy tilida «dehshetlik» hem «heywetlik» bir söz bilenla ipadlinidu.

47:3 «... Bizni el-milletler üstige hakim qilidu» — ibraniy tilida: — «...El-milletlerni putimiz astida qilidu».

47:9 «...jahandiki barliq qalqanlar Xudagha tewedur» — «qalqanlar» belkim dunyadiki barliq qoral-yaraqlarni körsitidu.
Bashqa birxil terjimisi: — «padishahlar».

Ulughdur Perwerdigar,
Xudayimizning shehiride, Uning muqaddesliki turghan taghda,
U zor medhiyelerge layiqtur!
² Égizlikidin körkem, Zion téghi,
Pütkül jahanning xursenlikidur;
Shimاليy terepliri güzeldur,
Büyük padishahning shehiridur!..
³ Xuda qorghanlirida turidu,
Bu yerde U égiz panahgah dep tonulidu;
⁴ Mana, padishahlar yighildi,
Ular sheherni bésip ötüp, jem boldi.
⁵ Sheherni körüpla ular alaqqade boldi;
Dekke-dükkige chüshüp beder qéchishti.
⁶ U yerde ularni titrek basti,
Tolghaq yégen ayaldek ular azablandi;
⁷ Sen Tarshishtiki kémilerni sherq shamili bilen weyran qiliwetting..
⁸ Quliqimiz anglighanni,
Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigarning shehiride,
Xudayimizning shehiride,
Biz hazir öz közimiz bilen shundaq kördüq;
Xuda menggüge uni mustehkem qilidu.
Sélah.
⁹ Biz séning muqaddes ibadetxanang ichide turup, i Xuda,
Özgermes muhebbitingni séghindüq.
¹⁰ Naminggha layiqtur,
Jahanning chet-chetlirigiche yetküzlügen medhiyiliring, i Xuda;
Séning ong qolung heqqaniylik bilen tolghan.
¹¹ Séning adil hökümliringdin,
Zion téghi shadlanghay!
Yehuda qizliri xushal bolghay!..
¹² Zion téghini aylinip méngip,
Etrapida seyli qilinglar;
Uning munarlirini sanap béqinglar;
¹³ Kéyinki ewladqa uni bayan qilish üçün,
Sépil-istihkamlirini köngül qoyup közitinglar,
Qorghanlirini közdin kechürünglar.
¹⁴ Chünki bu Xuda ebedil'ebed bizning Xudayimizdur;
U ömürwayet bizning yétekchimiz bolidu!

48:2 «Shimaliy terepliri güzeldur» — yene birxil terjimisi «Zafon téghi choqqiliridek güzeldur». Kona butpereslik riwayetliri boyiche, «Zafon téghi» dunyadiki eng égiz, eng muqaddes, eng ulugh jay idi. Mumkinchiligi barki, küy muellipi mushu yerde Ziinni uninggha oxshitidu.

48:2 Mat. 5:35

48:7 «Tarshishtiki kémiler» — bu ayet belkim bir bésharettur. Dunyadiki barliq padishahlar jem bolup Yérusalémgha hujum qilmaqqchi. Ulargha Tarshishtiki kémilermu (kona zamanlarda eng küchlük kémiler) yardım béridu. Biraq Xuda Öz shehirini qoghdap ularni halak qilidu.

48:11 «Yehuda qizliri xushal bolghay!» — «Yehuda qizliri» bu yerde Yehudaning sheher-yézilirini körsitidu.

49¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghulliri üçhün yézilghan küy: —

I barliq xelqler, köngül qoyup anglanglar!

Yer yüzide turuwatqanlar, qulaq sélinglar!

² Meyli addiy puqra, ya ésilzadiler,

Ya bay, ya gadaylar bolsun, hemminglar anglanglar!

³ Aghzim danaliqni sözleydu,

Dilim eqilge uyghun ishlarni oylap chiqidu..

⁴ Quliqim hékmetlik temsilni zen qoyup anglaydu,

Chiltar chélip sirliq sözni échip bérimen..

⁵ Éghir künlerde, méni qiltaqqa chüshürmekchi bolghanlarning qebihlikliri etrapimda bolsimu, Men némishqa qorqidikenmen?

⁶ Ular bayliqlirigha tayinidu,

Mal-mülüklirining zorluqi bilen chongchiliq qilidu;

⁷⁻⁹ Insan menggüge yashap,

Gör-hangni körmesliki üçhün,

Héchkim öz buraderining hayatini pul bilen qayturuwalalmaydu;

We yaki Xudagha uning jénini qutuldurghudek bahani bérilmeydu;

(Chünki uning jénining bahasi intayin qimmet,

We bu baha boyiche bolghanda, menggüge qerz tapshurushi kérektur).

¹⁰ Hemmige ayanki, danishmen ademlermu ölidu;

Hemme adem bilen teng, nadan we hamaqetler bille halak bolidu,

Shundaqla ular mal-dunyasini özgilerge qaldurup kétidu.

¹¹ Ularning könglidiki oy-pikirler shundaqki:

«Öy-imaritimiz menggüge,

Makan-turalghulirimiz dewrdin-dewrgiche bolidu»;

Ular öz yerlirige isimlirini nam qilip qoyidu..

¹² Biraq insan özining nam-izzitide turiwermeydu,

U halak bolghan haywanlardek kétidu.

¹³ Ularning mushu yoli del ularning nadanliqidur;

Lékin ularning keynidin dunyagha kelgenler, yenila ularning éytqan sözlirige apirin oquydu.

Sélah.

¹⁴ Ular qoylardek tehtisaragha yatquzulidu;

Ölüm ularni öz ozuqi qilidu;

Etisi seherde duruslar ularning üstidin höküm yürgüzidu;

Ularning güzelligi chiritilishqa tapshurulidu;

Tehtisara bolsa ularning heywetlik makanidur!.

49:3 «Aghzim danaliqni sözleydu» — ibraniy tilida «Aghzim danaliqlarni sözleydu».

49:4 Zeb. 78:2; Mat. 13:35

49:7-9 «We bu baha boyiche bolghanda, menggüge qerz tapshurushi kérektur» — yene birxil terjimisi: «We mushu baha bolsa, uni ebediy töliyelmeysun».

49:11 «Ularning könglidiki oy-pikirler shundaqki: «Öy-imaritimiz menggüge...»; Ular öz yerlirige isimlirini nam qilip qoyidu» — toluq ayetning yene birxil terjimisi «Ular yerlirige öz isimlirini nam qilip qoyghini bilen, ularning shu yerliri dewrdin-dewrgiche ularning yatidighan jayi, yeni ularning qebriliri bolidu, xalas».

49:14 «Etisi seherde duruslar ularning üstidin höküm yürgüzidu» — «etisi seher» bu yerde, shübhisizki, qiyamet küni, yeni ölüm din tirilish küni körsitidu. «Ular qoylardek tehtisaragha yatquzulidu... Tehtisara bolsa ularning heywetlik

¹⁵ Biraq Xuda jénimni tehtisaraning ilkidin qutquzidu;
Chünki U méni qobul qilidu.
Sélah.

¹⁶ Birsí béyip kétip,
aile-jemetining abruyi ösüp ketsimu,
Qorqma;

¹⁷ Chünki u ölgende héchnersisini élip kételmeydu;
Uning shöhriti uning bilen bille görge chüshmeydu.

¹⁸ Gerche u ömür boyi özini bextlik chaghligan bolsimu,
(Berheq, kishiler ronaq tapqiningda, elwette séni hamam maxtaydu)

¹⁹ Axiri béríp, u yenila ata-bowilirining yénigha kétidu;
Ular menggüge yoruqluqni körelmeydu.

²⁰ Insan izzet-abruyda bolup, lékin yorutulmisa,
Halak bolidighan haywanlarga oxshash bolidu, xalas.

50-küy

Samawiy Sotchi sükütini buzup sözleydu: —
«heqiqiy ibadet» dégen néme?

50¹ Asaf yazghan küy: —

Qadir Xuda, yeni Perwerdigar éghiz échip,
Künchiqishtin künpétishqiche yer yüzidikilerge murajiet qildi..

² Güzellikning jewhiri bolghan Zion téghidin,
Xuda julalidi.

³ Xudayimiz kélidu, U hergizmu süküt ichide turmaydu;
Uning aldida yewetküchi ot kélidu;
Uning etrapida zor boran-chapqun qaynaydu..

⁴ Öz xelqini soraq qilish üçhün,
U yuqiridin asmanlarni,
Yernimu guwahliqqa chaqiridu: —

⁵ «Méning mömin bendilirimni,
Yeni Men bilen qurbanliq arqiliq ehde tüzgüchilerni huzurumgha chaqirip yighinglar!»

⁶ Asmanlar uning heqqaniyliqini élan qilidu,
Chünki Xuda Özi soraq qilghuchidur!
Sélah.

⁷ «Anglanglar, i xelqim, Men söz qilay;
I Israil, Men sanga heqiqetni éytip qoyayki,
Menki Xuda, séning Xudayingdurmen.

⁸ Hazir eyibliginim séning qurbanliqliring sewebidin,

makanidur!» — toluq ayetning bashqa birnechche xil terjimiler uchrishi mumkin.

50:1 «Asaf yazghan küy» — «Asaf» Dawut padishahning dewride muqeddes ibadetxanida Xudani medhiyelesh xizmitide neghmichilerning béshi idi. U belkim muqeddes ibadetxanidiki «Xudani medhiyilesh medrisi»ning asaschisi bolushi mumkin. Zeburdiki «Asaf yazghan küy» déyilgen küylarning bezilirini Asaf özi yazghan, bezilirini, shübhisizki, bashqilar uning hörmitige uning nami bilen yazghan.

50:1 1Tés. 4:14-17

50:3 «... Uning etrapida zor boran-chapqun qaynaydu» — bezi alimlar bu jümlidiki «Uning» «Xudaning» emes, belki «otning» körsitidu, dep qaraydu.

Yaki hemishe aldimda sunulidighan köydürme qurbanliqliring sewebidin emes;

⁹ Men séning éghilingdin héchbir öküzni,
Qotanliringdin héchbir tékini almaqchi emesmen.

¹⁰ Chünki ormanliqlardiki barliq haywanatlar Manga mensuptur,
Minglighan taghdiki mal-waranlarmu Méningkidur;

¹¹ Taghlardiki pütün uchar-qanatlarni bilimen,
Daladiki barliq janiwarlar Méningkidur.

¹² Qarnim achsimu sanga éytmaymen;
Chünki alem we uninggha tolghan hemme nersiler Méningkidur..

¹³ Ejeba, Men öküzning göshini yemdimen?
Tékinining qénini ichemdimen?

¹⁴ Qurbanliq süpitide Xudagha teshekkürlerni éyt;
Hemmidin Aliy Bolghuchigha qilghan wedengge wapa qil..

¹⁵ Béshinggha kün chüshkende Manga murajiet qil;
Men séni qutuldurimen,
Sen bolsang Méni ulughlighaysen».

¹⁶ Lékin rezillerge Xuda shundaq deydu: —
«Méning emirlirimni bayan qilishqa néme heqqing bar?
Ehdemni tilgha alghudek sen kim iding?

¹⁷ Sen Méning telimlirimdin yirgending,
Sözlirimni ret qilding emesmu?..

¹⁸ Oghrini körseng, sen uningdin zoq alding,
Zinaxorlar bilen shérik boldung;

¹⁹ Aghzingdin yaman gep chüshmeydu;
Tiling yalghanchiliqni toquydu.

²⁰ Öz qérindishingning yaman gépini qilip olturisen,
Anangning oghligha tóhmet qilisen.

²¹ Sen bu ishlarni qilghiningda, Men ün chiqarmidim;
Derweqe, sen Méni özüngge oxshash dep oyliding;
Lékin Men séni eyiblep,
Bu ishlarni köz aldingda eyni boyiche sanga körsitimen.

²² — I, Tengrini untughanlar, buni köngül qoyup anglanglar!
Bolmisa, silerni pare-pare qiliwétimen;
Héchkim silerni qutquzalmaydu.

²³ Biraq qurbanliq süpitide rehmet éytqanlarning herqaysisi Manga sherep keltüridu;
Shundaq qilip, uninggha Öz nijatliqimni körsitishimge yol teyyarligan bolidu..

50:8 «Hazir eyibligimni séning qurbanliqliring sewebidin... emes» — mushu yerde «qurbanliq» ibraniy tilida «zébah». Bu xil qurbanliq Xudagha alahide rehmet éytish meqsitide, Xuda bilen ehde qilghanda yaki Xudagha mexsus qesem ichkende qiliniidighan qurbanliq. Uningdin qurbanliq sunghuchi we kahin yéyishke bolatti. «... köydürme qurbanliqliring sewebidin emes» — «köydürme qurbanliq» ibraniy tilida «olah». Bu xil qurbanliq Xudagha bolghan saplbadetni bildürüş yolida, qurbanliqning hemmisi köydürülett; démek, ne qurbanliq qilghuchi kahin, ne qurbanliq sunghuchi adem uning kichikkine bir parche göshinimu yémeytti («Law.» 1-babni körüng).

50:12 Mis. 19:5; Qan. 10:14; Ayup 41:3; Zeb. 24:1; 1Kor. 10:26,28

50:14 Qan. 23:22; Ayup 22:27; Zeb. 76:11; Top. 5:3, 4, 5

50:17 «... Sözlirimni ret qilding emesmu?» — ibraniy tilida: «Sözlirimni arqanggha tashliwetting emesmu?».

50:23 «... Shundaq qilip, uninggha Öz nijatliqimni körsitishimge yol teyyarligan bolidu» — ibraniy tilida: «Shundaq qilip, uninggha Xudaning nijatliqini körsitishimge yol teyyarligan bolidu». Bizningche sözlighuchi Mesihdur (22-ayetnimu körüng).

51-küy

Éghir gunah üçhün kechürüm tilesh duasi

51¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy. Bu küy Natan peyghember uning yénigha kélip, uni Bat-Shéba bilen bolghan zinaxorluqi toghruluq eyibligendin kéyin yézilghan: —

Özgermes muhebbiting bilen, i Xuda, manga méhir-shepget körsetkeysen!
Rehimdilliqiringning köplüki bilen asyiliqlirimni öchürüwetkeysen!..

² Méni qebihlikimdin yiltizimghiche yuwetkeysen,
Gunahimdin méni tazilighaysen.

³ Chünki men asyiliqlirimni tonup iqrar qildim;
Gunahim hemishe köz aldimdä turidu.

⁴ Séning aldingda, peqet Séning aldingdila gunah ötküzüp,
Neziringde rezil bolghan ishni sadir qildim;
Shu wejedin, Sen méni eyiblep sözliseng, adilliqing ispatlinidu;
Méni soraq qilghiningda, Özüngning pakliqi ispatlinidu.

⁵ Mana, men tughulghinimdila, yamanliqta idim,
Anamning qarnida peyda bolghinimdila men gunahda boldum.

⁶ Berheq, Sen ademlerning chin qelbidin semimiylik telep qilisen;
Ichimdiki yoshurun jaylirimda Sen manga danaliqni bildürisen.

⁷ Méni gunahlirimdin zofa bilen tazilighaysen,
Hem men pak bolimen;
Méni pakpakiz yughaysen, men qardinmu aq bolimen!..

⁸ Manga shad-xuram awazlarni anglatqaysen;
Shuning bilen Sen ezgen ustixanlirim yene shadlinidu.

⁹ Gunahlirimdin chirayingni yoshurup,
Yamanliqlirimni öchüriwetkeysen.

¹⁰ Mende pak qelb yaratqaysen, i Xuda;
Wujumdiki sadiq rohimni yéngilighaysen.

¹¹ Méni huzurungdin chiqiriwetmigeysen;
Méningdin Muqeddes Rohingni qayturuwalmighaysen.

¹² Ah, nijatliqingdiki shadliqni manga yéngibashtin hés qildurghaysen;
Itaetmen roh arqiliq méni yöligeysen!..

¹³ Buning bilen men itaetsizlerge yolliringni ögitey,
We gunahkarlar yéninggha qaytidu.

¹⁴ Qan töküsh gunahidin méni qutuldurghaysen,
I Xuda, manga nijatliq bergüchi Xuda,
Shuning bilen tilim heqqaniyliqingni yangritip küyleydu.

¹⁵ I Rebbim, lewlimni achqaysen,
Aghzim medhiyiliringni bayan qilidu.

51:1 «Bu küy Natan peyghember uning yénigha kélip, uni Bat-Shéba bilen bolghan zinaxorluqi toghruluq eyibligendin kéyin yézilghan» — bu ishlar Tewrat, «2Sam.» 11-12-babta xatirlengn.

51:1 2Sam. 11:4; 12:1

51:7 «Méni gunahlirimdin zofa bilen tazilighaysen» — «zofa» (yeni lépekgül) toghruluq; bezi «gunahni yughuchi qurbanliq (gunah qurbanliqi)»larda qurbanliqning qénini yaki uning bilen munasiwetlik pakizlash süyini gunahkar ademning ténige sépish üçhün zofa ishlettetti.

51:7 Law. 14:4, 6; Chöl. 19:6, 18

51:12 «Itaetmen Roh arqiliq méni yöligeysen» — «Itaetmen roh» Xudaning Muqeddes Rohi uning rohida itaetmenlikni hasil qilidu, shuning bilen uning rohi ««itaetmen bir roh» bolidu.

- ¹⁶ Chünki Sen qurbanliqni xush körmeysen;
Bolmisa sunar idim;
Köydürme qurbanliqlardinmu xursenlik tapmayсен.
¹⁷ Xuda qobul qilidighan qurbanliqlar sunuq bir rohtur;
Sunuq we ézilgen qelbni Sen kemsitmeysen, i Xuda;
¹⁸ Shapaiting bilen Ziongha méhribanliqni körsetkeysen;
Yérusalémning sépillirini yéngibashtin bina qilghaysen!
¹⁹ U chaghda Sen heqqaniyliqtin bolghan qurbanliqlardin, köydürme qurbanliqlardin,
Pütünley köydürülgen köydürme qurbanliqlardin xursenlik tapisen;
U chaghda ademler qurbangahinggha buqa-öküzlerni teqdim qilishidu.

52-küy

Xudaning hökümi we shepqiti

- 52**¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan «Masqil»;
Édomluq Doeg Saul padishahning yénigha béríp: «Dawut Aximelekning öyige kirdi» dep
ayghaqchiliq qilghandin kéyin yézilghan: —
I nochi batur,
Néme üçün rezillikingdin maxtinisen?
Tengrining özgermes muhebbiti menggüliktur..
² Ötkür ustira kebi,
Tiling zeher chachmaqchi,
U yalghanchiliq toquwatidu.
³ Sen yaxshiliqning ornida yamanliqni,
Heq sözleshning ornida yalghanchiliqni yaxshi körisen;
⁴ Haman ademni nabut qilidighan sözlerni yaxshi körisen, i aldamchi till!
⁵ Berheq, Tengri oxshashla séni menggüge yoqitidu;
U séni tutuwalidu, yeni öz chédiringdin tartip chiqidu;
Tiriklerning zéminidin séni yiltizingdin qomurup tashlaydu.
Sélah.
⁶ Heqqaniylar buni körüp qorqushidu,
We uni mesxire qilip külüp: —
⁷ «Qaranglar, Xudani öz yölenchisi qilmighan adem,
Peqet öz bayliqlirining köplükige tayanghan adem;
U ach közlüki bilen küchlendi» — deydu.
⁸ Men bolsam Xudaning öyide ösken baraqsan zeytun derextekmen,
Men Xudaning özgermes muhebbitige menggüge tayininmen..
⁹ Men Sanga ebedil'ebed teshekkür éytimen;

52:1 «Édomluq Doeg Saul padishahning yénigha béríp: «Dawut Aximelekning öyige kirdi» dep ayghaqchiliq qilghandin kéyin yézilghan» — shu chaghda Saul padishah Dawut peyghemberni öltürmekchi idi. Dawut peyghember qéchip, Abimelek dégen bir kahin (yeni Xudaning ibadexanisidiki xizmetchisi)ning öyi aldigha kélip yardem soridi. Abimelek yardem berdi. Kéyin Saul padishah Abimelek we uning ailisidikilerni pütünley dégüdek qiriwetti (Tewrat «1Sam.» 21-, 22-bab). «...Néme üçün rezillikingdin maxtinisen? Tengrining özgermes muhebbiti menggüliktur» — bashqa xil terjimiliri: — (1) «... Némishqa kün boyi maxtinisen, Tengri aldida yirginchlik boldungsen»; (2) «... Némishqa mömin bendilerge yetküzgen ziyandin maxtinisen? Kün boyi tiling halaketni oylaydu».

52:1 1Sam. 22:9-23

52:4 «Haman ademni nabut qilidighan sözler» — ibraniy tilida «Haman ademni yutuwétidighan sözler».

52:8 «Men bolsam Xudaning öyide ösken baraqsan zeytun derextekmen» — «zeytun derixi» eng uzun ömürlük derexlerdin biri.

«Zebur»

Chünki Sen bu ishlarni qildingsen;
Mömin bendiliring aldida naminggga telmürüp kütimen;
Mushundaq qilish eladur..

53-küy Qaranghu dunya

53¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Maxalat ahangida Dawut yazghan «Masqil»:

Exmeq kishi könglide: «Hécbir Xuda yoq» — deydu.

Ular chirikliship,

Nepretlik qebih ishlarni qilishti;

Ularning ichide méhribanliq qilghuchi yoqtur..

² Xuda ershte turup, insan balilirini közitip:

«Bu insanlarning arisida, insapni chüshinidighan birersi barmidu?

Xudani izdeydighanlar barmidu?..

³ Hemme adem yoldin chiqti,

Hemme adem chirikliship ketti,

Méhribanliq qilghuchi yoqtur, hetta birimu.

⁴ Nanni yégendek Méning xelqimni yutuwalghan,

Qebihlik qilghuchilarning bilimi yoqmidu?» — deydu.

Ular Perwerdigargha hécbir iltija qilmaydu.

⁵ Qorqqudek héch ish bolmisimu,

Mana ularni ghayet zor qorqunch basti;

Chünki Xuda séni qorshawgga alghanlarning ustixanlirini parchilap chéchiwetti;

Sen ularni xijilliqqa qoydung;

Chünki Xuda ularni neziridin saqit qildi.

⁶ Ah, Israilning nijatliq Ziondin chiqip kelgen bolsa idi!

Xuda Öz xelqini asaritidin chiqirip, azadliqqa érishtürgen chaghda,

Yaqup shadlinidu,

Israil xushal bolidu!

54-küy Satqunluqqa uchrighanda qilghan dua

54¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen oqulsun dep, Dawut yazghan «Masqil» (Zif shehiridikiler Saul padishahning yénigha béríp: «Dawut bizning mushu yurtimizgga möküwalghan, sili bilmemdila?» dep ayghaqchiliq qilghandin kéyin yézilghan):

I Xuda, Öz naming bilen méni qutquzghaysen;

Zor qudriting bilen dewayimni sorighaysen..

52:9 «Mömin bendiliring aldida naminggga telmürüp kütimen; mushundaq qilish eladur» — bashqa birxil terjimisi «Mömin bendiler aldida namingni telmürüp kütimen; chünki naming ewzeldur».

53:1 «Maxalat ahangida Dawut yazghan «Masqil»» — «maxalat»ning menisi bizge namelum.

53:1 Zeb. 10:4; 14:1; Rim. 3:12

53:2 Rim. 3:11

54:1 «Zif shehiridikiler Saul padishahning yénigha béríp: «Dawut bizning mushu yurtimizgga möküwalghan, sili bilmemdila?» dep ayghaqchiliq qilghandin kéyin yézilghan» — bu weqeler «1Sam.» 23:14-29-ayetlerde bayan qilinidu.

54:1 1Sam. 23:19-28; 26:1

² I Xuda, duayimni anglighaysen;

Aghzimdiki sözlerge qulaq salghaysen.

³ Chünki yat ademler manga hujum qilishqa ornidin turdi;

Zomigerler méning jénimni owlamaqta;

Ular Xudani nezirige héch ilmaydu.

Sélah..

⁴ Qara, Xuda manga yardem qilghuchidur;

Reb jénimni yöleydighanlar arisididur.

Sélah.

⁵ U düshmenlirimning yamanliqini özige qayturidu;

I Xuda, Öz heqiqiting bilen ularni üzüp tashlighaysen.

⁶ Men Sanga xalis qurbanliqlar sunimen;

Namingni medhiyeleymen, i Perwerdigar;

Shundaq qilish eladur..

⁷ Chünki U méni barliq bala-qazalardin qutquzdi;

Düşmenlirimning meghlubiyitini öz közum bilen kördüm.

55-küy

Satqunluqqa uchrihanning derd-elemlirini töküsh duasi

55¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen oqulsun dep, Dawut yazghan «Masqil»: —

I Xuda, duayimni anglighaysen;

Tilikimdin özüngni qachurmighaysen,

² Manga qulaq sélip, jawab bergeysen;

Men dad-peryad ichide kézip,

Ah-zar chékip yürimen;

³ Sewebi düshmenning tehditliri, rezillerning zulumliri;

Ular béshimgha awarichiliklarni tökidü;

Ular ghezeplinip manga adawet saqlaydu.

⁴ Ichimde yürikim tolghinip ketti;

Ölüm wehshetliri wujudumni qaplidi.

⁵ Qorqunch we titrek béshimgha chüshti,

Dehshet méni chömküwalidi.

⁶ Men: — «Kepterdek qanitim bolsichu kashki,

Uchup béríp aramgah tapar idim» — dédim.

⁷ — «Yiraq jaylarga qéchip,

Chöl-bayawanlarda makanlishar idim;

Sélah.

⁸ Boran-chapqunlardin,

Qara quyundin qéchip, panahgahgha aldirar idim!..

⁹ Ularni yutuwetkeysen, i Reb;

Tillirini bölüwetkeysen;

54:3 «Yat ademler ... ornidin turdi» — yaki «Tekebbur ademler ... ornidin turdi».

54:6 «Men Sanga xalis qurbanliqlar sunimen» — «xalis qurbanliqlar»: Musa peyghember tüzgen nizam boyiche, «xalis qurbanliq» Xudaning körsetken melum iltipati yaki shepqiti üçün rehmletlarni bildüridighan birxil qurbanliq.

Chünki sheher ichide zorawanliq hem jédelxorluqni kördüm.

¹⁰ Ular kéche-kündüz sépiller üstide għadiyip yürmekte;
Sheher ichini qabahet we shumluq qaplidi.

¹¹ Haram arzu-hewesler uning ichide turidu,
Saxtiliq we hiyle-mikirlik, kochilardin ketmeydu.

¹² Eger dūshmen méni mesxire qilghan bolsa, uninggha sewr qilattim;
Biraq méni kemsitip, özini maxtighan adem manga öchmenlerdin emes idi;
Eger shundaq bolghan bolsa, uningdin özümni qachurattim;

¹³ Lékin buni qilghan sen ikenlikingni — Méning buradirim, sirdishim, eziz dostum bolup chiqishingni oylimaptimen!

¹⁴ Xalayıqqa qétilip, Xudaning öyige ikkimiz bille mangghaniduq,
Özara shérin paranglarda bolghaniduq;

¹⁵ Mushundaq satqunlarni ölüm tuyuqsız chöchitiwetsun!
Ular tehtisaragha tirik chūshkey!
Chünki ularning makanlirida, ularning arisida rezillik turmaqta.

¹⁶ Lékin men bolsam, Xudagha nida qilimen;
Perwerdigar méni qutquzidu.

¹⁷ Etigini, axshimi we chūshte,
Derdimni töküp peryad kötürimen;
U jezmen sadayimgha qulaq salidu.

¹⁸ U manga qarshi qilinghan jengdin méni aman qilidu;
Gerche köp ademler méni qorshawgha alghan bolsimu.

¹⁹ Tengri — ezeldin textte olturup kelgüchi!
U nalemni anglap ularni bir terep qilidu;
(Sélah)

Chünki ularda héch özgirishler bolmidi;
Ular Xudadin héch qorqmaydu.

²⁰ Héliqi buradirim özi bilen dost bolghanlarga musht kötürdi;
Öz ehdisini buzup tashlidi.

²¹ Aghzi sériq maydinmu yumshaq,
Biraq köngli jengdur uning;
Uning sözliri yaghdinmu siliq,
Emeliyette sughurup alghan qilichlardur.

²² Yükingni Perwerdigargha tashlap qoy,
U séni yöleydu;
U heqqaniylarni hergiz tewretmeydu.

²³ Biraq, sen Xuda ashu rezillerni halaket hangigha chūshürisen;
Qanxorlar we hiyligerler ömrining yériminimu körmeydu;
Biraq men bolsam, sanga tayinimen.

55:14 «Xalayıqqa qétilip, Xudaning öyige ikkimiz bille mangghaniduq, özara shérin paranglarda bolghaniduq» — Dawut özige ushtumtut xainliq qilghan kishi bilen bolghan iliriki dostluq munasiwitini ésige keltüridu.

55:22 «Yükingni Perwerdigargha tashlap qoy» — «yüking» ibraniy tilida «amanet qilinghining» yaki «sanga tapshurulghan».

«Zebur»

56-küy

Ziyankeshlikke uchrihuchining duasi

56¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Xilwettiki dub derexliridiki paxtek» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan «Mixtam» küy (Filistiyler Gat shehiride uni esirge alghanda yézilghan): —

I Xuda, manga shepqet körsetkeysen,

Chünki insanlarning nepsi yoghinap méni qoghlimaqta;

Kün boyi ular men bilen jeng qilip méni basmaqta;

² Méni közligen reqiblimning nepsi yoghinap kün boyi méni qoghlimaqta;

Manga heywe qilip jeng qilghuchilar intayin köptur!

³ Men qorqqan künümde,

Men Sanga tayinimen.

⁴ Men söz-kalamini ulugh dep medhiyeleydighan Xudagha,

Xudaghila tayinimen;

Men qorqmaymen;

Nahayiti bir et igisi méni néme qilalisun?

⁵ Ular kün boyi sözlirimni burmilaydu,

Ularning barliq oyi manga ziyankeshlik qilishtur;

⁶ Ular top bolup ademni qestiliship, yoshurunidu;

Péymige chüshüp, jénimni élishni kütidu.

⁷ Gunah bilen gunahni yépip qachsa bolamdu?

Gheziping bilen ellerni yerge urghaysen, i Xuda!

⁸ Méning sersanliqlirimni özüng sanap kelgen;

Közdin aqqan yashlirimni tulumunggha tolap saqlighaysen;

Bular deptiringde pütüklük emesmu?

⁹ Shuning bilen men Sanga nida qilghan künde,

Düşmenlirim chékinidu;

Men shuni bildimki — Xuda men tereptidur!

¹⁰ Xudani — Uning söz-kalamini ulughlaymen!

Perwerdigarni — Uning söz-kalamini ulughlaymen!

¹¹ Xudanila tayanchim qildim —

Men qorqmaymen, nahayiti shu bir insan méni néme qilalisun?.

¹² Sanga qilghan wedilirmige wapa qilimen, i Xuda;

Sanga teshekkür qurbanliqlirini sunimen.

¹³ Chünki Sen jénimni ölümdin qutuldurghansen;

Sen putlirimni putlishishtin saqlimamsen?

Shuning bilen men Xudaning huzurida, tirikler turidighan yoruqluqta mangimen.

57-küy

Éghir künlerdiki étiqad

57¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Halak qilmighaysen» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan «Mixtam» küyi, (u Saul padishahtin qéchip, öngkürde yoshurunuwalghan chaghda yézilghan): —

56:1 1Sam. 21:12,13,14

56:11 Zeb. 118:6

I Xuda, manga shepquet körsetkeysen,
Manga shepquet körsetkeysen,
Chünki jénim Séni panahim qildi.
Mushu balayi'apet ötüp ketküche, qanatliring sayiside panah tapimen..
² Xudagha, yeni Hemmidin Aliy Bolghuchigha,
Özüm üçün hemmini orunlaydighan Tengrige nida qilimen;
³ U ershtin yarem ewetip méni qutquzidu;
Manga qarap nepsi yoghinap, méni qoghlawatqanlarni U reswa qilidu;
Sélah;
Xuda Öz méhir-shepqiti we heqiqitini ewetidu!
⁴ Jénim shirlar arisida qaldi;
Men nepisi yalqun kebi bolghanlar arisida yatimen!
Adem baliliri —
Ularning chishliri neyze-oqlardur,
Ularning tili — ötkür qilichtur!
⁵ I Xuda, ershlerdin yuqiri ulughlanghaysen,
Shan-sheriping yer yüzini qaplighay!
⁶ Ular qedemlirimge tor qurdi;
Jénim égilip ketti;
Ular méning yolumgha orek kolighanidi,
Lékin özliri ichige chüshüp ketti..
⁷ Iradem ching, i Xuda, iradem ching;
Men medhiye naxshilarni éytip,
Berheq Séni küyleymen!.
⁸ Oyghan, i rohim!
I neghme-sazlirim, oyghan!
Men seher quyashinimu oyghitimen!.
⁹ Men xelq-milletler arisida séni ulughlaymen, i Reb;
Eller arisida Séni küyleymen!.
¹⁰ Chünki özgermes muhebbiting ershlerge yetküdek ulughdur;
Heqiqiting bulutlarga taqashti..
¹¹ I Xuda, ershlerdin yuqiri ulughlanghaysen,
Shan-sheriping yer yüzini qaplighay!

58-küy

Zalim hökümrانlarni Xuda jazalighay!

58¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Halak qilmighaysen» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan «Mixtam» küyi: —

57:1 «Dawut yazghan «Mixtam» küyi» — «Mixtam» 16-küydiki izahatni körüng. «U Saul padishahtin qéchip, öngkürde yoshurunuwalghan chaghda yézilghan» — bu weqeler «1Sam.» 24-babta bayan qilinidu.

57:1 1Sam. 22:1; 24:4

57:5 Zeb. 108:5

57:6 Zeb. 7:15-16; 9:16

57:7 Zeb. 108:1-5

57:8 «Oyghan, i rohim!» — bu ayettiki «rohim» ibraniiy tilidiki «shan-sheripim» dégen sözning terjimsi. «Neghme-sazlirim!» ibraniiy tilida «lira (rawabdek bir saz) we chiltar»ni bildüridu.

57:9 Zeb. 18:49; 22:22; 108:3

57:10 Zeb. 36:5-6; 108:4

I qudret igiliri, siler heqiqeten adaletni sözlewatamsiler?

I insan baliliri, adil höküm chiqiramsiler?.

² Yaq, siler könglünglarda yamanliq teyyarlaysiler;

Yer yüzide öz qolunglar bilen qilidighan zorawanliqni ölchewatisiler.

³ Reziller anisining qorsiqidila ézip kétidu;

Ular tughulupla yoldin adiship, yalghan sözleydu.

⁴ Ularning zehiri yilanning zehiridur;

Ular öz quliqini pütük qilghan gas kobra yilandeke.

⁵ Meyli yilanchilar shunche chirayliq séhirlisimu,

U ney awazigha qet'iy qulaq salmaydu.

⁶ I Xuda, ularning aghzidiki chishlirini sunduruwetkeysen!

Mushu yash shirlarning tongkay chishlirini chéqiwetkeysen, i Perwerdigar!

⁷ Ular éqip ketken sulardek ötüp ketkey;

Ular oqlarni chenlep atqanda,

Oqliri uchsiz bolup ketkey!

⁸ Qulule yol mangghanda izi yoqilip ketkendeke,

Ular yoqap ketsun;

Ayalning chüshüp ketken hamilisidek,

Ular kün körmisun!

⁹ Qazan yantaqlarning issiqini sezgüche,

(Meyli ular yumran péti, yaki ot tutashqan bolsun)

U ularni tozutuwétidu.

¹⁰ Heqqaniy adem Xudaning intiqamini körgende xushal bolidu;

Öz izlirini rezillerning qénida uyuyidu.

¹¹ Shunga ademler: «Derweqe, heqqaniylar üçün in'am bardur;

Derweqe yer yüzide höküm yürügüzgüchi bir Xuda bardur» — deydu.

59-küy

59¹ Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Halak qilmighaysen» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan «Mixtam» küyi; (bu küy Saul padishah Dawutning öyini közleshke paylaqchilarni ewetip, uni öltürüwetmekchi bolghan chaghda yézilghan): —

I Xudayim, düshmenlirimning changgilidin qutquzghaysen;

Manga qarshi turghanlardin méni égzide aman saqlighaysen.

² Méni yamanliq qilghuchilar changgilidin qutquzuwalghaysen,

Qanxor ademlerdin méni qutquzghaysen.

³ Chünki mana, ular jénimni élish üçün paylimaқта,

Zorawanlar manga qarshi top bolushup qestleshmekte;

58:1 «Siler heqiqeten adaletni sözlewatamsiler?» — bashqa birxil terjimisi: «Adalet zuwansiz bolup qaldimu? Némishqa sözlimeysiler?». Buninggha oxshap kétédighan bashqa birneche terjimiler bar. Belkim sürgün bolghan Dawutning közde tutqini (esli özi hörmetleydighan) ordidiki emeldarlarning uning dewasini Saul padishah aldida sözlimigini.

58:4 Zeb. 140:3

58:5 «Meyli yilanchilar shunche chirayliq séhirlisimu» — «yilanchi»: chélip yilanlarni oynitidighan kishi.

58:9 «Qazan yantaqlarning issiqini sezgüche, meyli ular yumran péti, yaki ot tutashqan bolsun u ularni tozutuwétidu» — toluq ayetning birneche xil terjimiliri bar; ularning hemmisining omumiy menisi bu terjimige oxshap kétidu.

59:1 «Bu küy Saul padishah Dawutning öyini közleshke paylaqchilarni ewetip, uni öltürüwetmekchi bolghan chaghda yézilghan» — Bu weqe «1Sam.» 19-babta bayan qilinidu.

59:1 1Sam. 19:12

Bu qilghini mende bolghan birer asiyliq üçhün emes,

Yaki gunahim üçhün emes, i Perwerdigar;

⁴ Mende héch sewenlik bolmisimu, ular yügürüp manga qarshi sep salidu;

Méning yardimimge kélishke oyghan,

Halimni neziringge alghaysen.

⁵ I Perwerdigar, samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda, Israilning Xudasi,

Barliq el-yurtlarni sotlap-jazalashqa ornungdin turghaysen;

Qestleshni niyet qilghüchilarning héchqaysisigha rehim qilmighaysen.

Sélah.

⁶ Ular kéchisi qaytip kélip, ghaljir ittek ghazh-ghuzh qilip,

Sheherni aylinip laghaylap yürmekte..

⁷ Qara, ularning aghzidin éqiwatqan shölgeylirini!

Lewliridin qilichlar chiqip turidu;

Ular: «Kim angliyalaydu?» — deydu..

⁸ Lékin Sen Perwerdigar ularni mesxire qilisen;

Barliq ellerni mazaq qilisen!.

⁹ I méning küchüm Bolghuchi!

Men Sanga telmürüp qarap yürimen;

Chünki Xuda méning yuqiri panahgahimdur.

¹⁰ Manga özgermes muhebbitini körsetküchi Xuda méning aldimda mangidu;

Xuda manga düşmenlarning meglubiyitini körsitidu.

¹¹ Biraq, i Xuda, bularni qetl qilmay turghay;

Bolmisa méning xelqim Séni untuydu.

Öz küchüng bilen ularni sersan qilghaysen,

Ularning béshini éghirlashturghaysen;

I Reb, bizning qalqinimiz!

¹² Ularning aghzining buzuqluqi tüpeylidin,

Lewlirining sözliri tüpeylidin,

Ulardin chiqiwatqan qarghashlar hem aldamchiliqlar tüpeylidin,

Ular öz tekebburluqi ichide tuzaqqa chüşhkey!

¹³ Gheziping bilen bu ishlargha xatime bergeysen,

Xatime bergeysen!

Shuning bilen ular yoq bolidu;

Shuning bilen yer yüzining chet-chetlirigiche Xudaning heqiqeten Yaqupqa hökümdarliq qilidighanliqi ayan bolghay!

Sélah..

¹⁴ Derweqe, ular hazirghiche kéchisi qaytip kélip, ghaljir ittek ghazh-ghuzh qilip,

Sheherni aylinip laghaylap yüridu.

¹⁵ [Tlardek ular ozuq izdep her yerde qatraydu;

Qarni toymighuche huwlap yürmekte;

59:6 «Ular «qestleshni niyet qilghüchilar» kéchisi qaytip kélip, ghaljir ittek ghazh-ghuzh qilip, sheherni aylinip laghaylap yürmekte» — kona Qanaan (Pelestin) sheherliride ow izdigen itlar belkim kündüzde kishilarning jay-hoylilirigha kirishke pétinalmaytti, peqet ademler uxlighanda kiridu. Dawut xalayıq söygen adem bolghachqa, uni öltürmekchi bolghan kishiler belkim kündüzde qol sélshqa pétinalmaytti, peqet kéchide uning öyige bésip kiridu.

59:7 Zeb. 10:11; 55:21; 57:4; 94:7

59:8 Zeb. 2:4

59:13 «Shuning bilen yer yüzining chet-chetlirigiche Xudaning heqiqeten Yaqupqa hökümdarliq qilidighanliqi ayan bolghay!» — bashqa birxil terjimisi: «Shuning bilen ulargha Xudaning heqiqeten Yaqupqa hem yerning chet-chetlirigiche hökümdarliq qilidighanliqi ayan bolghay!».

¹⁶ Lékin men bolsam qudritingni küyleymen,
Berheq, seherlerde özgermes muhebbitingni naxsha qilib yangritimen;
Chünki Sen men üçün yuqiri qorghan,
Éghir künlirimde panahgah bolup kelgensen.

¹⁷ I méning küchüm Bolghuchi, Sanga küylerni éytimen;
Chünki Xuda méning yuqiri qorghinimdur,
Manga özgermes muhebbet körsetküchi Xudayimdur.

60-küy Meghluviyettin keyinki dua

60¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Guwahliq niluperi» dégen ahangda oqulsun dep, Dawut yazghan «Mixtam» küyi: —

(Dawut Aram-Naharaim we Aram-Zobahdiki Suriyelikler bilen jeng qilghanda, uning serdari bolghan Yoab jengge qayta béríp, «Shor wadisi»da Édomdikilerdin on ikki ming eskerni qilichlighan chaghda yézilghan)

I Xuda, Sen bizni chetke qaqting;

Bizni pare-pare qiliwetting,

Sen bizdin renjiding;

Emdi bizni yéninggha qayturghin!..

² Sen zéminni tewritip yériwetkeniding;

Emdi uning bösüklirini saqaytqaysen;

Chünki u deldengship ketti!

³ Sen Öz xelqingge külpet-xarliqlarni körgüzdüng;

Sen bizge alaqzadilikning sharabini ichküzdüng.

⁴ Sen Özüngdin eyminidighanlarga tugh tiklep bergensen;

U heqiqetni ayan qilishqa kötürüldü.

(Sélah)..

⁵ Öz söygenliring nijatliq tépishi üçün,

Ong qolung bilen qutquzghaysen,

Duayimni ijabet qilghaysen..

⁶ Xuda Öz pak-muqeddeslikide shundaq dégen: —

«Men tentene qilimen,

Men Shekem diyarini bölüp bérimen,

Sukkot wadisini teqsim qilishqa ölcheymen..

⁷ Giléad Manga mensuptur,

Manassehmu Manga mensuptur;

Efraim bolsa béshimdiki dubulghamdur,

60:1 «Dawut Aram-Naharaim we Aram-Zobahdiki Suriyelikler bilen jeng qilghanda, uning serdari bolghan Yoab jengge qayta béríp, «Shor wadisi»da Édomdikilerdin on ikki ming eskerni qilichlighan chaghda yézilghan» — bu weqe Tewrat, «2Sam.» 8-babta bayan qilinidu.

60:1 2Sam. 8:3, 13; 1Tar. 18:3, 12; Zeb. 44:9-10; 74:1; 108:11; 144:10

60:4 «Sen Özüngdin eyminidighanlarga tugh tiklep bergensen; u heqiqetni ayan qilishqa kötürüldü» — toluq ayetning birnechche xil terjimiliri bar. Ayettiki ibraniy tilini chüshinish tes.

60:5 Zeb. 108:6-13

60:6 «Xuda Öz pak-muqeddeslikide shundaq dégen...» — yaki «Xuda Öz muqeddes jayida shundaq dégen...» «Men Shekem diyarini bölüp bérimen, Sukkot wadisini teqsim qilishqa ölcheymen» — Xudaning mushu sözliri belkim Yeshua peyghember arqiliq, Qanaan (Pelestin) zéminini Israillarga bölüp-bölüp teqsim qilghanliqini körsitidu.

«Zebur»

Yehuda Méning emr-perman chiqarghuchimdur;

⁸ Moab Méning yuyunush jawurumdur;

Édomgha choruqumni tashlaymen;

Filistiye, Méning sewebimdin tentene qilinglar!».

⁹ Kim Méni bu mustehkem sheherge bashlap kirelisun? Kim Méni Édomgha élip baralisun?

¹⁰ I Xuda, Sen bizni rasttinla chetke qaqtingmu?

Qoshunlirimiz bilen bille jengge chiqmamsen?

¹¹ Bizni zulumlardin qutulushqa yordemleshkeysen,

Chünki insanning yordimi bikardur!

¹² Xuda arqiliq biz choqum baturluq körsitimiz;

Bizge zulum qilghuchilarni cheyligüchi del U Özidur!

61-küy

«Mendin yuqiri Qoram Tash»

61 ¹ Neghmchilarning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen oqulsun dep Dawut yazghan küy: —

I Xuda, peryadimni anglighaysen;

Duayimga qulaq salghaysen!

² Yerning chet-chetliride turup,

Yürikim zeipliship ketkende,

Men Sanga murajiet qilimen: —

Sen méni özümdin yuqiri Qoram Tashqa yétekleysen!

³ Chünki Sen manga panahgha,

Düşminim aldida mustehkem munar bolup kelgensen.

⁴ Men chédiringni menggülük turalghum qilimen;

Qanatliring sayiside panah tapimen.

Sélah.

⁵ Chünki Sen, i Xuda, qesemlirimni anglingiz;

Özüngdin eyminidighanlarga tewe mirasni mangimu berdingsen..

⁶ Padishahning künlirige kün qoshup uzartisen;

Uning yilliri dewrdin-dewrgiche bolidu..

⁷ U Xudaning aldida menggü höküm süridu;

Uni aman saqlashqa muhebbet we heqiqetni békitip teminligeysen;

⁸ Shuning bilen aldingda ichken qesemlirimge her küni emel qilimen;

Men namingni menggü küyleymen!

60:7 «Efraim bolsa béshimdiki dubulghamdur» — ibraniy tilida «Efraim bolsa béshimdiki qoghdighuchidur». «Yehuda Méning emr-perman chiqarghuchimdur» — bashqa birxil terjimisi «Yehuda Méning shahane hasamdur».

60:8 «Moab Méning yuyunush jawurum» — belkim Moabning Xuda we Uning xelqi üçün meynet xizmet qilidighanliqini bildüridu. «Édomgha choruqumni tashlaymen» — ayagh kiyimni melum yer üstige tashlash ashu yerge ige bolghanliqini bildürüshi mumkin; yaki bolmisa, Édomning öz igisining ayaghlirini élip yighishturidighan quldek ikenlikini körsitishimu mumkin. «Filistiye, Méning sewebimdin tentene qilinglar!» — Dawut padishahning dewride Filistiye Dawutqa, shundaqla Xudaning Özige boysunup, bextlik hayatqa ige bolghan («2Sam.» 1:8ni, shundaqa «Yar.» 12:1-3nimy köring).

61:2 «Men özümdindin yuqiri Qoram Tash» — Xudani körsitidu, elwette. «Mendin yuqiri» dégen ibare belkim Dawutning gerche padishah bolsimu, «Özümnü nahayiti üstün, qabilelik adem hésablimaymen, herdaim Xudadin yol sorishim kérék» dégendek, hemmimizni kichik péilliql bolushqa, ündeydu.

61:5 «Özüngdin eyminidighanlarga tewe miras...» — ibraniy tilida «Namingdin eyminidighanlarga tewe miras...».

61:6 «Padishahning künlirige kün qoshup uzartisen; uning yilliri dewrdin-dewrgiche bolidu» — Dawut özi Israilgha padishah bolup qiriq yil höküm sürgen. Shühbisizki, u bu yerde öz ewladi bolidighan Qutquzghuchi-Mesih toghruluq bésharet béridu.

62-küy
Xudani telmürüp kütüş

62¹ Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan, Dawut yazghan küy: —

Jénim Xudaghila qarap sükütte kütidu;
Méning nijatliqim uningdindur..

² Peqet Ula méning qoram téshim we méning nijatliqim,
Méning yuqiri qorghinimdur;
Men unchilik tewrinip ketmeymen..

³ Siler qachanghiche shu ajiz bir insangha hujum qilisiler?
Hemminglar qingghiyip qalghan tamni,
Irghanglap qalghan qashani ghulatqandek, uni ghulatmaqchisiler?

⁴ Uni shöhret-heywitidin chüshürüwétishtin bashqa, ularning héch mesliheti yoqtur;
Yalghanchilqlardin xursen ular;
Aghzida bext tiligini bilen,
Ular ichide lenet oquydu.
Sélah.

⁵ I Jénim, Xudaghila qarap sükütte kütkin;
Chünki méning ümidim Uningdindur.

⁶ Peqet U méning qoram téshim hem méning nijatliqim,
Méning yuqiri qorghinimdur;
Men tewrinip ketmeymen.

⁷ Nijatliqim hem shan-shöhritim Xudagha baghliqtur;
Méning küchüm bolghan qoram tash, méning panahgahim Xudadidur.

⁸ I xalayiq, Uninggha herdaim tayininglar!
Uning aldida ich-baghringlarni tökünglar;
Xuda bizning panahgahimizdur!
Sélah.

⁹ Addiy bendiler peqet bir tiniq,
Ésilzadilermu bir aldım söz xalas;
Tarazigha sélinsa ularning qilche salmiqi yoq,
Bir tiniqtinmu yéniktur.

¹⁰ Zomigerlikke tayanmanglar;
Bulangchiliqtin xam xiyal qilmanglar,
Bayliqlar awusimu, bulargha könglünglarni qoymanglar;

¹¹ Xuda bir qétim éytqanki,
Mundaq déginini ikki qétim anglidimki: —
«Küch-qudret Xudagha mensuptur».

¹² Hem i Reb, Sanga özgermes muhebbetmu mensuptur;
Chünki Sen herbir kishige öz emilige yarisha qaytursen..

62:1 «Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan, Dawut yazghan küy» — «Yedutun»: Dawut peyghember «medhiye xori»ning yétekchisi dep békitken, Yedutun isimlik bir kishini körsitidu («1Tar.» 16:41ni körüng). —Yene birxil terjimisi: «Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Yedutun» (medhiyilesh dégen menide) ahangida oqulsun dep Dawut yazghan küy: —....».

62:2 «Men unchilik tewrinip ketmeymen» — yaki bashqa birxil terjimisi «Zor éghirchiliqtimu tewrenmeymen».

62:12 Ayup 34:11; Pend. 24:12; Yer. 32:19; Ez. 7:27; 33:20; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 2Kor. 5:10; Ef. 6:8; Kol. 3:25; 1Pét. 1:17; Weh. 22:12

«Zebur»

63-küy Xudagha intizar bolush

63¹ Dawut yazghan küy (u Yehudadiki chöl-bayawanda bolghan chaghda yézilghan): —

I Xuda, Sen méning ilahimdursen,
Teshnaliq bilen Séni izdidim!

Men qurghaq, changqaq, susiz zéminda turup,
Jénim Sanga intizar, etlirim telmürüp intilarki —.

² Muqeddes jayingda Sanga köz tikip qarighinimdek,
Men yene zor qudriting we ulughluqungni körsem!

³ Özgermes muhebbiting hayattinmu ezizdur;
Lewlirim Séni medhiyileydu;

⁴ Shu sewebtin tirik bolsamla, Sanga teshekkür-medhiye oquymen,
Séning namingda qollirimni kötürimen.

⁵ Jénim nazunémetlerdin hem mayliq göshlerdin qanaetlengendek qanaetlendi;
Aghzim échilip xush lewlirim Sanga medhiyilerni yangritidu;.

⁶ Ornumda yétip Séni esliginimde,
Tün kéchilerde Séni séghinip oylinimen.

⁷ Chünki Sen manga yardemde bolup kelgensen;
Séning qaniting sayiside shad-xuramliqta naxshilarni yangritimen.

⁸ Méning jénim Sanga ching chapliship mangidu,
Séning ong qolung méni yölimekte.

⁹ Biraq jénimni yoqitishqa izdewatqanlar yer tektilirige chüshüp kétidu.

¹⁰ Ularning qéni qilich tighida tökülidu,
Ular chilbörilerge yem bolidu.

¹¹ Lékin padishah Xudadin shadlinidu;
Uning nami bilen qesem qilghanlarning hemmisi rohlinip shadlinidu;
Chünki yalghan sözlügüchilerning zuwani tuwaqlinidu.

64-küy Amanliq tileshtuasi

64¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

I Xuda, ahlirimni kötürgende, méni anglighaysen!
Hayatimni düshmenning wehshilikidin qughdighaysen!

² Qara niyetlerning yoshurun suyiqestliridin,
Yamanliq eyligüchi qagha-quzghunlardan aman qilghaysen.

³⁻⁴ Ular tillirini qilichtek ötkür bilidi;
Mukemmel ademni yoshurun jaydin étish üçün,
Ular oqini betligendek zeherlik sözini teyyarlidi.
Ular qilche eymenmey tuyuqsiz oq chiqiridu.

⁵ Ular betniyette bir-birini righbetlendürüp,
Yoshurun tuzaq qurushni meslihetliship,

63:1 1Sam. 22:5; 23:14,15

63:5 «Jénim nazunémetlerdin hem mayliq göshlerdin qanaetlengendek qanaetlendi» — Yehudiylar üçün mayliq gösh intayin ésil tamaq hésablinidu.

«Bizni kim köreleytti?» — déyishmekte.

⁶ Ular qebihlikke intilip: —

«Biz izdinip, etrapliq bir tedbir tépip chiqtuq!» — deydu;

Insanning ich-baghri we qelbi derweqe chongqur we bilip bolmas bir nersidur!

⁷ Lékin Xuda ulargha oq atidu;

Ular tuyuqsiz zeximlinidu.

⁸ Ular öz tili bilen putlishidu;

Ularni körgenlarning hemmisi özini néri tartidu..

⁹ Hemme ademni qorqunch basidu;

Ular Xudaning ishlirini bayan qilidu,

Berheq, ular uning qilghanlirini oylinip sawaq alidu.

¹⁰ Heqqaniylar Perwerdigarda xushal bolup,

Uninggha tayinidu;

Köngli durus ademler rohlinip shadlinidu.

65-küy Medhiye we teshekkür

65¹ Neghmichilarning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy-naxsha: —

Zionda, medhiye süküt ichide Séni kütidu, i Xuda;

Sanga qilghan wede emelge ashurulidu..

² I, dua Anglighuchi, Séning aldinggha barliq et igiliri kélidu.

³ Gunahliq ishlar, asiyliqlirimiz,

Kelkün basqandek mendin ghalip kélidu;

Lékin Sen ularni yépip kechürüm qilisen;

⁴ Sen tallap Özünge yéqinlashturghan kishi némidégen bextlik!

U hoyliliringda makanlishidu;

Bizler Séning makaningning, yeni muqeddes ibadetxanangning berikitidin qanaet tapimiz;

⁵ Sen heqqaniyliqni namayan qilidighan karamet we dehshet ishlar bilen bizge jawab,

I nijatliqimiz bolghan Xuda,

Pütkül yer-déngizlarning chet-chetliridikilergiche tayanchi Bolghuchi!

⁶ Béling qudret bilen baghlanghan bolup,

Küchüng bilen taghlarni berpa qilghansen;

⁷ Déngizlarning örkeshligen shawqunlirini,

Dolqunlarning shawqunlirini,

Hemde ellerning chuqanlirini tinjitquchisen!

⁸ Jahanning chet-chetliride turuwatqanlar karametliringdin qorqidu;

Sen күнchiqishtikilerni, күнпétishtikilerni shadlandurisen;

⁹ Yer yüzining ghémini yep yoqlap kélip, uni sughirisen,

Uni tolimu munbetleshtürisen.

Xudaning derya-ériqliri sugha tolghandur;

64:8 «Ularni körgenlarning hemmisi özini néri tartidu» — bashqa birxil terjimisi «ularni körgenlarning hemmisi béshini silkiydu».

65:1 «Zionda, medhiye süküt ichide Séni kütidu, i Xuda» — bashqa birxil terjimisi «Zionda, Séning aldingda, süküt bolidu, medhiyimu bolidu».

65:3 «Lékin sen ularni yeni gunahliq ishlar, asiyliqlirimizni yépip kechürüm qilisen» — ibraniy tilida «ularni yépip kafaret qilisen». «Kafaret» dégen ish toghruluq «Mis.» 29:33 we izahati, shundaqla «Tebirler»nimu körüng.

Shundaq qilip sularni teyyarlap,
Kishilarni ashliq bilan teminleysen.

¹⁰ Térilghu étizlarning chöneklirini sugha qandurisen,
Qirlirini tarashlaysen,
Tupraqni mol yéghinlar bilan yumshitisen;
Uningda üngenlerni beriketleysen.

¹¹ Sen németliringni yilning hosuligha taj qilip qoshup bérisen;
Qedemliringdin bayashatliq heryangha tamidu;

¹² Daladiki yaylaqlarghimu tamidu;
Tagh-dawanlar shat-xoramliqni özlirige belwagh qilidu;

¹³ Köklemler qoy padiliri bilan kiyingen,
Jilghilar maysilargha qaplinidu;
Ular xushalliq bilan tentene qilidu,
Berheq, ular naxshilarni yangritishidu!

66-küy

Ibadetke türkte bolidighan guwahliq

66 ¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen oqulsun dep, küy-naxsha:

Pütkül jahan, xushalliq bilen Xudagha tentene qilinglar!

² Uning namining ulughluqini naxsha qilip jakarlanglar,
Uning medhiyilirini shereplik qilinglar!

³ Xudagha: «Séning qilghanliring neqeder qorqunchluqtur!
Qudriting zor bolghach,
Düşmenliring aldingda zeipliship teslim bolidu;

⁴ Barliq yer yüzidikiler Sanga sejde qilip,
Séni küylep, naxsha éytishidu;
Ular namingni küylep naxsha qilip éytidu» — denglar!
Sélah!

⁵ Kélinglar, Xudaning qilghanlirini körünglar;
Insan baliliri aldida qilghan karametliri qorqunchluqtur.

⁶ U déngizni quruqluqqa aylandurdi;
Ejdadlirimiz deryadinmu piyade ötti;
Biz u yerde uningdin xursen bolduq.

⁷ U qudriti bilen menggü höküm süridu;
Uning közliri ellerni közitip turidu;
Asiyliq qilghuchilar meghrurlanmisun!
Sélah!

⁸ I qowmlar, Xudayimizgha teshekkür-medhiye éytinglar;
Uninggha bolghan medhiye-hemdusanalarni yangritinglar!

⁹ U jénimizni hayatliq ichige tikken,
Putlirimizni téyildurushlarga yol qoymaydu.

¹⁰ Chünki Sen, i Xuda, bizni siniding;
Kümüşhni otta tawlighandek bizni tawliding.

66:6 Mis. 14:21-31; Ye. 3:14

66:7 2Tar. 16:9; Ayup 28:24; Zeb. 33:13-14

¹¹ Sen bizni torgha chüshürdung;
Bélimizge éghir yükni yükliding.

¹² Xeqlerni béshimizgha mindürdüng;

Biz ot we kelkünni bésip öttuq;

Sen axir bizni kengrichilikke chiqarding.

¹³ Men köydürme qurbanliqlarni élip öyüngge kirey;

Sanga qilghan qesemlirimge emel qilimen;

¹⁴ Berheq, béshimgha kün chüshkende lewlirim chiqarghan,

Éghizim éytqan wedilirimni emelge ashurimen.

¹⁵ Men Sanga bordaq mallarni köydürme qurbanliq qilip sunimen,

Qochqarlarning yéghini xush puritip köydürimen;

Öküz we öchkilerni ekilip sunimen.

Sélah!

¹⁶ Xudadin eymingüchi hemminglar, kélinglar, qulaq sélinglar!

Uning men üçün qilghan karametlirini bayan qilimen;

¹⁷ Aghzim échip uninggha peryad kötürdüm,

Uning ulughluqini jakarlighan medhiyiler tilimda boldi.

¹⁸ Könglümde gunahni közlep yürgen bolsam,

Reb duayimni anglimighan bolatti.

¹⁹ Biraq Xuda anglidi;

U duayimgha qulaq saldi.

²⁰ Xudagha teshekkür-medhiye yaghdurulsun!

U méning duayimni yandurmidi,

Hem mendin özgermes muhebbitini élip ketmidi!

67-küy

Dunya üçün nijatliq bardur!

67¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, tarliq sazlar bilen chélinson, dep yézilghan
küy-naxsha: —

Xuda bizge méhir-shepqet körsitip, bizni beriketlep,

Öz jamalining nurini üstimizge chachqay!

Sélah!

² Shundaq qilghanda yolung pütkül jahanda,

Qutuldurush-nijatliqing barliq eller arisida ayan bolidu.

³ Barliq qowmlar Séni medhiyiligey, i Xuda;

Barliq qowmlar Séni medhiyiligey!

⁴ Jimi qowmlar xushalliq bilen tentene qilip küyligey,

Chünki Sen xelq-milletlerge adilliq bilen höküm chiqirisen,

Yer yüzidiki taipilerni, Sen yétekleysen;

Sélah.

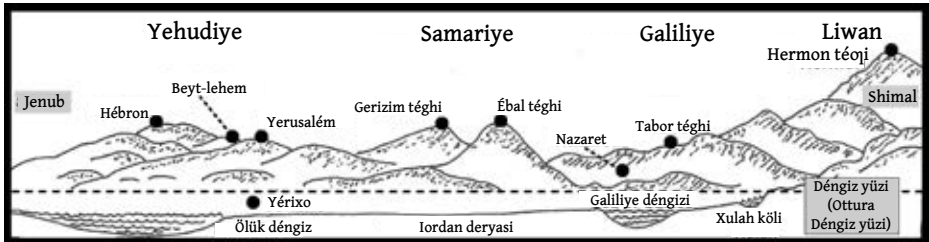
⁵ Barliq qowmlar Séni medhiyiligey, i Xuda;

Barliq qowmlar Séni medhiyiligey!

⁶ We yer-zémin köklirini ündüridu;

Xuda, bizning Xudayimiz, bizni beriketleydu;

⁷ Xuda bizni beriketleydu;
Shuning bilen yer yüzidikiler chet-yaqilarghiche Uningdin eyminishidu!

Israiliyening tagh-jilghiliri «Zeb.» 68:16

68-küy Ghelibe munajiti

68 ¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy-naxsha: —

Xuda ornidin turdi, düshmenlirini tiripiren qiliwétidu!
Uninggha öchmenler Uning aldidin beder qachidu!.

² Is-tütek uchurulghandek, ularni uchurup yoqitisen,
Mom otta éritilgendek,
Reziller Xudaning aldida halak bolidu.

³ Biraq heqqaniylar xushallinidu,
Ular Xuda aldida rohlinip,
Tentene qilip shadlinidu.

⁴ Xudagha küyler éytinglar,
Uning namini naxsha qilip yangritinglar;
Chöl-bayawanlarga Mingüchige bir yolni kötürüp yasanglar;
Uning nami «Yah»dur;
Uning aldida shadlininglar..

⁵ Yétimlarga ata bolghuchi,
Tul xotunlarning dewasini sorighuchi,
Öz muqeddes makanida turghan Xudadur.

⁶ Xuda ghériblarni öy-ochaqliq qilidu;
U mehbuslarni awatliqqa chiqiridu;
Lékin asiylarni qaghjiraq yerde qalduridu.

⁷ I Xuda, Öz xelqingning aldida mangghiningda,
Chöl-bayawandin ötüp seper qilghiningda,
— (Sélah) —

⁸ Xudaning huzuri aldida,
Yeni Israilning Xudasining huzuri aldida,
Yer-jahan tewrinip,
Asmanlarmu yéghin yaghdurdi;

68:1 Chöl. 10:35

68:4 «Chöl-bayawanlarga Mingüchi» — yaki «Bulutlarga Mingüchi...». Qaysi menisi toghra bolsun Xudaning özini körsitidu. 7-ayetni körüng.

Awu Sinay téghimu tewrinip ketti..

⁹ Sen, i Xuda, Öz mirasing bolghan zémin-xelq üstige xasiyetlik bir yamghur yaghdurdung; Ular halsizlanganda ularni küchlendürdüng.

¹⁰ Séning baqqan padang u yerge makanlashti; Méhribanliqning bilen möminler üçün teyyarliq qilding, i Xuda!.

¹¹ Reb emr qildi;

Uni jakarlighuchi qiz-ayallar némidégen zor bir qoshundur!

¹² «Padishahlar hem qoshunliri beder qéchishti, beder qéchishti!» — déyishti;

Öyde olturghan qiz-ayallar bolsa oljilarni bölishiwalidu;

¹³ Siler qoy baqqanda padilar arisida yatqan bolsanglarmu,

Zémininglar emdi qanatlirigha kümüş sepken,

Peyliri parqiray altun bilen bézelgen paxtektek bolidu..

¹⁴ Hemmige Qadir Xuda padishahlarni zéminda tiripiren qiliwetkende,

Yer Zalmon téghidiki qardek aqirip ketti.

¹⁵ Bashan téghi qudretlik bir tagh,

Bashan téghi égiz choqqiliri köp bir taghdur..

¹⁶ Ey égiz choqqiliq taghlar,

Néme üçün Xuda Öz makani qilishni xalighan taghqa heset bilen qaraysiler?

Derweqe, Perwerdigar shu taghda menggü turidu!..

¹⁷ Xudaning jeng harwiliri tümen-tümen,

Milyon-milyondur;

Reb ular arisida turidu;

Sinay téghidiki muqeddes jayda turidu..

¹⁸ Sen yuqirigha kötürüldung,

Insanlarni tutqun qilghuchilarni Özüng esir qilip élip ketting;

Yah Xuda ularning arisida turushi üçün,

Hetta asiyliq qilghanlar arisida turushi üçünmu,

Sen insan arisida turup iltipatlarni qobul qilding..

¹⁹ Reb medhiyilensun;

Chünki U her küni yüklirimizni kötürmekte;

68:8 Mis. 19

68:10 «Séning baqqan padang» — Israil xelqini körsitidu, elwette.

68:13 «Siler qoy baqqanda padilar arisida yatqan bolsanglarmu, zémininglar emdi qanatlirigha kümüş sepken, peyliri parqiray altun bilen bézelgen paxtektek bolidu» — bu ayetni ibranij tilida chüshinish tes, herxil terjimiliri bar. Menisi belkim, Israil xelqi eslide kembeghel ehwalda yashighan bolsimu (qoy baqquchi bolup), Xuda Pelestin zéminining hemme yérige köp oljini (altun-kümüş qatarliqlar) chéchip, ularni béyitti (14-ayetni köring).

68:15 «Bashan téghi qudretlik bir tagh, Bashan téghi égiz choqqiliri köp bir taghdur» — bashqa terjimiliri: «Xudaning téghi Bashan téghidektur — köp choqqiliq bir taghdek, Bashan téghidektur» yaki «Bashan téghi Xudaning téghidur, Bashan téghi égiz choqqiliri köp bir taghdur».

68:16 «Xuda Öz makani qilishni xalighan tallighan tagh» — Yérusalémdiki Zion téghi.

68:16 Zeb. 87:1, 2; 132:13

68:17 «Reb... Sinay téghidiki muqeddes jayda turidu» — buning menisi belkim: «Xuda Sinay téghida qandaq qilghan bolsa, U Yérusalémdiki (Zion téghidiki) muqeddes ibadetxanasida turup shundaq qilishni dawamlashturidu — démek, sürlük, shan-shereplik hallette bolup, peyghemberler arqiliq kalam-wehiylirini ayan qilishni dawamlashturidu» dégender.

68:17 Qan. 33:2

68:18 «Sen yuqirigha kötürüldung, insanlarni tutqun qilghuchilarni özüng esir qilip élip ketting; Yah Xuda ularning arisida turushi üçün, hetta asiyliq qilghanlar arisida turushi üçünmu, Sen insan arisida turup iltipatlarni qobul qilding» — bu muhim hem sirliq ayetke Injilda, «Ef.» 4-babta tebir bérilidu; Qutquzghuchi-Mesih insan arisida özi insan bolup, insanlarni tutqun qilghuchilar (yeni gunah, ölüm we jin-sheytanlardan ibaret) üstidin ghelebe qilip, asmanlarga kötürülp, insanlarni qutquzush hem ularni (ishengen insalarni) Xudaning yéngi bir «muqeddes ibadetxana»si qilish üçün ershtiki atisidin iltipatlarni qobul qilidu.

68:18 Ef. 4:8; Chöl. 17:21; Ye. 9:23; Ezra 8:20

Yeni nijatliqimiz bolghan Tengri!
Sélah..

²⁰ Bizning Tengrimiz birdinbir nijatkar Tengridur;
Rebge, yeni Perwerdigarghila, ölümge baghliq ishlar tewedur..

²¹ Berheq, Xuda Öz dushmanlirining béshini yaridu,
Öz gunahlarida dawamliq kétiwéridighanlarning chachliq kallisini U chaqidu..

²² Reb mundaq dédi: «Öz xelqimni Bashan diyaridinmu,
Déngizlarning chongqur jayliridinmu qayturup kélimen;..

²³ Shundaq qilip sen xelqimning puti qangha,
Yeni dushmanliringning qénigha milinidu,
Itliringning tili buningdinmu nésiwisini yalaydu».

²⁴ Ular Séning mangghanliringni kördi, i Xuda;
Yeni méning Ilahim, méning Padishahimning muqeddes jayigha kirip mangghanlirini kördi;

²⁵ Aldingda munajatchilar, keyningde chalghuchilar mangdi,
Otturisida dapchi qizlar bar idi:

²⁶ «Jamaetlerde Xuda Rebge teshekkür-medhiye éytinglar,
— I Israil bulaqliridin chiqqanlar!» — déyishti.

²⁷ U yerde ularning bashlamchisi bolghan kichik Binyamin qebilisi mangidu;
Yehuda emirliri, zor bir top ademler,
Zebulunning emirliri, Naftalining emirlirimu bar.

²⁸ Séning Xudaying küchüingni buyrup békitken;
Özüng biz üçhün qilghiningni mustehkemligeysen, i Xuda!

²⁹ Yérusalémdiki muqeddes ibadetxanang wejedin,
Padishahlar Sanga atap hediyelemleri élip kélidu;.

³⁰ Ah, héliqi qomushluqtiki yirtquch janiwarni,
Küchlüklerning topini,
Taipilerdiki torpaqlarnimu eyibligeysen;
Andin ularning herbiri kümüş tenggilerni ekilip Sanga tiz püküşhidu;
Urushxumar xelqlerni tiripiren qiliwetkeysen!.

³¹ Mötiwer elchiler Misirdin kélidu,
Éfiopiye bolsa Xudagha qarap qollirini tézdin kütüridu.

³² I yer yüzidiki el-yurtlar, Xudani naxsha bilen medhiyilenglar;
Rebni medhiyilep küylerni éytinglar!

(Sélah)

³³ Asmanlarning üstige,
Qedimdin bar bolghan asmanlarning üstige Mingüchi toghruluq küy éytinglar!

68:19 «...U her küni yükirimizni kötürmekte» — bashqa birxil terjimisi «...U her küni üstimizge yaxshiliklarni yükleydu».

68:20 «Rebge, yeni Perwerdigarghila, ölümge baghliq ishlar tewedur» — yaki bashqa birxil terjimisi «Rebde, yeni Perwerdigarghila, ölümdin qutulush yollirimu bar».

68:21 «Öz gunahlarida dawamliq kétiwéridighanlarning chachliq kallisini U Xuda chaqidu» — «chachliq kalla»: bezi xelqler: «Bashta chach köp bolsa, küch köp bolidu» dégen xurapiy közqarashni qobul qilghan bolsa kérek.

68:22 «Öz xelqimni Bashan diyaridinmu, déngizlarning chongqur jayliridinmu qayturup kélimen» — «Öz xelqimni» ibranii tilida «ularni» dep élinghan. Biz «ularni» dégen sózni «Öz xelqimni» dep terjime qilduq. Bezi alimlar «ular»ni Israilning dushmanliri dep qaraydu (ular Xuda shu dushmanlerni Israil ulardin qisas alsun dep qayturghan, dep qaraydu).

68:22 Mis. 14:29; Chöl. 21:33

68:24 «Ular Séning mangghanliringni kördi, i Xuda... Padishahimning muqeddes jayigha kirip mangghanlirini kördi» — bu ayyetiki «ular» Xudaning dushmanlirini körsitishi bolsa kérek. Xudaning «muqeddes jayigha kirip mangghanliri» dégenni chüshinish üçhün «Mis.» 40:16-38 we «1Pad.» 8:1-11ni körüng.

68:29 1Pad. 10:10, 24, 25; 2Tar. 32:23; Zeb. 72:10; 76:11-12

68:30 «qomushluqtiki yirtquch janiwar» — belkim Misirni Nil deryasidiki timsahqa oxshitidu.

Mana, U awazini anglitidu,
Uning awazi küchlüktur!
³⁴ Xudani küchlük dep bilip jakarlanglar,
Uning heywisi Israil üstide,
Uning küchi bulutlarda turidu;
³⁵ I Xuda, muqeddes jayliringdin sürlük körünisen!
Israilning birdinbir Tengrisi!
Xelqqe küch-qudret bergüchi bolsa, Udur!
Xudagha teshekkür-medhiye oqulsun!

69-küy

Zor derd-elem we azablardin keyinki ghelibe

69¹ Neghmichilerning beshigha tapshurulup, «Niluperler» dégen ahangda oqulsun dep,
Dawut yazghan küy: —

Méni qutquzghaysen, i Xuda!
Sular jénimdin ötti;
² Turghudek jay yoq chongqur patqaqliqqa chöküp kettim;
Suning chongqur yérige chüshüp kettim,
Kelkün méni gherq qildi.
³ Peryadlirimdin halimdin kettim;
Gallirim qurup ketti;
Xudayimgha telmürüp, közümdin kétey dep qaldim;
⁴ Sewebsiz manga och bolghanlar chachlirimdinmu köptur;
Méni yoqatmaqchi bolghanlar,
Qara chaplap men bilen dushmanlishidighanlar küchlüktur;
Shu chaghda özüm bulimighan nersini qayturimen..
⁵ I Xuda, méning nadanliqim özüngge ayan;
Méning qebihlikirim Sendin yoshurun emestur.
⁶ Méning sewebimdin, i Reb, samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar,
Özüngge umid baghlap kütkenler yerge qarap qalmighay;
I Israilning Xudasi, Özüngni izdigüchiler méning sewebimdin shermende bolmighay;
⁷ Chünki Séni dep men reswachiliqqa uchridim;
Shermendilik yüzümge chaplandi.
⁸ Men öz qérindashlirimgha yat,
Anamning balilirigha yaqa yurtluq boldum.
⁹ Chünki méni muqeddes öyüngge bolghan otluq muhebbet chulghuwalghanidi;
Sanga haqaret qilghanlarning haqaretlirimu méning üstümge chüshti;..
¹⁰ Men yighlidim, jénim roza tutti,
Bumu manga eyib dep qaraldi.

69:4 «Sewebsiz manga och bolghanlar chachlirimdinmu köptur; méni yoqatmaqchi bolghanlar, qara chaplap men bilen dushmanlishidighanlar küchlüktur; shu chaghda özüm bulimighan nersini qayturimen» — toluq besharettiki bu sirliq söz Mesih kréstke mixlanghan waqitta emelge ashuruldi. «Shu chaghda» Mesih Iblis insanlardin buliwalghan amanliqni, insanlarning Xuda bilen bolghan inaqliqini insanlarga nijatliq yolida qayturup élip berdi. Bu küydiki besharetlerning hemmisi Mesih we uning jekken azablarini we azabliari arqiliq qazanghan ghelibisini körsitidu.

69:9 «Méni muqeddes öyüngge bolghan otluq muhebbet chulghuwalghanidi» — «Yuh.» 2:17ni köring.

69:9 Yuh. 2:17; Rim. 15:3

¹¹ Men bōzni kiyimim qilip kiysem,
Shuning bilan ularning söz-chōchikige qaldim..

¹² Sheher qowuqida olturghanlarning tene gēpige qaldim,
Meyxorlarning naxshisining témisi boldum.

¹³ Biraq men shepqitingni kōrsetken waqtingda duayimni sanga nishanlidim, i Perwerdigar;
I Xuda, ōzgermes muhebbitingning zorluqidin,
Nijatliq ishenchide manga jawab bergeysen;

¹⁴ Méni patqaqliqtin qutquzuwalghaysen,
Méni chōktūrmigeysen;

Manga ōchmen bolghanlardin,
Suning chongqur yéridin qutuldurghaysen;

¹⁵ Kelkūn sulirigha méni gherq qildurmighaysen;
Déngiz teglirigimu méni yutquzmighaysen;

Tégi yoq hangning méni hap étip aghzini yumuwélishigha yol qoymighaysen!

¹⁶ Duayimni ijabet qilghaysen, i Perwerdigar,
Chūnki ōzgermes muhebbiting yaxshidur;
Mol rehimdilliqing bilan manga yūzlengeysen;

¹⁷ Jamilingni qulungdin yoshurmighaysen;
Chūnki béshimgha kūn chūшти;
Tézdin manga jawab bergeysen.

¹⁸ Jénimgha yéqinlashqaysen,
Uninggha hemjemet-qutquzghuchi bolghaysen;
Dūshmenlirim aldida méni hōrlūkke chiqarghaysen;

¹⁹ Ōzüng méning reswaliqta hem hōrmetsizlikte qalghinimni,
Qandaq haqaretlenginimni bilisen;
Reqiblimning hemmisi Ōzüngge ayandur.

²⁰ Haqaret qelbimni pare qildi;
Men qayghugha chōmūp kettim;
Azghine hēsdashliqqa telmūrghen bolsammu, yoq boldi;
Teselli bergüchilernimu izdidim, lékin birsinimu uchritalmidim.

²¹ Berheq, ular ozuqumgha ōt süyi,
Ussuzluqumgha sirkini berdi..

²² Ularning dastixini ōzlirige qiltaq,
Ularning halawiti qapqan bolghay..

²³ Kōzliri torliship kōrmeydighan bolup ketkey;
Bel-putlirini titrekke salghaysen;

²⁴ Qehringni ularning üstige chūshūrgeysen,
Ghezipingning otliri ulargha tutashqay;

²⁵ Ularning makani xarabe bolghay,
Chédirliri chōlderep qalghay;

²⁶ Chūnki ular Sen urghangha téximu ziyankeshlik qilmaqta;

69:11 «Men bōzni kiyimim qilip kiysem..» — «bōz kiyim»ni kiyiwélish (haza tutqandek) ōzi yaki bashqilar üçhün qattiq dua qilishning birxil ipadisi.

69:13 «Nijatliq ishenchide manga jawab bergeysen» — ibraniy tilida «Nijatliqing ishenchide manga jawab bergeysen».

69:21 Mat. 27:34,48; Mar. 15:23; Yuh. 19:28,29

69:22 Rim. 11:9

69:23 Yesh. 6:9; 29:10; 44:18; Rim. 11:10

69:25 Ros. 1:20

«Zebur»

Sen zeximlendürgenlarning azabigha gep bilen azab qoshmaqta.

²⁷ Ularning gunahigha gunah qoshqaysen,
Heqqaniyliqning nésiwisige ularni érishturmigeysen.

²⁸ Ular hayatliq deptiridin öchürülgey;
Heqqaniylarning qatarigha pütülmigey.

²⁹ Biraq men bolsam bir ézilgen derdmen;
Nijatliqing, i Xuda, méni yuqirigha kötürüp qutquzghay;
³⁰ Men munajat oqup Xudaning namini medhiyileymen;
Teshekkürler bilen uni ulughlaymen;

³¹ Bu bolsa Perwerdigarni xursen qilish üçün,
Öküz teqdim qilghandin ewzeldur;
Münggüz-tuyaqliri saq torpaq bergendinmu artuqtur.

³² Yawash möminler buni körüp xushal bolidu;
Xudani izdigenler —
Qelbinglar yéngilinidu.

³³ Chünki Perwerdigar yoqsullarning iltijasini anglaydu,
Özige tewe esir qilinghanlarni u kemsitmeydu;

³⁴ Asman-zémin Uni medhiyilisun!
Déngiz-okyanlar hem ularda yürüchi barliq janiwarlar Uni medhiyilige!

³⁵ Chünki Xuda Zionni qutquzidu;
Yehudaning sheherlirini qayta bina qilidu;
Ular ashu yerde olturaqliship, igilik tikleydu.
³⁶ Uning qullirining nesilliri uninggha miras bolidu,
Uning namini söygenler u yerlerde makanlishidu.

70-küy «Perwerdigar, téz kelgeysen!»

70¹ Neghmichilarning béshigha tapshurulup, «eslitish üçün» oqulsun dep, Dawut yazghan
küy: —

Perwerdigar, méni qutquzushqa aldirighaysen!

Perwerdigar, téz kélip manga yardem qilghaysen!

² Méning jénimni izdewatqanlar yerge qaritilip reswa qilinsun;
Méning ziyinimdin xursen bolghanlar keynige yandurulup shermende bolghay..

³ Méni: — «Wah! Wah!» dep mesxire qilghanlar öz shermendilikidin keynige yanghay!

⁴ Biraq Séni izdigüchilarning hemmisi Sende shadlinip xushal bolghay!
Nijatliqingni söygenler hemishe: «Xuda ulughlansun» déyishkey.

⁵ Biraq men ézilgenmen, hem yoqsulmen;
Yénimgha tézdin kel, i Xuda!
Sen méning yardemchim, méning azad qilghuchim;
I Perwerdigar, kéchikmey kelgeysen!

70:1 Zeb. 40:13-17

70:2 Zeb. 35:4,26; 71:13

«Zebur»

71-küy Qérighanda éytqan dua

71¹ Sendin, Perwerdigardin panah tapimen;
Méni hergiz yerge qaratmighaysen..
² Öz heqqaniyliğingda méni qutuldurghaysen;
Manga qulaq salghaysen,
Méni qutquzghaysen!
³ Manga özüm daim panahlinidighan turalghu qoram tash bolghaysen;
Sen méni qutquzushqa buyruq chüshürgeysen;
Chünki Sen égiz téshim, qorghinimdursen.
⁴ Xudayim, méni rezillerning qolidin,
Heqqaniyetsiz, rehimsiz ademdin azad qilghaysen;
⁵ Chünki Sen méning ümidimdursen, i Reb Perwerdigar,
Yashliqimdin tartipla méning tayanchimdursen;
⁶ Baliyatqudiki waqittin boshlap men Sanga tayinip keldim,
Özüng méni anamning qarnidin chiqarghuchisen;
Medhiyemning témisi bolsa herdaim Sen toghruluqtur..
⁷ Men nurghunlarga gheyriy yaki karamet sanaldim;
Chünki Sen méning mustehkem panahgahimdursen..
⁸ Aghzim kün boyi medhiyiliring hem shan-sheripingge tolidu;
⁹ Emdi qérighinimda méni tashlimighaysen;
Maghdurum ketkinide, mendin waz kechmigeysen.
¹⁰ Chünki dushmanlirim manga qarshi sözlishidu;
Jénimni élishqa közlewatqanlar qestliship: —
¹¹ «Xuda uningdin waz kecti;
Uni qoghlap tutuwélinglar,
Chünki qutuldurudighanlar yoqtur» — déyishidu.
¹² I Xuda, mendin yiraqlashmighaysen;
I Xudayim, manga yardemge téz kelgeysen!
¹³ Jénimgha küshende bolghanlar shermende bolup yoqitilisun;
Ziyinimgha intilgenler reswaliq hem shermendichilik bilen qaplansun;..
¹⁴ Biraq men bolsam, izchil ümidte bolimen,
Séni téximu medhiyileymen.
¹⁵ Heqqaniyliğing, nijatlıqing aghzimda kün boyi bayan qilininidu;
Bular san-sanaqsizdur, bilginimdin köp artuqtur.
¹⁶ Men Reb Perwerdigarning büyük ishlerini jakarlıghan halda kélimen;
Séning heqqaniyliğini yad étip jakarlaymen —
Peqet Séningkinila!
¹⁷ I Xuda, Sen yashliqimdin tartip manga ögitip kelgensen;
Bügünge qeder Séning qilghan karamet ishlingni jakarlap kéliwatimen.

71:1 Zeb. 22:5; 25:2, 3; 31:1-3; Yesh. 49:23

71:6 «Özüng méni anamning qarnidin chiqarghuchisen» — bashqa birxil terjimisi: — «Anamning qarnidila méni asriding».
71:7 «Men nurghunlarga gheyriy yaki karamet sanaldim; chünki Sen méning mustehkem panahgahimdursen» — démek, Dawutning tarixi nurhun ademlerge Xudaning wediside turidighanliqini ispatlıghan we Xudagha tayinishqa righbet bolghan.

71:13 Zeb. 35:4, 26; 40:14-15; 70:2-3

71:16 «Men Reb Perwerdigarning büyük ishlerini jakarlıghan halda kélimen» — bashqa birxil terjimisi: «Men Reb Perwerdigarning zor qudriti bilen algha mangimen».

¹⁸ Emdi hazir men qérip, aq chachliq bolghinimda, i Xuda,
Men bu dewrge küchlük bilikingni jakarlighuche,
Kéler ewladning hemmisige qudritingni ayan qilghuche,
Méni tashliwetmigeysen!

¹⁹ I ulugh karamet ishlarni qilghan Xuda,
Heqqaniyliqning pelekke taqashti;
Sanga kimmu oxshash bolalisun!

²⁰ Sen manga köp hem éghir külpetlerni körsetkenikensen,
Méni qaytidin yéngilaysen, yer tegliridin qayturup élip chiqisen;

²¹ Sen méning izzet-hörmitimni téximu yuqiri qilip,
Her tereptin manga teselli bérisen.

²² Men Séni rawab chélip medhiyileymen,
Séning heqiqitingni medhiyileymen, i Xudayim;
Chiltar chélip Séni küyleymen, i Sen, Israilning Muqeddisi!

²³ Sanga küyler éytqinimda, lewlirim tentene qilidu,
Özüng hörlükke chiqarghan jénimmu shundaq rohlinip éytidu;

²⁴ Tilim kün boyi heqqaniyliqning toghrisida sözleydu;
Chünki manga yamanliq qilmaqchi bolghanlar yerge qaritilip reswa qilinidu.

72-küy

Textke olturidighan padishahning oghli toghruluq dua-tilewet hem bésharet
1-ayettiki izahatni körüng

72¹ Sulayman üçün: —

I Xuda, padishahqa hökümliringni tapshurghaysen;
Padishahning oghligha Öz heqqaniyliqningni bergeysen..

² Shundaq bolghanda u Öz xelqing üçün heqqaniyliq bilen,
Sanga tewe ézilgen möminler üçün adilliq bilen höküm chiqiridu;

³ Taghtar xelqge tinch-amanliq élip kélidu,
Édirliqlarmu heqqaniyliq bilen shundaq qilidu.

⁴ Padishah xelq arisidiki ézilgenlerge adil hökümlerni chiqiridu;
U namratlarning balilirini qutquzidu,
Zalimlarni bittit qilidu.

⁵ Shundaq bolghanda kün we ay yoq bolup ketmisila,
Ewladtin-ewladqa xelq Sendin eyminidu..

⁶ U bolsa goya yéngidin orghan otlaqqa yaghqan yamghurdek,
Yer sughiridighan hól-yéghinlardek chüshidu..

⁷ Uning künliride heqqaniylar ronaq tapidu;
Ay yoq bolghuche tinch-amanliq téship turidu.

⁸ U déngizdin-déngizlarchiche,
Efrat deryasidin yer yüzining chetlirigiche höküm süridu..

71:22 «Men Séni rawab chélip medhiyileymen» — «rawab» mushu yerde rawabqa intayin oxshap kétidighan bir xil saz.

72:1 «I Xuda, padishahqa hökümliringni tapshurghaysen; padishahning oghligha Öz heqqaniyliqningni bergeysen» — shübhisizki, bu ulugh bésharetning toluq menisi Sulaymanning özi emes, belki uning ewladi bolghan Mesihni körsitidu.

«Sulayman üçün» — bashqa birxil terjimisi «Sulaymanningki» yaki «Sulaymangha tewe».

72:5 «Sendin eyminidu» — démek, Xudadin eyminidu.

72:5 Zeb. 89:36,37

72:6 2Sam. 23:4

72:8 «Efrat deryasi» — ibraniy tilida peqet «Derya» déyilidu. Shübhisi yoqki, bu ibare Efrat deryasini körsitidu.

- ⁹ Chöl-bayawanda yashawatqanlar uning aldida bash qoyidu;
Uning dushmanlari topilarni yalaydu.
- ¹⁰ Tarshishning we arallarning padishahlari uninggha hedieler teqdim qilidu,
Shéba we Sébaning padishahlimu sowghatlar sunidu..
- ¹¹ Derweqe, barliq padishahlar uning aldida sejde qilidu;
Pütkül eller uning xizmitide bolidu;
- ¹² Chünki u peryad kötürgen yoqsullarni,
Panahsiz ézilgenlerni qutulduridu;
- ¹³ U yoqsul-ajizlarga ichini aghritidu,
Yoqsullarning jénini qutquzidu;
- ¹⁴ Ularning jénini zulum-zomigerlikтин hörlükke chiqiridu,
Ularning qéni uning neziride qimmetliktur.
- ¹⁵ Padishah yashisun!
Shébaning altunliridin uninggha sunulidu;
Uning üçün dua toxtawsiz qilinidu;
Uninggha kün boyi bext tilinidu;
- ¹⁶ Yer yüzidiki hosul mol bolidu,
Hetta tagh choqqiliridimu shundaq bolidu.
Migh-migh chüshken méwiler Liwandiki ormanlardek tewrinidu;
Sheherdikiler bolsa daladiki ot-yéshilliqtek güllinidu;
- ¹⁷ Uning nami menggüge öchmeydu,
Uning nami quyash yoqalghuche turidu;
Ademler uning bilen özlirige bext tileydu,
Barliq eller uni bextlik dep atishidu.
- ¹⁸ Israilning Xudasi, Perwerdigar Xudagha teshekkür-medhiye bolghay!
Karamet ishlarni Yaratquchi yalghuz Udur!
- ¹⁹ Uning shereplik namigha menggüge teshekkür-medhiye oqulsun!
Uning shan-shöhriti pütkül dunyani qaplighay! Amin! We amin!
- ²⁰ Yessening oghli Dawutning dualiri shuning bilen tamam boldi..

Üchinchi bölüm 73-küy Xatalashqinini tonup yétish

73 ¹ Asaf yazghan küy: —

Derweqe Xuda Israilgha,
Qelbi sap bolghanlarga méhribandur;

² Lékin özüm bolsam, putliship yiqilip chüshüshke tasla qalдим;
Ayaghlirim téyilip ketkili qil qalди;

72:10 «Tarshish.. arallar... Shéba...Séba...» — «Tarshish»ning del qaysi jay ikenliki hazir éniq emes, Ispaniye, shimaliy Afrika yaki Engliyiye bildürüshi mumkin. Lékin shübhe yoqki, mushu ayettiki «Tarshish» hem «arallar» déngizdiki eng chet yerlerni bildüridu. «Shéba hem Séba» — hazirqi Erebiستانda.

72:12 Ayup 29:12

72:19 Chöl. 14:21; Yesh. 6:3, 11:9; Hab. 2:14

72:20 «Dawutning dualiri shuning bilen tamam boldi» — bu küy Dawut peyghemberning eng axirqi duasi boldi. Biraq «Zebur»ning kéyinki bölümliride biz uning bashqa dua-küylerini uchritimiz.

- ³ Chünki rezillarning ronaq tapqanligini körüp,
Hakawurlargha heset qildim;
- ⁴ Chünki ular ölümide azablar tartmaydu,
Eksiche téni mezmot we saghlam turidu..
- ⁵ Ular insangha xas japani körmeydu,
Yaki xeqlerdeq balayi'apetke uchrimaydu.
- ⁶ Shunga meghrurluq marjandek ulargha ésilidu,
Zorluq-zomigerlik tondek ulargha chaplishidu.
- ⁷ Ular semrip ketkenlikidin közliri tompiyip chiqti;
Ularning qelbidiki xiyaletler heddidin éship kétidu.
- ⁸ Bashqilarni mesxire qilip zeherlik sözleydu;
Halini üstün qilip diwinip, doq qilidu.
- ⁹ Ular aghzini pelekke qoyidu,
Ularning tilliri yer yüzini kézip yürüdu.
- ¹⁰ Shunga Xudaning xelqi mushulargha mayil bolup,
Ularning dégenlirini su ichkendek axirighiche ichip: —
- ¹¹ «Tengri qandaq bileleytti?»,
«Hemmidin Aliy Bolghuchida bilim barmu?» — deydu.
- ¹² Mana bular rezillerdur;
Ular bu dunyada rahet-paraghetni köridu,
Bayliqlarni toplaydu.
- ¹³ «Ah, heqiqeten bikardin-bikar könglümni paklanduruptimen,
Gunahsiz turup qolumni artuqche yuyup keptimen;
- ¹⁴ Bikargha kün boyi japa chékiptimen;
Shundimu her seherde wijdanning eyibige uchrap keldim!».
- ¹⁵ Biraq men: — «Bundaq désem,
Bu dewrdiki perzentliringge asiqliq qilghan bolmamdimen?» — dédim..
- ¹⁶ Ularni kallamdin ötküzey désem,
Közümge shundaq éghir köründi.
- ¹⁷ Tengrining muqeddes jaylirigha kirgüche shundaq oyldim;
Kirgendila yamanlarning aqiwitini chüshendim.
- ¹⁸ Derweqe Sen ularni téyilghaq yerlerge orunlashturisen,
Ularni yiqitip pare-pare qiliwétisen.
- ¹⁹ Ular közni yumup achquchila shunche parakende bolidu,
Dehshetler ularni bésip yoqitidu!
- ²⁰ Sen i Reb, chüshtin oyghanghandek oyghinip,
Ornungdin turup ularning siyaqini közge ilmaysen.
- ²¹ Yürekliirim qaynap,
Ichlirim sanjilghandek bolghan chaghda,
- ²² Özümni héchnéme bilmeydighan bir hamaqet,
Aldingda bir haywan ikenlikimni bilip yettim.
- ²³ Halbuki, men hemishe Sen bilen bille;

73:3 Ayup 21:7-15; Zeb. 37:1; Yer. 12:1, 2

73:4 «Chünki ular ölümide azablar tartmaydu, eksiche téni mezmot we saghlam turidu» — bashqa birxil terjimisi: «Chünki ularda tartqan azablar yoq, ular téni mezmot we saghlamdur».

73:15 «Bundaq désem, bu dewrdiki perzentliringge asiqliq qilghan bolmamdimen?» — Asaf Xudadin aghrinip, gumanlirini shundaq op'ochuq éytishning aqiwitini oylawatidu. Özining bundaq déyishi étiquadi ajizlarga nisbeten «asiqliq» hem ularni étiquadida putlashturidighan ish, dep qaraydu.

Sen méni ong qolumdin tutup yöliding;

²⁴ Öz nesiheting bilen méni yétekleysen,
Shan-sheripngni namayan qilghandin kéyin,
Axirida Sen méni özüngge qobul qilisen.

²⁵ Ershte Sendin bashqa méning kimim bar?

Yer yüzide bolsa Sendin bashqa héchkimgé intizar emesmen.

²⁶ Etlirim hem qelbim zeiplishidu,

Lékin Xuda qelbimdiki qoram tash hem menggülik nésiwemdur!

²⁷ Chünki mana, Sendin yiraq turghanlar halak bolidu;

Wapasizliq qilghan pahishe ayaldek Sendin waz kechkenlarning herbirini yoqitisen.

²⁸ Biraq men üçün, Xudagha yéqinlishish ewzeldur!

Uning barliq qilghan ishlirini jakarlash üçün,

Reb Perwerdigarni tayanchim qildim..

74-küy

Tajawuzchiliqqa uchrichan chaghdiki azabliq dua

74¹ Asaf yazghan «Masqil»: —

I Xuda, Sen némishqa menggüge bizni tashliwetting?

Némishqa ghezippingni tütün chiqarghandek Öz yayliqingdiki qoyliringgha chiqirisen?

² Özüng rene tölep azad qilghan jamaitingni,

Yeni Öz mirasing bolushqa qedimde ulargha hemjemet bolup qutquzghan qebilini,

Özüng makan qilghan Zion téghini yadinggha keltürgeysen!

³ Qedemliringni mushu menggülik xarabliqlargha qaratqaysen,

Düşmenler muqeddes jayingda gumran qilghan barliq nersilerge qarighaysen;

⁴ Reqibliring jamaetgahingning otturisida hör-pör qilidu;

Möjizatlar saqlanghan orungha ular öz tughlirini tikti..

⁵ Herbiri özlirini körsitiship, palta oynitip orman kesküchidek,

⁶ Ular hazir muqeddes jayingdiki neqishlerni ala qoymay, palta-bolqilar bilen chéqiwetti;

⁷ Ular muqeddes jayinggha ot qoydi;

Öz namingdiki makanni bulghap, yer bilen teng qiliwetti..

⁸ Ular könglide: «Biz bularning hemmisini yoqitayli» dep,

Tengrining zémindiki jamaetgahlirining herbirini köydürüwetti..

⁹ Bizge esletme bolghan möjizatlarni héch körelmeymiz;

Peyghemberlermu kelmeske ketti;

73:28 «Uning barliq qilghan ishlirini jakarlash üçün,...» — ibranıy tilida: «Séning uning barliq qilghan ishlirini jakarlash üçün,...».

74:1 «I Xuda, Sen némishqa menggüge bizni tashliwetting? Némishqa ghezippingni tütün chiqarghandek Öz yayliqingdiki qoyliringgha chiqirisen?» — bu küy belkim Babil padishahi Néboqadnısar miladiyedın ilgiriki 597-yılı Yérusalénni, jumladın muqeddes ibadetxanını weyrın qılıp, köp Israillarnı esirge élip Babilgha sürgün qilghandin kéyin yézılghan.

74:4 «möjizatlar saqlanghan orungha ular düşmenler öz tughlirini tikti» — Xudanın ibadexanidiki «muqeddes jay»ıda Israıl xelqining tarixidiki birnechke «möjizatlar» saqlınıp kelgenidi. Mesilen, Musa peyghember dewridiki ««manna»gha tolghan altın qacha», «Harunning bixlıghan hasısı» qatarlıqlar. Bularnı weyrın qılıp, düşmenler ashu yerde öz tughlirini tikti. Ibranıy tilida «tugh» we «karamet» dégen sözler birla söz bilen ipadilınıdu.

74:7 2Pad. 25:9

74:8 «Ular könglide: «Biz bularning hemmisini yoqitayli» dep, Tengrining zémindiki jamaetgahlirining herbirini köydürüwetti» — Xudanın peqet birla (Sulayman qurghan) ibadetxanısı bar idi. Biraq uningdin ilgirimu Xudagha ibadet qılıdighan jaylar mewjut idi — mesilen: «Shiloh» dégen jayda «muqeddes chédir» bar idi («Ye.» 18:1). Xudanın namını yoqıtish üçün düşmenler bularning hemmisini köydürüwetti.

Arimizdimu bu ishlarning qachanghiche bolidighanliqini bilidighan birsi yoqtur..

¹⁰ Qachanghiche, i Xuda, reqibing Séni mesxire qilidu?

Düşmen namingni menggüge haqaretlemdu?

¹¹ Sen qolungni, yeni ong qolungni némishqa tartiwalisen?

Qolungni qoynungdin élip, ularni yoqatqaysen!

¹² Biraq Xuda qedimdin padishahim bolup kelgen,

Yer yüzining otturisida qutquzushlarni élip barghuchi Udur..

¹³ Sen déngiz süyini küchüng bilen böldung,

Sulardiki ejdihalarning bashlirini yarding..

¹⁴ Déngizdiki léwiatanning bashlirini chéqip,

Uning göshini ozuq qilip chöldiki yawayilargha bölüp berding..

¹⁵ Yerni yérip bulaqlarni, ériqlarni aqquzdung,

Sen toxtimay éqiwatqan deryalarni qurutuwetting..

¹⁶ Kün Séning, tünmu Séningkidur;

Ay bilen quyashni orunlashturdung..

¹⁷ Yer yüzining chégralirini belgiliding;

Yaz bilen qishni — Sen shekillendürdüng.

¹⁸ Shuni ésingde tutqaysen, i Perwerdigar: —

Bir düşmen Séni mesxire qildi,

Hamaqet bir xelq namingni haqaretlidi.

¹⁹ Paxtikingni yirtquch haywanlarga tutup bermigeysen;

Ézilgen möminliringning hayatini menggü untumighaysen.

²⁰ Öz ehdenge qarighaysen,

Chünki zémindiki qarangghu bulung-puchqaqlar zorluq-zumbuluqning turalghuliri bilen toldi.

²¹ Ézilgüchilerni nomus bilen yandurmighaysen;

Ézilgenler, yoqsullar namingni medhiyilige.

²² Ornungdin turghin, i Xuda,

Öz dewayingni sorighaysen;

Hamaqet kishining Özüngni kün boyi mesxire qiliwatqinini ésingde tutqaysen.

²³ Düşmenliringning chuqanlirini untumighaysen;

Sanga qarshi qozghalghanlarning dawrangliri toxtimay kötürülmekte.

74:9 «Peyghemberlermu kelmeske ketti» — Babil padishahi Néboqadnisar Daniyal hem Ezakiyal peyghemberlerni sürgün qilip Babilgha baldur élip ketkenidi. Yeremiya peyghember bolsa bir türkümlükchekler teripidin Misirgha élip kétilgenidi.
74:12 «Yer yüzining otturisida qutquzushlarni élip barghuchi Udur» — «yer yüzining otturisi» belkim «ottura sherq»ni körsitishi mumkin.

74:13 Mis. 14:21-31

74:14 «Déngizdiki léwiatanning bashlirini chéqip,...» — «léwatan» déngiz chongqur tektide yashaydighan qorqunchluq ejdihagha oxshap kétidighan haywan. Töwendiki izahatni, «Tebirler»nimu körüng. «...Uning göshini ozuq qilip chöldiki yawayilargha bölüp berding» — «ejdihalar» (13-ayet) hem «léwatan» — shübhisizki, bu yerde jin-sheytanlarning küch-qudretlirini körsitidu. Xuda Israilni Misirdin azad qilghanda, u mushu qudretler üstidin ghelibe qildi. Mushu ayet boyiche «léwatan»ning béshi köp bolidu. Injil «Wehiy» qismida uning béshi yette ikenlik körsitilidu. Tewrat «Ayup» 41-bab, 1-ayettiki, «Yesh», 27:1-ayettiki izahatlimizni hem Injildiki «Wehiy» 12- hem 13-bablarni körüng.

74:15 «Yerni yérip bulaqlarni, ériqlarni aqquzdung, Sen toxtimay éqiwatqan deryalarni qurutuwetting» — mushu weqelarning tepsilatirini chüshinish üçün, Tewratniki «Misirdin chiqish» hem «Yeshua» dégen qisimlarni körüng.

74:15 Mis. 17:5, 6; Chöl. 20:11; Ye. 3:13; Zeb. 105:41; Yesh. 48:21

74:16 Yar. 1:14-19

«Zebur»

75-küy Adil soraqchi Xuda

75¹ Neghmichilerning béshigha «Halak qilmighaysen» dégen ahangda oqulsun dep tapshurulghan, Asafning küy-naxshisi: —

Sanga teshekkür éytimiz, i Xuda, teshekkür éytimiz!

Chünki naming bizge yéqindur;

Buni, qilghan karametliring ispatlap jakarlaydu.

² Menki Perwerdigar: — «Men békitken waqitni ixtiyarimgha alghinimda, Adalet bilen soraq qilimen;

³ Yer hem yerning üstide turuwatqanlar tewrinip tursimu, Uning tüwrüklirini turghuzghuchi Özümdurmen» — dédi. Sélah.

⁴ Maxtanghanlarga: — «Maxtanmanglar», Hem rezillerge «Münggüzügni kötürme» — dédim;

⁵ «Münggüzügni yuqiri kötürme; Boynungni qattiq qilip ghadiyip sözlime!»

⁶ Chünki kötürülüş sherqtin yaki gherbtin emes, Yaki jenubtinmu kelmeydu;

⁷ Chünki Xuda sotchidur; U birsini kötüridu, birsini chüshüridu.

⁸ Chünki Perwerdigarning qolida bir qedeh turidu; Uningdiki sharab köpüklisawatidu;

U ebjesh sharab bilen toldi; Xuda uningdin tökidü;

Derweqe yer yüzidiki barliq reziller uning dughini qoymay ichiwétidu;

⁹ Men bolsam, menggüge guwahliq bérimen: — Yaqupning Xudasigha küylerni éytimen.

¹⁰ «Men rezillerning münggüzlrining hemmisini késip tashlaymen; Biraq heqqaniylarning münggüzleri kötürüldü!»..

76-küy Perwerdigar ellerdin hésab alidu

76¹ Neghmichilerning béshigha, tarliq sazlarda chélin sun dep tapshurulghan, Asafning küy-naxshisi: —

Yehudada Xuda tonulghandur;

Uning nami Israilda ulughdur.

² Uning panahiy jayi Salémda, Zion téghida Uning makani bar..

³ U yerde U otluq oqlarni,

75:4 «Münggüzügni yuqiri kötürme» — Tewratta, «münggüz»ler köp hallarda adamlarning abruy-shöhriti yaki küch-qudratini bildüridu. Bu adamning béshidin ösken münggüz emes, elwette!

75:6 «... jenubtin emes» — yaki («jenubtiki») chöl-bayawandin emes..

75:10 «Men rezillerning münggüzlrining hemmisini késip tashlaymen; biraq heqqaniylarning münggüzleri kötürüldü!» — sözlügüchi (mushu 10-ayette) Xudaning Öz i yaki Dawut padishahning ewladi bolghan Mesih bolsa kérek.

76:2 «Uning panahiy jayi Salémda» — ibraniy tilida: «Uning uwisi Salémda». Bu söz belkim Xudani shirgha oshitidu. Tewratniki «Hoshiya» dégen qisimda Xuda «Yehudaning shiri» dep atilidu. «Salém» — «Yérusalém»ning qisqartip éytilishi.

Qalqan, qilich hem jeng qorallirini chéqip tashlidi.
Sélah.

⁴ Özüng ow-olja taghliridin neqeder shereplik, neqeder elasen!

⁵ Baturlar bulandi;

Ular uzun uyqugha ketti;

Palwanlarning héchqaysisi öz qolini kötürelmidi.

⁶ Séning eyiblishing bilen, i Yaqupning Xudasi,

Jeng harwisi hem atlar ölüktek uxlitildi.

⁷ Sendin, Sendin qorqush kérektur;

Ghezeplenginingde kim aldingda turalisun?

⁸⁻⁹ Yer yüzidiki barliq yawash möminlerni qutquzush üçhün,

Sen Xuda soraq qilishqa ornungdin turghan waqtungda,

Asmandin hökümnü chiqirip anglatquzdung;

Yer bolsa wehimige chüshüp, süküti qildi.

Sélah.

¹⁰ Chünki insanlarning qehri Sanga shöhret keltüridu;

Ularning qalghan qehri Sanga belwagh bolidu..

¹¹ Perwerdigar Xudayinglarga qesem qilip, emel qilinglar;

Uning etrapidiki yurttikiler qorqushi kérek bolghuchigha hediyelesun;

¹² U emirlerningmu rohini sunduridu;

U yer yüzidiki padishahlarga dehshetliktur.

77-küy

Derdmen derdini töküp teselli tapidu

77¹ Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan, Asaf yazghan küy: —

Awazim Xudagha kötürüldi, men peryad qilimen;

Awazim Xudagha kötürüldi, U manga qulaq salidu..

² Béshimgha kün chüshkende, men Rebni izdidim;

Kéchiche qolumni duagha kötürüp, bosh qoymidim;

Jénim tesellini xalimay ret qildi.

³ Men Xudani eslep séghindim, ah-zar qildim;

Séghinip oylinip, rohim parakende boldi.

Sélah.

⁴ Sen méning közümnü yumdurmidim;

Chongqur gheshtlik ilkide bolghanliqimdin sözliyelmeyttim.

⁵ Men: «Kona zamandiki künlerni,

Qedimki yillarni xiyal qilimen;

⁶ Kéchilerde éytqan naxshamni esleymen;

76:4 «ow-olja taghliri» — belkim top-top döwilengen ow-oljilarni körsitidu.

76:10 «Insanlarning qehri Sanga shöhret keltüridu; ularning qalghan qehri Sanga belwagh bolidu» — bu sirliq söz belkim (1) Xuda insanning barliq asiyliq-qarshilishshilrini axirida Özining shöhritige hem muddialirigha aylanduridu; (2) insanlarning Öz qehri özige keltürgen külpetler yénik bolup qalghan bolsa, «qalghan qehr»ni Xuda Özi toluqlap jazalirini éghirlashturidu.

77:1 «Neghmichilerning béshi Yedutungha tapshurulghan, Asaf yazghan küy...» — «Yedutun» Dawut peyghember «medhiye xori»ning béshi dep békitken, Yedutun isimlik bir kishini körsitidu («1Tar.» 16:41ni körüng).

–Yene birxil terjimisi: «Neghmichilerning béshigha tapshurulghan, «Yedutun» (medhiyilesh dégen menide) ahangida oqulsun dep, Asaf yazghan küy...».

Könglümde chongqur xiyal sürimen» — dédim;
Rohim intilip izdimekte idi;
⁷ — «Reb menggüge tashliwétemdu?
U qaytidin iltipat körsetmemdu?
⁸ Uning özgermes muhebbiti emdi menggüge tügep kettimu?
Uning wedisi ewladtin-ewladqiche inawetsiz bolamdu?
⁹ Tengri méhir-shepqtini körsitishni üntudimu?
U ghezeplinip Öz rehimdilliqini toxtitiwettimu?». Sélah.

¹⁰⁻¹¹ Andin men mundaq dédim: — «Bundaq désem bolmaydu, bu étiqadimning ajizliqi emesmu!
Hemmidin Aliy Bolghuchining ong qolining yillirini,
Yeni Yahning qilghanlirini — yad étimen;
Qedimdin buyanqi karametliringni esleymen.
¹² Séning barliq ishligenliring üstide séghinip oylinimen;
Séning qilghanliring üstide istiqamet qilimen;
¹³ I Xuda, yolung bolsa pak-muqeddesliktidur;
Xudadek ulugh bir ilah barmidur?
¹⁴ Möjiziler Yaratquchi Ilahdursen;
El-milletler ara Sen küchüngni namayan qilding.
¹⁵ Öz biliking bilen Öz xelqingni,
Yeni Yaqup we Yüsüpning perzentlirini hörlükke chiqarghansen;
Sélah...
¹⁶ Sular Séni kördi, i Xuda, sular Séni kördi;
Titrek ularni basti,
Déngiz tegliri patiparaq boldi..
¹⁷ Qara bulutlar sularni töküwetti;
Asmanlar zor sadasini anglatti;
Berheq, Séning oqliring terep-terepke étildi..
¹⁸ Güldürmamangning awazi qara quyunda idi,
Chaqmaqlar jahanni yorutti;
Yer yüzi alaqzade bolup tewrendi..
¹⁹ Séning yolung okyan-déngizlarda,
Qedemliring chongqur sulardidur,
Ayagh izliringni tapqili bolmaydu.
²⁰ Sen qoy padisini baqqandek,
Musa we Harunning qoli bilen Öz xelqingni yétekliding»..

77:15 «Öz biliking bilen... Yaqup we Yüsüpning perzentlirini hörlükke chiqarghansen» — ibraniy tilidiki péilning (gaal) mushu yerde: «Yaqup we Yüsüpning perzentlirige hemjemet bolup, hörlükke chiqarghansen» dégen toluq menini bildüridu. «Gaal» we «goél» toghruluq «Tebirler»ni körüng.

77:15 Mis. 15:11

77:16 «Sular Séni kördi, i Xuda, sular Séni kördi; titrek ularni basti, déngiz tegliri patiparaq boldi» — Asaf hazir «Misirdin chiqish»tiki ishlarni esleydu. «Sular» bu yerde Israillar möjize bilen ötkén «Qizil déngiz»ni, andin lordan deryasini körsitidu.

77:17 Mis. 14:21

77:18 Mis. 14:24

77:20 Zeb. 78:53; 80:2; Hab. 3:15; Mar. 6:48; Yuh. 6:19

78-küy Tarixning tépishmaqlari 1-ayettiki izahatni körüng

78¹ Asaf yazghan «Masqil»: —

I Méning xelqim, telimimni anglanglar,
Aghzimdiki sözlerge qulaq sélinglar..

² Men aghzimni bir temsil bilen achimen,
Qedimki tépishmaqlarni élan qilimen..

³ Biz bularni anglighan, bilgen,
Ata-bowilirimiz ularni bizge éytip bergen.

⁴ Biz bularni ularning ewladliridin yoshurmaymiz,
Kélidighan dewrge Perwerdigarning medhiylirini,
Uning küch-qudritini,

Uning qilghan karamet ishlinirini bayan qilimiz.

⁵ Chünki U Yaqupta bir agah-guwahni békitken,
Israilda bir qanunni ornatqan;
U ata-bowilirimizgha bularni öz perzentlirige ögitishni buyrughan;

⁶ Shundaq qilip kéler dewr,
Yeni tughulidighan balilarmu bularni bilsun,
Ular mu ornidin turup öz balilirigha bularni ögetsun;

⁷ Perzentliri ümidini Xudagha baghlsun,
Tengrining qilghanlirini untumisun,
Belki Uning emrlirige kirsun;

⁸ Ular ata-bowilirigha oxshimisun dep,
Yeni jahil hem asiy bir dewr,
Öz qelbini durus qilmighan,
Rohi Tengrige wapaliqta turmighan bir dewrge oxshimisun dep, U shundaq buyrughandur..

⁹ Mana Efraimning ewladliri,
Qorallanghan oqyachilar bolsimu,
Jeng künide septin yandi.

¹⁰ Ular Xudaning ehdisini tutmidi,
Belki Uning Tewrat-qanunida méngishni ret qildi.

¹¹ Ular Uning qilghanlirini,
Özlige körsetken karametlirini untudi.

¹² U Misirning zéminida, Zoanning dalasida,
Ularning ata-bowilirining köz aldida möjizilerni körsetkenidi;

¹³ U déngizni bölüwétip,
Ular ni otturisdin ötküzgen;
Sularni döwe-döwe qilip tiklidi..

¹⁴ U kündüzde bulut bilen,

78:1 «I Méning xelqim, telimimni anglanglar... qedimki tépishmaqlarni élan qilimen 2-ayet» — oqurmenler bu küy körsetken weqelerni Tewrattiki «Misirdin chiqish», «Chöl-bayawandiki seper», «Batur hakimlar» hem «Samuil (1)», «Samuil (2)» dégen qisimlardan tapalaydu.

78:2 «... qedimki tépishmaqlarni élan qilimen» — «tépishmaqlar» toghruluq 1-ayettiki ishahatni körüng.

78:2 Zeb. 49:4; Mat. 13:35

78:5 Qan. 4:9; 6:7

78:8 Mis. 32:9; 33:3, 5; 34:9; Qan. 9:6, 13; 31:27

78:13 Mis. 14:21

Kéchide ot nuri bilen ularni yéteklidi..

¹⁵ Chöl-bayawanda tashlarni yériwetti,
Chongqur surlardin urghup chiqqandek ichimlikni mol qildi;

¹⁶ U xada tashtin östeng-éqinlarni hasil qildi,
Suni deryalardek aqquzdi.

¹⁷ Biraq ular yene Uning aldida gunah qiliwerdi,
Chölde Hemmidin Aliy Bolghuchigha asiqliq qildi.

¹⁸ Ular könglide Tengrini sinidi,
Nepsini qandurushqa yémeklikni telep qildi.

¹⁹ Ular Xudani haqaretlep: — «Tengri chöl-deshtte dastixan salalamdu?»

²⁰ Mana U qoram tashni uruwidi,

Sular urghup,
Éqinlar bulaqtek téship chiqti;
Emdi U bizge nanmu bérelemdu?
Öz xelqini gösh bilen teminliyelemdu?» — déyishti..

²¹ Shuning bilen Perwerdigar anglap, ghezeplendi;

Yaqupqa ot tutashti,
Israilgha achchiqi kötürüldi;

²² Chünki ular Xudagha ishenmidi,
Uning nijatliqigha ular tayanmidi,

²³ U ershtin bulutlarni buyrup,
Asman derwazilirini achqanidi;

²⁴ U ular üstige «manna»ni yaghdurup,
Ulargha ershtiki ashliqni bergenidi;

²⁵ Shuning bilen insanlar küch igilirining nénini yégenidi;
U ulargha qanghuche ozuqni ewetkenidi..

²⁶ Emd U asmanda sherq shamili chiqirip,
Küchi bilen jenub shamilinimu élip keldi;

²⁷ U göshni chang-tozandek ular üstige chüshürdi,
Déngizlar sahilidiki qumlardek uchar-qanatlarini yaghdurdi.

²⁸ U bularni ularning bargahining otturisigha,
Chédirlirining etrapigha chüshürdi.

²⁹ Ular bolushiche yep toyushti,
Chünki ularning nepsi tartqinini Xuda ulargha keltürgenidi.

³⁰ Lékin ular nepsi tartqinidin téxi zérikmeyla,
Göshni éghizlirida téxi chaynawatqinidila,

³¹ Xudaning ghezipi ulargha qarita qozghaldi;

78:14 Mis. 13:21; Zeb. 105:39

78:15 Mis. 17:6; Chöl. 20:11; Zeb. 105:41; 1Kor. 10:4

78:19 Chöl. 11:1, 4

78:20 «Ular... yeni xelq mana U qoram tashni uruwidi, sular urghup, éqinlar bulaqtek téship chiqti; emdi u bizge nanmu bérelemdu?» — déyishti» — bu weqe Tewrat, «Chöl.» 11-babta bayan qilinghan.

78:20 Mis. 17:6; Chöl. 20:11

78:21 Chöl. 11

78:24 «U ular üstige «manna»ni yaghdurup, ulargha ershtiki ashliqni bergenidi» — «manna» asmandin chüshidighan birxil ash idi. «Mis.» 16-babni körüng.

78:24 Mis. 16:14

78:25 «... Insanlar küch igilirining nénini yégenidi» — «küch igiliri» shübbisizki, perishtilerni körsitidu.

78:25 Yuh. 6:31; 1Kor. 10:3

78:26 Chöl. 11:31

U ulardin eng qametlikirini qiriwetti,
Israilning serxil yashlirini yerge uruwetti..

³² Mana, shundaq bolsimu,

Ular yenila dawamliq gunah qiliwerdi,
Uning möjizilirige téxichila ishenmidi;

³³ Shunga U ularning künlirini bihudilikte,
Yillirini dekke-dükkilik ichide tügetküzdi.

³⁴ U ularni öltürgili turghanda,
Andin ular Uni izdidi;

Ular yolidin yénip, intilip Tengrini izdidi;

³⁵ Ular Xudaning ularning uyultéshi ikenlikini,

Hemmidin Aliy Bolghuchi Tengrining ularning hemjemet-qutquzghuchisi ikenlikini ésige kel-türdi.

³⁶ Biraq ular aghzi bilen Uninggha xushamet qildi,
Tili bilen Uninggha yalghan söz qildi;

³⁷ Chünki ularning köngli Uninggha sadiq bolmide,
Ular Uning ehdisini ching tutmide.

³⁸ Biraq U yenila rehimdil idi;

Qebihlikini kechürüp, ularni yoqatmide;

U qayta-qayta Öz ghezipidin yandi,

U qehrini qozghighini bilen hemmini tökmide.

³⁹ U ularning peqet et igiliri,

Ketse qaytip kelmes bir nepes ikenlikini yad etti.

⁴⁰ Ular chöl-deshtte shunche köp qétim Uning achchiqini keltürdi.

Shunche köp qétim bayawanda könglige azar berdi!

⁴¹ Berheq, ular qaytidin yoldin chetnep Tengrini sinidi,
Israildiki Muqeddes Bolghuchining yürükini zéde qildi.

⁴²⁻⁴³ Ular Uning qolini eslimidi;

Ular zomigerning changgilidin hörlükke qutquzghan künini,

Qandaq qilip Misirda karametlerni yaritip,

Zoan dalasida möjizilerni körsetkinini ésidin chiqardi.

⁴⁴ U Misirliqlarning deryalirini, éqinlirini qangha aylandurup,

Ular ichelmes qilip qoydi;

⁴⁵ Ular arisigha neshterlik chiwinlarni top-topi bilen ewetti,

Halak qilar paqilarni mangdurdi;

⁴⁶ Ular ziraetlirini képinek qurtlirigha tutup bérup,

Mehsulatlirini chéketkilerge berdi;

⁴⁷ Üzümlirini möldür bilen urdurup,

Enjürlirini qiraw bilen üshshütiwetti..

⁴⁸ U kalilirini möldürge soqturup,

Mallirini chaqmaq otlirida köydüriwetti.

⁴⁹ U ulargha ghezipining dehshetlikini —

Qehrini, achchiqini hem éghir külpetlerni,

78:31 Chöl. 11:33; 1Kor. 10:5

78:44 Mis. 7:20

78:45 Mis. 8:2,20

78:46 Mis. 10:13

78:47 Mis. 9:23

Balayi'apet élip kélidighan bir türküm perishtilernimu chüshürdi.

⁵⁰ U Öz ghezipi üçhün bir yolni tüzlep qoydi;

Ularining jénini ölümün ayimay,

Belki hayatini wabagha tapshurdi;

⁵¹ U Misirda barliq tunji tughulghan balilarni,

Hamning chédirlirida ularning ghururi bolghan tunji oghul balilirini qiriwetti..

⁵² U padichidek Öz xelqini Misirdin seperge atlandurup,

Chöl-bayawandin ularni qoy padisidek bashlap mangdi;

⁵³ Ularini aman-ésen yétekligechke,

Ular qorqunchtin xaliy bolup mangdi;

Düşmenlirini bolsa, déngiz yutup kettti..

⁵⁴ U ularni Öz muqeddes zéminining chégrasigha,

Ong qoli igiliwalghan bu taghliqqa élip keldi.

⁵⁵ U ellerni ularning aldidin qoghliwétip,

Zémin üstige tana tartquzup ölchep, ulargha teqsim qildi;

Israil qebililirini ularning chédirlirigha olturaqlashturdi..

⁵⁶ Biraq ular Xudani, Hemmidin Aliy Bolghuchini sinap achchiqlandurdi,

Uning tapshurghan guwah-agahilirini tutmidi;

⁵⁷ Belki ata-bowliridek yoldin téyip asiyliq qildi,

Xain oqyadek qéyip kettti.

⁵⁸ Ular égzlikte qurghan ibadetgahlar bilen Uning ghezipini qozghidi,

Oyma butliri bilen Uning yürükini örtidi..

⁵⁹ Xuda ularni anglap ghezeplendi,

Israildin intayin yirgendi.

⁶⁰ U Shilohdiki makanini,

Yeni U insan arisida turghan chédirni tashlap kettti,--

⁶¹ Özining qudret belgisini bulap kétishke,

Shan-sheripini ishghaliyetchilerning qoligha berdi;--

⁶² Öz xelqini qilichqa tapshurdi,

Özining mirasi bolghanlardin intayin ghezeplendi.

⁶³ Ot ularning yigitlirini yalmidi,

Qizliri toy naxshilirida maxtalmaytti.

⁶⁴ Ularining kahinliri qilich astida yiqildi,

Lékin tul xotunliri haza tutmidi..

⁶⁵ Andin Reb birsi uyqudin oyghandek oyghandi,

Sharabtin jasaretlengen palwandek tovlidi.

⁶⁶ U reqiblrini urup chékindürüp,

78:50 Mis. 9:6

78:51 Mis. 12:29; Zeb. 105:36

78:53 Mis. 14:27,28; 15:10

78:55 Ye. 13:7; Zeb. 136:21,22

78:58 Qan. 32:16,21

78:60 «U Reb Shilohdiki makanini, Yeni U insan arisida turghan chédirni tashlap kettti» — 60-66-ayetlerdiki weqeler «1Sam.» 1-6-babta bayan qilinghan.

78:61 «Özining qudret belgisini bulap kétishke, shan-sheripini ishghaliyetchilerning qoligha berdi» — bu ayyette Xudaning «qudret belgisi» we «shan-sheripi» Uning ehde sanduqini körsitidu.

78:61 1Sam. 4:10,11

78:64 «Ularining kahinliri qilich astida yiqildi» — «kahin» ibadetxanida qurbanliq qilish xizmitide bolghan mexsus xadim.

78:64 1Sam. 4:11,18,19

Ular ni tūgimes reswagha qaldurdi...

⁶⁷ Yūsūpning chédirini shallap, ret qildi;

Efraim qebilisini tallimidi;

⁶⁸ Belki Yehuda qebilisini,

Yaxshi kōrgen Zion téghini tallidi.

⁶⁹ Shu yerde muqeddes jayini tagh choqqiliridek,

Yer-zéminni ebediy ornatqandek mezmot bina qildi;

⁷⁰ U Öz quli Dawutni tallap,

Uni qoy qotamliridin chaqiriwaldi;

⁷¹ Qozilirini émitidighan saghliqlarni egiship béqishtin ayrip,

Uni Öz xelqi Yaqupni, mirasi bolghan Israilni béqishqa chiqardi..

⁷² Dawut ularni qelbidiki durusluqi bilen baqti,

Qolining epcillikli bilan ularni yéteklidi.

79-küy

Yurtni basqan balayi'apettin kötürülgen nale-zar

79¹ Asaf yazghan küy: —

I Xuda, eller Öz mirasingha bösüp kirdi;

Ular Séning muqeddes ibadetxanangni bulghidi;

Yérusalémni döwe-döwe xarabilerge aylandurdi..

² Ular qulliringning jesetlirini asmandiki uchar-qanatlarğa yem qilip,
Mömin bendiliringning etlirini daladiki haywanatlargha tashlap berdi.

³ Ular xelqingning qanlirini Yérusalém etrapida sudek aqquzdi,
Jesetlirini kömgili birer ademmu qaldurmidi.

⁴ Qoshnilirimiz aldida reswagha qalduq,
Etrapimizdikilerge mesxire we mazaq obyékti bolduq..

⁵ Qachanghiche, i Perwerdigar?

Sen menggüge ghezeplinemsen?

Séning yüriking ot bolup örtiniwéremdu?..

⁶ Qehringni Séni tonumighan eller üstige,
Namingni bilmigen padishahliqlar üstige tókkeysen!.

⁷ Chünki ular Yaqupni yalmap,
Uning makanini xarabilikke aylanduruwetti.

⁸ Ata-bowilirimizning qebihliklirini bizge hésablimighaysen;

78:66 «U reqiblirini urup chékindürüp...» — bu jümle ibraniy tilida ikki bisliq. Ikkinchi menisi «U reqiblirining kasisigha urup...». Tewrat, «1Sam.» 5-babta, Xuda butperes Filistiyeliklerge waba chüshürüp, ularni buwasirlar bilen qiynidi.

78:66 1Sam. 5:6; 6:4

78:67 «Reb... Yūsūpning chédirini shallap, ret qildi; Efraim qebilisini tallimidi...» — 67-72-ayetlerde, Xudaning Dawut peyghemberni Öz xelqining padishahi bolushqa, Zion (Yérusalém)ni Öz muqeddes ibadetxanisining quruluş jayi bolushqa tallash jeryanini bayan qilinidu. Hezriti Dawut bolsa Yūsūp yaki Efraim qebililiridin emes, belki Yehuda qebilisidin idi.

78:70 1Sam. 16:11; 2Sam. 7:8

78:71 2Sam. 5:2; 1Tar. 11:2

79:1 «I Xuda, eller Öz mirasingha bösüp kirdi; ular Séning muqeddes ibadetxanangni bulghidi; Yérusalémni döwe-döwe xarabilerge aylandurdi» — bu küy Babil padishahi Néboqadnisar miladiyedin ilgiriki 597-yili Yérusalémni, jümlidin muqeddes ibadetxanani weyran qilip, nurgun Israilarni esirge élip Babilgha élip ketkendin kéyin yézilghan bolsa kérek.

79:4 Zeb. 44:14; 80:6

79:5 «Séning yüriking ot bolup örtiniwéremdu?» — ibraniy tilida «Séning hesiting ot bolup örtiniwéremdu?».

79:5 Zeb. 89:46

79:6 Yer. 10:25

Rehimdilliqdirling bizning yénimizga chapsan kelgey!

Chünki biz intayin pes ehwalga chüshürüldüq..

⁹ Öz naminingning shöhriti üçhün bizge yadrem qilghaysen, i nijatliqimizning Xudasi,

Naming üçhün bizni qutquzghaysen, gunahlimizni kafaret qilip kechürgeysen;

¹⁰ Eller némishqa: «Ularining Xudasi qeyerde?» dep mazaq qilishidu?

Qullring tökken qan qerzining hésabi eller arisida, köz aldimizda qilinsun.

¹¹ Esirlerning ah-zarliri aldinggha kelgey;

Bilikningning ulughluqi bilen, ölümgë buyrulghanlarni saqlighaysen.

¹² I Reb, yat qoshnilirimizning Sanga qilghan zor haqaratini yette hesse qoshup özlirige,

Yeni ularning ichi-baghrigha qayturghaysen;

¹³ Shundaq qilip, Séning xelqing — Özüng baqqan qoyliring bolghan bizler,

Sanga menggüge teshekkürler éytimiz,

Ewladtin ewladqiche Séning medhiyiliringni ayan qilimiz.

80-küy

Xuda yolida yurtning güllinishi üçhün dua

1-ayettiki izahatni körüng

80¹ «Niluperler» dégen ahangda; bir guwahliq; Asaf yazghan küy: —
Qulaq salghaysen, i Israilning padichisi,

Yüsüpni qoy padisidek béqip yétekligüchi;

I kërublar otturida Olturghuchi,

Nurlanghaysen!.

² Efraim, Binyamin, Manassehlarning aldida qudriningni qozghighaysen,

Bizlarni qutquzghili kelgeysen!

³ I Xuda, bizni Öz yéninggha qayturghaysen!

Jamalingning nurini chachqaysen, shunda biz qutquzulimiz!.

⁴ I Perwerdigar, samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda,

Xelqingning dualirigha bolghan gheziping qachanghiche yalqunlap turidu?

⁵ Sen köz yashlirini ulargha ozuq ornida qilding,

Köz yashlirini qacha-qachilap ulargha ichküzdung.

⁶ Bizni qoshnilirimizgha talashqa qoydung;

Düşmenlirimiz bizni mesxire qilishidu..

⁷ I samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda,

Bizni Öz yéninggha qayturghaysen!

Jamalingning nurini chachqaysen, shunda biz qutquzulimiz!

⁸ Sen Misirdin bir tüp üzüm köchitini élip kelding;

Yat ellerni heydiwétip, ornigha uni tikting..

79:8 Yesh. 64:8

80:1 «Qulaq salghaysen, i Israilning padichisi, Yüsüpni qoy padisidek béqip yétekligüchi; i kërublar otturida Olturghuchi, nurlanghaysen!» — bu küy belkim Israilning jenubiy teripide (jenubiy padishahliqida, yeni «Yehuda»da) miladiyedin ilgiriki 734-722 yillarda yézilghan; shu waqitlarda Asuriye impériyesi Israil shimaliy padishahliqigha bösüp kirip, bulangchiliq qilip, ularning köp ademlirini esirge aldi. Jenubiy padishahliqtiki bir qisim kishiler epsuslinip, shimalidiki qérindishliri üçhün dua qilidu. «**kërublar otturida Olturghuchi**» — Xudaning muqeddes ibadetxanisidiki «eng muqeddes jay»da ehde sanduqining ikki yénida altundin yasalgan birdin «kërub», yeni küchlük perishtining séymasi turidu. Xuda eslide Öz huzurining bu ikki kërub otturida bolushigha wede qilghan.

80:3 Zeb. 4:6; 31:16; 67:1-2; Dan. 9:17

80:6 «**Bizni qoshnilirimizgha talashqa qoydung**» — bezi kona köchürmilerde: — «Sen bizni qoshnimizgha mazaq obyékti qilding» dégen sözler tépilidu.

80:6 Zeb. 44:13-14; 79:4

80:8 Yesh. 5; Yer. 2:21; Ez. 15; 17:3-10; Yuh. 15:1

- ⁹ Uning aldida yerni keng achting;
U chongqur yiltiz tartip, pütün zémingha yéyildi.
- ¹⁰ Uning sayisi taghlarni qaplidi;
Gholliri qudretlik kédír derexliridek östi;
- ¹¹ U shaxlirini déngizghiche,
Pileklirini Efrat deryasi boytirighiche uzartti.
- ¹² Sen némishqa uning qashalirini buzup,
Méwisini ötüp kétiwatqanlarning üzüp élishigha yol qoydung?
- ¹³ Mana ormanliqtiki yawa tongguzlar uni yériwatidu,
Daladiki haywanatlar uningdin ozuqlinidu.
- ¹⁴ I samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda, Sendin ötünimizki,
Yénimizgha qaytqaysen!
Ershtin halimizgha nezer salghaysen,
Kélip bu üzüp télidin xewer alghaysen!.
- ¹⁵ Yeni ong qolung tikken bu yiltizdin,
Özüng üçün mezmüt yétishtürgen bu oghlungdin xewer alghaysen!
- ¹⁶ Mana u otta köydürüldi,
Késiwétildi;
Yüzüngdiki tenbihiy qarishingni körüp ular halak bolmaqta;
- ¹⁷ Qolungni ong qolungdiki adenge,
Yeni Özüng üçün mezmüt yétishtürgen Insan oghligha qondurghaysen;—
- ¹⁸ Shundaq qilghanda biz Sendin hergiz chékinmeymiz;
Bizni yéngilighaysen, shunda biz namingni chaqirip Sanga iltija qilimiz.
- ¹⁹ I Perwerdigar, samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda,
Bizni Öz yéningha qayturghaysen!
Jamalingning nurini chachqaysen, shunda biz qutquzulimiz!

81-küy

Héyt-bayramda Xudaning guwah-xitabini Israilgha eslitish

- 81**¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup «Gittif»ta chélin sun dep, Asaf yazghan küy: —
Küch-quwwitimiz bolghan Xudagha küy éytip yangritinglar,
Yaqupning Xudasigha shadlinip tentene qilinglar!.
- ² Naxshini yangritip, dapni élip,
Yéqimliq chiltar hem rawabni chélinglar!
- ³ Yéngi ayda, belgilengen waqitta,
Bayram-héyt künimizde naghra-sunay chélinglar!
- ⁴ Chünki bu Israil üçün békitilgen belgilime,
Yaqupning Xudasining bir permanidur.
- ⁵ U Misir zéminida yürüş qilghanlirida,
(Shu yerde biz chüshenmeydighan bir tilni anglap yürettuq)
U buni Yüsüpke guwah qilip berdi;—

80:10 «qudretlik kédír derexliridek...» — yaki «Tengrining kédír derexliridek...».

80:14 «...Kélip bu üzüp télidin xewer alghaysen» — ibranıy tilida: — «...bu üzüp télini yoqlighaysen» dégen bilen ipadilınidu.

80:17 «ong qolungdiki adem... yeni Özüng üçün mezmüt yétishtürgen Insan oghli.» — «ong qolungdiki adem», «Özüng üçün mezmüt yétishtürgen Insan oghli» shübhısızki Mesih toghruluq aldın'ala éytilghan bésharetlik söz.

80:17 Zeb. 110:1; Dan. 7:13, 14; Mat. 16:27; Ibr. 1:3; 8:1; 10:12; 12:1; 1Pét. 3:22

81:1 «Neghmichilerning béshigha tapshurulup «Gittif»ta chélin sun dep, Asaf yazghan küy» — ««Gittif»ning mumkinchiligi bar bir menisi: «Gat shehirining sazi».

81:5 «Shu yerde biz chüshenmeydighan bir tilni anglap yürettuq» — ibranıy tilida «Shu yerde men chüshenmeydighan

⁶ — «Uning mürisini yuktin saqit qildim,
Uning qoli séwet kötürüshtin azad boldi;

⁷ Qistaqchiliqta nida qilding,

Men séni azad qildim;

Güldürmama chiqqan mexpiy jaydin sanga jawab berdim;

«Meribah» suliri boyida séni sinidim».

Sélah..

⁸ — «Tingsha, xelqim, Men séni guwahlar bilen agahlandurmen;

I Israil, Manga qulaq salsang idi!

⁹ Arangda yat ilah bolmisun,

Yat eldiki ilahqa bash egmigin!

¹⁰ Séni Misirdin élip chiqqan Perwerdigar Xudayingdurmen;

Aghzingni yoghan ach, Men uni toldurimen.

¹¹ — Biraq xelqim sadayimgha qulaq salmidi,

Israilning Manga baghlanghusi yoq idi;

¹² Shunga Men ularni öz tersaliqigha qoyuwettim;

Ular öz meslihetliri bilen méngiwéretti.

¹³ — Ah, Méning xelqim Manga qulaq salsa idi!

Israil Méning yollirimda yürse idi!

¹⁴ Ularning dushmanlirini tézla égildürer idim,

Qolumni reqiblirige burap, ularni basar idim.

¹⁵ Perwerdigargha nepretlengüchiler Uning aldida zeipliship boysunar idi;

Ularning shu axiriti menggüge bolatti;

¹⁶ Sanga ash-bughdayning eng ésilini yégüzer idim,

Berheq, qoram tashtin hesel aqquzup séni qandurar idim»..

82-küy Xudaning aliy soti

82¹ Asaf yazghan küy: —

Xuda Öz ilahiy mejliside turup riyasetchilik qilidu,

U ilahlar arisida höküm chiqiridu;

² — Qachanghiche siler naheq höküm chiqirisiler,

Qachanghiche rezillerge yüz-xatire qilisiler? Sélah.

³ Gadaylar we yétim-yésirlarning dewasini soranglar,

bir tilni yürettim» dégen söz bilen ipadiliniidu. Bu belkim Xuda Öz xelqige wakaliten sözlishini, ular bilen birge bolushini körsitishi mumkin. «U buni Yüsüpke guwah qilip berdi» — «buni» belkim 3-ayette tilgha élinghan héytarni, shundaqla

shu héytarni sazlar bilen jakarlashni körsetse kérek.

81:7 «... «Meribah» suliri boyida séni sinidim» — «Meribah» («élishish», «jédel») dégen menide. «Meribah» ikki jayning ismi; shu yerlerde bolghan weqelarning birinchisi Tewrat «Mis.» 17-babta, ikkinchisi «Chöl.» 20-babta xatirilengen.

81:16 «Sanga ash-bughdayning eng ésilini yégüzer idim» — ibraniy tilida «U sanga ash-bughdayning eng ésilini yégüzer idi».

82:1 «Xuda Öz ilahiy mejliside turup riyasetchilik qilidu, U ilahlar arisida höküm chiqiridu» — bizningche, bu mejliske qatnashqan «ilahlar»ning Xudaning xelqige sotchi bolghan yaki Öz xelqi arisida hoquq-mes'uliyiti bar ademler ikenliki töwendiki ayetlerdin körüliidu. Melum jehetlerdin, ular Xudadek ademler üstidin höküm chiqiridu; shuning üçün ular bu mes'uliyetning éghirliqini obdan chüshinishi kérek.

«U ilahlar arisida höküm chiqiridu» — bashqa sherhchiler bolsa «ilahlar» dégeni yer yüzidiki padishah-hoquqdarlarni körsitidu, dep qaraydu. Muzu sherhchiler 6-ayettiki «siler ilahlar» dégeni kinayilik söz dep qaraydu; chunki shu dewrdiki padishahlardin köp qismi özlirini «Xuda» dep qaraytti, xelqidin öziye ibadet qilishini telep qilatti. Lékin Rebbimizning «Yuh.» 10:33-36de éytqan sherhi boyiche, bu sözler kinayilik söz emes; shunga yuqiriqi chüshendürüshimiz toghra, dep qaraymiz.

80:17 Yuh. 10:22-42

Ézilgenler hem hajetmenlerge adaletni körsitinglar;

⁴ Miskinler hem namratlarni qutquzunglar,
Ularni rezillerning changgilidin azad qilinglar!.

⁵ Ular bularni bilmey we chüshenmey zulmette kézip yürmekte,
Shunga yerning ulliri tewrenmekte.

⁶ Men éyttim: — «Siler ilahlarsiler,
Hemminglar Hemmidin Aliy Bolghuchining oghulliri siler;

⁷ Shundaq bolsimu siler insangha oxshash ölisiler,
Herqandaq emir-begke oxshashla yiqilisiler»..

⁸ — Turghin, i Xuda, yer-yüzini soraq qilghaysen!
Chünki Sen barliq ellerge waris bolghuchisen!..

83-küy

Düşmenlarning suyiquestliri heqqide dua

83 ¹ Asafning küy-naxshisi: —

I Xuda, ün chiqarmay turuwalma,
Jim turuwalma, süküt qilip turuwalma, i Tengrim!

² Chünki mana, Séning düşmenliring dawrang qilmaqta,
Sanga öchmenler bash kötürmekte.

³ Ular quwluq bilen Séning xelqingge suyiquest qilidu,
Séning himaye qilip qedirliqling bilen qarshilishishni meslihetlishidu.

⁴ Ular: — «Yürünglar, ularni millet qataridin yoq qilayli!
Israilning nami ikkinchi tilgha élinmisun!» — démekte.

⁵ Ular hemnepes, hemdil meslihetleshti;
Ular Sanga qarshi ittipaq tüzdi.

⁶ Mana, Édom we Ismaillarning chédirliri,
Moab hem Hagriylar;

⁷ Gebal, Ammon, we Amalek;
Filistiye hemde Tur ahaliliri,

⁸ Asuriyemu ulargha qoshuldi;
Ular Lut oghullirigha yar-yölek bolup kelgen.

Sélah..
⁹ Sen Kishon deryasida Midiyaniylargha,
Siséragha we Yabingha qandaq taqabil turghan bolsang,
Ularghimu shundaq qilghaysen;

¹⁰ Bular En-Dor yézisida qirilghanidi,
Yer üçün tizek-oghutqa aylanghanidi.

¹¹ Ularning emirlirini Oreb we Zéebke,

82:3 «...yétim-yésirlarning dewasi» — ibraniy tilida «... atisizlarning dewasi».

82:4 Pend. 24:11

82:7 «Shundaq bolsimu siler insangha oxshash ölisiler, herqandaq emir-begke oxshashla yiqilisiler» — 1-ayet we uningdiki izahatni köring.

82:8 «Sen barliq ellerge waris qilisen» — bu söz belkim Mesihke éytilishi mumkin.

82:8 Zeb. 2:8; Ibr. 1:2

83:8 «Ular Lut oghullirigha yar-yölek bolup kelgen» — «Lutning oghulliri» Moab we Ammon dégen xelqler bolup shekillengen.

Ularining dahiylirini Zebah hem Zalmunnagha oxshash qilghaysen;

¹² Chünki ular: «Xudaning chimen-yaylaqlirini özimizge mülük qiliwalayli!» — dep éytqan.

¹³ I Xudayim, ularni domilnidighan qamghaqtek,
Shamalda uchurulghan saman kebi soruwetkeysen.

¹⁴ Ot ormanliqqa tutashqangha oxshash,
Yalqun taghlarni köydürgegen oxshash,

¹⁵ Sen yene ularni borining bilen qoghlighaysen,
Qara quyuning bilen wehimige salghaysen;

¹⁶ Ularining Séning namingni izdishi üçün,
Ularining yüzirini sherm-haya bilen chömdürgeysen, i Perwerdigar!

¹⁷ Ular nomustin ebediy shermende bolsun,
Jahangha reswa bolup yoqitilsun.

¹⁸ Ular bilsunki,
Naming Perwerdigar bolghan Senla pütkül jahandiki Eng Aliy Bolghuchidursen.

84-küy

Perwerdigarning huzurini séghinish

84¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Gittif»ta chélin sun dep, Korahning oghulliri
üçün yézilghan küy: —

Makanliring neqeder ezizdur,
Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar!

² Jénim Perwerdigarning hoylilirigha teshna bolup,
Séghinip hetta halidin kétidu,
Dilim we etlim hayt Tengrige telmürüp nida qilidu;

³ Mana, hetta mubarek quchqachmu bir makanni tapqan,
Qarlighachmu özige hem bala tughidighan uwa yasaydighan jayni tapqan,
— Yeni Séning qurbangahliringdin,
I samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar,
— Méning Padishahim, méning Xudayim!

⁴ Séning öyügingde turuwatqanlar bextliktur!
Ular üzlüksiz Séni medhiyileydu.

Sélah.

⁵ Küch-qudriti Sendin bolghan kishi bextliktur —
Qelbide kötürülme yollar bolghanlar;

⁶ Yigha wadisidin ötkende,
Ular uni bulaqliqqa aylandurar;

Berheq, küz yamghurliri uni beriketlerge tolduridu..

83:11 «Ularining emirlirini Oreb we Zéebke, Ularining dahiylirini Zebah hem Zalmunnagha oxshash qilghaysen» — Siséra, Yabin, (9-ayet) Oreb, Zéeb, Zebah hem Zalmunnagha chétishliq weqelerni bilish üçün «Batur hakimlar» 7-, 8-bablarni körüng.

84:1 «Neghmichilerning béshigha tapshurulup, «Gittif»ta chélin sun dep» — «Gittif»ning mumkinchiligi bar bir menisi: «Gat shehirining sazi».

84:2 Zeb. 42:2; 63:1-2

84:5 «...qelbide kötürülme yollar bolghanlar» — «kötürülme yollar» — kötürüp yasalghan, Yérusalémgha tawap qilidighan yoluchilar mangidighan yollar bolsa kérek.

84:6 «Yigha wadisidin ötkende» — «Yigha wadisi» yaki «baka wadisi». Ibraniy tilida «baka» birinchidin «yigha»ni bildüridu, ikkinchidin bir xil üjme derixini bildüridu, yene «yighlaydighan derex» — késilgen bolsa derex süyi

⁷ Ular küchige-küch ulap méngiwéridu;
Herbiri Ziongga yétip kélip, Xudaning huzurida hazir bolidu.

⁸ I samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar, duayimni anglighaysen;
I Yaqupning Xudasi, qulaq salghaysen!
Sélah.

⁹ Qara, i qalqinimiz bolghan Xuda,
Özüng mesih qilghiningning yüzige iltipat bilen qarighin!.

¹⁰ Chünki Séning hoyliliringda ötkén bir kün
Bashqa yerde ötkén ming kündin eladur;
Rezillerning chédirliride yashighandin köre,
Xudayimning öyining bosughisida turghinim yaxshidur..

¹¹ Perwerdigar Xuda quyash we qalqandur,
Perwerdigar shapaet we shan-shöhret bexsh étidu;
Durus mangghanlardin U herqandaq iltipatni héch ayimaydu;

¹² Samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar,
Bextliktur Sanga tayanghan insan!.

85-küy

Israilning üzül-késil towa qilishi üçün méhir-shepget telep qilish

85¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Korahning oghullari üçün yézilghan küy: —

Sen Öz zémininggha iltipat körsitip,
Yaqupni sürgünlükten qayturghaniding, i Perwerdigar.

² Xelqingning qebihlikini kechürüm qilip,
Barliq gunahlarini yapqaniding.
Sélah.

³ Sen pütün qehringni ichingge qayturuwélip,
Ghezippingning esheddiyligidin yanghanidingsen.

⁴ Emdi bizni Öz yéninggha qayturghaysen, i nijatliqimiz bolghan Xuda!
Bizge bolghan achchiqinggha hay bergeysen!.

⁵ Sen bizge ebediy ghezeplinemsen?
Ewladtin-ewladqiche ghezippingni sozamsen?

⁶ Xelqing Özüngdin shadlinishi üçün,
Bizni qaytidin yéngilimamsen?.

⁷ Bizge özgermes muhebbitingni körsetkeysen, i Perwerdigar,
Bizge nijatliqingni ata qilghaysen!

yighlighandek chiqidu. Dawut peyghember ikki qétim bir «Baka wadisi» (yeni «Refayim jilghisi»)da ghelibe qildi hem ashu yerde uning üç jan-dosti jénini tewekkül qilip uninggha su élip keldi («2Sam.» 5-, 23-babta). «küz yamghurliri uni beriketlerge tolduridu» — Qanaanda (Pelestinde) küz yamghurliri yerni heydesh, hem uruq sélisqa teyyar qilidu.

84:9 «Özüng mesih qilghiningning yüzige iltipat bilen qarighin!» — «mesih qilghini», 2-küydeki izahatlarni, shundaqla «Tebirler»nimu körüng.

84:10 «Xudayimning öyining bosughisida turghinim yaxshidur» — yene birxil terjimisi: «Xudayimning öyide ishikbaqar bolghinim yaxshidur».

84:12 Zeb. 2:12; 34:8

85:4 «Emdi bizni Öz yéninggha qayturghaysen, i nijatliqimiz bolghan Xuda! Bizge bolghan achchiqinggha hay bergeysen!» — Xudaning Israilgha rehimdillik körsitiwatqinini körüp (3-ayetni körüng), mushu küyning muellipi Xudadin Israilni üzül-késil towa qildurghaysen, ularni Öz yéninggha, shundaqla Öz yurtigha qayturghaysen, dep dua qilishni bashlaydu.

85:6 Zeb. 71:20; 80:18; 138:7

⁸ Tengri Perwerdigarning némilerni deydighanliqigha qulaq salay;
Chünki U Öz xelqige, Öz mömin bendilirige aman-xatirjemlikni sözleydu;
Ular yene hamaqetlikke qaytmisun!

⁹ Zéminimizda shan-shöhretning turushi üçün,
Derheqiqet, Uningdin eyminidighanlarga Uning nijatliqi yéqindur;

¹⁰ Özgermes muhebbet we heqiqet özara körüshti;
Heqqaniyet we aman-xatirjemlik bir-birini söyüshti;..

¹¹ Heqiqet yerdin ünüp chiqmaqta,
Heqqaniyet ershlerdin qaraydu.

¹² Perwerdigar beriket béridu,
Zéminimiz hosulini béridu;..

¹³ Heqqaniyet Uning aldida mangidu,
Uning qedemlirige yol hazirlaydu!

86-küy Yalghuzluqta, qiynalghan künde shapaet tilesh

86¹ Dawutning duasi:

Quliqingni men terepke tutqin, i Perwerdigar, manga jawab bergeysen;
Chünki men ézilgen we hajetmendumen.

² Jénimni saqlighaysen,
Chünki men Sanga mömindurmen;
I Sen Xudayim, Sanga tayanghan qulungni qutquzghaysen;

³ Manga méhir-shepket körsetkeysen, i Reb,
Chünki men kün boyi Sanga nida qilimen.

⁴ Qulungning jénini shad qilghin,
Chünki jénim Sanga telmürüp qaraydu;

⁵ Chünki Sen Reb, méhriban, kechürümchan Sen!
Özengge iltija qilghanlarning hemmisige zor méhir-muhebbet körsetküchidursen!

⁶ Méning duayimga qulaq salghin, i Perwerdigar,
Yélinishlirimning sadasini anglighaysen;

⁷ Béshimgha kün chüshkende,
Men Sanga iltija qilimen,
Chünki Sen manga jawab bérisen..

⁸ Ilahlar arisida Séning tengdishing yoqtur, i Reb;
Qilghan ishliringningmu tengdishi yoqtur...

⁹ Sen yaratqan barliq eller kélip séning aldingda sejde qilidu, i Reb,
Namingni ulughlaydu.

85:10 «Özgermes muhebbet we heqiqet özara körüshti; heqqaniyet we aman-xatirjemlik bir-birini söyüshti» — bu sirliq sözler shübhisizki, Mesihning özini qurbanliq qilghinida, emelge ashuruldi.

85:10 Ibr. 7:2

85:12 Zeb. 67:6

85:13 «Heqqaniyet Uning aldida mangidu, uning qedemlirige yol hazirlaydu!» — yene birxil terjimisi: «Heqqaniyet Uning aldida mangidu, hem özini Uning qedemlirige ornitidu».

86:7 Zeb. 18:6; 50:15; 55:16-17

86:8 «Ilahlar arisida Séning tengdishing yoqtur, i Reb...» — bu ayet «ilahlar»ning heqiqiy mewjut ikenlikini étirap qilmaydu, elwette.

86:8 Qan. 3:24; Zeb. 136:4

¹⁰ Chünki Sen nahayiti büyüksen,
Möjizilerni Yaratquchidursen;
Sen Xudadursen, yalghuz Senla.

¹¹ Öz yolungni manga ögetkeysen, i Perwerdigar,
We Séning heqiqitingde yürimen;
Namingha hörmət-eyminishte bolushum üçün, qelbimni pütün qilghaysen..

¹² Ya Rebbim Xuda, pütün qelbim bilen Séni medhiyileymen,
Ebedil'ebed namingni ulughlaymen.

¹³ Chünki manga bolghan méhir-muhebbiting zordur,
Sen tehtisaraning tegliridin jénimni qutquzisen;

¹⁴ I Xuda, tekebburlar manga qarshi kötürüldi,
Esheddiylarning jamaiti jénimni izdimekte,
Ular Séni nezirige almeydu!

¹⁵ Emma Sen, Reb, rehimdil we shepquyetlik Ilahsen,
Asanliqche achchiqlanmaysen,
Méhir-muhebbet hem heqiqet-sadiqliqing téship turidu..

¹⁶ Men terepke burulup, shepquyet körssetkeysen;
Öz qulunggha küchüngni bergeysen,
Dédikingning oghlini qutquzghaysen!

¹⁷ Manga öchmenlarning uni körüp xijil bolushi üçün,
Iltipatingni körsitidighan bir alametni manga körssetkin;
Chünki Sen Perwerdigar, manga yardem qilding,
Manga teselli bérip kelgensen.

87-küy Zionning ulughluqi

87¹ Korahning oghulliri üçün yézilghan küy-naxsha: —
Uning uli bolsa muqeddes taghlardidur..

² Perwerdigar Zionning derwazilirini söyidu,
Yaqupning barliq makan-jayliridinmu ewzel köridü;

³ Séning sheripingge ulugh ishlar éytilmaqta, i Xudaning shehiri!
Sélah.

⁴ «Méni tonup bilgenler arisida Rahab bilen Babilni tilgha alimen;
Mana Filistiye, Tur bilen Éfiopiye;
Mana bu adem shu yerde tughulghan» — deymen..

⁵ Berheq, Zion toghruluq shundaq éytilidu: —
«Bu adem, palanchi-pokunchi uningda tughulghan,
Hemmidin Aliy Bolghuchining Ózi uni mustehkemleydu».

⁶ Xelq-qowmlarni xatiriligini Perwerdigar: —
«Bu kishi bu yerde tughulghan» — dep alahide xatirige yézip qoyidu.
Sélah..

86:11 Zeb. 25:4-5; 27:11; 119:33

86:14 Zeb. 54:3-5

86:15 Mis. 34:6; Chöl. 14:18; Neh. 9:17; Zeb. 103:8; 145:8; Yo. 2:13

87:1 «Uning uli bolsa muqeddes taghlardidur» — «Uning uli» — Xudaning uli, démek.

87:4 «... arisida Rahab bilen Babilni tilgha alimen» — «Rahab» bu yerde Misirni bildüridu (menisi: «tekebbur». «Yesh.» 30:7ni köring). «Méni tonup bilgenler arisida Rahab bilen Babilni tilgha alimen... mana bu adem shu yerde tughulghan» — deymen» — sözlügüchi Xuda Ózi bolsa kérek.

87:6 ««Bu kishi bu yerde tughulghan» — dep alahide xatirige yézip qoyidu» — bu sirliq söz Xudaning Yehudiy bolmighan

⁷ Naxshichilar, ussulchilar shuni teng éytidu: —
«Méning barliq bulaq-menbelirim séningdidur!».

88-küy Tum qaranghuluq

88¹ Korahning oghulliri üçhün yézilghan küy-naxsha: —
Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Maxalat-léanot» ahangida oqulsun dep, Ezra-
liq Héman yazghan «Masqil»: —

I Perwerdigar, nijatliqim bolghan Xuda,
Kéche-kündüz Sanga nale qilip keldim..

² Duayim Séning aldinggha kirip ijabet bolsun;

Nidayimgha qulaq salghaysen;

³ Chünki derdlerdin jénim toyghan,

Hayatim tehtisaragha yéqinlashqan,

⁴ Hanggha chüshüwatqanlar qatarida hésablinimen;

Küch-madari qurughan ademdek bolup qaldim.

⁵ Ölükler arisigha tashlanganmen,

Qirilip qebride yatqanlardek;

Sen ularni yene eslimeysen,

Ular qolungdin üzüp élinip yiraq qilinghan..

⁶ Sen méni hangning eng tégige,

Zulmetlik jaylarga, déngizning chongqur yerlirige chömdürdüng.

⁷ Qehring üstümge éghir yüktek basti,

Barliq dolqunliring bilen méni qiyniding.

⁸ Mendin dost-buraderlirimni yiraqlasturdung;

Ular ni mendin yirgendürdüng;

Men qamalghanmen, héch chiqalmaymen.

⁹ Közlim azab-oqubettin xireleshti;

Her küni Sanga nida qilimen, i Perwerdigar,

Qollirimni Sanga kötürüp keldim.

¹⁰ Ölüklerge möjize körsitersenmu?

Merhumlar ornidin turup Sanga teshekkür éytarmu?

¹¹ Özgermes muhebbiting qebride bayan qilinarmu?

Halaket diyarida sadiqliq-heqiqiting maxtilarmu?

¹² Karametliring zülmette tonularmu?

Heqqaniyliqing «untulush zémini»de bilinermu?

¹³ Biraq men bolsam, Perwerdigar, Sanga peryad kötürimen,

Tang seherde duayim aldinggha kiridu.

(«yat ellik») Özige étiqad qilghuchilarni étiqadi arqiliq «Özümgé tewe adem, Özümning ailemdiki adem» dep hésablap, ulargha iltipat qilip: «Yérusalémda tughulghan» dep hésablaydighanliqini körsitidu.

87:6 Zeb. 22:31; Ibr. 12:22-23

87:7 «Méning barliq bulaq-menbelirim séningdidur!» — «séningda» belkim Zionda dégen menide. Bezi alimlar menisini «Xuda Özide» dep qaraydu.

88:1 «Neghmichilerning bëshigha tapshurulup, «Maxalat-léanot» ahangida oqulsun dep...» — «Maxalat-léanot»ning menisi namelum; bezi alimlar «ajizliqtiki derdler» yaki «xarliqtin chiqqan késel» dep terjime qilidu.

88:5 «Ular qolungdin üzüp élinip yiraq qilinghan» — menisi, belkim: «Xudaning insanlarga daim körsitidighan köyümidin ayrilighan» dégendek.

- ¹⁴ I Perwerdigar, némige jénimni tashliwetting?
Némige jamalingni mendin yoshurdung?
¹⁵ Yashliqimdin tartip men ézilgen, bimardurmen;
Wehshetliringni körüwérip héch halim qalmidi.
¹⁶ Qehring üstümdin ötti;
Wehimiliring méni nabut qildi.
¹⁷ Ular kün boyi tashqin suliridek méni orawaldi,
Tamamen méni chömdürdi.
¹⁸ Jan dostlirimni, aghinilirimni méningdin yiraqlashturdung,
Méning eziz dostum bolsa qarangghuluqtur!.

89-küy

Xudaning Dawut üçün békitken menggülük ehdisi — némishqa meghlubiyet hem mungerzlik bolidu?

- 89** ¹ Ezrahliq Étan yazghan «Masqil»: —
Perwerdigarning özgermes muhebbitini ebediy küyleymen,
Aghzimda dewrdin-dewrgiche heqiqet-sadaqitingni ayan qilimen..
² Chünki men: Özgermes muhebbet menggüge tiklinip mangidu,
Sen heqiqet-sadaqitingni ershielada mustehkemlewatisen — dep bildim;
³ Sen dédingki: —
«Men talliwalghinim bilen ehde tüzgenmen;
Qulum Dawutqa qesem qildim: —
⁴ Séning ewladingni menggü dawam qildurimen,
Textingni ewladtin-ewladqa qurup chiqimen».
Sélah.
⁵ Hem asmanlarmu Séning möjiziliringni tebrikleydu, i Perwerdigar,
Muqeddeslerning jamaitide ular heqiqet-sadaqitingni medhiyileydu;..
⁶ Chünki asmanlarda Perwerdigarning tengdishi barmu?
Qudret Igisining oghulliri arisida Perwerdigargha oxshaydighan kim bar?
⁷ Tengrining heywisi muqeddeslerning mejlisidikilerni qattiq titritidu,
Uning etrapidikilerning hemmisi üçün U qorqunchluqtur.
⁸ I Perwerdigar, samawiy qoshunlarning Serdari bolghan Xuda,
Qudretlik Yah,
Sanga oxshaydighan kim bar?
Etrapingda heqiqet-sadaqiting turuqluqtur.
⁹ Dégizning meghrurluqi üstidin höküm sürisen,
Dolqunliri örkeshligende, sen ularni tinchlandurisen;
¹⁰ Rahabni ölgüdek yanjidsengen,
Küchlük biliking bilen dushmanliringni tiripiren qilip tarqitiwetting..

88:18 «Méning eziz dostum bolsa qarangghuluqtur!» — bashqa birxil terjimisi «Yar-buraderlirim qarangghuluqqa kömilüp qaldi».

89:1 «Ezrahliq Étan yazghan «Masqil»: — ...» — eger bu «Étan» Dawut padishahning dewride yashighan («1Pad.» 4:31-ayettiki «Étan») bolsa, bu küy bésharet bolushi kérek. Undaq bolmisa Dawutning xanidani texttin mehrum bolghandin keyin (Babilda sürgün bolghandin keyin) bashqa bir Étan yazghan.

89:5 «Muqeddeslerning jamaitide ular heqiqet-sadaqitingni medhiyileydu» — «muqeddesler» hem 6-ayettiki «qudret igisining oghulliri» perishtilerni körsetse kérek.

89:5 Zeb. 19:1-2

89:10 «Rahabni ölgüdek yanjidsengen» — «Rahab» hem déngiz ejdihasi (jin-sheytanlarning bir ipadisi) hem Misirning bir leqimi idi. Menisi «meghrur»dur («Yesh.» 30:7ni körüng).

- ¹¹ Asmanlar séningki, yermu Séningkidur,
Jahan hem uninggha tolghan hemmini berpa qilding..
¹² Shimal we jenubni, ularni yaratqansen,
Tabor we Hermon choqqiliri namingni yangritip küyler.
¹³ Qudretlik bilek séningkidur;
Küchlüktur Séning qolung, ong qolung hem kötürüklüktur.
¹⁴ Textingning uli heqqaniyliq hem adalettur,
Muhebbet hem heqiqet-sadaqet daim didaring aldida mangidu..
¹⁵ Tentene sadasini bilgen xelq bextliktur;
Ular Séning jamalingning nurida mangidu, i Perwerdigar!..
¹⁶ Ular namingda kün boyi shad bolar,
Heqqaniyliqingda ular kötürüldi.
¹⁷ Chünki ularning küchining shan-sheripi özüngdursen,
Séning iltipating bilen münggüzimiz kötürüldi..
¹⁸ Chünki Perwerdigar bizning qalqinimiz,
Israildiki Muqeddes Bolghuchi Shahimizdur..

¹⁹ Sen burun Öz mömin bendengge ghayibane alamette körünüp söz qilip shuni dégenidingsen: —
«Men bir ezimet üstige yardimimni qondurdum,
El arisidin men talliwalghan birsini kötürdüm;..
²⁰ Qulum Dawutni taptim,
Muqeddes méyim bilen Men uni mesih qilip tiklidim..
²¹ Qolum uninggha yar bolushqa békitilgen,
Bilikim uni küchlendüridu.
²² Düşmen uningdin héch alwan-séliq almaydu,
Peskesht adem uni qistimaydu;..
²³ Belki Men reqiblrini uning aldida yanjiymen,
Uni öch körgenlerni yer bilen yeksan qilimen;
²⁴ Öz heqiqet-sadaqitim hem méhir-muhebbitim uninggha yar bolar,
Hem Méning namim bilen uning münggüzi kötürüldi.
²⁵ Men uning qolini déngiz üstide,
Ong qolini deryalar üstide qoyimen.
²⁶ U Méni chaqirip deyduki: —
«Sen méning Atam, méning Tengrim,
Nijatliqim bolghan qoram téshimdursen!»..
²⁷ Men yene uni Méning tunji oghlum dep,
Dunya padishahliridin eng yuqurisi qilimen..

89:11 Zeb. 24:1, 2

89:14 Zeb. 85:13; 97:2

89:15 «Tentene sadasi» — yaki «Ghalibiyetning warqirishi», yaki «Héytliq tenteniler».

89:17 «Séning iltipating bilen münggüzimiz kötürüldi» — «münggüz» melum elning yaki ademning shan-sheripini, küch-qudrisini bildüridu.

89:18 «Chünki Perwerdigar bizning qalqinimiz, Israildiki Muqeddes Bolghuchi Shahimizdur» — bashqa birxil terjimisi: «Chünki qalqinimiz Perwerdigardin, Shahimiz Israildiki Muqeddes Bolghuchidindur».

89:19 «Sen burun Öz mömin bendengge ghayibane alamette körünüp söz qilip shuni dégenidingsen...» — bu toghruluq «2Sam.» 7:8-17ni körüng.

89:20 1Sam. 16:1,13

89:22 2Sam. 7:10

89:26 2Sam. 7:14; lbr. 1:4, 5

89:27 Zeb. 2:7; 72:11; Kol. 1:15-18

²⁸ Méning muhebbitimni uning üçhün ebediy qaldurimen,
Méning ehdem uning bilen mehkem turidu;

²⁹ Men uning neslini ebediyleshtürimen,
Uning textini asmanning künliridek dawam qildurimen.

³⁰ Mubada oghulliri Tewrat-qanunumdin chiqip,
Hökümlirim boyiche yürmise,„

³¹ Belgilimilirimni buzsa,
Emrlirimge itaet qilmisa,

³² — U waqitta itaetsizlikini tayaq bilen,
Gunahini yara-jarahet bilen jazalaymen.

³³ Lékin muhebbitimni uningdin üzüp qoymaymen,
Heqiqet-sadaqitimga xiyamet qilmaymen;

³⁴ Men tüzgen ehdemni esla buzmaymen,
Lewlirimdin chiqqanlirini héch özgertmeymen.

³⁵ Men bir qétim pak-muqeddeslikimga qesem ichtim —
Dawutqa qeti yalghan sözlimeymen: —

³⁶ «Uning ewladi ebediy dawamlishar;
Uning texti köz aldimdiki quyash kebi turar;„

³⁷ U ay kebi menggülük mustehkemliner,
Asmandiki turghun guwahchidek mezmur turar».
Sélah..

³⁸ Biraq Sen bularni chetke qéqip, ténip ketting;
Sen mesih qilghan padishahqa qattiq ghezeplending..

³⁹ Qulung bilen tüzgen ehdidin waz kechting,
Uning tajini yerge tashlap dagh tegküzdung.

⁴⁰ Uning barliq tam-pasillirini yiqitip,
Qel'elirini xarabilikke aylandurdung..

⁴¹ Yoldin ötüwatqanlarning hemmisi uni bulimaqta,
U barliq qoshniliri aldida reswa boldi..

⁴² Uni ezgenlarning ong qolini yuqiri kötürdüng,
Pütkül düşmenlirini xushal qilding.

⁴³ Berheq, Sen uning qilichining bisini qayriwetting,
Jengde uni tik turghuzmiding.

⁴⁴ Uning julaliqini yoqitip,
Uning textini yerge örüwettingsen..

⁴⁵ Yashliq künlirini Sen qisqartting,
Uni xijaletke chömdürdüng.
Sélah.

⁴⁶ Qachanghiche, i Perwerdigar?
Özüngni ebediy yoshuriwéremsen?

89:30 2Sam. 7:14

89:35 Ibr. 6:13,17,18

89:36 Mat. 27:45

89:37 «U ay kebi menggülük mustehkemliner, asmandiki turghun guwahchidek mezmur turar» — «asmandiki turghun guwahchi» yene ayni körsitishimu mumkin.

89:38 Zeb. 22:1; Mat. 27:46; Yesh. 53:3-6, 10

89:40 Zeb. 80:12-13

89:41 Zeb. 80:12-13

89:44 Yesh. 53:7-8

Qehring ot kebi menggü yanarmu?

⁴⁷ Manga nisbeten, ömürning qis ikenlikini este tutqin!
Némishqimu barliq insan balilirini bihudilikke yaratqansen?

⁴⁸ Qéni, qaysi adem yashap ölümni körmeydiken?
U jénini tehtisaraning changgilidin qutquzalamdiken?
Sélah..

⁴⁹ Sen heqiqet-sadaqitingde Dawutqa qesem ichken,
Awwalqi méhir-muhebbetler qeyerde qaldi, ya Rebbim?.

⁵⁰ Qulliring uchrawatqan mesxirilerni yad etkeysen, i Reb —
Men ichimde pütkül küchlük ellerning mazaqlirini kötürüp yürimen —

⁵¹ Düşmenliringning Özüng mesih qilghanning qedemlirini qanchilik mesxiriliginini,
I Perwerdigar, yad etkeysen!

⁵² Perwerdigargha menggüge teshekkür-medhiye qayturulsun!
Amin! Amin!

Tötinchi bölüm
90-küy
Hayatni qedirleydighan danaliq

90¹ Xudaning adimi bolghan Musaning duasi: —
Ya Rebbim,

Sen barliq dewrde bizge makan bolup kéliwatisen;

² Taghlar wujudqa kelmestin burun,
Sen yer we alemni shekillendürmestin burun,
Ezeldin ebedgiche Tengridursen.

³ Sen insanni tupraqqa aylandurup: —
«Hey, insan baliliri, qaytinglar!» — deysen.

⁴ Mana, Séning neziringde ming yil —
Ötüp ketken tünügünki bir kün,
Tündiki bir jésektur, xalas.

⁵ Sen ademlerni su tashqinidek élip kétisen,
Ular ötüp ketken bir uyqudek,
Tang seherde ünüp chiqqan ot-chöpke oxshaydu —

⁶ Etigende ular kökirip ünidu,
Kéchisi bolsa késilip, soliship kéter.

⁷ Chünki biz ghezipping bilen yoqaymiz,
Qehring bilen dekke-dükkide qalimiz.

⁸ Sen qebihliklirimizni köz aldinggha,
Yoshurun qilmishlirimizni jamalingning nuri aldigha qoydung.

⁹ Barliq künlirimiz derghezipping astida ötüp kétidu,
Yillirimizni bir uh tartish bilenla tügitimiz.

¹⁰ Ömrimizning yilliri yetmish yil,
Maghdurimiz bar bolsa seksen yil;
Biraq ularning pexri japa we bihudiliktur;
Hayat tézlik bilen üzer,

89:48 Zeb. 49:6-12, 15

89:49 2Sam. 7:15

Mana, biz uchup kettuq.

¹¹ Sanga bolghan hörmət-eyminishning az-köplükige qarap hésablinidighan, Achchiqingning shidditini kim bilsun?

¹² Shunga könglimizni danaliqqa qoyushimiz üçün, Künlirimizni sanashni bizge ögetkeysen!

¹³ Yénimizgha qaytqaysen, i Perwerdigar, Séni qachanghiche...?! Qulliringgha rehim qilghaysen!

¹⁴ Bizni etigende özgermes muhebbiting bilen qandurghaysen; Undaqta barlıq künlirimizde küylerni yangritip shadlinimiz.

¹⁵ Sen bizni japagha chömgen künlerge asasen, Külpetni körgen yillirimizgha asasen yene xursen qilghin!

¹⁶ Ulugh ishliring qulliringgha körüngey, Shanu-shewkiting ularning oghullirighimu ashkara bolghay!

¹⁷ Perwerdigar Xudayimizning shérin merhemiti üstimizde bolghay, Qolimizning ishlirini üstimizge beriketlik qilghaysen, Berheq, qolimizning ishlirini beriketlik qilghaysen!

91-küy

Xudaning herxil yamanliqtin, jin-sheytanlardin qoghdishi

91 ¹ Eng Aliy Bolghuchining mexpiy jayida turghuchi, Hemmige qadiringnı sayiside aramxuda yashaydu.

² Men Perwerdigarnı: —

«Méning bashpanahim, Méning qorghinim;
Méning Xudayim, Uninggha tayinimen» — deymen.

³ Berheq, U qiltaqchining toziqidin séni qutulduridu,
Shum waba-qazadin hem xalas étidu..

⁴ U peyliri bilen séni yapidu;
Qanatlırı astida panah tapisen;
Uning heqiqiti sanga qalqan hem istihkamdur..

⁵ Sen ne kéchidiki wehimidin,
Ne kündüzi uchuwatqan oqtin,.

⁶ Ne qarangghuluqta kezgüchi wabadin,
Ne chüsh waqtida weyranchiliq qilghuchi halakettin qorqmaysen.

⁷ Séning yéningda mingi yiqilip,
Ong yéqingda on mingi ghulap chüshsimu,
Lékin bala-qaza sanga yéqinlashmaydu.

⁸ Sen peqet közliring bilen béqip,
Pasiqlargha bérilgen jazani körisen.

⁹ Perwerdigarnı panahim dep bilgining üçün,
Hemmidin Aliy Bolghuchini makan qilghining üçün,

¹⁰ Béshinggha héch palaket chüshmeydu,
Héch waba chédiringgha yéqinlashmaydu.

¹¹ U Öz perishtilirige séning heqqingde emr qilidu,

91:3 Zeb. 124:7

91:4 Zeb. 57:1

91:5 Ayup 5:19,20; Pend. 3:25; Küy. 3:8

Shuning bilan ular pütkül yollirinda séni saqlaydu..

¹² Ayighing tashqa urulup ketmesliki üçhün,
Ular séni qollirida kötürüp yürüdu..

¹³ Shir we kobra yilan üstidin bésip ötisen,
Arslan we ejdihani dessep-cheyleysen..

¹⁴ «U Manga muhebbitini baghlighanliqi üçhün,
Men uni qutuldurimen;

U namimni ten alghini üçhün yuqirida saqlaymen.

¹⁵ U Manga nida qilidu, Men uninggha jawab bérimen;
Éghir kün uni basqanda uning bilen bille bolimen;
Men uni xalas qilip, izzet-hörmetke sazawer qilimen.

¹⁶ Uzaq ömür bilen uni qandurimen,
Hem nijatliqimni uninggha körsitimen».

92-küy Medhiye

92 ¹ Shabat küni üçhün bir küy-naxsha: —

Perwerdigargha teshekkür éytish,
Namingni küylesh eladur, i Hemmidin Aliy Bolghuchil!

² Özgermes muhebbitingni seherde,
Kéchilerde bolsa, heqiqet-sadaqitingni jakarlash,

³ On tarliq saz we rawabni chélip,
Chiltar bilen mungluq ahangda chélish eladur!

⁴ Chünki Sen Perwerdigar, Öz qilghining arqiliq méni xursen qilding,
Qolliringning qilghanliri bilen men rohlinip naxsha éytimen.

⁵ Perwerdigar, qilghan ishliring némidégen ulughdur!
Oyliring nahayiti chongqurdur!

⁶ Bighem kishi buni bilmes,
Hamaqet buni chüshenmes..

⁷ Reziller ot-chöptek aynighanda,
Qebihlik qilghuchilarning hemmisi güllengende,
Menggü halak bolup kétidighanlar shulardur!.

⁸ Lékin Sen, i Perwerdigar, ebedil'ebed üstün turisen.

⁹ Chünki mana düşmenliring, i Perwerdigar,
Mana düşmenliring yoqilidu;

Barliq qebihlik qilghuchilar tiripiren qiliwétilidu!

¹⁰ Münggüzümni yawayi buqiningkidek kötürisen;
Béshim yéngi may sürkep, mesih qilinidu.

¹¹ Méni qest qilghanlarning meghlubiyitini öz közum köridu;

91:11 Zeb. 34:7; Mat. 4:6; Luqa 4:10

91:12 Luqa 4:11

91:13 Ayup 5:22,23

92:1 «Shabat küni üçhün bir küy-naxsha...» — «shabat küni» — shenbe küni, yeni Xuda Yehudiy xelqige békitken aram élish küni.

92:6 Zeb. 94:8; Pend. 12:1

92:7 «Menggü halak bolup kétidighanlar shulardur!» — yaki «Bu ularning halak bolushi üçhün bolidu!».

Manga qarshilishishqa qozghalghan rezillik qilghuchilarning ten bergenlikinimu quliqim an-
glaydu.

¹² Heqqaniy adem xorma derixi kebi güllep-yashnaydu;

U Liwandiki kédr derixidek ösidu.

¹³ Perwerdigarning öyige tikilgenler,

Xudayimizning hoylilirida güllinidu;

¹⁴ Ular qérighandimu yene méwe béridu,

Suluq hem yéshil ular;

¹⁵ Shuning bilen ular Perwerdigar durustur, dep ispatlaydu;

U méning qoram téshimdur,

Uningda héch naheqlik yoqtur!

93-küy

Perwerdigar qudretlik hökümrandur

93 ¹ Perwerdigar höküm süridu!
U heywetni kiyim qilip kiygen;

Perwerdigar kiyingen,

U bélini qudret bilen baghlighan;

Berheq, shunga dunya mezmüt qilinghan,

U tewrenmes esla.

² Séning texting qedimdila berpa qilinghan;

Sen ezeldin bar bolghuchisen!

³ Kelkün-tashqinlar öz sadasini kötürdi, i Perwerdigar,

Kelkün-tashqinlar öz sadasini kötürdi!

Kelkün-tashqinlar urghuchi dolqunlirini yuqiri kötürdi!

⁴ Köp sularning shawqunliridin,

Déngiz-okyandiki qudretlik dolqunlardin,

Üstün turghan Perwerdigar qudretliktur!

⁵ Séning agah-guwahliqliring némidégen ishenchliktur!

Künler yoq bolghuche, i Perwerdigar,

Öyüngge pak-muqeddeslik ebedil'ebed rawadur.

94-küy

Intiqam alghuchi Xuda adil sotlisun!

94 ¹ I itiqamlar alghuchi Tengri, Perwerdigar!
I intiqamlar alghuchi Tengri, parlighaysen!

² Kötürülgin, Özüngni kötürgin, i jahanni Soraq Qilghuchi,

Meghrurlargha jzasini bergin!

³ Qachanghiche reziller, i Perwerdigar,

Qachanghiche reziller tentene qilip yüriwéridu?

⁴ Qachanghiche hakawurlarche sözlep walaqshiydu,

Qebihlik qilghuchilarning hemmisi yoghan gep qilip yüridu?

⁵ Ular xelqingni ézidu, i Perwerdigar,

Séning mirasinggha jebir-japa salmaqta.

92:12 Hak. 9:15; Hosh. 14:6

93:4 «Déngiz-okyandiki qudretlik dolqunlar» — «dolqunlar» ibraniiy tilida «chéqiwetküchiler».

⁶ Tul ayal we ghérip-musapirlarni qirip,
Yétim-yésirlarni öltürüp: —

⁷ «Yah körmeydu»,
«Yaqupning Xudasi köngül bölmeydu», — deydu..

⁸ Siler köngül qoyunglar, i elning hamaqetliri!
Exmeqler, qachan dana bolisiler?.

⁹ Qulaqni tikligüchining Ōzi anglimamdu?
Közni Yasighuchining Ōzi körmemdu?.

¹⁰ Ellerni terbiyiligüchi,
Insangha eqil-bilim ogetküchining Ōzi ademni eyiblimemdu?

¹¹ Perwerdigar insanning oy-xiyallirining tutami yoqluqini bilidu..

¹² Sen terbiyilgen adem bextliktur, i Yah,
Yeni Sen Tewrat-qanunungdin eqil oğitidighan kishi bextliktur!

¹³ Shundaq qilip, taki pasiqlar üçün orek kolanghuche —
Sen uni yaman künlerdin xatirjem saqlaysen.

¹⁴ Chünki Perwerdigar Öz xelqini terk etmeydu,
Yaki Öz mirasidin waz kechmeydu..

¹⁵ Chünki höküm-perman hoquqi haman adaletke qaytidu,
Barliq dili duruslar bolsa, uning keynidin mangidu..

¹⁶ Men üçün yamanlar bilen qarshilishishqa kim ornidin turidu?
Men üçün qebihlik qilghuchilar bilen qarshilishishqa kim meydangha chiqidu?

¹⁷ Eger Perwerdigar manga yademde bolmighan bolsa,
Jénim baldur chiqip süküt diyarida yatar idi..

¹⁸ Ayighim putlishay déginide,
Özgermes muhebbiting, i Perwerdigar, méni yölidi.

¹⁹ Ichimdiki köpligen ghem-endishiler arisida,
Séning teselliliring jénimni söyündürdi.

²⁰ Insapsizliqni qanungha aylanduridighan,
Ach köz olturghan bir text,
Sen bilen alaqqide bolamdu?

²¹ Ular heqqaniylarning jénigha hujum qilishqa yighilidu,
Bigunah qanni tökidighan hökümlerni chiqarmaqta.

²² Biraq Perwerdigar méning égiz qorghinim bolidu;
He, méning Xudayim panah Qoram Téshimdur.

²³ U ularning qebihlikini öz béshigha salidu,
Ularining öz yawuzluqliri bilen ularni üzüp tashlaydu,
Berheq, Perwerdigar Xudayimiz ularni üzüp tashlar.

94:7 Zeb. 10:11,13; 59:7

94:8 Zeb. 92:6; Pend. 12:1

94:9 Mis. 4:11

94:11 1Kor. 3:20

94:14 1Sam. 12:22; Rim. 11:1, 2

94:15 «Chünki höküm-perman hoquqi haman adaletke qaytidu, barliq dili duruslar bolsa, uning keynidin mangidu» — démek, adil padishah-emirler yene hoquq tutidu, yaki hazir hoquq tutuwatqan padishah towa qilidu; andin durus ademler ularni qollaydu.

94:17 «süküt diyari» — ölümni körsitidu.

95-küy Heqiqiy ibadet qilish üçhün anglash kérek

- 95**¹ Kélinglar, Perwerdigarni yangritip küyleyli,
Nijatliqimiz bolghan Qoram Téshimizgha tentene qilayli!
- ² Teshekkürler bilen uning aldigha kéleyli,
Uninggha küyler bilen tentene qilayli!
- ³ Chünki Perwerdigar — büyük bir ilahtur,
Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padishahtur..
- ⁴ Yerning tegliri Uning qolididur,
Taghlarning choqqilirimu Uningkidur.
- ⁵ Déngiz Uningki, U uni yaratqan;
Quruqluqni Uning qolliri shekillendürdi.
- ⁶ Kélinglar, Uninggha bash urup sejde qilayli,
Perwerdigar Yaratquchimiz aldida tiz pükeyli!
- ⁷ Chünki U bizning Xudayimizdur,
Biz bolsaq Uning yayliqidiki xelq,
Uning qoli baqidighan qoylarmiz.
Bügün, eger Uning awazini anglisanglar,.
- ⁸ Eyni chaghlarda Meribahda bolghandek, chöl-bayawandiki Massahda bolghan kündeK,
Yürikinglarni jahil qilmanglar!..
- ⁹ Mana shu yerde ata-bowiliringlar Méni sinidi, ispatlidi hem qilghininmi kördi..
- ¹⁰ Men qiriq yil shu dewrdin bizar bolup: —
«Bular könglide adashqan bir xelqtur,
Méning yollirimni héch bilip yetmigen» — dédim..
- ¹¹ Shunga Men ghezeplinip qesem ichip: —
«Ular hergiz Méning aramgahimgha kirmeydu» — dédim..

96-küy Alem Igisi kélidu!

- 96**¹ Perwerdigargha atap yéngi naxsha éytinglar!
Pütkül yer yüzi, Perwerdigarni küylenglar!.
- ² Perwerdigargha naxsha éytinglar, namigha teshekkür-medhiye qayturunglar,
Nijatliqini her küni élan qilinglar!
- ³ Uning shan-shöhritini eller arisida,

95:3 «... Perwerdigar — büyük bir ilahtur, pütkül ilahlar üstidiki büyük bir padishahtur» — bu ayettiki «ilahlar»: (1) taipilar choqunidighan butlarni (emeliyette ularning keynide turghan jin-sheytanlarni — «Zeb.» 96:4-5, «1Kor.» 8:4-6 we 10:19-21ni körüng) yaki (2) Xudaning sözige mes'ul bolghan Israil hakimlirini körsitishi mumkin.

95:7 Zeb. 100:3; Ibr. 3:7

95:8 «Eyni chaghlarda Meribahda bolghandek, chöl-bayawandiki Massahda bolghan kündeK, yürikinglarni jahil qilmanglar!» — «Meribah» we «Massah» dégen jaylarda Israillar Xudadin yüz örüp, Musa peyghemberge qarshi isyan-asiylik kötürgen. Bu weqeler «Mis.» 17-bab, «Chöl.» 20-babta xatirilengen.

95:8 Mis. 17:7; Chöl. 20:1,3,13; Qan. 6:16

95:9 Ibr. 3:9

95:10 Ibr. 3:17

95:11 «Ular hergiz Méning aramgahimgha kirmeydu» — «Méning aramgahim» (1) Xuda Israillargha wede bergen Qanaan (Pelestin) zéminini körsitidu. Misirdin chiqip chöl-bayawanda qiriq yil sersan bolup yürigen shu dewrde Israillar itaetsizlik qilip u zémingha kirmigen. (2) «Aramgah» peqet zéminnila emes, belki yene Xudaning panahi, yétekchiligi hem shepqiti astida yashashni öz ichige alidu (Injil, «Ibraniylargha», 4-babnimu körüng).

96:1 1Tar. 16:23-33

Uning möjizilirini barliq xelqler arisida jakarlanglar!

⁴ Chünki Perwerdigar ulugh, zor medhiyelerge layiqtur!

U barliq ilahlardin üstün, Uningdin qorqush kérektur;

⁵ Chünki barliq xelqlarning ilahliri — Butlar xalas,

Biraq Perwerdigar asman-pelekni yaratqandur..

⁶ Shanu-shewket we heywet Uning aldida,

Muqeddes jayida qudret we güzellik körünidu.

⁷ Perwerdigargha teelluqini bergeysiler, i el-qebililer,

Perwerdigargha shan-shöhret we qudretni bergeysiler!.

⁸ Perwerdigargha Öz namigha layiq shan-shöhretni bergeysiler;

Sowgha-salam élip hoylilirigha kiringlar!

⁹ Perwerdigargha pak-muqeddeslikning güzellikide sejde qilinglar;

Pütkül yer-yüzi, Uning aldida titrenglar!..

¹⁰ Eller arisida élan qilinglar: —

«Perwerdigar höküm süridu!

Shunga mana, dunya mezmüt qilinghan, u tewrenmes esla.

U adilliq bilen xelqler üstide höküm chiqiridu.

¹¹ Asmanlar shadlansun, yer-jahan xush bolsun,

Déngiz-okyan we uninggha tolghan hemme chuqan sélip jush ursun!

^{12 13} Dalalar hem ulardiki hemme yayrisun!

U chaghda ormandiki pütkül derexler Perwerdigar aldida yangritip naxsha éytidu;

Chünki mana, U kélidu!

U jahanni soraq qilishqa kélidu;

U alemni adilliq bilen,

Xelqlerni Öz heqiqet-sadaqitide soraq qilidu..

97-küy

Perwerdigarning selteniti kélidu!

97¹ Perwerdigar höküm süridu!

Yer-zémin xush bolsun,

Köpligen arallar shadlansun!.

² Bulutlar we qarangghuluq Uning etrapididur,

Heqqaniyet we adalet textining ulidur;

³ Uning aldida ot yalquni yüridu,

Etraptiki dushmanlirini köydürüp tashlaydu;

⁴ Uning chaqmaqliri jahanni yorutti,

Yer buni körüp titrep ketti;

⁵ Perwerdigarning aldida,

Pütkül zéminning igisining aldida,

96:4 «Uningdin qorqush kérektur» — yaki «U dehshetlik-qorqunchluqtur».

96:5 «...barliq xelqlarning ilahliri — butlar xalas» — «butlar» ibraniy tilida «erzimesler».

96:7 «Perwerdigargha shan-shöhret we qudretni bergeysiler!» — mushu sözler belkim shuni bildüriduki, Xudagha Özige layiq shan-sherep keltürsek, bu qilghinimiz uninggha biz arqiliq Öz küch-qudrisini téximu körsitish imkaniyitini yaritidu.

96:9 «... pak-muqeddeslikning güzellikide sejde qilinglar» — yaki «... pak-muqeddes éginlerni kiyip sejde qilinglar».

96:9 Zeb. 29:2

96:12 13 Zeb. 98:7-8; Weh. 19:11

97:1 Zeb. 93:1; 96:10

97:4 Zeb. 77:16-18; Weh. 4:5

Taghlar momdek érip kétidu.

⁶ Asmanlar Uning heqqaniyatini jakarlaydu,
Barliq xelqler Uning shan-sheripini köridu..

⁷ Oyma heykellerge choqunghanlar,
Butlar bilen maxtinip yürgüchilerning hemmisi uyatta qalidu.
Barliq ilahlar, Uninggha sejde qilinglar!.

⁸ Séning hökümliring sewebidin, i Perwerdigar,
Zion anglap shadlandi,
Yehuda qizliri xush boldi.

⁹ Chünki Sen Perwerdigar pütkül yer yüzi üstidiki eng aliysidursen;
Sen barliq ilahlardin neqeder yuqiridursen!

¹⁰ Perwerdigarni söygenler, yamanliqtin nepretlininglar!
U mömin bendilirining jénidin xewer alidu,
Rezillerning changgilidin xalas qilidu..

¹¹ Heqqaniylar üçün nur,
Dili duruslar üçün shadliq térilghandur;

¹² Perwerdigardin shadlininglar, i heqqaniylar,
Uning pak-muqeddeslikini yad étip teshekkür éytinglar!

98-küy

Perwerdigar pütkül dunyagha hökümraniq qilishqa kélidu!

98¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigargha atap yéngi naxsha éytinglar;
Chünki U karamet möjizilerni yaratti;
Uning ong qoli hem muqeddes biliki
Özige zeper-nijat keltürdi.

² Perwerdigar Öz nijatliqini ayan qildi;
Heqqaniyatini ellerning köz aldida ashkara körsetti.

³ U Israil jemetige bolghan méhir-muhebbitini hem heqiqet-sadaqitini ésige aldi,
Zéminning chet-yaqilirimu Xudayimizning nijatliqini kördi.

⁴ Perwerdigargha awazinglarni kötürünglar, pütkül yer yüzi;
Tentene qilip awazinglarni kötürünglar, naxsha éytinglar!

⁵ Perwerdigargha chiltar chélip naxsha éytinglar,
Chiltar bilen, küyning sadasi bilen!

⁶ Kanay hem sunay awazliri bilen,
Padishah bolghan Perwerdigar aldida tentene qilinglar;

⁷ Déngiz-okyan hem uninggha tolghan hemme jush urup,
Jahan hem uningda yashawatqanlar shawqunlisun!

⁸ Kelkün-tashqinlar chawak chalsun;
Perwerdigar aldida taghlar qoshulup tentene qilip naxsha éytsun;

⁹ Chünki mana, U yerni soraq qilishqa kélidu;

97:6 Zeb. 19:1; 50:6

97:7 «Oyma heykellerge choqunghanlar, butlar bilen maxtinip yürgüchiler...» — «butlar» ibraniy tilida «erzimesler». «barliq ilahlar, uninggha sejde qilinglar!» — «ilahlar» bu yerde, shundaqla 86-, 95-, 96- we 97-küyde körsitilgendek, perishtilerni, yaki bolmisa butlarning keynidiki jin-sheytanlarni körsitidu. 94:3 we izahatini köring.

97:10 Am. 5:15; Rim. 12:9

U alemni adilliq bilen,
Xelqlerni Öz heqiqet-sadaqitide soraq qilidu.

99-küy Muqeddes Xudagha medhiye

99¹ Perwerdigar höküm süridu!
Xelqler titrisun!

U kérublar otturisida olturidu;
Yer-jahan zilzilige kelsun!

² Perwerdigar Zionda büyüktur,
U barliq xelqler üstide turidighan aliydur.

³ Ular ulugh we sürlük namingni medhiyileydu;
U pak-muqeddestur!

⁴ Padishahning qudriti adaletke béghishlanghandur;
Özüng durusluqni mehkem ornatqansen;
Sen Yaqup arisida adalet we heqqaniyet yürüzgen.

⁵ Perwerdigar Xudayimizni ulughlanglar!
Textiperi aldida égilip sejde qilinglar —
U muqeddestur!

⁶ Uning kahninliri arisida Musa we Harun bar idi,
Namini chaqirghanlar ichide Samuilmu hazir idi;
Ular Perwerdigargha iltija qilip, chaqirdi,
U ulargha jawab berdi.

⁷ Xuda bulut tüwrükide ulargha sözlidi;
Ular U tapshurghan agah-guwahliqlargha hem nizam-belgilimige emel qilishatti.

⁸ I Perwerdigar Xudayimiz, Sen ulargha jawab berding;
Yaman qilmishlirigha yarisha jaza bergen bolsangmu,
Sen ularni kechürgüchi Ilah iding.

⁹ Perwerdigar Xudayimizni ulughlanglar!
Uning muqeddes téghida égilip sejde qilinglar!
Chünki Perwerdigar Xudayimiz muqeddestur!

100-küy Pütkül yer yüzi Perwerdigargha medhiye yangritinglar!

100¹ Teshekkür éytish üçün yézilghan küy: —

I pütkül yer-jahan, Perwerdigargha awazinglarni kötürüinglar!

² Xushalliq bilen Perwerdigarning xizmitide bolunglar,
Huzurigha tentene-naxshilar bilen yéqinlishinglar!

³ Bilip qoyunglarki, Perwerdigar heq Xudadur;
Bizni yaratqan Uning Özidur, biz emes!
Biz uning xelqidurmiz,
Öz yayliqida baqqan qoyliridurmiz...

100:3 «Bizni yaratqan Uning Özidur, biz emes!» — yene birxil terjimisi: «U bizni yaratqan, biz Uningkidurmiz».
100:3 Zeb. 95:6-7; Ez. 34:30, 31

⁴ Derwazilirigha teshekkür éytishlar bilen,
Hoylilirigha medhiyeler bilen kiringlar;
Uni medhiyilep, namigha teshekkür-medhiye qayturunglar!
⁵ Chünki Perwerdigar méhribandur;
Uning méhir-muhebbiti ebedil'ebedgiche,
Uning heqiqet-sadaqiti ewladtin-ewladqichidur!

101-küy
Adil padishah bolushqa bel baghlash

101¹ Dawut yazghan küy: —

Men özgermes muhebbet hem adalet toghruluq naxsha éytimen,
Séni, i Perwerdigar, naxshilar bilen küyleymen.

² Men mukemmel yolda éhtiyat bilen ish körimen;
Sen qachanmu yénimgha kélisen!?
Öz öy-ordamda sap köngül bilen yürimen.

³ Héch pasiq nersini köz aldimga keltürmeymen,
Yoldin chetnigenlarning qilmishlirigha nepretlinimen;
Bundaqlar manga héch yépushmas esla.

⁴ Egri köngül méningdin yiraq kétidu,
Héch rezillikni tonughum yoqtur.

⁵ Kimki öz yéqinining keynidin töhmet qilghan bolsa,
Men uni yoqitimen;
Neziri üstün, dili tekebbur ademni men sighdurmaymen;

⁶ Közlim zémindiki möminlerdidur,
Ular ordamda men bilen bille tursun!
Kim mukemmel yolda mangsa, u méning xizmitimde bolidu.

⁷ Aldamchiliq yürüzgenlarning öy-ordamda orni bolmaydu,
Yalghan sözligenler köz aldimda turmaydu.

⁸ Perwerdigarning shehiridin yamanliq qilghuchilarni üzüp tashlash üçün,
Her seherde zémindiki barliq rezil adamlarni yoqitimen..

102-küy

102¹ — Ézilgenning duasi: U halidin ketkende, dad-peryadini Perwerdigar aldigha tökkende:

Duayimni anglighaysen, i Perwerdigar;
Peryadim aldinggha yétip kirsun!

² Yüzüngni mendin qachurmighaysen;
Qisilghan künümde manga qulaq salghaysen;
Men nida qilghan künde, manga téz jawab bergin!

101:8 «Her seherde zémindiki barliq rezil adamlarni yoqitimen» — démek, Dawut her etigende xelqning dewalirini sorap sot achatti. Bu ish mukemmel bolmighan bolsimu, kelgüsida Dawutning ewladi Qutquzghuchi-Mesihning bundaq ishni mukemmel qilidighanliqigha ishinimiz. Dawutning shundaq adil soraq qilishi Mesihning kelgüsidiiki soraq qilishigha bésharet bolidu.

- ³ Mana, künlirim is-tütek tek tügap kétidu,
Ustixanlirim otun-choghlargha oxshash köydi!.
- ⁴ Yürikim zexme yep chöpler xazan bolghandek qurup ketti,
Hetta nénimni yéyishni untudum.
- ⁵ Men ahu-zar tartqanliqimdin,
Etlirim süngelirimge chapliship qaldi.
- ⁶ Chöl-bayawandiki saqiyqushtek,
Weyranchiliqta qonup yürgen huwqushqa oxshaymen.
- ⁷ Uxlimay segek turup közettimen;
Ögzide yalghuz qalghan qushqach kebimen.
- ⁸ Düşmenlirim kün boyi méni mesxire qilmaqta,
Méni haqaretligenler ismimni lenet ornida ishletmekte.
- ⁹⁻¹⁰ Qehring hem achchiqing tüpeylidin,
Külni nan dep yewatimen,
Ichimlikimni köz yéshim bilen arilashturimen;
Chünki Sen méni kötürüp, andin yerge urdung.
- ¹¹ Künlirim quyash uzartqan kölenggidek yoqulay dep qaldi,
Özüm bolsam chöpler xazan bolghandek qurup kettim..
- ¹² Lékin Sen, Perwerdigar, ebediy turisen,
Séning nam-shöhriting dewrdin-dewrgichidur.
- ¹³ Sen ornungdin turisen,
Ziongha rehim qilisen;
Chünki uninggha shepset körsitish waqti keldi,
He, waqit-saiti yétip keldi!
- ¹⁴ Chünki qulliring uning tashliridin xursenlik tapidu,
Hem tupriqighimu ichini aghritidu;
- ¹⁵ Eller Perwerdigarning namidin,
Yer yüzidiki shahlar shan-sheripingdin eyminidu.
- ¹⁶ Mana, Perwerdigar Zionni qaytidin qurghanda,
U Öz shan-sheripide körünidu!
- ¹⁷ U ghérib-miskinning duasigha étibar béridu;
Ularning duasini hergiz kemsitmeydu.
- ¹⁸ Bular kelgüsi bir ewlad üçün xatirilinidu;
Shuning bilen kelgüside yaritilidighan bir xelq Yahni medhiyeleydu;
- ¹⁹⁻²⁰ Chünki U esirlerning ah-zarlirini anglay dep,
Ölümge buyrulghanlarni azad qilay dep,
Égizdiki muqeddes jayidin éngiship nezer saldi,
Ershlerdin Perwerdigar yerge qaridi;
- ²¹⁻²² Shundaq qilip, ular Perwerdigarning xizmitide bolayli dégende,
Yeni el-memliketler jem yigilghan waqtida —
Perwerdigarning nami Zionda,
Uning sherepliri Yérusalémde jakarlinidu!

102:3 Zeb. 37:20

102:11 «Künlirim quyash uzartqan kölenggidek yoqulay dep qaldi» — «quyash uzartqan kölenggidek» — quyash patqanda, kölenggiler uzirap, andin tuyuqsiz ghayip bolidu.

102:18 «Bular kelgüsi bir ewlad üçün xatirilinidu; shuning bilen kelgüside yaritilidighan bir xelq Yahni medhiyeleydu» — «Zeb.» 22:30-31ni, «Yesh.» 53:10ni körtüng.

- ²³ Biraq U méni yolda maghdursizlandurup,
Künlirimni qisqartti.
- ²⁴ Men: «Tengrim, ömrümning yérimida méni élip ketme!» — dédim.
— «Séning yilliring dewrdin dewrgichidur,»
- ²⁵ Sen yerni elmisaqtinla berpa qilghansen,
Asmanlarni hem qolliring yasighandur;
- ²⁶ Ular yoq bolup kétidu,
Biraq Sen dawamliq turiwérisen;
Ularining hemmisi kiyimdek konirap kétidu;
Ularni kona ton kebi almashtursang,
Shunda ular kiyim-kéчек yenggüshlengendeك yenggüshlinidu.
- ²⁷ Biraq Sen özgermigüchidursen,
Yilliringning tamami yoqtur.
- ²⁸ Qulliringning balilirimu turiwéridu,
Ularining ewladi huzuringda mezmüt yashaydu!».

103-küy
«Xudaning méhribanliqigha teshekkür éytish»

103 ¹ Dawut yazghan küy: —

- Perwerdigargha teshekkür qaytur, i jénim;
I pütün wujudum, Uning muqeddes namigha teshekkür qaytur!
- ² Perwerdigargha teshekkür qaytur, i jénim,
Untuma uning barliq méhribanliq-beriketlirini;
- ³ U pütkül qebihlikliringni kechüridu,
Barliq késelliringge dawa qilidu;
- ⁴ Hayatingni hangdin hörlükke qutquzidu,
Béshinggha méhir-muhebbet hem rehimdilliqlarni taj qilip kiygüzidu.
- ⁵ Könglüngni nazunémetler bilen qanduridu;
Yashliqing bürkütningkideك yéngilinidu..
- ⁶ Perwerdigar barliq ézilgenler üçün heqqaniylik hem adaletni yürgüzidu;
- ⁷ U Öz yollarini Musagha,
Qilghanlirini Israillargha namayan qilghan.
- ⁸ Perwerdigar rehimdil we shepquetliktur,
U asanliqche achchiqlanmaydu,
Uning méhir-muhebbiti téship turidu..
- ⁹ U uzunghiche eyiblewermeydu,

102:24 «Séning yilliring dewrdin dewrgichidur...» — 24-28-ayetlerdiki sözlerni («Séning yilliring...» dégen sözlerdin bashlap) Xudaning qulining Xudagha éytqini emes, belki Xudaning Öz qulining iltijasigha bergen jawabi dep qaraymiz. Ayetlerning baghlinish jehetliridin shundaq qariduq. Kona grékche terjimisidiki (LXXdiki) qarashmu shundaq. Shunga bu sözler Dawutning ewladi bolghan Mesihke éytılghan, dep qaraymiz. Injil, «İbr.» 1-babnımu körüng.
— (Miladiyedın ilğiriki 3-esirde, Grék impériyeside tarilip ketken köp Yehudiylar ibraniy tilini bilmeytti. Ular Tewratni oquyalıghachqa, shu chaghda ularni dep, Tewratning bir Grékche terjimisi ishlangen. Bu terjime «Septuagint» déyilidu (qisqiche LXX)).

103:5 «Könglüngni nazunémetler bilen qanduridu» — bashqa birneche xil terjimiliri arisida «Yilliringni nazunémetler bilen qanduridu» déyilidu.

103:8 Mis. 34:6; Chöl. 14:18; Qan. 5:10; Neh. 9:17; Zeb. 86:15; 145:8; Yer. 32:18

Yaki ta menggüge ghezipide turiwermeydu..

¹⁰ U bizge gunahlimizgha qarita muamilide bolghan emes,
Bizge qebihlikirimizge qarita tégishlikini yandurghan emes.

¹¹ Asman yerdin qanchilik éviz bolsa,
Uningdin qorqidighanlarga bolghan muhebbitimu shunchilik zordür.

¹² Sherq gherbtin qanchilik yiraqta bolsa,
Bizdiki asiylıqlarnimu shunche yiraqlashturdi.

¹³ Ata balilirigha qandaq köyüngen bolsa,
Perwerdigarmu Özidin qorqidighanlarga shundaq méhribandur.

¹⁴ Chünki U Özi bizning jismimizni bilidu,
Tupraqtın ikenlikimizni U ésige alidu.

¹⁵ Insan bolsa — uning künliri ot-chöpke oxshaydu,
Daladiki güldek ünüp chiqıp chéchekeleydu;.

¹⁶ Uning üstidin shamal uchup ötidu,
U yoq bolidu, esliy makanimu uni qayta tonumaydu.

¹⁷⁻¹⁸ Lékin Özidin qorqidighanlarga,
Öz ehdisige wapa qilghanlarga,
Körsetmilirini orunlash üçün ularni éside tutqanlarga,
Perwerdigarning méhir-muhebbiti ezeldin ebedgiche,
Heqqaniyiti ewladtin ewladlirigichidur..

¹⁹ Perwerdigar textini ershte qurghan,
Uning selteniti hemmining üstidin höküm süridu;

²⁰ I sözige qulaq salghuchi,
Kalamini ijra qilghuchi, qudriti zor bolghan Uning perishtiliri,
Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar!

²¹ I siler, Uning barliq qoshunliri,
Iradisini ada qilghuchi xizmetkarliri,
Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar!.

²² I, Uning barliq yasighanliri,
Hökümranliqi astidiki barliq jaylarda Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar!
I méning jénim, Perwerdigargha teshekkür qaytur!

104-küy Xudaning yaratqanliqidin huzurlinish

104¹ Perwerdigargha teshekkür-medhiye qaytur, i jénim!
¹ I Perwerdigar Xudayim, intayin ulughsen;

Shanu-shewket we heywet bilen kiyingensen;
² Libas bilen pürkengendek yoruqluqqa pürkengensen,
Asmanlarni chédir perdisi kebi yayghansen..

³ U yuqiriqi rawaqlirining limlirini sulargha ornatqan,
Bulutlarni jeng harwisi qilip,

103:9 Yesh. 57:16; Yesh. 3:5

103:15 Ayup 14:1, 2; Zeb. 90:5, 6; Yaq. 1:10, 11; 1Pét. 1:24

103:17-18 Qan. 7:9

103:21 Yar. 32:1; 1Pad. 22:19; Ef. 3:10; Kol. 1:16

104:2 Yar. 1:6; Ayup 26:7

Shamal qanatli ustide mangidu;

⁴ U perishtilirini shamallar,
Xizmetkarlarini ot yalquni qilidu.

⁵ Yerni U ulliri ustige ornatqan;
U esla tewrinip ketmeydu.

⁶ Libas bilen oralghandek, uni chongqur dengizlar bilen orighansen,
Sular taghlar choqqiliri ustide turdi.

⁷ Séning tenbihing bilen sular beder qachti,
Güldürmamangning sadasidin ular tézdin yandi;

⁸ Taghlar örlep chiqti,
Wadilar chüshüp ketti,
Sular Sen békitken jaygha chüshüp ketti.

⁹ Ular téship, yerni yene qaplimisun dep,
Sen ulargha cheklime qoyghansen.

¹⁰ Tengri wadilarda bulaqlarni échip urghutidu,
Suliri taghlar arisida aqidu.

¹¹ Daladiki herbir janiwargha ussuluq béridu,
Yawayi éshekler ussuzluqini qanduridu.

¹² Köktiki qushlar ularning boyida qonidu,
Derex shaxliri arisida sayraydu.

¹³ U yuqiridiki rawaqliridin taghlarni sughiridu;
Yer Séning yasighanliringning méwiliridin qandurulidu!

¹⁴ U mallar üçhün ot-chöplerni,
Insanlar üçhün köktatlarni östüridu,
Shundaqla nanni yerdin chiqiridu;

¹⁵ Ademning könglini xush qilidighan sharabni,
Insan yüzini parqiritidighan mayni chiqiridu;
Insanning yürükige nan bilen quwwet béridu;

¹⁶ Perwerdigarning derexliri,
Yeni Özi tikken Liwan kédir derexliri su ichip qanaetlinidu.

¹⁷ Ene ashular arisigha qushlar uwa yasaydu,
Leylek bolsa, archa derexlarini makan qilidu.

¹⁸ Égiz choqqilar tagh öchkilirining,
Tik yarlar sughurlarning panahi bolidu.

¹⁹ Pesillerni békitmek üçhün U ayni yaratti,
Quyash bolsa pétishini bilidu.

²⁰ Sen qarangghuluq chüshürisen, tün bolidu;
Ormandiki janiwarlarning hemmisi uningda shipir-shipir kézip yürüdu.

²¹ Arslanlar olja izdep hörkireydu,

104:3 Zeb. 18:10-11; Yesh. 19:1; Weh. 14:14

104:4 Ibr. 1:7

104:5 Ayup 26:7; 38:4, 5, 6; Zeb. 24:1-2; 78:69

104:6 «Libas bilen oralghandek, uni chongqur dengizlar bilen orighansen, sular taghlar choqqiliri ustide turdi» — bu ayt belkim Nuh peyghamber dewridiki topanni körsitidu (9-ayetni köring). Bezi alimlar uni yartilish jeryanidiki üçinchi künni körsitidu, dep qaraydu.

104:8 «Taghlar örlep chiqti, wadilar chüshüp ketti, sular Sen békitken jaygha chüshüp ketti» — bashqa birxil terjimisi «Ular (sular) taghlargha chiqip, wadilardin chüshüp, sen békitken jaygha éqip ketti».

104:18 «Tik yarlar sughurlarning panahi bolidu» — «sughurlar» (yaki «sichqanlar») kichik bir haywan.

Tengridin ozuq-tülük sorishidu;

²² Quyash chiqipla, ular chékinidu,
Qaytip kirip uwilirida yatidu.

²³ Insan bolsa öz ishigha chiqidu,
Ta kechkiche méhnnette bolidu.

²⁴ Perwerdigar, yasighan herxil nersiliring neqeder köptur!
Hemmisini hékmet bilen yaratqansen,

Yer yüzi ijat-bayliqliring bilen toldi.

²⁵ Ene büyük bipayan déngiz turidu!
Uningda san-sanaqsiz ghuzh-ghuzh janiwarlar,
Chong we kichik haywanlar bar.

²⁶ Shu yerde kémiler qatnaydu,
Uningda oynaqlisun dep sen yasighan léwiatanmu bar;

²⁷ Waqtida ozuq-tülük bergin dep,
Bularning hemmisi Sanga qaraydu..

²⁸ Ulargha berginingde, tériwalidu,
Qolungni achqiningdila, ular nazunémetlerge toyidu.

²⁹ Yüzüngni yoshursang, ular dekke-dükkige chüshidu,
Rohlrini alsang, ular jan üzüp,
Yene tupraqqa qaytidu..

³⁰ Rohingni ewetkinigde, ular yaritilidu,
Yer-yüzi yéngi bir dewr bilen almishidu.

³¹ Perwerdigarning shan-shöhriti ebediydur,
Perwerdigar Öz yaratqanliridin xursen bolidu.

³² U yerge baqqinida, yer titreydu,
Taghlargha tegkinide, ular tütün chiqiridu.

³³ Hayatla bolidikenmen, Perwerdigargha naxsha éytemen;
Wujudum bolsila Xudayimni küyleymen..

³⁴ U sürgen oy-xiyallirimdin söyünse!
Perwerdigarda xushallinimen!

³⁵ Gunahkarlar yer yüzidin tügitilidu,
Reziller yoq bolidu.

I jénim, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qaytur!
Hemdusana!.

104:21 Ayup 38:39,40; Yesh. 31:4

104:26 «Uningda oynaqlisun dep sen yasighan léwiatanmu bar» — «léwiatan» — 74:14-ayettiki hem «Ayup» 41:1-ayettiki izahatlarni körüng.

104:27 Zeb. 145:15

104:29 Zeb. 30:7

104:33 Zeb. 63:4; 146:2

104:35 «Hemdusana!» — bu yerde (shundaqla Zeburning bashqa yerliride) «Hemdusana» ibraniy tilidiki «Halléluyah», yeni «Yahni medhiyilenglar» dégen sözni bildüridu.

- 105**¹ Perwerdigargha teshekkür éytinglar,
 Uning namini chaqirip iltija qilinglar,
 Uning qilghanlirini xelqler arisida ayan qilinglar!..
- ² Uninggaha naxshilar éytip, Uni küylenglar;
 Uning pütkül karamet möjiziliri üstide séghinip oylininglar.
- ³ Muqeddes namidin pexirlinip danglanglar,
 Perwerdigarni izdigüchilerning köngli shadlansun!.
- ⁴ Perwerdigarni hemde Uning küchini izdenglar,
 Didar-huzurini toxtimay izdenglar.
- ⁵ Uning yaratqan möjizilirini,
 Karamet-alametlirini hem aghzidin chiqqan hökümlirini este tutunglar,
- ⁶ I Uning quli Ibrahim nesli,
 Özi tallighanliri, Yaqupning oghulliri!
- ⁷ U, Perwerdigar — Xudayimiz,
 Uning hökümliri pütkül yer yüzididir.
- ⁸ Özi tüzgen ehdisini ebediy yadida tutidu —
 — Bu Uning ming ewladqiche wedishleshken sözidir, —
- ⁹ Yeni Ibrahim bilen tüzgen ehdisi,
 Ishaqqa ichken qesimidur.
- ¹⁰ U buni Yaqupqimu nizam dep jezmleshtürdi,
 Israilgha ebediy ehde qilip béríp: —
- ¹¹ «Sanga Qanaan zéminini bérimen,
 Uni mirasing bolghan nésiweng qilimen», — dédi..
- ¹² — Gerche shu chaghda ularning sani az,
 Étiwargha élinmighan, shu yerdiki musapirlar bolsimu..
- ¹³ Ular u yurttin bu yurtqa,
 Bu eldin u qebilige kézip yürdi;
- ¹⁴ U héchkimning ularni ézishige yol qoymidi,
 Ularni dep padishahlarghimu tenbih béríp: —
- ¹⁵ Men mesih qilghanlirimgha tegme,
 Peyghemberlirimge yaman ish qilma! — dédi..
- ¹⁶ U ashu yurtqa acharchiliqni buyrudi,
 Tirek bolghan ash-nanni qurutuwwetti..
- ¹⁷ U ulardin burun bir ademni ewetkenidi,

105:1 «Uning Perwerdigarning qilghanlirini xelqler arisida ayan qilinglar!» — bu ulugh küyde «Yar.» 12-41 bablar, «Mis.» 1-24 bablardiki tarix közde tutulidu.

105:1 1Tar. 16:8-22

105:3 Zeb. 34:2-3

105:10 «U buni Yaqupqimu nizam dep jezmleshtürdi...» — bu yerde «Yaqup» Yaqupning özi (Israil xelqi emes) körsitidu.

105:10 Yar. 28:13; 35:11; 1Tar. 16:17

105:11 Yar. 13:15; 15:18

105:12 1Tar. 16:19

105:14 Yar. 35:5

105:15 «Men mesih qilghanlirimgha tegme, peyghemberlirimge yaman ish qilma!» — mesilen, «Yar.» 20:3-7.

105:16 «U... tirek bolghan ash-nanni qurutuwwetti» — sözmüsöz terjime qilghanda «U pütün nan (nanni kötüridighan) hasisini sunduruwetti». Mumkinchilik baki, qedimki zamanlarda Yehudiy xelqi öz nanlirini bir hasida (zixta tizilghandek) kötürüp mangatti. Herhalda omumiy menisi terjime qilghinimizdek bolsa kérek.

Yüsüp qul qilib sétilghanidi..

¹⁸ Uning putliri zenjirde aghridi,

Uning jéni tömürge kirip qisildi;

¹⁹ Shundaqla ta özige éytilghan wehiy emelge ashurulghuche,

Perwerdigarning söz-kalami uni sinap tawlidi;

²⁰ Pirewn ademlirini ewetip uni boshatquzdi,

Qowmlarning hökümdari uni hörlükke chiqardi.

²¹ Uni öz ordisigha ghojidar qilib qoydi,

Pütün mal-mülkige bashliq qilib teyinlep..

²² Öz wezirlerini uning ixtiyarida bolup terbiyilinishke,

Aqsaqallirigha danaliq ögitishke tapshurdi.

²³ Shuning bilen Israil Misirgha keldi,

Yaquplar Hamning zéminida musapir bolup yashidi..

²⁴ Perwerdigar Öz xelqini köp nesillik qilib,

Ezgüchiliridin küchlük qildi..

²⁵ U Misirliqlarning qelbide Öz xelqige nepret hasil qildi,

Ular ni Öz qullirigha hiyle-mikirlik bolushqa mayil qildi..

²⁶ U Öz quli bolghan Musani,

Özining tallighini Harunni yollidi..

²⁷ Ular Misirda ilahiy alametlerni ayan qilib,

Ham zéminida uning möjizilirini ornatti..

²⁸ Perwerdigar qarangghuluqni ewetip,

Zéminni zulmetke qaplitewetti;

Misirliqlar Uning emrige qarshi turghan emesmu?..

²⁹ U ularning sulirini qangha aylandurdi,

Béliqlirini qurutuwetti.

³⁰ Ularning yerlirini mizh-mizh paqilar basti,

Shah-emirlirining hujrilirighimu ular tolup ketti.

³¹ U bir söz bilenla, ghuzh-ghuzh chiwinlar bésip keldi;

Hemme bulung-puchqaqlarda ghing-ghing uchar chümüliler.

³² U yamghurning ornigha möldür yaghdurup,

Bu zémingha yalqunluq ot chüshürdi.

³³ U üzüm tallirini, enjur derexlirini urdi,

Zémindiki derexlerni sunduruwetti.

³⁴ U bir söz qilishi bilenla, chéketkiler keldi,

Sansiz yutqur hasharetler mizhildap,

³⁵ Zéminida bar bolghan giyahlarni yutuwetti,

105:17 «U ulardin burun bir ademni ewetkenidi» — Xuda Yüsüpni ewetti. Emeliyette Yüsüpning aka-ukilirining özini Misirliqlargha qul bolushqa sétiwétishi del Xudaning pilani idi; shunga «Xuda Yüsüpni ewetti» dégili bolidu.

105:17 Yar. 37:28,36; 45:5

105:21 Yar. 41:40

105:23 «Shuning bilen Israil Misirgha keldi, Yaquplar Hamning zéminida musapir bolup yashidi» — bu ayyette «Israil» hem «Yaquplar» hezriti Yaqup we uning ailisidikilirini (shu chaghda 70che adem) körsitidu.

105:24 Mis. 1:7, 9

105:25 Mis. 1:9,10,12

105:26 Mis. 3:10; 4:12

105:27 Mis. 7:9

105:28 «Perwerdigar qarangghuluqni ewetip, zéminni zulmetke qaplitewetti; Misirliqlar Uning emrige qarshi turghan emesmu?» — bashaqa birxil terjimisi: «Perwerdigar qarangghuluqni ewetip, qarangghuluqlar bolsa Uning buyruqigha qarshiliq körsetmedi».

Étizlarning barliq hosullirini yep tügetti.

³⁶ Axirda zéminidiki barliq tunji tughulghanlarni,
Ularning ghururi bolghan birinchi oghul balilirini qiriwetti..

³⁷ Öz xelqini bolsa, altun-kümüshlerni kötürgüzüp chiqardi,
Qebililiride birsimu yiqilip chüshüp qalghini yoq.

³⁸ Ularning chiqqinigha Misir xushal boldi,
Chünki ularning wehimisi Misirliqlargha chüshti..

³⁹ U ulargha bulutni sayiwen bolushqa,
Otni tünde nur bolushqa berdi.

⁴⁰ Ular soridi, U bödinilerni chiqardi,
Ular ni samawiy nan bilen qandurdi.

⁴¹ U tashni yardi, sular bulduqlap chiqti;
Qaqasliqta deryadek aqti.

⁴² Chünki U bergen muqeddes sözini,
Öz quli Ibrahimni este tutti..

⁴³ U xelqini shad-xuramliq bilen,
Öz tallighinini shadiyane tenteniler bilen azadliqqa chiqardi..

⁴⁴ U ulargha ellerning zéminlirini béríp,
Ular ni xelqlarning ejir-méhnatirige muyesser qildi,

⁴⁵ Bu, ularning Uning belgilimilirini tutup,
Qanunlirigha itaet qilishi üçün idi!
Hemdusana!

106-küy

Xudaning wapadarliqi we sewr-taqiti; insanning wapasizliqi

106¹ Hemdusana!
Perwerdigargha teshekkür éytinglar!

Chünki U méhribandur, ebediydur Uning méhir-muhebbiti..

² Perwerdigarning qudratlik qilghanlirini kim sözlep béreleydu?
Uning bar shan-shöhritini kim jakarlap béreleydu?

³ Bextliktur adaletni tutqan,
Daim heqqaniyliqni yürgüzgen kishi!

⁴ Xelqingge bolghan himmiting bilen méni esligeysen, i Perwerdigar;
Nijatliqing bilen yénimgha kélip xewer alghin!.

⁵ Shuning bilen, Sen tallighanliringning berikitini körey,
Öz élingning shadliqi bilen shad bolay,

Öz mirasing bolghan xelqing bilen pexirlinip, yayrap yürey!

⁶ Biz ata-bowilirimiz qatarida gunah ötküzduq,

105:36 Zeb.78:51

105:38 Mis. 12:33

105:42 Yar. 15:14

105:43 Mis. 14:8; Chöl. 33:3

105:45 Mis. 19:4, 5, 6; Qan. 4:1, 40; 6:21, 22, 23, 24, 25

106:1 «Perwerdigar... méhribandur, ebediydur Uning méhir-muhebbiti...» — bu küyde Tewrattiki «Mis.» 1-24-bablar, «Chöl.» 11-17, 20-bablar, «Yeshua», «Batur hakimlar» hem «Padishahlar» dégen qisimlardiki tarix közde tutulidu.

106:1 1Tar. 16:34-36; Zeb. 107:1; 118:1; 136:1

106:4 «Nijatliqing bilen yénimgha kélip xewer alghin!» — ibraniiy tilida: «Nijatliqing bilen méni yoqlighaysen» dégen sözler bilen ipadilidu.

Qebihlik qilduq, yamanliq eyliduq..

⁷ Misirda turghan ata-bowilirimiz möjiziliringni nezirige almay,
Köp méhribanliqliringni ésige almidi;
Belki déngizda, Qizil Déngiz boyida isyan kötürdi..

⁸ Biraq U qudritimni namayan qilay dep,
Öz nami üçün ularni qutquzdi..

⁹ Uning Qizil Déngizgha tenbih bérishi bilen,
U qupquruq boldi;
Xuddi qaghjiraq chöllüktin yéteklep mangghandek,
U ularni déngiz tegliridin quruq ötküzdi..

¹⁰ Ular ni öch körgenlarning qolidin hörlükke chiqardi,
Ulargha hemjemet bolup dushman changgilidin qutquzdi.

¹¹ Yawlarni sular basti,
Ular ni héchbirsi saq qalmidi..

¹² Shundila ular Uning sözlirige ishench qildi;
Ular Uni küylidi..

¹³ Ular Uning qilghanlirini shunche téz untudi,
Nesihetini kütmidi;

¹⁴ Belki dalada ach közlükke baladek bérildi,
Chöl-bayawanda Tengri ni sinidi..

¹⁵ Shunga U sorighinini ulargha berdi,
Biraq jüdetküchi bir késelni janlirigha tegküzdi..

¹⁶ Ular bargahda Musagha heset qildi,
Xudaning muqeddes bendisi Harunnimu körelmidi..

¹⁷ Yer échilip Datanni yutuwetti,
Abiramni adamliri bilen qapsiwaldi..

¹⁸ Egeshküchiliri arisida ot yéqildi;
Yalqun rezillerni köydüriwetti..

¹⁹ Ular Horeb téghida mozay butni yasidi,
Quyma heykelge sejde qilip..

²⁰ Özlirining pexir-shöhriti bolghuchining ornigha,
Ot-chöp yeydighan öküzning süritini almashturdi.

²¹ Misirda ulugh ishlarni körsetken Nijatkar i Tengri ni ular untudi.

²² Derweqe, Ham diyarida möjiziler yaratqan,
Qizil Déngiz boyida qorqunchluq ishlarni körsetken Xudani untudi.

²³ U ularni halak qilimen dégenidi —

Öz tallighini Musa qehrini yandurush üçün Uning aldida arichi bolup tik turmighan bolsa,

106:6 Law. 26:40; Yer. 3:25; Dan. 9:5

106:7 Mis. 14:11,12

106:8 Mis. 9:16

106:9 Mis. 14:21,22,29

106:11 Mis. 14:27; 15:5

106:12 Mis. 14:31; 15:1

106:14 Mis. 16:3; Chöl. 11:4,6,33; Zeb. 78:18; 1Kor. 10:6

106:15 Chöl. 11:20, 33; Zeb. 78:29-31; Yesh. 10:16

106:16 Chöl. 16

106:17 Chöl. 16:31,32,33; Qan. 11:6

106:18 Chöl. 16:35,46

106:19 Mis. 32:4

— Derweqe shundaq qilghan bolar idi..

²⁴ Ular yene güzel zéminni kemsitip ret qildi,
Uning wedisige ishenmidi;

²⁵ Belki chédirlirida qaqshap yürüp,
Perwerdigarning awazigha qulaq salmidi.

²⁶ Shunga U ulargha qesem qilip qol kötürüp: —
Silerni chölde yiqitip tügeshtürimen —.

²⁷ Ewladliringlarnimu eller arisida yiqitip tügeshtürüp,
Yaqa yurtlar ara tarqitiwétimen» — dédi..

²⁸ Ular Baal-Péor butqa özini étip choqunup,
Ölüklerge atighan qurbanliqlarni yédi..

²⁹ Ular qilmishliri bilen Uning achchiqini keltürdi,
Ular arisida waba qozghaldi;

³⁰ Finihas turdi-de, höküm yürüzdi,
Shuning bilen waba tosuldi;

³¹ Bu ish Finihasqa heqqaniyet dep hésablandi,
Uning nesligimu ewladidin ewladighiche, ebediy shundaq hésablandi.

³² Ular yene Perwerdigarni méribah suliri boyida ghezepke keltürdi,
Ularning sewebidin Musaghimu zerer yetti;

³³ Chünki ular uning rohini tériktürdi,
Uning lewliri bixestilikte gep qilip saldi..

³⁴ Ular Perwerdigarning emrige xilapliq qilip,
Shu yerdiki qowmlarni yoqatmidi;

³⁵ Belki yat eller bilen ariliship,
Ularning qiliqlirini ögendi;

³⁶ Ularning butlirigha choqundi,
Bular özlirige bir tuzaq bolup chiqti;

³⁷ Chünki ular öz oghul-qizlirini soyup, jinlarga qurbanliqqa béghishlidi..

³⁸ Shundaq qilip ular bigunah qanni,
Yeni Qanaandiki butlarga atap qurbanliq qilip, öz oghul-qizlirining qénini tökti;
Zémini qangha bulghinip ketti..

³⁹ Ular öz qilmishliri bilen bulghandi;
Qiliqliri bilen pahishe ayaldek buzuldi.

⁴⁰ Shunga Perwerdigar Öz xelqidin qattiq ghezeplendi,
U Öz mirasidin yirgendi;

⁴¹ Ularni yat ellerning qoligha berdi,

106:23 Mis. 32:11,32; Qan. 9:13,14; 10:10

106:24 Chöl. 14:1, 2

106:26 Chöl. 14:28

106:27 Zeb. 44:10-14; Ez. 20:23

106:28 «Ular Baal-Péor butqa özini étip choqunup, ölüklerge atighan qurbanliqlarni yédi» — «ölüklerge qurbanliq qilish», «yagh puritish» qatarliq herqandaq paaliyetler Tewratqa qet'iy men'i qilinghan.

106:28 Chöl. 25:3; 31:16; Weh. 2:14

106:32 Chöl. 20:12; Zeb. 95:8

106:33 «Chünki ular uning rohini tériktürdi» — bezi terjimilerde «uning rohi» Musaning rohi emes, belki Xudaning Rohi dep chüshendürüldi. «... Ular uning rohini tériktürdi, uning lewliri bixestilikte gep qilip saldi» — «Chöl.» 20:7-13ni körüng.

106:35 Hak. 2:2; 3:5, 6

106:37 Law. 18:21; Qan. 12:31; 2Pad. 16:3; 17:17; 21:6; 2Tar. 28:3; 33:6

106:38 Chöl. 35:33

Ulargha öchmenler ular üstidin hökümraniq qildi.

⁴² Düşmenliri ularni ezdi,

Ular yaw qoli astida égilip püküldi.

⁴³ Köp qétim Perwerdigar ularni qutquzdi;

Biraq ular bolsa, öz xahishliri bilen Uninggha asiqliq qildi,

Ular öz qebihlikli bilen pes halgha chüshti.

⁴⁴ Shundaqtimu U ularning nale-peryadini anglighanda,

Ulargha jebir-japalirigha étibar berdi;

⁴⁵ Hem ular bilen tüzgen ehdisini eslidi,

Zor méhir-shepqiti bilen, ghezipidin yandi,

⁴⁶ U ularni sürgün qilghanlarning qelbide rehim oyghatti.

⁴⁷ Bizni qutquzhaysen, i Perwerdigar Xudayimiz!

Muqeddes naminggha teshekkür éytishqa,

Tentene qilip Séni medhiyileshke,

Bizni eller arisidin yéninggha yighiwalghaysen!

⁴⁸ Israilning Xudasi bolghan Perwerdigargha,

Ezeldin ta ebedgiche teshekkür-medhiye qayturulsun!

Pütkül xelq «Amin» désun!

Hemdusana!

Beshinchi Bölüm

107-küy

Xudaning barliq insanlarga körsetken méhribanliqi üçün teshekkür éytinglar!

107

¹ Ah, Perwerdigargha teshekkür éytinglar!

Chünki U méhribandur, ebedydur Uning méhir-muhebbiti!

² Perwerdigar yaw qolidin qutquzghanlar,

U hemjemet bolup qutquzghan xelqi buni dawamliq bayan qilsun —

³ Yeni U sherq bilen gherbtin, shimal bilen jenubtin,

Herqaysi yurtlardin yighiwélinghanlar buni éytsun!

⁴ Ular chöl-bayawanni kézip pinhan yolda adashti,

Adem makanlashqan héchbir sheherni tapalmastin.

⁵ Ach hemde ussuz bolup,

Jéni chiqay dep qaldi.

⁶ Andin Perwerdigargha peryad qildi,

U ularni musheqqetliridin azad qildi.

⁷ Makanlashqudek sheherge yetküche,

U ularni tüz yolda bashlidi.

⁸ Ular Perwerdigargha teshekkür éytsun!

Uning özgermes muhebbiti üçün,

Insan balilirigha körsetken möjiziliri üçün!

106:45 «Zor méhir-shepqiti bilen,...» — ibraniy tilida: «Zor méhir-shepqetliri bilen...».

106:47 1Tar. 16:35

106:48 1Tar. 16:36

107:1 Zeb. 106:1; 118:1; 136:1

107:3 «... U... shimal bilen jenubtin... yighiwélinghanlar buni éytsun!» — bezi kona köchürmilerde «jenubtin» dégenning ornida «dégizdin» déyilidu; yeni «U... shimal bilen déngizdin... yighiwélinghanlar buni éytsun!» déyilidu (ibraniy tilida ikki sözning perqi chong emes, yeni «yami» bilen «Yamin»).

- ⁹ Chunki U changqighan köngülni qandurdi,
Ach qalghan janni ésil németler bilen toldurdi.
- ¹⁰ Zülmette, ölüm kölengiside yashighanlar,
Tömür kishen sélinip, azab chekkenlerni bolsa,
- ¹¹ (Chunki ular Tengrining emirlirige qarshiliq qildi,
Hemmidin Aliy Bolghuchining nesihetini kemsitti)
- ¹² — U ularni japa-musheqqet tartquzup kemter qildi,
Ular putliship yiqildi, ulargha yardemge birsimu yoq idi.
- ¹³ Andin Perwerdigargha yélinip peryad qildi,
U ularni musheqqetliridin azad qildi.
- ¹⁴ Ular ni zulmet hem ölüm sayisidin chiqirip,
Ular ni zenjir-asaretlirini sundurup tashlidi.
- ¹⁵ Ular Perwerdigargha teshekkür éytsun!
Uning özgermes muhebbiti üçün,
Insan balilirigha körsetken möjiziliri üçün!
- ¹⁶ Mana U mis derwazilarni pare-pare qilip,
Tömür taqamlarni késip tashlidi.
- ¹⁷ Hamaqetler öz itaetsizlik yolliridin,
Qebihlikliridin azablargha uchraydu;
- ¹⁸ Könglide herxil ozuq-tülüktin bizar bolup,
Ölüm derwazilirigha yéqinlishidu.
- ¹⁹ Andin Perwerdigargha yélinip peryad qilidu,
U ularni musheqqetliridin azad qilidu.
- ²⁰ U söz-kalamini ewetip, ularni saqaytidu,
Ular ni zawalliqiridin qutquzidu.
- ²¹ Ular Perwerdigargha teshekkür éytsun!
Uning özgermes muhebbiti üçün,
Adem balilirigha körsetken möjiziliri üçün!
- ²² Qurbanliq süpitide teshekkürler éytsun,
Uning qilghanlirini tentenilik naxshilar bilen bayan qilsun!..
- ²³ Kémilerde déngizgha chüshüp qatnighuchilar,
Ulugh sularda tirikchilik qilghuchilar,.
- ²⁴ Bular Perwerdigarning ishlirigha guwahchidur,
Chongqur okyanda körsetken karametlerni körgüchidur.
- ²⁵ Chunki U bir söz bilenla shiddetlik shamalni chiqirip,
Dolqunlirini örkeshlitidu;
- ²⁶ Kémichiler asman-pelek örleydu,
Sularni tehtilirige chüshidu,
Dehshettin ularni jéni érip kétidu.
- ²⁷ Ular mest ademdek eleng-seleng irghanglaydu,
Herqandaq eqil-charisi tügeydu;
- ²⁸ Andin Perwerdigargha yélinip peryad qilidu,
U ularni musheqqetliridin azad qilidu.

107:22 «Qurbanliq süpitide teshekkürler éytsun,...» — yaki «Teshekkür qurbanliqliri atisun,...».

—«Teshekkür qurbanliqi» Musa peyghemberge chüshürülgen qanun békitken alte xil qurbanliqlardin biri.

107:22 Law. 7:12; Zeb. 50:14

107:23 Weh. 18:17

²⁹ U boranni tinchitidu,
Su dolqunlirimu jim bolidu.
³⁰ Shuning bilen ular tinchliqidin shadlinidu;
U ularni teshna bolghan aramgahigha yéteklep baridu.
³¹ Ular Perwerdigargha teshekkür éytsun!
Uning özgermes muhebbiti üçün,
Insan balilirigha körsetken möjiziliri üçün!
³² Ular xelqning jamaitidimu Uni ulughlisun,
Aqsaqallar mejliside Uni medhiyilisun.
³³ U deryalarni chölge,
Bulaqlarni qaqasliqqa aylanduridu.
³⁴ Ahalisining yamanliqi tüpeylidin,
Hosulluq yerni shorluq qilidu.
³⁵ U yene chöl-bayawanni kölge,
Changqaq yerni bulaqlargha aylanduridu;
³⁶ Achlarni shu yerge jaylashturup,
Ular olturaqlashqan bir sheherni berpa qilidu;
³⁷ Ular étizlarni heydep-térip, üzümzarlarni berpa qilidu;
Bular hosul-mehsulatni mol béridu.
³⁸ U ulargha beriket béridu,
Shuning bilen ularning sani xélila éship baridu,
U ularning mal-waranlirini héch azaytmaydu.
³⁹ Ular yene jebir-zulum, bala-qaza hem derd-elemge yoluqup,
Sani aziyip, pükülidu.
⁴⁰ U ésilzadiler üstige kemsitishlirini tókidu,
Yolsiz desht-sehrada ularni sergerdan qilidu;
⁴¹ Lékin miskin ademni jebir-zulumdin yuqiri kötürüp saqlaydu,
Uning aile-tawabatini qoy padisidek köp qilidu..
⁴² Buni köngli duruslar körüp shadlinidu;
Pasiqlarning aghzi étilidu..
⁴³ Kimki dana bolsa, bularni bayqisun,
Perwerdigarning méhir-shepqetlirini chüshensun!

108-küy
Xudaning ghelibisige bolghan teshna-tilawet

108¹ Dawutning küy-naxshisi: —

Iradem ching, i Xuda, iradem ching;
Men medhiye naxshilirini éytip,
Berheq, Séni küyleymen, pütün rohim bilen!
² I neghme-sazlirim, oyghan!

107:35 Yesh. 41:18

107:41 1Sam. 2:8; Zeb. 113:7, 8

107:42 Ayup 5:16; 22:19

108:1 «Dawutning küy-naxshisi: —...» — oqurmenler köreleyduki, bu küyning ayetliri 57-küydeki 7-11-ayetler, 60-küydeki 5-12-ayetlerge oxshap kétidu. Shunga bu ayetlarning izahatliri mushu küygimu tewe, elwette. «... Séni küyleymen, pütün rohim bilen!» — «rohim» mushu yerde ibraniy tilidiki «méning sheripim»ning terjimisi.

Men seher quyashinimu oyghitimen!

³ Xelq-milletler arisida Séni ulughlaymen, i Perwerdigar;
Eller arisida Séni küleymen!

⁴ Chünki özgermes muhebbiting ershlerge yetküdek ulughtur;
Heqiqiting bulutlarga taqashti..

⁵ I Xuda, shan-shöhriting ershlerdin yuqiri ulughlanghay,
Shan-sheriping yer yüzini qaplighay!

⁶ Öz söygenliringning nijatliq tépishi üçhün,
Ong qolung bilen qutquzhaysen,
Duayimni ijabet qilghaysen.

⁷ Xuda Öz pak-muqeddeslikide shundaq dégen: —
«Men tentene qilimen,
Men Shekem diyarini bölüp bérimen,
Sukkot wadisini teqsim qilishqa ölchey-men.

⁸ Giléad Manga mensuptur,
Manassehmu Manga mensuptur;
Efraim bolsa béshimdiki dubulghamdur,
Yehuda Méning emr-perman chiqarghuchimdur;

⁹ Moab Méning yuyunush jawurumdur;
Édomgha chorughumni tashlaymen;
Men Filistiye üstidin tentene qilimen!..

¹⁰ Kim Méni bu mustehkem sheherge bashlap kirelisun?
Kim Méni Édomgha élip baralisun?

¹¹ I Xuda, Sen bizni rasttinla chetke qaqtingmu?
Qoshunlirimiz bilan bille jengge chiqmamsen?.

¹² Bizni zulumlardin qutulushqa yordemleshkeysen,
Chünki insanning yordimi bikardur!

¹³ Xuda arqiliq biz choqum baturluq körsitimiz;
Bizge zulum qilghuchilarni cheyligüchi del U Özidur!

109-küy Intiqam üçhün oqulghan dua

109¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

I medhiyemning Igisi Xudayim, jim turma!

² Mana rezillerning aghzi, mekkarlarning aghzi köz aldimda yoghan échildi;
Ular yalghanchi til bilen manga qarshi sözlidi.

³ Nepretlik sözler bilen méni chulghap,

108:4 Zeb. 36:5; 57:10

108:8 «Efraim bolsa béshimdiki dubulghamdur» — ibraniy tilida «Efraim bolsa béshimdiki qoghdighuchidur». «Yehuda Méning emr-perman chiqarghuchimdur» — bashqa birxil terjimisi «Yehuda Méning shahane hasa mdur».

108:9 «Moab Méning yuyunush jawurum» — belkim Moabning Xuda we Uning xelqi üçhün meynet xizmet qilidighanliqini bildüridu. «Édomgha choruqumni tashlaymen» — ayagh kiyimni melum yer üstige tashlash ashu yerge ige bolghanliqni bildürishi mumkin; yaki bolmisa, Édomning öz Igisining ayaghlirini élip yigishturidighan quldek ikenlikini körsitishimu mumkin. «Filistiye, Méning sewebimdin tentene qilinglar!» — Dawut padishahning dewride Filistiye Dawutqa, shundaqla Xudaning öziye boysunup, bextlik hayatqa ige bolghan («2Sam.» 8:1ni, shundaqa «Yar.» 12:1-3nimy körüng).

108:11 Zeb. 60:1-3

Ular bikardin-bikar manga zerbe bermekte..

⁴ Muhebbitim üçün ular manga qarshi shikayetchi boldi,
Men bolsam — duagha bérildim.

⁵ Yaxshiliqim üçün yamanliq,
Söygiüm üçün nepret qayturdi.

⁶ Herbirining üstide rezil bir adem teyinligeysen,
Uning ong yénida bir dewager tursun..

⁷ U soraq qilinghanda eyibdar bolup chiqsun,
Duasi gunah dep hésablansun..

⁸ Künliri qisqa bolsun,
Mensipini bashqisi igilisun.

⁹ Baliliri yétim qalsun,
Xotuni tul bolsun.

¹⁰ Oghulliri sergerdan tilemchi bolsun,
Turghan xarabilikliridin nan izdep.

¹¹ Jazanixor uning igiliki üstige tor tashlisun,
Méhnnet ejrini yatlar bulap-talisun.

¹² Uninggha méhribanliq körsitidighan birsi bolmisun,
Yétim qalghan balilirigha iltipat qilghuchi bolmisun.

¹³ Uning nesli qurutulsun;
Kéler ewladida namliri öchürülsun.

¹⁴ Ata-bowilirining qebihlikining eyibliri Perwerdigarning yadida qalsun,
Anisining gunahi öchürülmisun.

¹⁵ Bularning eyibliri daim Perwerdigarning köz aldida bolsun,
Shuning bilen U ularning nam-emilini yer yüzidin öchürüp tashlaydu..

¹⁶ Chünki rezil kishi méhribanliq körsitishni héch ésige keltürmedi,
Belki ézilgen, yoqsul hem dili sunuqlarni öltürmekke qoghlap keldi.

¹⁷ U lenet oqushqa amraq idi,
Shunga lenet uning béshigha kélidu;
Bext tilesheke rayi yoq idi,
Shunga bext uningdin yiraq bolidu.

¹⁸ U lenetlerni özige kiyim qilip kiygen;
Shunga bular aqqan sudek uning ich-baghrigha,
Maydek, söngeklirige kiridu;

¹⁹ Bular uninggha yépinghan tonidek,
Herdaim baghlanghan belwéghidek chaplansun.

²⁰ Bular bolsa méni eyibligüchilerge Perwerdigarning békitken mukapati bolsun!
Méning yaman gépimni qilghanlarning in'ami bolsun!

²¹ Biraq Sen, Perwerdigar Rebbim,
Öz naming üçün méning teripimde bir ish qilghaysen,
Méhir-muhebbiting ela bolghachqa,
Méni qutquzghaysen;

²² Chünki men ézilgen hem hajetmendurmen,

109:3 Zeb. 69:4

109:6 Zek. 3:1, 2

109:7 Pend. 15:8; 28:9

109:15 Ayup 18:17; Zeb. 34:16

Qelbim xeste boldi.

²³ Men quyash uzartqan köleγγgidek yoqilay dep qaldim,
Chéketke qéqiwétilgendek chetke qéqiwétildim.

²⁴ Roza tutqinimdin tizlirim kétidu,
Etlirim sizip kétidu.

²⁵ Shunglashqa men ular aldida reswa boldum;
Ular manga qarashqanda, béshini silkishmekte.

²⁶ Manga yadremleshkeysen, i Perwerdigar Xudayim,
Özgermes muhebbiting boyiche méni qutquzhaysen;

²⁷ Shuning bilen ular buning Séning qolungdiki ish ikenlikini,
Buni qilghuchining Sen Perwerdigar ikenlikini bilsun.

²⁸ Ular lenet oquwersun, Sen bext ata qilghaysen;
Ular hujum qilishqa turghanda, xijalette qalsun,
Biraq qulung shadlansun!

²⁹ Méni eyibligüchiler xijalet bilen kiyinsun,
Ular öz shermendilikini özlirige ton qilip yépinsun.

³⁰ Aghzimda Perwerdigargha zor teshekkür-medhiye qaytürimen;
Berheq, köpchilik arisida turup Uni medhiyileymen;

³¹ Chünki hajetmenning jénini gunahqa békitmekchi bolghanlardin qutquzush üçün,
Perwerdigar uning ong yénida turidu.

110-küy

Kelgüsidiiki alemning Padishahi — Dawutning ewladi Mesih

110¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar méning Rebbimge: —

«Men séning düşmenliringni textipering qilghuche,
Ong yénimda olturghin» — dédi..

² Perwerdigar qudritingni körsitidighan shahane hasangni Ziondin uzitidu;
Düşmenliring arisida höküm sürgin!.

³ Küchüngni körsitidighan künde,
Öz xelqing xalis qurbanliq kebi pida bolidu;
Muqeddes heywitingde, shu yashliq dewringdikidek,
Sanga hazirmu shebnemler seherning baliyatqusidin yéngi chiqqandek chüshidu;

⁴ Perwerdigar shundaq qesem ichti,
Hem buningdin yanmaydu: —

110:1 «Men séning düşmenliringni textipering qilghuche» — «textiper» padishah textke olturghanda puti turidighan jay.

110:2 «Perwerdigar qudritingni körsitidighan shahane hasangni Ziondin uzitidu» — bu sözning menisi belkim: Xuda yer yüzide öz seltenitini qurghanda, tikligen padishah Mesihning küch-qudriti hem hoquqi Yérusalémdin chiqip her yerge yétip baridu.

110:3 «Öz xelqing xalis qurbanliq kebi pida bolidu» — «xalis qurbanliq», 54-küy, 6-ayettiki izahatni körüng. «Muqeddes heywitingde, shu yashliq dewringdikidek, sanga hazirmu shebnemler seherning baliyatqusidin yéngi chiqqandek chüshidu» — déhqanlarga melum bolghinidek, shebnem adette peqet yapyéshil otyashlar we derexlarning üstige chüshidu. Quruq-qaqshal bolup qalghan derexlerge chüshmeydu. Köchme menisi, Mesih menggüge yapyéshil derextek yash turiwéridu.

«Sen ebedil'ebedgiche Melkizedekning tipidiki bir kahindursen»...

⁵ Ong teripingde bolghan Reb ghezipini körsetken künde padishahlarni urup pare-pare qiliwétidu;

⁶ U eller arisida sotlaydu;

Jay-jaylarni jesetler bilen tolduridu;

Keng zéminning bëshini yaridu;

⁷ U yolda ériqtin su ichidu;

U shunga kishining bëshini yöligüchi bolidu.

111-küy
Xudaning ulughluqini séghinish
1-ayettiki izahatni körüng

111 ¹ Hemdusana!
Köngli duruslarning meshripide,

Hem jamaette turup,

Perwerdigargha pütün qelbim bilen teshekkür éytime.

² Perwerdigarning yasighanliri ulughdur;

Bulardin xursen bolghanlar izdinip ularni sürüştürmekte.

³ Uning ejri sherep we heywettur,

Uning heqqaniyliqi menggüge turidu.

⁴ U Öz möjizilirini yad etküzidu;

Perwerdigar muhebbetlik hem rehimdilliktur.

⁵ U Özidin eyminidighanlarni ash bilen teminleydu;

Öz ehdisini hemishe yad étidu.

⁶ U emelliridiki qudrisini Öz xelqige körsitip,

Bashqa ellerning miras-zéminini ulargha teqdim qildi.

⁷ Uning qoli qilghanliri heqiqet-sadaqet we adilliktur;

Uning barliq körsetmiliri ishenchliktur.

⁸ Bular ebedil'ebedgiche inawetliktur;

Heqiqette hem durusluqta chiqirilghandur.

⁹ U Öz xelqige nijatliq ewetti;

Öz ehdisini emr qilip menggüge békitti;

Muqeddes hem sürlüktur Uning nami.

¹⁰ Perwerdigardin qorqush danaliqning bashlinishidur;

Uning hökümlirini tutqanlarning hemmisi yorutulghan ademlerdur;

Uning medhiyisi menggü turidu.

110:4 «Sen ebedil'ebedgiche Melkizedekning tipidiki bir kahindursen» — Melkizedek dégen adem hezriti Ibrahimgha kahin (Xudagha wekil bolup qurbanliqni qobul qilghuchi) bolghan hem Ibrahim alghan oljidan ondin birini alghan («Yar.» 14-bab). Démek, u Ibrahimdin ulugh idi, shunglashqa Ibrahimning ewladliridin bolghan kahinlardinmu ulugh idi. «Yar.» 14-babta déyilginiche, bu sirliq ademning ata-anisi yoq idi. Injil «Ibraniylargha», 8- hem 10-babni körüng. «Melkizedek»ning menisi: «Heqqaniyliqning padishahi» «Amanliq padishahi». Undaqta bu yerde «Sen ebedil'ebedgiche Melkizedekning tipidiki bir kahindursen» dep békitalishi alemde uning eng aliy kahin dep békitalgenlikini körsitidu.

110:4 Ibr. 5:6; 6:20; 7:17

110:6 Weh. 14:14-20; 16:14-16; 20:8-10

110:7 «U yolda ériqtin su ichidu; u shunga kishining bëshini yöligüchi bolidu» — bu sirliq gep belkim Mesihning kichik péil ikenlikini, hemde öziningmu kichik péil möminlerge teselli bérighanliqini körsitidu. «U shunga kishining bëshini yöligüchi bolidu» — bashqa birxil terjimisi: «Shunga u (öz) bëshini kötüridu».

111:1 «Hemdusana! Köngli duruslarning meshripide, hem jamaette turup...» — bu küy «élipbe tertiplik» küy. Biraq ibraniy tilini terjime qilish jeryanida jümle tertiplirini özgertish kéreklikli tüpeylidin, «élipbelik» nusxini körsitelmiduq.

112-küy Xudadin eyminidighan kishi 1-ayettiki izahatni körüng

112¹ Hemdusana!
Perwerdigardin eyminidighan,
Uning emrlirini zor xursenlik dep bilidighan adem bextliktur!..
² Uning nesli zéminda turup küch-qudretlik bolidu;
Duruslarning dewri bextlik bolidu.
³ Uning öyide dölet hem bayliqlar bolidu;
Heqqaniyliq menggüge turidu.
⁴ Qarangghuluqta turghan durus ademge nur peyda bolidu;
U shepquetlik, rehimdil hem heqqaniydur.
⁵ Xeyrxah, örne béríp turidighan ademning bexti bolidu;
U öz ishlerini adilliq bilen yürgüzidu..
⁶ Berheq, u ebediy tewritilmeydu;
Heqqaniy adem menggüge eslinidu.
⁷ U shum xewerdin qorqmaydu;
Uning köngli toq halda, Perwerdigargha tayanghan.
⁸ Dili mehkem qilinghan, u qorqmaydu;
Axirida u reqiblerining meghlubiyitini köridu.
⁹ U öziningkini merdlerche tarqatqan,
Yoqsullargha béridu;
Uning heqqaniyliq menggüge turidu;
Uning münggüzi izzet-shöhret bilen kötürülidu.
¹⁰ Rezil adem buni körüp chidimaydu,
Chishlirini ghujurlitidu, u érip kétidu;
Rezillerning arzu-hewisi yoqitilidu.

113-küy Xuda shepqitini körsitish üçün Özini töwen tutidu

113¹ Hemdusana!
Medhiyilenglar, i Perwerdigarning qulliri,
Perwerdigarning namini medhiyilenglar!
² Hazirdin bashlap, ebedil'ebedgiche,
Perwerdigarning namigha teshekkür-medhiye qayturulsun!..
³ Kün chiqardin kün patargha,
Perwerdigarning nami medhiyilinishke layiqtur!..
⁴ Perwerdigar ellerdin yuqiri kötürüldi;
Shan-sheripi ershlerdin yuqiridur.

112:1 «Hemdusana! Perwerdigardin eyminidighan, Uning emrlirini zor xursenlik dep bilidighan adem bextliktur!...» — bu küy «élipbe tertipilik» küy. Biraq ibraniy tilini terjime qilish jeryanida jümle tertiplirini ózgartish kéreklikli tüpeylidin, «élipbe tertipilik» nusxini körsitelmiduq.

112:1 Zeb. 1:1, 2

112:5 «U öz ishlerini adilliq bilen yürgüzidu» — bashqa ikki xil terjimisi bar: — «U öz adilliqi bilen öz ishlerini yürüshdüridu» yaki «Dewada bolsa höküm uning teripide bolidu». Mumkinchilik barki, yazghuchi bu üç menining hemmisini közde tutqan.

113:2 Dan. 2:20

113:3 Mal. 1:11

⁵ Kimmu Perwerdigar Xudayimizgha teng bolalisun —
Öz makani yuqirida bolsimu,
⁶ Asmanlarga hem yerge qarash üçün,
Özini töwen qilghuchigha?
⁷ Namrat kishini U topa-changdin kötüridu;
Qighliqtin yoqsulni yuqirilitidu;
⁸ Uni ésilzadiler qatarigha,
Yeni Öz xelqining ésilzadiliri arisigha olturghuzidu;
⁹ U tughmas ayalni öyge orunlashturup,
Uni oghullarning xushal anisi qilidu.
Hemdusana!

114-küy

Xudaning Israil xelqining Misirdin chiqishida ulargha namayan qilghan ulughluqi

114 ¹ Israil Misirdin,
Yaqup jemeti yat tilliq ellerdin chiqqanda,
² Shu chaghda Yehuda Xudaning muqeddes jayi,
Israil uning seltiniti boldi,
³ Déngiz buni körüp beder qachti,
Iordan deryasi keynige yandi;
⁴ Taghlar qochqarlardek,
Döngler qozilardek oynaqlidi.
⁵ Ey déngiz, sen néme boldung, qachqili?
Iordan deryasi, yolungdin yanghili?
⁶ Taghlar qochqarlardek,
Döngler qozilardek oynaqlighili?
⁷ I yer yüzi, Rebning jamalidin,
Yaqupning Xudasining jamalidin tewren;
⁸ U qoram tashni kölchekke,
Chaqmaq téshini mol bulaq sulirigha aylanduridu...

115-küy

Butlarga choqunghanlar hem Xudagha ibadet qilghanlar

115 ¹ Bizge emes, i Perwerdigar, bizge emes —
Özgermes muhebbiting üçün, heqiqet-sadaqiting üçün,
Öz naminggha shan-sherep keltürgeysen.
² Eller némishqa «Ularning Xudasi qeyerde?» dep mazaq qilishidu?
³ Biraq Xudayimiz bolsa ershlerdidur;
Némini xalisa, U shuni qilghandur.
⁴ Ularning butliri bolsa peqet kümüş-altundin ibaret,
Insanning qolliri yasighinidur, xalas.

113:7 1Sam. 2:8; Zeb. 107:41

114:1 Mis. 13:3

114:8 «U qoram tashni kölchekke, chaqmaq téshini mol bulaq sulirigha aylanduridu» — «chaqmaq téshi» tashlar ichide eng gattiq tash hésablinidu. «Qan.» 8:15ni körüng.

114:8 Mis. 17:6; Chöl. 20:11

⁵ Ularning aghzi bar, biraq sözliyelmeydu;
Közliri bar, körmeydu;
⁶ Qulaqliri bar, anglimaydu,
Burni bar, puriyalmaydu;
⁷ Qolliri bar, siliyalmaydu;
Putliri bar, mangalmaydu;
Kaniyidin héchbir sada chiqarmaydu.
⁸ Ularni yasighanlar ulargha oxshastur,
Ulargha tayanganlarmu shundaqtur.
⁹ I Israil, Perwerdigargha tayininglar;
U silerge yordem qilghuchinglar hem qalqininglardur.
¹⁰ I Harun jemeti, Perwerdigargha tayininglar;
U silerge yordem qilghuchi hem silerning qalqininglardur..
¹¹ Perderdigardin eyminidighanlar, Perwerdigargha tayininglar;
U silerge yordem qilghuchi hem qalqininglardur.
¹² Perwerdigar bizni eslep keldi;
U bext ata qilidu;
U Israil jemetige bext ata qilidu;
U Harun jemetige bext ata qilidu;
¹³ Perwerdigardin eyminidighanlarga,
Chongliri hem kichiklirigimu bext ata qilidu.
¹⁴ Perwerdigar silerge qoshlap béridu,
Silerge hem perzentliringlarga;
¹⁵ Silerge Perwerdigar teripidin bext ata qilinghan,
Asman-zéminni Yaratquchidin beriketlengen!
¹⁶ Asmanlar bolsa Perwerdigarning asmanliridur;
Biraq zéminni bolsa insan balilirigha tapshurghandur.
¹⁷ Ölükler Yahni medhiyiliymeydu,
Süküt diyarigha chüshüp ketkenlermu shundaq;
¹⁸ Biraq bizler hazirdin bashlap Yahqa ebedil'ebedgiche teshekkür-medhiye qayturimiz!
Hemdusana!

116-küy
Xudaning iltipatigha guwahliq bérish

116¹ Men Perwerdigarni söyimen,
Chünki U méning awazimni, yélinishlimni anglighan.
² Chünki U quligini manga saldi,
Shunga men barliq künlirimde Uninggha iltija qilip chaqirimen.
³ Öläüm asaretliri méni chirmiwaldi;
Tehtisaraning derdliri méni tutuwaldi;
Men péshkellikke yoluqtum, elem tarttim;
⁴ Shuning bilen men Perwerdigarning namigha toxtimay nida qildim: —

115:5 Qan. 4:28; Yer. 10:3, 4, 5, 9-16

115:10 «U silerge yordem qilghuchi hem silerning qalqininglardur» — ibraniy tilida «U ulargha yordem qilghuchi hem ularning qalqininglardur» déyilidu. 10-11-ayetlerdimu shundaq.

116:3 2Sam. 22:5, 6

«Sendin ötünimen, i Perwerdigar,
Jénimni qutuldurghaysen!

⁵ Shepçetliktur Perwerdigar, heqqaniydur;
Xudayimiz rehimdildur.

⁶ Perwerdigar nadanni saqlaydu;
Men xarab ehwalgha chüshürüldüm, U méni qutquzdı.

⁷ Hey jénim, qaytidin xatirjem bol;
Chünki Perwerdigar séxiylik, méhribanliq körsetti;

⁸ Chünki Sen jénimni ölümdin, közlirimni yashlardin,
Ayaghlirimni putlishishtin qutquzghansen.

⁹ Men Perwerdigar aldida tiriklarning zéminida mangimen;

¹⁰ Ishenginim üçün mundaq söz qilghanmen: —

«Men qattiq xar qilinghanmen»...

¹¹ Jiddiyleshkinimdin: — «adamlarning hemmisi yalghanchi!» — Dégenmen..

¹² Manga körsetken barliq yaxshiliqlirini men néme bilen Perwerdigargha qayturimen?

¹³ — Nijatliq qedehini qolumgha alimen,

We Perwerdigarning namini chaqirip iltija qilimen;

¹⁴ Men qilghan qesemlimni Perwerdigar aldida ada qilimen;

Berheq, Uning barliq xelqi aldida ularni ada qilimen.

¹⁵ Perwerdigarning neziride,
Öz mömin bendilirining ölümi qimmetlik ishtur!

¹⁶ Ah Perwerdigar, men berheq Séning qulungdurmen;
Men Séning qulungdurmen, dédikingning oghli ikenmen;

Sen méning asaretlimni yeshkensen;

¹⁷ Men Sanga teshekkür qurbanliqlirini sunimen,
Perwerdigarning namini chaqirip iltija qilimen;

¹⁸ Men qilghan qesemlimni Perwerdigar aldida ada qilimen;

Berheq, Uning barliq xelqi aldida ularni ada qilimen;

¹⁹ Perwerdigarning öyining hoylilirida,

Séning otturungda turup, i Yérusalém,

Qesemlimni ada qilimen!

Hendusana!

117-küy

Xudaning pütkül dunyagha bolghan muhebbiti

117¹ Perwerdigarni medhiyilenglar, barliq eller;
Hemme xelqler, Uni maxtanglar!

² Chünki bizge baghligan özgermes muhebbiti ghelibiliktur;

Hem Perwerdigarning heqiqet-sadaqiti menggültkur!

Hemdusana!

116:7 Zeb. 13:6

116:10 «Ishenginim üçün söz qilghanmen» — (yaki «Ishendim, shunga söz qildim...») — buning menisi, belkim, méning Xudagha derdinni töküshüm hergiz bikargha ketmeydu, démekchi («2Kor.» 4:13nimu körüng).

116:10 2Kor. 4:13

116:11 Rim. 3:4

116:17 «Men Sanga teshekkür qurbanliqlirini sunimen» — «teshekkür qurbanliqi» Musa peyghember arqiliq békitilgen yene birxil qurbanliq («Law.» 7-babni körüng).

117:1 Rim. 15:11

118¹ Perwerdigargha teshekkür éytinglar, chünki U méhribandur;
Uning méhir-muhebbiti menggüdur!

² Israil: «Uning méhir-muhebbiti menggüdur» — désun!

³ Harun jemeti: «Uning méhir-muhebbiti menggüdur» — désun!

⁴ Perwerdigardin qorqidighanlar: «Uning méhir-muhebbiti menggüdur» — désun!

⁵ Qistaqta qélip Yahgha nida qildim;

Yah jawab bérip, méni kengri-azadilikte turghuzdi.

⁶ Perwerdigar men tereptidur, men qorqmaymen;

Insan méni néme qilalisun?

⁷ Perwerdigar manga yardem qilghuchilar arisida bolup, méning teripimdidur;

Öchmenlirimning meghlubiyitini körimen.

⁸ Perwerdigarni bashpanahim qilish,

Insangha tayinishtin ewzeldur;

⁹ Perwerdigarni bashpanahim qilish,

Emirlerge tayinishtin ewzeldur.

¹⁰ Barliq eller méni qorshiwalidi;

Biraq Perwerdigarning nami bilen ularni halak qilimen;

¹¹ Ular méni qorshiwalidi; berheq, qorshiwalidi;

Biraq Perwerdigarning nami bilen men ularni halak qilimen;

¹² Ular herilerdek méni qorshiwalidi;

Ular yéqilghan yantaq otidek tézla öchürüldi;

Chünki Perwerdigarning nami bilen men ularni halak qilimen.

¹³ Sen düşhmen méni zerb bilen itterding,

Yiqilghili tas qaldim;

Biraq Perwerdigar manga yardemde boldi.

¹⁴ Küchüm we naxsham bolsa Yahdur;

U méning nijatliqim boldi!

¹⁵ Heqqaniylarning chédirlirida shadliq we nijatliqning tenteniliri yangritilmaqta;

Perwerdigarning ong qoli zeper quchmaqta!

¹⁶ Perwerdigarning ong qoli égiz kötürülgen!

Perwerdigarning ong qoli zeper quchmaqta!

¹⁷ Men ölmeymen, belki yashaymen,

Yahning qilghanlirini jakarlaymen.

¹⁸ Perwerdigar manga qattiq terbiye bergen bolsimu,

Biraq U méni ölümge tapshurmidi.

¹⁹ Heqqaniyet derwazilirini manga échip béringlar;

Men kirimen, Yahni medhiyileymen.

²⁰ Bu Perwerdigarning derwazisidur;

Heqqaniylar buningdin kiridu!

118:6 Rim. 8:31

118:8 Zeb. 62:8, 9; 146:3; Yer. 17:5, 7

118:10 «Barliq eller méni qorshiwalidi; biraq Perwerdigarning nami bilen ularni halak qilimen;...» — bu küydiki 10-29-ayetler kimni körsetkenlikini oqurmenler Injil, «Matta», «Markus» hem «Luqa» qismiliridiki axirqi nechche bablardin köreleydu.

118:10 Zeb. 18:43, 47, 48; Yesh. 11:1-10; Rim. 15:12

118:16 Luqa 1:51

118:19 Yesh. 26:2

- ²¹ Men sanga teshekkür éytimen;
Chünki Sen manga jawab qayturdung,
Hem méning nijatliqim boldung.
- ²² Tamchilar tashliwetken tash bolsa,
Burjek téshi bolup tiklendi...
- ²³ Bu ish Perwerdigardindur,
Bu közimiz aldida karamet boldi..
- ²⁴ Bu Perwerdigar yaratqan kündur;
Biz uningda shadlinip xursen bolimiz.
- ²⁵ Qutquzghaysen, i Perwerdigar, Sendin ötünimen;
Sendin ötünimen, bizni yashnatqaysen!..
- ²⁶ Perwerdigarning namida Kelgüchige mubarek bolsun!
Biz Perwerdigarning öyide turup sanga «Mubarek!» dep towliduq.
- ²⁷ Perwerdigar Tengridur;
U üstimizge nur bergen;
Héytliq qurbanliqni tanilar bilen baghlanglar,
— Qurbangahning münggüzirige ilip baghlanglar..
- ²⁸ Sen méning Ilahimdursen,
Men Sanga teshekkür éytimen;
Méning Xudayim, men Séni ulughlaymen.
- ²⁹ Perwerdigargha teshekkür éytinglar;
Chünki U méhribandur;
Uning méhir-muhebbiti menggüdur!

119-küy

Xudaning söz-kalami göherdur!

«Élipbe tertipilik» küy — 1-ayettiki izahatni körüng

119¹ |X| (Alef) Yolda mukemmel bolghanlar,
Perwerdigar Tewrat-qanunida mangidighanlar bextliktur!..

- ² Uning agah-guwahlirini tutqanlar,
Uni chin qelbi bilen izdigenler,
- ³ Hécbir heqsizliqni qilmighanlar bextliktur!
Ular uning yollarida mandidu.
- ⁴ Körsetmiliringe estayidil emel qilishimiz üçün,

118:22 «Tamchilar tashliwetken tash bolsa, burjek téshi bolup tiklendi» — «Mat.» 20:42ni körüng.

118:22 Yesh. 8:14; 28:16; Mat. 21:42; Mar. 12:10; Luqa 20:17; Ros. 4:11; Rim. 9:33; Ef. 2:20; 1Pét. 2:4, 7

118:23 Yesh. 29:14

118:25 «Qutquzghaysen, i Perwerdigar!» — ibraniy tilida «Hoshanna!» dégen söz. «Mat.», 21:9ni körüng.

118:25 Mat. 21:9, 15; Mar. 11:9, 10; Yuh. 12:13

118:27 «Héytliq qurbanliqni tanilar bilen baghlanglar, — qurbangahning münggüzirige ilip baghlanglar» — muqeddes ibadetxanidiki qurbangahning töt bürijining herbirige bir «münggüz» (ilmek) békitilgen. «Muqeddes chédir»ni körstitidighan sxémilarni körüng.

119:1 «X Alef Yolda mukemmel bolghanlar, Perwerdigar Tewrat-qanunida mangidighanlar bextliktur!» — bu 119-küy «élipbe tertipilik» küy. Her sekkiz ayet bir guruppa bolidu. Herbir guruppidiki sekkiz ayet oxshash herb bilen bashlinidu, herbir guruppa (jemiy 22 guruppa) ibraniy tilining élipbelik tertipi boyiche yéngi bir herp bilen bashlinidu. «Perwerdigar Tewrat-qanunida mangidighanlar bextliktur!» — «Tewrat» (torah) dégen söz ibraniy tili bolup, eslide «yolyoruq», «terbiye» dégen menide, bu yerde: «qanun», «telim», «Xuda bergen barliq kitablarnı» dégen umumiy menide ishilitidu. Adette Musa peyghember arqiliq keltürülgen Tewrattiki «Yaritilish» «Misirdin chiqish» «Lawiyliqlar» «Chöl-bayawandiki seper» hem «Qanun sherhi» dégen aldinqi besh qisimni körstitidu.

119:1 Zeb. 1:1

Özüng ularni békitkensen.

⁵ Ah, yollirimning yönishi belgilimiliringge emel qilishqa békitilgey!

⁶ Shuning bilen barliq emr-permanliringni etiwarlisam,
Men yerge qarap qalmaymen.

⁷ Séning heqqaniy hökümliringni öginip,
Durus köngüldin Sanga teshekkür éytimen.

⁸ Men belgilimiliringni choqum tutimen;
Méni pütünley tashliwetmigeysen!

⁹ |𐤁| (Bet) Yash bir yigit qandaq qilib öz yolini pak tutalaydu?
Séning söz-kalamingni anglap emel qilish bilenla.

¹⁰ Pütün qelbim bilen men Séni izdidim;
Méni emrliringdin adashturmighaysen;

¹¹ Gunah qilib Sanga qarshi chiqmasliqim üçhün,
Sözüngni könglümge mehkem püküwaldim.

¹² Mubarekdursen Perwerdigar,
Manga Öz belgilimiliringni ögetkeysen.

¹³ Lewlirim bilen men bayan qilimen,
Aghzingdiki barliq hökümliringni.

¹⁴ Türlük bayliqlardin shadlanghandek,
Agah-guwahliqliringgha egeshken yolda shadlandim.

¹⁵ Men körsetmiliring üstide séghinip oylinimen;
Izliringgha qarap oylinimen.

¹⁶ Belgilimiliringni xursenlik dep bilimen;
Söz-kalamingni untumaymen.

¹⁷ |𐤂| (Gimel) Qulunggha méhribanliqni körsetkeysen, shuning bilen men yashaymen,
Kalaminggha boysunimen..

¹⁸ Tewrat-qanunungdin karamet sirlarni körüşüm üçhün,
Közlirimni achqaysen!

¹⁹ Men bu dunyada musapirmen;
Emrliringni mendin yoshurmighaysen..

²⁰ Hökümliringge herqachan intizar bolup,
Yürikim ézilip kétey dep qaldi.

²¹ Sen lenetke buyrulghan tekebburlargha tenbih bérisen,
Ular emrliringdin adiship kétidu.

²² Mendin ahanet hem mesxirini yiraqqa ketküzgeysen;
Chünki agah-guwahliqliringni tutimen.

²³ Emirler olturup yaman gépimni qilishmaqta;
Séning qulung bolsa belgilimiliring üstide séghinip oylaydu.

²⁴ Séning agah-guwahliqliring méning xursenlikim,
Méning meslihetchilirimdur..

²⁵ |𐤃| (Dalet) Méning jénim tupraqqa yépishqan;
Söz-kalaming boyiche méni yéngilandurghaysen.

²⁶ Öz yollirimni aldingda ochuq bayan qildim,
Sen manga jawab berding;

119:17 Zeb. 103:2; 116:7

119:19 Yar. 47:9; 1Tar. 29:15; Zeb. 39:12; Ibr. 11:13

119:24 Zeb. 43:3; 112:1; 119:35, 47, 77, 174;

Manga belgilimiliringni ögetkeysen..

²⁷ Méni körsetmiliringning yolini chüshinidighan qilghaysen,
Andin men karametliring üstide séghinip oylinimen.

²⁸ Jénim qayghu bilen érip kétidu;
Söz-kalaming boyiche méni küchlendürgeysen.

²⁹ Mendin aldamchi yolni néri qilghaysen;
Shepquet qilip manga Tewrat-qanunungni béghishlighaysen;

³⁰ Men heqiqet-sadaqet yolini talliwaldim;
Hökümliringni aldimda qoydum.

³¹ Agah-guwahliringni ching tutimen;
Perwerdigar, méni uyatqa qaldurmighaysen.

³² Sen méning qelbimni keng-azade qilishing bilen,
Emrliring yoligha egiship yügürimen.

³³ 𐤎 (Xé) I Perwerdigar, belgilimiliringning yolini manga ayan qilghaysen;
Men uni axirghiche tutimen.

³⁴ Méni yorutqaysen, men Tewrat-qanunungni tutimen,
Shundaqla pütün qelbim bilen uninggha emel qilimen.

³⁵ Méni emrliringning yolida mangidighan qilghaysen;
Chünki ularni xursenlik dep bilimen.

³⁶ Méning qelbimni shexsiy menpeetke emes,
Belki agah-guwahliqliringgha mayil qilghaysen.

³⁷ Közlirimni saxtini körüshtin yandurghaysen;
Méni yolungda janlandurghaysen;

³⁸ Sen qulunggha bolghan wedengni emelge ashurghaysen;
Shuning bilen xeqler Sendin eyminidu..

³⁹ Men qorqqan shermendilikni néri ketküzgeysen;
Chünki Séning hökümliring eladur.

⁴⁰ Mana, men körsetmiliringge teshna bolup keldim;
Öz heqqaniyitingde méni janlandurghaysen;

⁴¹ 𐤌 (Waw) We méhir-muhebbetliring yénimgha kelsun, i Perwerdigar;
Wedeng boyiche nijatliqning yénimgha kelsun;

⁴² Shunda mende méni mesxire qilghuchigha bergüdek jawab bolidu;
Chünki sözüngge tayinimen.

⁴³ We aghzimdin heqiqetning sözini élip tashlimighaysen;
Chünki hökümliringge ümid baghlidim;

⁴⁴ Shunda men Séning Tewrat-qanunungni her qachan tutimen,
Berheq, ebedil'ebedgiche tutimen;

⁴⁵ Shunda men azadilikte mangimen;
Chünki körsetmiliringni izdidim.

⁴⁶ Shunda men padishahlar aldida agah-guwahliqliring toghruluq sözleymen,
Bu ishlarda men yerge qarap qalmaymen.

⁴⁷ We emrliringni xursenlik dep bilimen,
Chünki ularni söyüp keldim;

119:26 Zeb. 25:4; 27:11; 86:11

119:38 «Sen qulunggha bolghan wedengni emelge ashurghaysen; Shuning bilen xeqler Sendin eyminidu» — bashqa birnechche terjimiliri bar, jümlidin: «Séning eyminishingge bérilgen qulung üçün wedengni emelge ashurghaysen».

119:41 «: Waw We méhir-muhebbetliring yénimgha kelsun, i Perwerdigar....» — mushu sekkiz ayet (41–48-ayet) hemmisi ibraniy tilida: «waw» bilen bashlinidu; uyghur tilidiki «we» mushu «waw»din (ereb tilining wasitisi bilen) kelgen.

- ⁴⁸ Men söyüp kelgen emrliringge qollirimni sozup intilimen,
We belgilimiliring üstide séghinip oylinimen..
- ⁴⁹ |**ṭ**| (Zain) Sen qulunggha bergen sözüngni,
Yeni manga ümid béghishlighan kalamingni esligeysen.
- ⁵⁰ U bolsa derdimge bolghan tesellidur;
Chünki söz-wedeng méni janlandurdi.
- ⁵¹ Tekebburlar esheddiy haqaretligini bilen,
Lékin Tewrat-qanunungdin héch chetnimidim.
- ⁵² Qedimde békitilgen hökümliringni yadimgha keltürdüm, i Perwerdigar,
Shundaq qilip özümge teselli berdim.
- ⁵³ Tewrat-qanunungni tashliwetken reziller wejidin,
Otluq ghezep mende qaynap tashti.
- ⁵⁴ Musapir bolup turghan jayimda,
Körsetmiliring méning naxshilirim boldi.
- ⁵⁵ Kéchide, i Perwerdigar, namingni eslep yürdüm,
Tewrat-qanunungni tutup keldim..
- ⁵⁶ Men buninggha nésip boldum,
Chünki men körsetmiliringge itaet qilip keldim.
- ⁵⁷ |**ṭ**| (Xet) Özüng méning nésiwemdursen, i Perwerdigar;
«Séning söz-kalamingni tutay» — dédim..
- ⁵⁸ Men pütün qelbim bilen didaringgha intilip yélindim;
Wedeng boyiche manga shapaet körsetkeysen..
- ⁵⁹ Men yolliring üstide oylandim,
Ayaghlirimni agah-guwahliqliringgha qaritip buridim.
- ⁶⁰ Men aldiridim, héch kéchikmidim,
Séning emrliringge emel qilishqa.
- ⁶¹ Rezillerning asaretliri méni chirmiwalghini bilen,
Men Tewrat-qanunungni héch untumidim.
- ⁶² Heqqaniy hökümliring üçün,
Tün kéchide teshekkür éytqili qopimen.
- ⁶³ Men Sendin qorqidighanlarning,
Körsetmiliringge egeshkenlarning hemmisining ülpitidurmen.
- ⁶⁴ Jahan, i Perwerdigar, Séning özgermes muhebbiting bilen toldi;
Manga belgilimiliringni ögetkeysen.
- ⁶⁵ |**ṭ**| (Tet) Söz-kalaming boyiche, i Perwerdigar,
Öz qulunggha méhribanliqni körsitip kelgensen.
- ⁶⁶ Manga obdan perq étishni we bilimni ögetkeysen;
Chünki men emrliringge ishendim.
- ⁶⁷ Men azabqa uchrastin burun yoldin azghan,
Biraq hazir sözüngni tutimen.
- ⁶⁸ Sen méhribandursen, méhribanliq qilisen,

119:48 «men söyüp kelgen emrliringge qollirimni sozup intilimen» — yaki «men söyüp kelgen emrliringge qollirimni sozup kötürimen».

119:55 Zeb. 16:7; 42:8

119:57 «Özüng méning nésiwemdursen, i Perwerdigar; «Séning söz-kalamingni tutay» — dédim» — bashqa birxil terjimisi: — «Méning nésiwem, i Perwerdigar, Séning söz-kalamingni tutushtin ibarettur, — dédim».

119:58 «Men pütün qelbim bilen didaringgha intilip yélindim» — yaki «Men pütün qelbim bilen iltipatinggha intilip yélindim».

Manga belgilimiliringni ögetkeysen.

⁶⁹ Tekebburlar manga qara chaplashti;
Biraq körsetmiliringge pütün qelbim bilen itaet qilimen.

⁷⁰ Ularning qelbi tuymas bolup ketti;
Biraq men bolsam Tewrat-qanunungni xursenlik dep bilimen..

⁷¹ Azabqa uchrighinim yaxshi boldi,
Shuning bilen belgilimiliringni ögendim.

⁷² Men üçün aghzingdiki qanun-telim,
Minglighan altun-kümüş tenggidin ewzeldur..

⁷³ | (Yod) Séning qolliring méni yasighan, méni mustehkemlidi;
Méni yorutqaysen, emrliringni öginimen..

⁷⁴ Sendin eyminidighanlar méni körüp shadlinidu;
Chünki men söz-kalaminggha ümid baghlap keldim.

⁷⁵ I Perwerdigar, Séning hökümliringning heqqaniy ikenlikini,
Wapadarliqingdin méni azabqa salghiningni bilimen..

⁷⁶ Ah, qulunggha bergen wedeng boyiche,
Özgermes muhebbiting teselliyim bolsun.

⁷⁷ Méning yashishim üçün,
Rehimdilliqliring yénimgha kelsun;
Chünki Tewrat-qanunung méning xursenlikimdur.

⁷⁸ Tekebburlar xijalette qalsun;
Chünki ular manga yalghanchiliq bilen tetürlük qilghan;
Men bolsam, körsetmiliring üstide séghinip oylinimen.

⁷⁹ Sendin eyminidighanlar men terepke burulup kelsun;
Agah-guwahliqliringni bilgenlermu shundaq bolsun.

⁸⁰ Könglüm belgilimiliringde mukemmel bolsun;
Shuning bilen yerge qarap qalmaymen.

⁸¹ | (Kaf) Jénim nijatliqinggha telmürüp halidin kétey dewatidu;
Men söz-kalaminggha ümid baghlidim.

⁸² Közüm söz-wedengge telmürüp tügishey dédi,
«Sen qachanmu manga teselli bétersen» — dep.

⁸³ Chünki men islinip qurup ketken tulumdek boldum,
Biraq belgilimiliringni untumaymen.

⁸⁴ Qulungning künliri qanche bolidu?
Manga ziyankeshlik qilghanlarni qachan jazalaysen?

⁸⁵ Tekebburlar manga orilarni kolighan;
Bu ishlar Tewratinggha muxaliptur;

⁸⁶ Séning barliq emrliring ishenchliktur;
Ular yolsizliq bilen méni qistimaqta;

Manga yardem qilghaysen!

⁸⁷ Ular méni yer yüzidin yoqatqili qil qaldi;
Biraq men bolsam, körsetmiliringdin waz kechmidim.

⁸⁸ Özgermes muhebbiting boyiche méni janlandurghaysen,

119:70 «Ularning qelbi tuymas bolup ketti» — dégen söz ibraniy tilida «Ularning qelbi mayliq bolup ketti» dep élinghan.

119:72 Zeb. 19:10

119:73 Ayup 10:9; Zeb. 139:13-16

119:75 «Séning hökümliringning heqqaniy ikenlikini ... bilimen» — ibraniy tilida «Séning hökümliringning heqqaniyliqtur ... dep bilimen».

We aghzingdiki agah-guwahliqliringni tutimen.

⁸⁹ **יָלַדְתִּי** (Lamed) Menggüge, i Perwerdigar,
Söz-kalaming ershlerde békitilgendur.

⁹⁰ Séning sadaqiting dewrdin-dewrgichidur;

Sen yer-zéminni muqim békitkensen, u mewjut bolup turidu..

⁹¹ Séning höküm-qanunietliring bilen bular бүгүнкү күндүмү turidu;

Chünki barliq mewjudatlar Séning xizmitingdidur..

⁹² Séning Tewrat-qanunung xursenlikim bolmighan bolsa,
Azabimda yoqap kéter idim.

⁹³ Men Séning körsetmiliringni hergiz untumaymen;

Chünki mushular arqiliq manga hayatliq berding;

⁹⁴ Men Séningkidurmen, méni qutquzghaysen;

Chünki men körsetmiliringni izdep keldim.

⁹⁵ Reziller méni halak qilishni kütmekte;

Biraq men agah-guwahliringni könglümde tutup oylaymen.

⁹⁶ Men hemme mukemmellikning chéki bar dep bilip yettim;

Biraq Séning emr-kalaming cheksiz kengdur!

⁹⁷ **אֲמַרְתִּי** (Mem) Ah, méning Tewrat-qanununggha bolghan muhebbitim neqeder chongqurdur!

Kün boyi u méning séghinip oylaydighinimdur.

⁹⁸ Emrliring herdaim men bilen bille turghachqa,

Méni düşmenlirimdin dana qilidu;

⁹⁹ Barliq ustazlirimdin köp yorutulghanmen,

Chünki agah-guwahliring séghinishimdur.

¹⁰⁰ Men qérilardin köprek chüshinimen,

Chünki körsetmiliringge itaet qilip keldim.

¹⁰¹ Söz-kalaminggha emel qilishim üçün,

Ayaghlirimni hemme yaman yoldin tarttim..

¹⁰² Hökümliringdin héch chiqmidim;

Chünki manga ögetken Sen özüngdursen.

¹⁰³ Sözliring tilimgha shunche shérin tétiydu!

Aghzimda heseldin tatliqtur!

¹⁰⁴ Körsetmiliringdin men yorutuldum;

Shunga barliq saxta yolni öch körimen.

¹⁰⁵ **אָן** (Nun) Söz-kalaming ayighim aldidiki chiragh,
Yolumgha nurdur.

¹⁰⁶ Qesem ichtim, emel qilimenki,

Men heqqaniy hökümliringni tutimen..

¹⁰⁷ Zor azab-oqubetlerni chektim, i Perwerdigar;

Söz-kalaming boyiche méni janlandurghaysen.

¹⁰⁸ Qobul qilghaysen, i Perwerdigar, aghzimdiki xalis qurbanliqlarni,

Manga hökümliringni ögetkeysen..

119:90 Top. 1:4

119:91 «Séning höküm-qanunietliring bilen bular бүгүнкү күндүмү turidu» — «bular» bolsa 89-ayette tilgha élinghan Xudaning söz-kalami we 90-ayette tilgha élinghan yer-zémin bolsa kérek.

119:101 «Ayaghlirimni hemme yaman yoldin tarttim» — «tarttim» — ibranii tilida «baghlidim» yaki «chüsheklidim».

119:103 Zeb. 19:10; Pend. 8:11

119:106 Neh. 10:30

119:108 «Aghzimdiki xalis qurbanliqlar» — «xalis qurbanliq» Musa peyghember alahide belgiligen birxil qurbanliq idi. Biraq bu yerde bu ibare peqet köchme menide ishli tilgen.

- ¹⁰⁹ Jénimni aliqinimda daim élip yürimen,
Biraq Tewrat-qanunungni peqet untumaymen.
- ¹¹⁰ Reziller men üçhün qiltaq qurdi;
Biraq körsetmiliringdin adashmidim.
- ¹¹¹ Agah-guwahliqliringni miras qilip menggüge qobul qildim;
Chünki ular könglümning shadliqidur.
- ¹¹² Men könglümni belgilimiliringge menggüge emel qilishqa,
Yeni axirghiche emel qilishqa mayil qildim.
- ¹¹³ || (Sameq) Ala köngüllerni öch körüp keldim;
Söyginim bolsa, Tewrat-qanunungdur.
- ¹¹⁴ Sen méning dalda jayim, méning qalqanimdursen;
Söz-kalaminggha ümid baghlidim.
- ¹¹⁵ Men Xudayimning emrlirige emel qilishim üçhün,
Mendin néri bolunglar, i rezillik qilghuchilar!
- ¹¹⁶ Yashishim üçhün,
Wedeng boyiche méni yöligeysen;
Ümidimning aldida méni yerge qaratmighaysen.
- ¹¹⁷ Méni qollap quwwetligeysen, shunda men aman-ésen yürimen;
We belgilimiliringni herdaim qedirleymen.
- ¹¹⁸ Belgilimiliringdin azghanlarning hemmisini neziringdin saqit qilding;
Chünki ularning aldamchiliqi quruqtur.
- ¹¹⁹ Sen yer yüzidiki barliq rezillerni dashqaldek shallap tazilaysen;
Shunga men agah-guwahliqliringni söyimen.
- ¹²⁰ Etlirim Séningdin bolghan eyminishtin titreydu;
Hökümliringdin qorqup yürimen.
- ¹²¹ || (Ayin) Men durus hökümlerni we adaletni yürgüzdum;
Méni ezgüchilerge tashlap qoymighaysen;
- ¹²² Öz qulung üçhün yaxshiliqqa kapalet bolghaysen;
Tekebburlargha méni ezgüzmigeysen.
- ¹²³ Közüm nijatliqinggha teshna bolup,
Hem heqqaniyiting toghruluq wedengge telmürüp tügishey dep qaldi;
- ¹²⁴ Özgermes muhebbiting bilen qulunggha muamile qilghaysen;
Belgilimiliringni manga ögetkeysen.
- ¹²⁵ Men Séning qulungdurmen;
Agah-guwahliqliringni bilip yétishim üçhün méni yorutqaysen.
- ¹²⁶ Perwerdigar heriketke kélish waqti keldi!
Chünki ular Tewrat-qanunungni bikar qiliwétidu.
- ¹²⁷ Shu sewebtin emrliringni altundin artuq söyimen,
Sap altundin artuq söyimen;
- ¹²⁸ Shunga hemme ishlarni bashquridighan barliq körsetmiliringni toghra dep bilimen;
Barliq saxta yolni öch körimen.
- ¹²⁹ || (Pé) Agah-guwahliqliring karamettur;
Shunga jénim ulargha egishidu.
- ¹³⁰ Sözliringning yéshimi nur élip kélidu;
Nadanlarnimu yorutidu..

119:113 «Ala köngüller» — yaki «estayidil emesler».

119:130 Zeb. 19:7

- ¹³¹ Aghzimni échip hasirap kettim,
Chünki emrliringge teshna bolup keldim.
- ¹³² Namingni söygenlerge bolghan aditing boyiche,
Jamalingni men terepke qaritip shepset körsetkeysen.
- ¹³³ Qedemlimni sözüng bilen toghrilighaysen;
Üstümge héch qebihlikni höküm sürgüzimgeysen.
- ¹³⁴ Méni insanning zulumidin qutuldurghaysen,
Shuning bilen Séning körsetmiliringge itaet qilimen.
- ¹³⁵ Jamalingning nurini qulungning üstige chachturghaysen;
Manga belgilimiliringni ögetkeysen..
- ¹³⁶ Közlirimdin yash ériqliri aqidu,
Chünki insanlar Tewrat-qanunungha boysunmaydu.
- ¹³⁷ **ⲧ** (Tsade) Heqqaniydursen, i Perwerdigar;
Hökümliring toghridur.
- ¹³⁸ Sen agah-guwahliqliringni heqqaniyliqta buyrughan;
Ular tolimu ishenchliktur!
- ¹³⁹ Otluq muhebbitim özümni yoqitidu,
Chünki méni xar qilghuchilar sözliringge pisent qilmaydu.
- ¹⁴⁰ Sözüng toluq sinap ispatlanghandur;
Shunga qulung uni söyidu..
- ¹⁴¹ Men tériqtekturmen, kemsitilgenmen,
Biraq körsetmiliringni untumaymen.
- ¹⁴² Séning heqqaniyiting ebediy bir heqqaniyettur,
Tewrat-qanunun heqiqettur.
- ¹⁴³ Péshkellik we azab manga chirmishiwaldi;
Biraq emrliring méning xursenliklimdur.
- ¹⁴⁴ Séning agah-guwahliqliringning heqqaniyliqi ebediydur;
Yashighin dep, méni yorutqaysen.
- ¹⁴⁵ **ⲕ** (Kof) Men pütün qelbim bilen Sanga nida qildim, i Perwerdigar;
Manga jawab bergeysen;
Men belgilimiliringni tutimen.
- ¹⁴⁶ Men Sanga nida qilimen;
Méni qutquzghaysen; agah-guwahliqliringgha egishimen.
- ¹⁴⁷ Men tang atmay ornumdin turup peryad kötürimen;
Söz-kalaminggha ümid baghlidim..
- ¹⁴⁸ Wediliring üstide séghinip oylinish üçün,
Tündiki jésekler almashmay turup közüm échilidu..
- ¹⁴⁹ Özgermes muhebbiting boyiche awazimni anglighaysen;
I Perwerdigar, hökümliring boyiche méni janlandurghaysen.
- ¹⁵⁰ Qebih niyetke egeshkenler manga yéqinlashti,
Ular Tewrat-qanunungdin yiraqtur.
- ¹⁵¹ I Perwerdigar, Sen manga yéqin turisen;
Barliq emrliring heqiqettur.

119:135 Zeb. 4:6

119:140 2Sam. 22:31; Zeb. 12:6; 18:30; Pend. 30:5

119:147 Zeb. 5:3; 88:13; 130:6

119:148 Zeb. 57:8; 63:1, 6

- ¹⁵² Uzundin béri agah-guwahliqliringdin ögendimki,
Ularni menggüge inawetlik qilghansen.
- ¹⁵³ |**Ṛ**| (Resh) Méning xar bolghinimni körgeysen, méni qutuldurghaysen;
Chünki Tewrat-qanunungni untumidim.
- ¹⁵⁴ Méning dewayimni sorighaysen, hemjemet bolup méni qutquzghaysen;
Wedeng boyiche méni janlandurghaysen.
- ¹⁵⁵ Nijatliq rezillerdin yiraqtur;
Chünki ular belgilimiliringni izdimeydu.
- ¹⁵⁶ Rehimdilliqliring köptur, i Perwerdigar;
Hökümliring boyiche méni janlandurghaysen.
- ¹⁵⁷ Manga ziyankeshlik qilghuchilar hem méni xar qilghuchilar köptur;
Biraq agah-guwahliqliringdin héch chetnimidim.
- ¹⁵⁸ Men asiqliq qilghuchilargha qarap yirgendim,
Chünki ular sözüngni tutmaydu..
- ¹⁵⁹ Séning körsetmiliringni shunche söygenlikimni körgeysen;
Özgermes muhebbiting boyiche méni janlandurghaysen, i Perwerdigar.
- ¹⁶⁰ Söz-kalamingni mujessemligende andin heqiqet bolur;
Séning herbir adil hökümüng ebediydur..
- ¹⁶¹ |**Ṣ**| (Shiyin) Emirler bikardin-bikar manga ziyankeshlik qilidu;
Biraq yürikim kalaming aldidila titreydu.
- ¹⁶² Birsiz zor olja tapqandek,
Wedengdin xushallinimen.
- ¹⁶³ Saxtiliqtin nepretlinip yirginimen;
Söyginim Tewrat-qanunungdur.
- ¹⁶⁴ Heqqaniy hökümliring tüpeylidin,
Künde yette qétim Séni medhiyileymen.
- ¹⁶⁵ Tewratingni söygenlarning zor xatirjemliki bar;
Héç nerse ularni putliyalmas.
- ¹⁶⁶ Men nijatliqingha ümid baghlap küttüm, i Perwerdigar,
Emrliringge emel qilip.
- ¹⁶⁷ Jénim agah-guwahliqliringgha egishidu,
Ularni intayin söyimen.
- ¹⁶⁸ Barliq yollirim aldingda bolghach,
Körsetmiliring hem agah-guwahliqliringgha egishimen.
- ¹⁶⁹ |**Ṭ**| (Taw) Méning peryadim aldinggha yéqin kelsun, i Perwerdigar;
Kalaming boyiche méni yurutqaysen.
- ¹⁷⁰ Yélinishim aldinggha kelsun;
Wedeng boyiche méni qutuldurghaysen.
- ¹⁷¹ Manga belgilimiliringni ögitishing üçün,
Lewlirimdin medhiyiler urghup chiqidu.
- ¹⁷² Tilim sözüngni külep naxsha éytidu,
Chünki emrliringning hemmisi heqqaniydur.
- ¹⁷³ Qolung manga yardemge teyyar bolsun;

119:158 «Men asiqliq qilghuchilargha qarap yirgendim» — yaki «Men asiqliq qilghuchilargha qarap azablandim».

119:160 «Söz-kalamingni mujessemligende andin heqiqet bolur» — bu nahayiti muhim bir jümle. Toluq, etrapliq heqiqetni peqet Muqeddes Kitabtiki bir ayettinla bilgili bolmaydu, belki köp ayetlarning yigindisi arqiliqla («mujessemligende») andin «toluq heqiqet» yaki «her tereplik heqiqet» chiqidu.

Chünki men körsetmiliringni talliwaldim.

¹⁷⁴ Men nijatliqinggha telmürüp teshna bolup keldim, i Perwerdigar;
Séning Tewrating méning xursenlikimdur.

¹⁷⁵ Jénim yashisun, u Séni medhiyileydu,
Séning hökümliring manga yardem qilsun.

¹⁷⁶ Men yoldin adashqan qoydek temtirep qaldim;
Qulungni izdigeysen;
Chünki emrliringni untup qalghinim yoq..

120-küy Urushqaq xelq arisida

120¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Béshimgha kün chüshkende men Perwerdigargha nida qildim;
U manga jawab berdi..

² I Perwerdigar, jénimni yalghan sözleydighan lewlerdin,
Aldamchi tildin qutuldurghaysen..

³ Sanga néme bérilidu,
Sanga néme qoshulushi kérek,
Ey aldamchi til?

⁴ — Palwan atqan ötkür oqlar,
Archa choghliri sanga tegsun!.

⁵ Meshek diyarida musapir bolup yashighinimgha,
Kédar chédirliri arisida turghinimgha halimgha way!.

⁶ Men tinchliqqa öchler arisida uzundin buyan turuwatimen;

⁷ Men tinchliqperwermen;
Biraq gep qilsam, ular urushimizla, deydu.

121-küy Reb himaye qilghuchimdur

121¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Közlirimni taghlar terepke kötürüp qaraymen;
Méning yardimim qeyerdin kélur?

² Méning yardimim Perwerdigardindur;
Asman-zéminni Yaratquchidindur.

119:176 Yesh. 53:6; Luqa 15:4-7

120:1 «Yuqirigha chiqish naxshisi» — bundaq mawzuluq küydin jemiý 151 bar. Buning menisi toghruluq alimlarning üç xil pikri bar: (1) Yérusalémdeki ikkinchi ibadetxana ichide hoyligha chiqidighan 15 pelempey bar idi; héyt waqitlirida herbir pelempeyde toxtap bir küy éytilghan. (2) Yérusalémgha tawab qilish héytigha barmaqchi (ibraniy tilida bu «chiqmaqchi» dégen söz bilen ipadiliniidu) bolghan yoluchilar bu naxshilarni éytqan; (3) bu 15 küy Israillar Babil impériyesidiki sürgünlüktin qutulup chiqip, Yérusalémgha qaytip kelgenliki (ibraniy tilida «chiqqanliqi»)ni tebrikleydighan naxshilar idi. Bizningche üç pikirning hemmisi toghra bolushi mumkin.

120:2 1Sam. 24:10; 26:19

120:4 Zeb. 11:2; 59:7

120:5 «Meshek diyarida Kédar chédirliri arisida...» — «Meshek» — Israil zéminidin eng chet jay dep hésablanghan (belkim hazirqi muskwa yaki Türkiye); Kédardikiler bolsa Israilning Erebb qoshniliri hem reqibliri idi. Bu yerde ular belkim Xudani étirap qilmaydighan herxil ellerni bildüridu.

- ³ U putungni héch téyildurmaydu;
Séni saqlighuchi héch mügdimeydu!
⁴ Mana, qara, Israilni saqlighuchi hem mügdimeydu, hem uxlimaydu!
⁵ Perwerdigar séning saqlighuchingdur;
Perwerdigar ong yéningdiki sayiwendur.
⁶ Quyash kündüzde, ay kéchide sanga zerer yetküzmeysu;
⁷ Perwerdigar barliq yamanliqtin séni saqlaydu;
U jéningni saqlaydu;
⁸ Perwerdigar chiqishingni, kirishingni,
Buningdin kéyin ebedil'ebediche saqlaydu.

122-küy

Yérusalémning bextidin xushal bolush

122¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Ular manga: «Perwerdigarning öyige chiqayli» — déginide,
Shadlandim.

² Putlirimiz derwaziliring ichide turushqa nésip boldi, i Yérusalém!

³ I Yérusalém, sen jipsilashturulup retlik sélinghan bir sheherdursen;

⁴ Qebililer u yerge chiqidu,

Yahning qebililiri chiqidu;

Israilgha bérilgen kórsetme boyiche,

Perwerdigarning namigha teshekkür éytish üçün chiqidu..

⁵ Chünki u yerde höküm chiqirishqa textler sélini,

Dawutning jemetidikilerge textler sélini.

⁶ Yérusalémning aman-xatirjemlikini izdep dua qilinglar;

Séni söygenler ronaq tapidu..

⁷ Istihkamliring ichide aman-xatirjemlik bolsun,

Ordiliring ichide awat-aramliq bolsun!

⁸ Qérindashlirim hem yar-buraderlirim üçün,

Men: «Aman-xatirjemlik ichingde bolsun» — deymen.

⁹ Perwerdigar Xudayimizning öyi üçün,

Séning ronaq tépishinggha intilimen!

123-küy

Zor xarliq astida

123¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

I ershlerde Turghuchisen,

Sanga béshimni kótürüp qaraymen;—

122:4 «Qebililer.. . Israilgha bérilgen kórsetme boyiche... chiqidu» — bu yolyoruq-kórsetme Musa peyghember arqiliq bérilgenidi. Héyt künliride (yilda üç qétim) Israil qebililirining erkekliri (qiz-ayallar ixtiyaren) Yérusalémgha chiqip ibadet qilishi kérek idi.

122:6 «Yérusalémning aman-xatirjemlikini izdep dua qilinglar» — ibraniy tilida: «Yérushalom»ning «shalom»i üçün dua qilinglar». «Shalom» «tinch-amanliq», «Yérushalom» bolsa «Tinch-amanliq sheher» dégen menide (ibraniy tilida «shalom», ereb tilida «salam»).

123:1 «Sanga béshimni kótürüp qaraymen» — ibraniy tilida: «Sanga közlirimni kótürüp qaraymen».

123:1 Zeb. 115:3

² Mana, qulliringning közi öz xojayinining qollirigha qandaq qarighan bolsa,
Dédeklerning közi öz sahibesining qollirigha qandaq qarighan bolsa,
Bizning közimiz Perwerdigar Xudayimizgha shundaq qaraydu.

Ta bizge shepquet körsetküche qaraydu.

³ Bizge shepquet körgüzgeysen, i Perwerdigar,

Bizge shepquet körgüzgeysen;

Chünki biz yetküche xorluq tartqanmiz.

⁴ Jénimiz ghojamlarning mazaqlirini,

Hakawurlarning xorluqlirini yetküche tartqandur.

124-küy

Qutulush üçün rehmetler

124 ¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Eger biz terepte turghini Perwerdigar bolmighan bolsa,

— Ah, Israil shundaq désun —

² Biz terepte turghini Perwerdigar bolmighan bolsa,

Kishiler bizge hujumgha qozghalghanda,

³ Ularning ghezipi bizge tutashqanda,

— Shu chaghda ular bizni tirik yutuwétetti;

⁴ Shu chaghda sular bizni gherq qiliwétetti;

Kelkün béshimizdin ötetti;

⁵ Dawalghughan sular béshimizdin ötetti!

⁶ Perwerdigargha teshekkür-medhiye bolghay!

Ularning chishlirigha ow bolushqa bizni qoyup bermidi.

⁷ Jénimiz tutquchilarning basmiqidin qéchip chiqqan qushtek qachtı;

Basmaq sundurulup, biz qachtuq!

⁸ Érishken yardimimiz Perwerdigarning namididur,

Asman-zémin Yaratquchining namididur!.

125-küy

Xudaning zor himayisi

125 ¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Perwerdigargha tayanganlar Zion téghidektur;

Uni tewretkili bolmaydu,

U menggülük turidu.

² Yérusalém! Taghlar uning etrapini orughan,

Hem Perwerdigar hazirdin ta ebedgiche Öz xelqining etrapini oraydu.

³ Chünki rezillarning hoquq hasisi heqqaniylarning nésiwisini bashqurmaydu;

Bolmisa heqqaniylarmu qollirini qebihlikke uzartishi mumkin.

⁴ Perwerdigar, méhribanlarga méhribanliq qilghaysen;

Köngli duruslarchimu shundaq bolsun.

124:7 Pend. 6:5

124:8 Zeb. 121:2

«Zebur»

⁵ Biraq egri yollargha burulup ketkenlarni bolsa,
Perwerdigar ularni qebihlik qilghuchilar bilan teng shallaydu.
Israilgha aman-xatirjemlik bolghay!

126-küy Sürgün bolushtin azad bolush

126¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Perwerdigar Ziondin sürgün bolghanlarni qayturup kelgende,
Biz chüsh körgendekla bolduq;

² Aghzimiz külkige,

Tilimiz shadlinishqa toldi;

Shu tapta eller arisida ular: —

«Perwerdigar ulargha zor ishlarni qilip berdi» — déyishti..

³ Perwerdigar derweqe biz üçün zor ishlarni qildi,

Biz bulardin shadlinimiz.

⁴ Jenubтики quruq ériqlar shar-shar sulargha aylandurulghandek,

Biz tutqunlarnimu öz erkimizge qayturghaysen, i Perwerdigar;

⁵ Köz yashlirini éqitip térighanlar shadliq bilen orar;

⁶ Yighlap yürüp chachidighan uruqni kötürgen kishi,

Berheq, shadliq-tentene bilen orighan baghlirini kötürüp qaytip kélidu.

127-küy Xuda bergen nésiweni héchkim tartiwalamaydu

127¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»; Sulayman yazghan küy: —

Perwerdigar Özi öy salmisa,

Salghuchilar bikardin-bikar uninggha ejir singdüridu;

Perwerdigar sheherni saqlimisa,

Közetçiler bikardin-bikar oyghaq turidu.

² Silerning seherde ornunglardin qopushunglar,

Kech bolghanda yétishinglar,

Japa-musheqqetni nandek yégininglar bikardin-bikardur;

Chünki U Öz söyginige uyquni béridu..

³ Mana, balilar Perwerdigardin bolghan mirastur,

Baliyatquning méwisi Uning mukapatidur;

126:1 «Perwerdigar Ziondin sürgün bolghanlarni qayturup kelgende...» — bashqa birxil terjimisi: «Perwerdigar Zionning ehwalini eslige qayturghanda...».

126:2 Ayup 8:21

126:4 «Jenubтики quruq ériqlar shar-shar sulargha aylandurulghandek...» — qattiq yamghur yaghghandin kéyin, Pelestinning jenub teripidiki süyi yoq ériq-deryalar yérin saet ichidila küchlük hem xeterlik dawalghughan deryalargha aylandurulidu. «Biz tutqunlarnimu öz erkimizge qayturghaysen, i Perwerdigar» — bu ikkinchi «tutqunluq» némini bildüridu? Babil impériyesige sürgün bolghan Yehudiylar azad bolup Pelestinge qaytip kelgendin kéyin, yene bek éghir musheqqetler hem ziyankeshlikke uchridi («Nehemiya» hem «Ezra» qisimlirini körüng). «Tutqunluq» belkim köchme menide bolup, u éghir ehwalni körsitidu.

127:2 «Japa-musheqqetni nandek yégininglar bikardin-bikardur» — bashqa birxil terjimisi: «Japa-musheqqet bilen tapqan nanni yégininglar bikardin-bikardur». «Chünki U Öz söyginige uyquni béridu» — bashqa birxil terjimisi: «Chünki U Öz söyginige uxligan waqtda béridu».

⁴ Yashliqta tapqan balilar,
Baturdayning qolidiki oqlardek bolidu.
⁵ Oqdéni mushular bilen tolghan adem bextliktur;
Sheher derwazisida turup dushmanlar bilan sözlshiwatqinida,
Ular yerge qarap qalmaydu..

128-küy

Xudadin eyminidighan kishining bextliki

128¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Perwerdigardin qorqidighanlar,
Uning yollarida mangidighanlarning herbiri bextliktur!
² Chünki sen öz qolungning ejrini yeysen;
Bextlik bolisen, ronaq tapisen;
³ Ayaling bolsa öyüng ichide méwilik üzüm télidek bolidu;
Baliliring dastixaningni chördep, zeytun derexliridek tizilip olturidu;
⁴ Mana, Perwerdigardin qorqidighan kishi shundaq bextni köridu.
⁵ Perwerdigar sanga Zion téghidin bext ata qilghay;
Sen ömrüng boyiche Yérusalémning awatliqini körgeysen;
⁶ Perzentliringning perzentlirini körgeysen;
Israilgha aram-tinchliq bolghay!

129-küy

Uzun dawam qilghan japa-musheqqetni eslesh

129¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

«Yashliqimdin tartip ular köp qétim méni xar qilip keldi» —
— Ah, Israil hazir buni désun —
² «Ular yashliqimdin tartip köp qétim méni xar qilip keldi,
Biraq üstümdin ghelibe qilghan emes.
³ Qosh heydigüchiler dümbemde heydigen,
Chöneklirini intayin uzun tartqan».
⁴ Perwerdigar heqqaniydu;
U rezillerning asaretlirini sunduruwetti;
⁵ Ular shermende bolup arqisigha yandurulsun,
Ziondin nepretlinidighanlarning hemmisi!
⁶ Ular ögzide ünüp chiqqan chöptek bolsun;
Üzülmey turupla soliship kétidighan;
⁷ Ot-chöp orighuchigha uningdin bir tutammu chiqmaydu;
Bagh baghlighuchigha bir quchaqmu chiqmaydu;
⁸ Ötüp kétéwatqanlarmu: «Perwerdigarning berikiti üstünglarda bolghay;
Perwerdigarning nami bilen silerge bext tileymiz!» — dégen salamni héch bermeydu..

127:5 «Sheher derwazisida turup dushmanlar bilan sözlshiwatqinida» — «sheher derwazisi» xalayıq yighin achidighan, jem bolidighan jay idi.

129:6 Ayup 8:12; 40:10

129:8 «Ötüp kétéwatqanlarmu: «Perwerdigarning berikiti üstünglarda bolghay; Perwerdigarning nami bilen silerge bext tileymiz!» — dégen salamni héch bermeydu.» — démek, mushu küydiki 4- hem 5-ayetning menisi: Rezil kishilerdin héch hosul bolmaydu, ulardin héch yaxshiliq yaki bext-xushaliq kelmeydu yaki ularning béshigha chüshmeydu.

«Zebur»

130-küy Azabliq peryad

130¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Chongqur yerlardin Sanga peryad kötürimen, i Perwerdigar;

² I Reb, awazimni anglighaysen;

Qulaqliringni yélinish sadayimgha salghaysen;

³ Eger Sen Yah, qebihliklarni sürüştürüp sanisang,

Emdi Reb, kim tik turalaydu?

⁴ Biraq Sende meghpiret-kechürüm bardur;

Shunga Sendin eyminishke bolidu..

⁵ Perwerdigarni kütüwatimen;

Jénim kütüwatidu;

Uning sözige ümid baghlidim..

⁶ Tün jésekhilirining seherge bolghan teshnasidin artuq,

Berheq, tün jésekhilirining seherge bolghan teshnasidin artuq,

Jénim Rebke teshna bolup kütmekte..

⁷ I Israil, Perwerdigargha ümid baghlanglar;

Chünki Perwerdigarda özgermes muhebbet bardur;

Uningda zor nijatliqlarmu bar;

⁸ U Israilni barliq qebihlikliridin bedel tölep qutquzidu.

131-küy Kemterlikke intilish

131¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»; Dawut yazghan küy: —

I Perwerdigar, könglüm tekebbur emes,

Nezirimmu üstün emes;

Men chong ishlar bilenmu,

Yaki chamim yetmeydighan karamet ishlar bilenmu meshghul bolmaymen;

² Berheq, anisining quchiqida yatqan emchehtin ayrilghan balidek,

Öz jénimni bésiwélip tinchlandurdum;

Könglüm ichimde emchehtin ayrilghan balidektur.

³ Israil Perwerdigargha ümid baghlisun;

Hazirdin bashlap, ebedil'ebedgiche!

130:3 Zeb. 143:2

130:4 2Sam. 24:14

130:5 Zeb. 27:14; 40:1; 62:1; Hab. 2:3

130:6 Zeb. 5:3; 119:147; 123:1, 2

131:1 2Tar. 32:25; Zeb. 101:4-5; Pend. 6:17; 16:5

132¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

I Perwerdigar, Dawut üçün u tartqan barliq jebir-japalarni yad etkeysen;

² U Perwerdigargha qandaq qesem ichken,
Yaquptiki qudret Igisige qandaq wede qilghan: —

³⁻⁵ «Perwerdigargha turar jayni,
Yaqupning qudretlik Igisige makanni tapmighuche,
Öyümdiki hujrigha kirmeymen,
Kariwattiki körpemege chiqmaymen,
Közümge uyquni,
Qapaqlirimgha mügdeshni bermeymen»..

⁶ Mana, biz uning xewirini Efratahda angliduq;
Uni ormanliq étizlardin taptuq;

⁷ Uning turar jaylirigha béríp kireyli,
Uning textiperi aldida sejde qilayli;

⁸ Ornungdin turghin, i Perwerdigar,
Sen qudritingning ipadisi ehde sanduqung bilen,
Öz aramgahinggha kirgin!

⁹ Kahinliring heqqaniyliq bilen kiyindürülsun,
Mömin bendiliring tentenilik awazni yangratsun!

¹⁰ Qulung Dawut üçün,
Özüng mesih qilghiningning yüzini yandurmighaysen;

¹¹ Perwerdigar Öz heqiqiti bilen Dawutqa shu qesemni qildi,
U uningdin héch yanmaydu: —
U: — «Öz pushtingdin chiqqan méwidin birsini textingde olturghuzimen;

¹² Perzentliring Méning ehdemni,
Hem Men ulargha ögitidighan agah-guwahlimni tutsa,
Ularning perzentliri menggüge textingde olturidu» — dégen.

¹³ Chünki Perwerdigar Zionni tallighan;
U Öz makani üçün uni xalighan.

¹⁴ Mana U: — «Bu menggüge bolidighan aramgahimdur;
Mushu yerde turimen;

132:1 «I Perwerdigar, Dawut üçün u tartqan jebir-japalarni yad etkeysen;...» — bu küy birinchidin, Dawutning Perwerdigar üçün ibadetxana qurushqa ichken qesimini bildüridu hem shu chaghidiki Xudaning Dawutqa jawab béríp qilghan wedisini («2Sam.» 7-bab) eslitidu; ikkinchidin, Dawutning kéyin Xudaning ehde sanduqini Kiriati-Yéarim (yeni Efratah, öz yurti bolghan Beyt-Lehemge yéqin) dégen jaydin ekilip, tentenilik halda Yérusalémgha kirgüzgenlikinimu eslitidu.

—Bu küy belkim Dawutning bir ewladi (Sulayman yaki uningdin kéyinki birs) padishah bolghanda qilghan duasi bolushi mumkin. —«Dawut ... tartqan barliq jebir-japalar» — mushu yerde belkim Dawutning Xuda üçün muqeddes bir öyni yasashqa bolghan ejirini körsitishi mumkin.

132:3-5 1Tar. 15:1

132:6 «...biz uning xewirini Efratahda angliduq» — «uning xewiri» belkim birinchidin Xudaning ehde sanduqini körsitidu; ikkinchidin bésharetlik halda Mesihning Beyt-Lehemde tughulushini körsitishi mumkin. «Uni ormanliq étizlardin taptuq» — yaki «Uni Yaarning étizliridin taptuq». «Yaar» «Kiriati-Yéarim» bolushi mumkin («1Sam.» 7:1ni körüng).

132:10 «Qulung Dawut üçün, Özüng mesih qilghiningning yüzini yandurmighaysen» — belkim Dawutning padishah bolidighan ewladi üçün qilghan duasi. Xudaning «mesih qilghini» toghruluq yuqiriqi 2-küy we izahatlarni, shundaqla «Tebirler»nimu körüng.

132:11 2Sam. 7:12; 1Pad. 8:25; 2Tar. 6:16; Luqa 1:69

Chünki Men uni xalaymen..

¹⁵ Men uning rizqini intayin zor beriketleymen;

Uning yoqsullirini nan bilen qandurimen;

¹⁶ Uning kahinlirigha nijatliqni kiygüzimen,

Uning mömin bendiliri shadliqtin tentenilik awazni yangritidu..

¹⁷ Men bu yerde Dawutning münggüzini bixlandurimen;

Özümnig mesih qilghinim üçün yoruq bir chiragh békitkenmen;

¹⁸ Uning dushmanlirige shermendilikni kiygüzimen;

Emma uning kiygen taji béshida ronaq tapidu» — dédi.

133-küy Birlikning bexti

133 ¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»; Dawut yazghan küy: —

Qara, mana, qérindashlar birlikte turush némidégen yaxshi, némidégen shérindur!

² U Harunning béshigha tökülüp, saqilidin aqqan awu qimmetlik maydek,

U Harunning saqilidin éqip,

Kiyim-kéchekning yaqisigha chüshken qimmetlik maygha oxshaydu;

³ U yene Hermon téghidiki shebnemning Zion taghlirigha chüshüshige oxshaydu;

Chünki shu yerde Perwerdigar beriketni —

Yeni menggülük hayatni buyrughan!

134-küy Ibadet

134 ¹ «Yuqirigha chiqish naxshisi»

Mana, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar,

I, kéchiche Perwerdigarning öyide turidighan,

Perwerdigarning barliq qulliri!

² Muqeddes jayda turup qolliringlarni kötürüp Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar!

³ Asman-zéminni Yaratquchi Perwerdigar silerni Ziondin beriketligey!

132:14 Zeb. 68:16; 132:8

132:16 2Tar. 6:41

132:17 Luqa 1:69

133:2 «U Harunning béshigha tökülüp, saqilidin aqqan awu qimmetlik maydek, u Harunning saqilidin éqip, kiyim-kéchekning yaqisigha chüshken qimmetlik maygha oxshaydu» — hezriti Harunni bash kahin qilip tiklesh üçün, u alahide puraqliq mexsus may bilen «mesih qilinghan». Tewrat, «Mis.», 30:22-38-ayetlerni körüng.

133:3 «U yene Hermon téghidiki shebnemning Zion taghlirigha chüshüshige oxshaydu....» — «Hermon téghi» Pelestindiki eng égiz tagh bolup, etrapida herkünü chüshken shebnem intayin mol bolup, hemme janiwarni janlanduridu. U Zion taghliridin 300 kilométir yiraq. Zion téghigha chüshidighan shebnem azdur; mol shebnem Ziongha chüshse, u zor we ajayib beriket bolatti, elwette.

134:3 «...Perwerdigar silerni Ziondin beriketligey!» — ibraniy tilida «teshekkür-medhiye qayturush» (1-ayet) hem «beriketlesh» dégenler birla söz («barak») bilen ipadiliniidu.

135-küy
Xudaning qilghan ulugh emelliri üçün ibadet

- 135**¹ Hemdusana! Perwerdigarning namini medhiyilenglar,
Uni medhiyilenglar, Perwerdigarning qulliri!
² Uni medhiyilenglar, Perwerdigarning öyide turghanlar,
Xudayimizning hoylilirida turghanlar!
³ Yahni medhiyilenglar, chünki Perwerdigar méhribandur;
Uning namigha küy éytinglar;
Chünki mushundaq qilish shérindur;
⁴ Chünki Yah Yaqupni Öziningki bolushqa,
Israilni Öz mirasi bolushqa talliwaldi..
⁵ Chünki özüm bilimenki, Perwerdigar ulughdur;
Rebbimiz barliq ilahlardin üstündur..
⁶ Perwerdigar néme ishni muwapiq körgen bolsa,
U asmanlarda,
Zéminda,
Déngizlarda hem uning barliq tegliridimu shuni qilghandur.
⁷ U yer chetliridin bulut-tumanlarni örlitidu;
Yamghurlargha chaqmaqlarni hemrah qilidu;
Shamalni Öz xeziniliridin chiqiridu..
⁸ U Misirdiki tunji oghullarni halak qildi,
Insanlarning bolsun, haywanlarning bolsun hemmini urup halak qildi..
⁹ U alametlerni, möjizilerni aranglarga ewetti, i Misir;
Pirewn we uning hemme qulliri üstige ewetti..
¹⁰ U ulugh ellerni uruwetti,
Qudretlik padishahlarni öltürüwetti..
¹¹ Amoriylarning padishahi Sihonni,
Bashanning padishahi Ognı,
Qanaandiki barliq padishahliqlarni uruwetti.
¹² Ularning zéminini miras qilip,
Öz xelqi Israilgha miras bolushqa teqdim qildi..
¹³ Séning naming, Perwerdigar, menggüge,
Shöhret-xatireng dewrdin-dewrgichidur..
¹⁴ Chünki Perwerdigar Öz xelqining dewasini soraydu;
Öz qullirigha rehim qilidu..
¹⁵ Ellerning butliri bolsa peqetla kümüş-altundin ibarettur,
Ularni insanning qolliri yasighandur, xalas..
¹⁶ Ularning aghzi bar, biraq sözlimeydu;

135:4 Mis. 19:5; Qan. 7:6; Tit. 2:14; 1Pét. 2:9

135:5 «Perwerdigar... barliq ilahlardin üstündur» — bu ayet «ilahlar»ning heqiqiy mewjut ikenlikini étirap qilmaydu, elwette. 95:3 we izahatini körüng.

135:7 Yer. 10:13; 51:16

135:8 Mis. 12:12,29; Zeb. 78:51

135:9 Mis. 7,8,9,10,14

135:10 Ye. 12

135:12 Zeb. 78:55

135:13 Mis. 3:15, Zeb. 102:12

135:14 Qan. 32:36, Zeb. 90:13

135:15 Zeb. 115:4

Közliri bar, biraq körmeydu;

¹⁷ Qulaqliri bar, biraq anglimaydu,

Aghzida héch nepes yoqtur.

¹⁸ Ularni yasighanlar ulargha oxshap qalidu,

Ulargha tayanghanlarmu shundaqtur.

¹⁹ Israil jemeti, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar;

Harun jemeti, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar;

²⁰ Lawiy jemeti, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar;

Perwerdigardin qorqidighanlar, Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturunglar!

²¹ Yérusalémda makanlashqan Perwerdigargha Ziondin teshekkür-medhiye éytilsun!
Hemdusana!

136-küy

Perwerdigarning muhebbitige teshekkür éytinglar!

136¹ Perwerdigargha teshekkür éytinglar, U méhribandur;
Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

² Ilaharning ilahigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

³ Reblerning Rebbige teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁴ Zor karametlerni birdinbir Yürgüzgüchige teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁵ Eqil-paraset arqiliq asmanlarni Yasighuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁶ Zéminni sular üstide sozup Turghuzghuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁷ Ulugh nur jisimlirini Yasighuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁸ Kündüzni bashquridighan quyashni Yasighuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

⁹ Kéchini bashqurdighan ay hem yultuzlarni Yasighuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

¹⁰ Ularning tunjilirini urup, Misirgha zerb bergüchige teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

¹¹ Israilni ular arisidin chiqarghuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

¹² Küchlük qol hem uzatqan bilek bilen ularni Chiqarghuchigha teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

¹³ Qizil déngizni bölek-bölek Bölgüchige teshekkür éytinglar,

Chünki Uning muhebbiti menggültkür;

136:2 «Ilahlarning ilahigha teshekkür éytinglar» — «ilahlar» toghruluq 95:3 we izahatini körüng.

136:5 Yar. 1:1

136:6 Zeb. 24:1-2

136:7 Yar. 1:14

136:8 Yar. 1:16

136:10 Mis. 12:29; Zeb. 78:43,51

136:11 Mis. 12:31,51; 13:3,17

136:12 Mis. 6:6

136:13 Mis. 14:21,22; Zeb. 78:13

- ¹⁴ Hem Israilni uning otturisdin Ötküzgüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ¹⁵ Qizil déngizda Pirewnni qoshunliri bilen süpürüp tashlighuchigha teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ¹⁶ Öz xelqini chöl-bayawandin Yétekligüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ¹⁷ Büyük padishahlarni Uruwetküchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ¹⁸ Hem meshhur padishahlarni Öltürgüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ¹⁹ Jümlidin Amoriylarning padishahi Sihonni Öltürgüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²⁰ — Hem Bashan padishahi Ognı Öltürgüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²¹ Ularning zéminini miras üçün Bergüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²² Buni bendisi Israilgha miras qilip bergüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²³ Halimiz xarab ehwalda, bizlerni Esligüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²⁴ Bizni ezgenlerdin qutuldurghuchigha teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²⁵ Barlıq et igilirige ozuq Bergüchige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur;
- ²⁶ Ershlerdiki Tengrige teshekkür éytinglar,
Chünki Uning muhebbiti menggüüktur!

137-küy Babilda sürgün bolushning derd-elimi

- 137**¹ Babildiki derya-ériqlar boyida biz olturduq;
Zionni esliginimizde, berheq yigha kötürduq;
- ² Chiltarimizni arisdiki sögetlerge ésip qoyduq.
- ³ Chünki bizni sürgün qilghanlar bizdin naxsha telep qildi;
Bizni zarlatquchilar bizdin tamasha telep qilip: —
«Hey, Zion naxshiliridin birni bizge éytqina» — déyishti.
- ⁴ Yaqa yurtta turup Perwerdigarning naxshisini qandaqmu éytayli?
- ⁵ Ey Yérusalém, men séni untusam,
Ong qolum maharitini untusun!
- ⁶ Séni eslimisem,

136:15 Mis. 14:24

136:16 Mis. 15,16,17,19; Zeb. 78:52

136:17 Chöl. 21:24,25,34,35; Ye. 12:1; Zeb. 135:10,11

136:20 Qan. 3:1-7

136:21 Ye. 12:6

137:3 Zeb. 79:1

137:5 «Ong qolum maharitini untusun!» — yaki «Ong qolumni untughan bolsam!».

— Yérusalémni eng chong xursenlikimdin ewzel körmisem —

Tilim tanglayimga chapliship qalsun!

⁷ I Perwerdigar, Édom baliliridin hésab alghanda, Yérusalémning béshigha chüshken künini yadinggga keltürgeysen;

Chünki ular: «Uni yer bilen yeksan qilinglar,
Ulighiche yer bilen yeksan qilinglar!» déyishti..

⁸ I bulinish aldida turghan Babil qizi,

Bizge qilghan qilmishliringni özüngge qayturghuchi bextliktur!.

⁹ Bowaqliringni élip tashqa atquchi kishi bextliktur!

138-küy Shepgetke rehmetler

138 ¹ Dawut yazghan küy: —

Pütün qelbim bilen Sanga teshekkür éytimen;

Barliq ilahlar aldida Séni küyleymen..

² Pak-muqeddeslikningning ibadetxanisigha qarap bash urimen,
Özgermes muhebbiting hem heqiqet-sadaqiting üçhün namingni tebrikleymen;
Chünki Sen pütün nam-shöhritingdinmu bekre, wedengde turidighiningni ulugh qilghansen..

³ Sanga nida qilghan künide, manga jawab bergensen;
Jénimgha küch kirgüzüp, méni righbetlendürgensen.

⁴ Aghzingdiki sözlerni anglighanda, i Perwerdigar,
Jahandiki barliq shahlar Séni medhiyileydu;

⁵ Ular Perwerdigarning yollirida yürüp naxsha éytidu,
Chünki ulughdur Perwerdigarning shan-sheripi.

⁶ Chünki Perwerdigar aliydur;
Biraq U hali boshlarga nezer salidu;
Tekebbularni bolsa U yiraqtin tonup yétidu..

⁷ Zulmet-musheqqetler arisida mangghan bolsammu,
Sen méni janlandurisen;
Düşmenlirimning ghezipini tosushqa qolungni uzartisen,
Ong qolung méni qutquzidu.

⁸ Perwerdigar manga tewe ishlarni pütküzüdu;
Mehir-muhebbiting, i Perwerdigar, menggülüktur;
Öz qolliring yasighanni tashlap ketmigeysen!

137:7 Yer. 49:7; Ez. 25:12

137:8 Yer. 50:15,29; Weh. 18:6

138:1 «Barliq ilahlar aldida Séni küyleymen» — «ilahlar» toghruluq 95:3 we izahatini körüng.

138:2 «Chünki Sen pütün nam-shöhritingdinmu bekre, wedengde turidighiningni ulugh qilghansen» — bashqa birxil terjimisi: «chünki sen öz nam-shöhriting hem wedengni hemmidin üstün qilding». Lékin bizningche menisi shuki, Xudagha nisbeten öz wediside turush hetta nam-shöhritidin yuqiri turidu.

138:6 Zeb. 113:4-7

139-küy
Xuda qelbni Bilgüchidur

139¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

I Perwerdigar, Sen méni tekshürüp chiqting,
Hem méni bilip yetting;

² Özüng olturghinimni, turghinimnimu bilisen;
Yıraqta turuqluq könglümdikini bilisen.

³ Basqan qedemlirimni, yatqanlirimni ötkemengdin ötküzding;
Barliq yollirim Sanga ayandur.

⁴ Berheq, tilimgha bir söz kéle-kelmestinla, i Perwerdigar,
Mana Sen buni eyni boyiche bilmey qalmaysen.

⁵ Sen méni aldi-keynimdin orap turisen,
Qolungni méning üstümge qondurghansen.

⁶ Bundaq bilim manga shunchilik tilsimat bilinidu!
Shundaq yüksekk, men uni bilip yételmeydikenmen.

⁷ Rohingdin néri bolushqa nelergimu baralayttim?
Huzurungdin özümni qachurup nelerge baralayttim?

⁸ Asmanlarga chiqsam, mana Sen ashu yerde;
Tehtisarada orun salsammu, mana Sen shu yerde;

⁹ Seherning qanatlarini élip uchup,
Déngizning eng chet yerliride tursam,

¹⁰ Hetta ashu jayda qolung méni yétekleydu,
Ong qolung méni yöleydu.

¹¹ Men: «Qarangghuluq méni yapsa,
Etrapimdiki yoruqluq choqum kéche bolidu» — désem,

¹² Qarangghuluqmu Sendin yoshurunalmaydu,
Kéchimu Sanga kündüzdek aydingdur,
Qarangghuluqmu Sanga yoruqtektur.

¹³ Berhek, Sen méning ichlirimni yasighansen;
Anamning qorsiqida méni toqughansen;

¹⁴ Men Séni medhiyileymen,
Chünki men sürlük we karamet yasalghanmen;
Séning qilghanliring karamet tilsimattur;
Buni jénim obdan bilidu.

¹⁵ Men yoshurun jayda yasalghinimda,
Yer tegliride epchillik bilen toqulup shekillendürülginimde,
Ustixanlirim Sendin yoshurun emes idi..

¹⁶ Ezalirim téxi apiride bolmighan künlerde,
Ular yasiliwatqan künlerde,
Közüng téxi shekillenmigen jismimni körüp yetkenidi;
Ularning hemmisi alliburun deptiringde yézilghanidi..

139:8 Ayup 26:6; Am. 9:2, 3, 4; Ibr. 4:13

139:13 «Berheq, Sen méning ichlirimni yasighansen» — yaki «Chünki Sen méning ichlirimni yasighansen». — «Ichlirim» bolsa ibraniy tilida «böreklirim» dégen söz bilen ipadiliniidu (bezi waqitlarda böreklar wijdanni bildüridu). — Bashqa birxil terjimisi: «Berheq, Sen méning ichliringe igidursen».

139:15 Ayup 10:8,10; Top. 11:5

139:16 «Ularning hemmisi alliburun deptiringde yézilghanidi» — yene birxil terjimisi: «Ular yoq bolghan waqitta, manga

- ¹⁷ Ah Tengrim, oyliring manga neqeder qimmatliktur!
Ularning yigindisi shunche zordur!
- ¹⁸ Ularni sanay désem, ular déngizdiki qumlardinmu köptur;
Uyqudin közümnı achsam, men yenila Sen bilen billidurmen!
- ¹⁹ Ah, Sen rezillerni öltürüwetseng iding, i Xuda!
Qanxor kishiler, mendin yiray bolush!
- ²⁰ Chünki ular Séning toghruluq hiylilik bilen sözleydu;
Séning sheherliring ular teripidin azduruldi.
- ²¹ Sanga öchmen bolghanlarga, i Perwerdigar, menmu öchqu?
Sanga qarshi chiqqanlarga menmu yirginimenghu?
- ²² Ulargha chish-tirniqimghiche öchturmen;
Ularni öz düşmenlirim dep hésablaymen.
- ²³ Méni közitip tekshürgeysen, i Tengrim!
Méning qelbimni bilip yetkeysen!
Méni sinap, ghemlik oylirimni bilgeysen;
- ²⁴ Mende Özüngge azar bergüdek yolning bar-yoqluqini körgeysen;
We méni menggülük yolungda yétekligeysen!

140-küy Ahanetchiler hem zomigerler arisida

140¹ Neghmichilerning béshigha tapshurulup oqulsun dep, Dawut yazghan küy: —

- Rezil ademdin, i Perwerdigar, méni azad qilghaysen;
Zorawan kishidin méni saqlighaysen.
- ² Ular könglide yamanliqlarnı oylimaqta;
Ular her küni jem bolushup urush chiqarmaqchi.
- ³ Tilini yilanningkidek ittık qilidu;
Kobra yilanning zehiri lewliri astida turidu;
Sélah.
- ⁴ Rezil ademning qolliridin méni aman qilighaysen, i Perwerdigar;
Putlirimni putlashni qestleydighan zorawan kishidin saqlighaysen.
- ⁵ Tekebburlar men üçhün qiltaq, tanılarnı yoshurup teyyarlidi;
Yol boyida tor yaydi,
Men üçhün tuzaqlarnı saldi;
Sélah.
- ⁶ Men Perwerdigargha: «Sen méning Tengrimdursen» — dédim;
Yélinishlirim sadasigha qulaq salghaysen, i Perwerdigar;
- ⁷ Perwerdigar Reb nijatliqimning küchidur;
Sen jeng künide béshimni yépip qoghdighansen.
- ⁸ Rezil ademning ümidini ijabet qilmighaysen, i Perwerdigar;

békitilgen künlirimning hemmisi deptiringde yézilghan».

139:18 «Uyqudin közümnı achsam, men yenila Sen bilen billidurmen!» — «uyqudin közümnı achsam» bu yerde belkim tirilish küni puritidu.

139:20 «Séning sheherliring ular teripidin azduruldi» — bashqa birxıl terjimisi: «séning düşmenliring namingni bikar ishlitidu».

139:23 Ayup 31:6; Zeb. 17:3; 26:2

140:3 Zeb. 58:4-5; Rim. 3:13

140:5 Yer. 18:22

Ularning hiylilirini aqquzmighaysen;
Bolmisa özlirini chong tutuwalidu.
Sélah.

⁹ Méni qorshiwalganlarning bolsa,
Lewliridin chiqqan shumluq ularning öz béshigha chüshsun;

¹⁰ Üstige choghlar yaghdurulsun;

Ular otqa,

Qaytidin chiqalmighudek hanglarga tashliwétilsun;

¹¹ Tili chéqimchi ademning yer yüzide orni bolmisun;

Balayi'apet zorawanlarni tügeshküche owlaydu;

¹² Men bilimenki, Perwerdigar ézilgenlarning dewasini soraydu,

Yoqsulning heqqini élip béridu;

¹³ Berheq, heqqaniylar namingha teshekkür éytidu;

Köngli duruslar huzurunga yashaydu.

141-küy

Rezillik bilen muresse qilghili bolmaydu

141¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar, men Sanga nida qildim;

Yénimgha tézdin kelgeysen;

Sanga nida qilghinimda awazimni anglighaysen.

² Duayimni anglighiningda, Sanga sunulghan xushbuydek yéqimliq bolsun,
Qolumning kötürülüshi sunulghan kechlik qurbanliqtek qobul bolsun...

³ Aghzim aldida közetchi turghuzghaysen, i Perwerdigar;

Lewlim derwazisini saqlighaysen;

⁴ Könglümni héchqandaq yaman ishqa,

Qebihlik qilghuchilargha shérik bolup, rezillik qilishqa mayil qilmighaysen.

Méni ularning németliridin héch yégüzmimeysen!

⁵ Heqqaniy adem méni ursun —

Bu manga méhribanliqtur;

Manga tenbih bersun —

Bu bolsa, béshim ret qilmaydighan, quyulghan ésil maydek bolidu.

Chünki méning duayim yenila shularning rezilliklirige qarshi bolidu..

⁶ Ularning hakimliri tik yarlardin tashliwétilgende,

Xelq méning sözlirimni anglaydu;

Chünki bu sözler shérindur..

140:9 «Méni qorshiwalganlarning bolsa, lewliridin chiqqan shumluq ularning öz béshigha chüshsun» — bashqa birxil terjimisi: «Méni qorshighanlarning bashlamchilirigha bolsa, öz lewliridin chiqqan shumluq özlirige chüshsun».

141:2 «Qolumning kötürülüshi sunulghan kechlik qurbanliqtek qobul bolsun» — yaki «Qolumning kötürülüshi sunulghan kechlik ashliq hediyecek qobul bolsun» — ibadetxanida kahnlar kechlik qurbanliq yaki hediye sunushtin awwal, qoli bilen shu qurbanliq-hediyelerni Xuda aldida kötüretti.

141:2 Mis. 29:30; Weh. 5:8; 8:3

141:5 «Chünki méning duayim yenila shularning rezilliklirige qarshi bolidu» — bashqa birxil terjimisi: «Chünki méning duayim ulargha (rezillerge) külpet chüshkende ular üçün dawamlishiwéridu» (ibranii tilida «yamanliq» hem «külpet» bir söz bilen ipadilidu).

141:6 «Xelq méning sözlirimni anglaydu; chünki bu sözler shérindur» — «shérin» belkim mushu yerde «jayida, orunluq» dégen menide.

⁷ Birsí otun yarghanda yerge chéchilghan yérindilardek,
Mana, ustixanlirimiz tehtisara ishiki aldida chéchiwétildi;
⁸ Berheq, közlirim Sangila tikilip qaraydu, Perwerdigar Rebbim;
Sanga tayinimen;
Jénimni xarab qilip tashliwetmigeysen.
⁹ Ularning manga salghan qiltiqidin,
Qebihlik qilghuchilarning tuzaqliridin méni saqlighaysen;
¹⁰ Reziller ózining torlirigha yiqilsun,
Men bolsam — ötüp kétimen.

142-küy Yar-yöleksizliktiki dua

142 ¹ Dawut gharda yoshurunup turghan waqitta yazghan «Masqil»: —

Men Perwerdigargha awazimni anglitip nale-peryad kötürimen;
Perwerdigargha awazim bilen yélinimen;
² Uning aldida dad-zarlirimni tökimen;
Uninggha awarichilikimni éytimeñ.
³ Rohim ichimde tügishey dep qalghanda,
Shu chaghda basqan yolumni bilgensen;
Men mangghan yolda ular manga qiltaq saldi..
⁴ Ong yéningha qarap baqqaysen;
Etrapimda méni tonuydighan adem yoqtur;
Panahgah yoqap ketti;
Héch adem jénimgha köyünmeydu.
⁵ Men Sanga peryad kötürdüm, i Perwerdigar;
Sanga: «Sen méning Bashpanahimsen,
Tiriklerning zéminida bolghan Nésiwemdursen» — dédim..
⁶ Méning peryadimgha qulaq salghaysen;
Chünki men intayin xarab ehwalgha chüshürüldüm;
Méni qoghlighuchilirimdin qutuldurghaysen;
Chünki ular mendin küchlüktur..
⁷ Séning namingni tebriklishim üçün,
Jénimni türmidin chiqarghaysen;
Heqqaniylar etrapimda olishidu;
Chünki Sen manga zor méhribanliq körsitisen.

141:7 «Birsí otun yarghanda yerge chéchilghan yérindilardek, mana, ustixanlirimiz tehtisara ishiki aldida chéchiwétildi» — ayetning birnechche terjimiliri bar. Ibraniy tilidiki nusxisida, mushu söz intayin ixcham bolup, chüshinish tes.

141:7 Ez. 37:1,11,12

142:1 «Dawut gharda yoshurunup turghan waqitta yazghan «Masqil»: —.....» — Dawut peyghember Saul padishahtin qéchip, ikki qétim gharda yoshurungan waqtidiki weqeler «Tewrat, «1Sam.» -22- hem 24-babta yézlighan.

142:3 Zeb. 77:3

142:5 Zeb. 16:5

142:6 Zeb. 41:2; 79:8; 116:6

143-küy
Rohim tügishey dep qaldi!

143¹ Dawut yazghan küy: —

Perwerdigar, duayimni anglighaysen;
Yélinishliringha qulaq salghaysen;
Heqiqet-sadaqitingde hem heqqaniyitingde manga jawab bergeysen.

² Öz qulungni soraqqa tartishqa turmighaysen;
Chünki neziringde tiriklarning héchbiri heqqaniy ispatlanmaydu..

³ Chünki düşmen jénimgha ziyankeshlik qilmaqta,
U hayatimni deysende qildi;
Méni xuddi ölgili uzun bolghanlardek,
Qarangghu jaylarda turushqa mejbur qilidu.
⁴ Shunga rohim ichimde tügishey dep qaldi;
Ichimde qelbim sundi.

⁵ Men qedimki künlerni esleymen;
Séning barliq qilghanliring üstide séghinip oylinimen;
Qolliring ishligenlirini xiyalimdin ötküzimen..

⁶ Qollirimni Sanga qarap sozup intilimen;
Jénim changqighan zémindek Sanga teshnadur.
Sélah.

⁷ Manga tézdin jawab bergeysen, i Perwerdigar;
Rohim halidin kétidu;
Didaringni mendin yoshurmighaysen;
Bolmisa men hanggha chüshidighanlardek bolimen.

⁸ Méhir-muhebbitingni tang seherde anglatqaysen;
Chünki tayanghinim Sen;
Méngishim kérek bolghan yolni manga bildürgeysen;
Chünki jénim Sanga telmürüp qaraydu;

⁹ Méni qutuldurghaysen, i Perwerdigar, düşmenlirimdin;
Bashpanah izdep Séning yéninggha qachimen.

¹⁰ Öz iradengge emel qilishimqa méni ögetkeysen;
Chünki Sen méning Xudayimdursen;
Séning méhriban Rohing méni tüptüz zéminda yétekligei;

¹¹ Öz nam-shöhriting üçün méni janlandurghaysen, i Perwerdigar;
Öz heqqaniyitingde jénimni awarichiliktin azad qilghaysen.

¹² Hem méhir-shepqitingde düşmenlirimni üzüp tashliwetkeysen;
Jénimni xar qilghanlarning hemmisini halak qilghaysen;
Chünki men Séning qulungdurmen..

143:2 Rim. 3, 4; Gal. 3, 4

143:5 Zeb. 77:5-12

143:8 Zeb. 25:1

143:10 «...méni tüptüz zéminda yétekligei» — yaki «..méni tüz köngüllerning zéminida yétekligei», «...méni diyanetlik zéminda yétekligei».

143:12 Zeb. 86:14-16; 116:16

144-küy
Padishahning nijatliqi — xelqning bexti

144¹ Dawut yazghan küy: —

Qollirimgha jeng qilishni,
Barmaqlirimgha urushni ögitidighan,
Méning Qoram Téshim Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturulsun!.

² Méning özgermes shepqitim we méning qorghinim,
Méning égiz munarim we nijatkarim,
Méning qalqinim we tayanghinim, men Uningdin himaye tapimen;
U Öz xelqimni qol astimda boysundurghuchidur!.

³ I Perwerdigar, Sen uningdin xewer alidikensen, adem dégen zadi néme?
Uning toghruluq oylaydikensen, insan balisi dégen néme?.

⁴ Adem bolsa bir nepesturla, xalas;
Uning künliri ötüp kétiwatqan bir kölenggidur, xalas..

⁵ I Perwerdigar, asmanlarni égildürüp chüshkeysen;
Taghlargha tégip ulardin is-tütek chiqarghaysen;.

⁶ Chaqmaqlarni chaqquzup ularni tarqitiwetkeysen;
Oqliringni étip ularni qiyqas-sürenge salghaysen;.

⁷ Yuqiridin qolliringni uzitip,
Méni azad qilghaysen;
Méni ulugh sulardin,
Yaqa yurttikilerning changgilidin chiqarghaysen.

⁸ Ularning aghzi quruq gep sözleydu,
Ong qoli aldamchi qoldur..

⁹ I Xuda, men Sanga atap yéngi naxsha éytimen;
Ontargha tengkesh bolup Sanga küylerni éytimen..

¹⁰ Sen padishahlargha nijatliq-ghelibe béghishlaysen;
Qulung Dawutni ejellik qilichtin qutuldurisen.

¹¹ Méni qutuldurghaysen, yat yurttikilerning qolidin azad qilghaysen;
Ularning aghzi quruq gep sözleydu,
Ong qoli aldamchi qoldur.

¹² Shundaq qilip oghullirimiz yashliqida puxta yétilgen köchetlerge oxshaydu,
Qizlirimiz ordiche neqishlengen tüwrüklerde bolidu;

¹³ Ashliq ambarlirimiz toldurulup,
Türlük-türlük ozuqlar bilen teminleydighan,
Qoylirimiz otlaqlirimizda minglap, tümenlep qozilaydighan;

¹⁴ Kalilirimiz boghaz bolidighan;
Héchkim bésip kirmeydighan, héchkim jengge chiqmaydighan;

144:1 2Sam. 22:35; Zeb. 18:34

144:2 2Sam. 22:48; Zeb. 18:47-48

144:3 Ayup 7:17; Zeb. 8:4; 31:7; Ibr. 2:6

144:4 Ayup 8:9; 14:2, 3; Zeb. 39:5-6; 62:9; 102:11; Yaq. 4:14

144:5 Zeb. 18:7-9; 104:32

144:6 1Sam. 7:10; 2Sam. 22:8; Zeb. 18:13-14

144:8 «Ong qoli aldamchi qoldur» — belkim qesem qilghanda qolini yalghandin kötürgen yaki bashqilar bilen kélishkende yalghandin qollashqan.

144:9 «Ontargha tengkesh bolup sanga küylerni éytimen» — «ontar» on tarliq chiltardek bir saz.

Kochilirimizda héch jédel-ghowgha bolmaydighan;

¹⁵ Ehwali shundaq bolghan xelq némidégen bextliktur!

Xudasi Perwerdigar bolghan xelq bextliktur!

145-küy

Xudaning qilghan ulugh emellirini kéyinki ewladqa bayan qilish
«Élipbe tertipilik» küy

145¹ Medhiye: Dawut yazghan küy: —

1 | **א** Men Séni medhiyilep ulughlaymen, Xudayim, i Padishah;
Naminggha ebedil'ebedgiche teshekkür-medhiye qayturimen.

2 | **ב** Herküni Sanga teshekkür-medhiye qayturimen,
Naminggha ebedil'ebedgiche teshekkür-medhiye qayturimen!

3 | **א** Ulughdur Perwerdigar, zor medhiyilerge layiqtur!
Uning ulughluqini sürüştürüp bolghili bolmas;

4 | **ד** Bir dewr yéngi bir dewrge Séning qilghanliringni maxtaydu;
Ular qudretlik qilghanliringni jakarlaydu;

5 | **ה** Men heywitingning shereplik julaliqini,
We karamet möjiziliringni séghinip sözleymen;

6 | **ו** Shuning bilen ular qorqunchluq ishliringning qudritini bayan qilidu;
Menmu ulugh emelliringni jakarlaymen!

7 | **ז** Ular zor méhribanliqningni eslep, uni mubareklep tarqitidu,
Heqqanliyliq toghruluq yuqiri awazda küyleydu.

8 | **ח** Perwerdigar méhir-shepquetlik hem rehimdildur;
Asan ghezeplenmeydu, U zor méhir-muhebbetliktur;

9 | **ט** Perwerdigar hemmige méhribandur;
Uning rehimdilliliri barche yaratqanlirining üstididur;

10 | **י** Séning barliq yasighanliring Séni medhiyileydu, i Perwerdigar,
Séning mömin bendiliring Sanga teshekkür-medhiye qayturidu.

11 | **כ** Ular padishahliqningning sheripidin xewer yetküzidu,
Küch-qudritingni sözleydu;

12 | **ל** Shundaq qilip insan balilirigha qudretlik ishliring,
Padishahliqningning shereplik heywisi ayan qilinidu.

13 | **מ** Séning padishahliqning ebediy padishahliqtur,
Selteniting ewladtin-ewladqichidur.

14 | **נ** Perwerdigar yiqilay dégenlerning hemmisini yöleydu,
Égilip qalghanlarning hemmisini turghuzidu.

15 | **ו** Hemmeylenning közliri Sanga tikilip kütidu;
Ulargha öz waqtida rizqini teqsim qilip bérisen;

16 | **ז** Qolungni échishing bilenla,

144:14 «Kalilirimiz boghaz bolidighan...» — bashqa birxil terjimisi: «Ulaghlirimiz éghir yüklerni kötüridighan...».

145:3 Ayup 5:9; Zeb. 48:1; 96:4; 150:2

145:4 Qan. 4:9; 6:7

145:7 Zeb. 119:171-172

145:8 Mis. 34:6, 7; Chöl. 14:18; Zeb. 86:15; 103:8

145:13 «izahat» — yéqında bezi kona köchürülmilerdin 13- we -14-ayetning ariliqida: —

—«1 Perwerdigar wediside ching turidu; barliq yaratqanlirigha méhribandur» dégen mezmun bolghan yene bir nusxisi tépilghan (ibraniy tilida «Nun» bilen bashlinidu).

145:15 Zeb. 104:27

Barliq jan igilirining arzusini qandurisen.

¹⁷ |א| Perwerdigar barliq yollirida heqqaniydur,
Yasighanlirining hemmisige muhebbetliktur.

¹⁸ |ק| Perwerdigar Özige nida qilghanlarning hemmisige yéqindur,
Özige heqiqette nida qilghanlarning hemmisige yéqindur;

¹⁹ |ר| U Özidin eyminidighanlarning arzusini emelge ashuridu;
Ularning peryadini anglap ularni qutquzidu.

²⁰ |ש| Perwerdigar Özini söygenlarning hemmisidin xewer alidu;
Rezillerning hemmisini yoqitidu.

²¹ |ת| Aghzim Perwerdigarning medhiyisini éytidu;

Barliq et igiliri ebedil'ebed uning muqeddes namigha teshekkür-medhiye qayturghay!

146-küy
Xuda medhiylensun!

146¹ Hemdusana!
I jénim, Perwerdigarni medhiyile!

² Men hayat bolsamla, Perwerdigarni medhiyileymen;
Wujudum bar bolsila Xudayingha küy éytimen.

³ Ésilzadilergimu,
Insan balisighimu tayanmanglar,
Ularda héch medet-nijatliq yoqtur..

⁴ Mana, uning nepisi kétédu,
U öz tupriqigha qaytip kétédu;
Shu kündila arzu-niyetliri yoqap kétédu..

⁵ Yaqupning Tengrisi medetkari bolghan adem,
Perwerdigar Xudasini öz ümidi qilghan adem bextliktur!

⁶ U asmanlarni, zéminni,
Déngizni hem uningda bar mewjudatlarni yaratqandur;
U heqiqet-sadaqette menggü turidu;

⁷ Ézilgüchiler üçün U höküm süridu;
Ach qalghanlarga nan béridu.

Perwerdigar mebuslarni azad qilidu;
⁸ Perwerdigar korlarning közlirini achidu;
Perwerdigar égilip qalghanlarni turghuzidu;
Perwerdigar heqqaniylarni söyidu..

⁹ Perwerdigar musapirlardin xewer alidu;
Yétim-yésirlerni, tul xotunni yöleydu;
Biraq rezillerning yolini egri-bügri qilidu.

¹⁰ Perwerdigar menggüge höküm süridu;
I Zion, séning Xudaying dewrdin-dewrgiche höküm süridu!
Hemdusana!.

146:3 Zeb. 118:8, 9

146:4 «U öz tupriqigha qaytip kétédu» — ibraniy tilida: «adem» hem «tupraq, topa» bir sözdur.

146:8 Zeb. 145:14; 147:3; Mat. 9:30; Luqa 13:13; Yuh. 9:7,32

146:10 Mis. 15:18; Zeb. 145:13

147¹ Hemdusana! Yahni medhiyilenglar!

Berheq, bundaq qilish shérindur;
Xudayimizni küylenglar!

Medhiye oqush insangha yarishidu..

² Perwerdigar Yérusalémni bina qilmaqta;

Israilning sürgün qilinghanlirini U yighip kélidu;

³ U köngli sunuqlarni dawalaydu;

Ularining yarilirini tangidu..

⁴ U yultuzlarning sanini sanaydu;

Ularining hemmisige bir-birlep isim qoyidu..

⁵ Ulughdur Rebbimiz, zor qudretlikdur;

Uning chüshinishi cheksizdur.

⁶ Perwerdigar yawash möminlerni yölep kötüridu;

Rezillerni yergiche töwen qilidu.

⁷ Perwerdigargha teshekkürler bilen naxsha éytinglar;

Küylerni chiltargha tengshep éytinglar!

⁸ U asmanni bulutlar bilen qaplitidu,

Zémingha yamghurni békitidu,

Taghlarda ot-chöplerni östüridu;

⁹ Mallargha ozuq,

Tagh qaghisining chüjiliri zarlighanda, ulargha ozuq béridu;

¹⁰ At küchidin U zoq almaydu;

Ademning chebdes putlirini xursenlik dep bilmeydu;

¹¹ Perwerdigar belki Özidin eyminidighanlarni,

Özining özgermes muhebbitige ümid baghliganlarni xursenlik dep bilidu.

¹² Perwerdigarni maxtanglar, i Yérusalém;

Xudayingni medhiyile, i Zion.

¹³ Chunki U derwaziliringning taqaqlirini mehkem qilidu;

Séningde turuwatqan perzentliringge bext-beriket berdi.

¹⁴ U chet-chégraliringda aram-tinchliq yürgüzidu,

Séni bughdayning ésili bilen qanaetlendüridu.

¹⁵ U Öz emr-bésharetlirini yer yüzige ewetidu;

Uning söz-kalami intayin téz yügüridu..

¹⁶ U aq qarni yungdek béridu,

Qirawni küllerdek tarqitidu.

¹⁷ Uning muzini nan uwaqliridek qilip parchiliwétidu;

Uning soghuqi aldida kim turalisun?

¹⁸ U sözini ewetip, ularni éritidu;

147:1 Zeb. 33:1; 92:2; 135:3

147:2 «Perwerdigar Yérusalémni bina qilmaqta; Israilning sürgün qilinghanlirini U yighip kélidu» — bu ayetke qarighanda, mushu küy Israil Babilgha sürgün bolghanliqidin qaytip kelgendin kéyin yézilghan.

147:3 Mis. 15:26; Ayup 5:18

147:4 «U... ularning hemmisige bir-birlep isim qoyidu» — bashqa birxil terjimisi: «U... ularni (yultuzlarni) ismilirini chaqirip opuqqa chiqiridu».

147:4 Yesh. 40:26

147:8 Ayup 38:26, 27; Zeb. 104:13-14; Hosh. 2:23, 24

147:15 Zeb. 33:9

Uning shamilini chiqirip, sularni aqquzidu.

¹⁹ U Öz söz-kalamini Yaquppqa,

Belgilimilirini hem hökümlirini Israilgha ayan qilidu;

²⁰ U bashqa héchbir elge mundaq muamile qilmighandur;

Uning hökümlirini bolsa, ular bilip baqqan emes.

Hemdusana!

148-küy

Pütkül alem, Perwerdigarni ulughlanglar!

148¹ Hemdusana!

Perwerdigarni asmanlardin medhiyilenglar;

Yuqiri jaylarda Uni medhiyilenglar;

² Uni medhiyilenglar, barliq perishtiliri;

Uni medhiyilenglar, barliq qoshunliri!

³ Uni medhiyilenglar, i quyash hem ay,

Uni medhiyilenglar, hemme parlaq yultuzlar;

⁴ Uni medhiyilenglar, asmanlarning asmanliri,

Asmandin yuqiri jaylashqan sular!

⁵ Bular Perwerdigarning namini medhiyilisun;

Chünki U buyrugʻhan haman, ular yaratilghandur;

⁶ U ularni ebedil'ebedgiche turghuzdi;

Ular üçün waqti ötmeydighan belgilimini buyrugʻhan..

⁷ Perwerdigarni zémindin medhiyilenglar,

Déngizdiki barliq ejdihalar, déngizning barliq tegliri;

⁸ Ot, möldüz, qar, tuman,

Uning sözige emel qilidighan judunluq shamal;

⁹ Taghlar hem barliq döngler,

Méwilik derekler, barliq kédir derexliri,

¹⁰ Yawayi haywanlar, barliq mal-waranlar,

Ömiligüchiler hem uchar-qanatlar;

¹¹ Jahan padishahliri we barliq qowmlar,

Emirler hem yer yüzidiki barliq hakim-sotchilar;

¹² Hem yigitler hem qizlar,

Bowaylar we yashlar, —

¹³ Hemmisi Perwerdigarning namini medhiyilisun;

Chünki peqetla Uning nami aliydur;

Uning heywiti yer hem asmandin üstün turidu..

¹⁴ Hem U Öz xelqining münggüzini,

Yeni barliq muqeddes bendilirining medhiyisini ézig kötürgüzgen;

Ular Israil bililiri, Özige yéqin bir xelqtur! Hemdusana!..

147:20 Ros. 14:16

148:1 Luqa 2:14; Weh. 5:13

148:5 Yar. 1:6-31; Zeb. 33:6, 9

148:6 Ayup 14:5,13; 26:10; 38:33; Zeb. 104:5; 119:91; Yer. 31:35; 33:25

148:13 Pend. 18:10; Yesh. 12:4

148:14 «Öz xelqining münggüzini, yeni barliq muqeddes bendilirining medhiyisi...» — Tewratta «münggüz» adette ademning nam-shöhriti yaki hoqqini bildüridu. Bu ayette u Israilning Xudagha bolghan medhiyilirini bildüridu. Bu ayettiki «kötürüş» ademning qoli bilen kötürüş emes, belki Xuda ularning medhiye awazlarini kötürüşini bildüridu.

148:14 Zeb. 132:17

«Zebur»

149-küy

Qiyamet künidiki ghelibe üçhün medhiyilenglar!

149¹ Hemdusana!
Perwerdigargha atap yéngi bir naxshini oqunglar;
Mömin bendilerning jamaitide Uning medhiyisini éytinglar!
² Israil öz Yaratquchisidin shadlansun;
Zion oghulliri öz Padishahidin xush bolghay!
³ Ular Uning namini ussul bilen medhiyilisun;
Uninggha küylerni dap hem chiltargha tengshep éytsun!
⁴ Chünki Perwerdigar Öz xelqidin söyüner;
U yawash möminlerni nijatliq bilen bézeydu;
⁵ Uning mömin bendiliri shan-sherepte rohlinip shad bolghay,
Orunlirida yétip shad awazini yangratqay!
⁶ Aghzida Tengrige yüksek medhiyliri bolsun,
Qollirida qosh bisliq qilich tutulsun;
⁷ Shuning bilen ular eller üstidin qisas,
Xelqlerge jaza beja yürgüzidu;
⁸ Ellerning padishahlrini zenjirler bilen,
Aqsöngeklrini tömür kishenliri bilen baghlaydu;
⁹ Ularning üstige pütülgen hökümnü beja keltüridu —
Uning barliq mömin bendiliri mushu sherepke nésip bolidu!
Hemdusana!

150-küy

Axirida — peqet Hemdusana!

150¹ Hemdusana!
Tengrini Uning muqeddes jayida medhiyilenglar;
Qudriti parlap turidighan ershlerde Uni medhiyilenglar;
² Uni qudretlik ishliri üçhün medhiyilenglar;
Ghayet ulughluqi üçhün Uni medhiyilenglar;
³ Uni burgha sadasi bilen medhiyilenglar;
Uni rawab hem chiltar bilen medhiyilenglar;
⁴ Uni dap hem ussul bilen medhiyilenglar;
Uni tarliq sazlar hem ney bilen medhiyilenglar;
⁵ Uni jarangliq changlar hem yangraq changlar bilen medhiyilenglar;
⁶ Barliq nepes igiliri Yahni medhiyilisun!
Hemdusana!

149:2 Zeb. 100:3

149:3 Zeb. 81:2-4

149:5 «Orunlirida yétip shad awazini yangratqay!» — «orunlirida yétish» belkim: — (1) Yehudiylarning örp-adetliri boyiche, ziyapetlerde méhmanlar üçhün körpiler sélinip, méhmanlar yénichilap yétip dastixandin alidu; shunga mushu yerde xushaliq ziyapetlerni körsitidu; (2) mömin bendiler shunche xushal bolup, xushalliqidin uxliyalmaydu; (3) özlirining aman-ésen yétip-qopushliri üçhün shadlinishi kérek.

149:6 2Tés. 2:8; Ibr. 4:12; Weh. 1:16

149:8 Mat. 18:18

149:9 Qan. 4:6

150:1 Yesh. 6:3

Koshumche söz

Zeburdiki «intişam tilekliri» toghruluq: —

Oqurmenler Mesih Eysaning intişam hem kechürüm toghruluq telimining Injilda xatirilenginini oqughan bolsa, Zeburdiki bezi küylerde Xudaning intişam élip bérishini tiligen dua-tilawetlerni körüp, sel heyran bolushi mumkin (mesilen, 5:10, 10:15, 58:10, bolupmu 109-küy, 137:7-9). Bir shuni tekitleymizki, Zeburdiki barliq dua-tilawetlerni Xuda qobul qilghan, shundaqla ijabet qilghandin kéyin xatirilengendur, dep ishinimiz; intişam élip bérishni tilep éytilghan bundaq dualar adil bolghini bilen («bashqilarning manga qilghini ularning béshighimu chüshsun» dégendek), hazirqi Injil dewride, yeni «yéngi ehde» dewride bolsa ularni Mesih Eysaning telimliri bilen tarazigha sélish kérek; yeni: —

(1) Biz Xudadin bashqilarni qandaq ölchemde «sot qilishni» telep qilghan bolsaq, Xudamu del shundaq ölchem boyiche biznimu sot qilidu;

(2) Bizge gunah qilghanlarni kechürüm qilmisaq, Xudamu bizni kechürüm qilmaydu.

(3) Shu «gunah qilghan» kishilerde towa bolmisa, Zeburdiki intişam élishqa bolghan peryadlar axirigha béríp Xudaning jawabigha érishidu; Xudaning kechürümi ret qilinsa, uning adil jazasini tartishtin bashqa ish qalmaydu.